

NARODNE NOVINE

SLUŽBENI LIST REPUBLIKE HRVATSKE

GODIŠTE CLXXXVII, BROJ 132, ZAGREB, 24. LISTOPADA 2025. ISSN 0027-7932

S A D R Ž A J

STRANICA

1920	Odluka o dodjeli odlikovanja Reda kneza Branimira s ogrlicom Njegovoj Ekscelenciji Paulu Arturu Dos Santosu Castru De Camposu Rangelu.....	2
1921	Odluka o dodjeli odlikovanja Reda hrvatskog pletera Josi Šibalinu.....	2
1922	Odluka o dodjeli odlikovanja Reda hrvatskog pletera Giureciu-Slobodanu (Nicolae) Gheri	2
1923	Odluka o dodjeli odlikovanja Reda hrvatskog pletera Petruu (Mihai) Bogdanu	2
1924	Odluka o dodjeli priznanja Povelje Republike Hrvatske Tamburaškom sastavu »Koprive«.....	3
1925	Odluka o dodjeli priznanja Povelje Republike Hrvatske Hrvatskom kazalištu u Pečuhu.....	3
1926	Odluka o dodjeli priznanja Povelje Republike Hrvatske Kulturno-umjetničkom društvu »Tanac«	3
1927	Odluka o dodjeli priznanja Povelje Republike Hrvatske Zajedništvu Hrvata u Rumunjskoj.....	3
1928	Odluka o dodjeli priznanja Povelje Republike Hrvatske Demokratskom savezu Hrvata u Rumunjskoj	3
1929	Odluka o dodjeli priznanja Povelje Republike Hrvatske Kulturno-umjetničkom društvu »Klokotić«	4
1930	Odluka o dodjeli priznanja Povelje Republike Hrvatske Hrvatskoj gospodarskoj komori Zapadne Australije (WACCC).....	4
1931	Uredba o visini minimalne plaće za 2026. godinu.	4

STRANICA

1932	Odluka o donošenju Plana upravljanja migracijama i azilom Republike Hrvatske za razdoblje do 2030. godine i provedbenog Akcijskog plana za razdoblje do 2027.	4
1933	Odluka o koncesiji u svrhu gospodarskog korištenja pomorskog dobra radi obavljanja djelatnosti uzgoja školjaka u Velebitskom kanalu, na lokaciji jugoistočno od mjesta Seline, u akvatoriju od Modriča do rta Pisak, na području Općine Starigrad	4
1934	Odluka o potvrđivanju Statuta Središnjeg registra osiguranika	6
1935	Rješenje o imenovanju glavne tajnice Ministarstva turizma i sporta	7
1936	Rješenje o imenovanju ravnateljice Uprave za održivi razvoj i javnu turističku infrastrukturu u Ministarstvu turizma i sporta	7
1937	Rješenje o imenovanju ravnatelja Uprave za razvoj poduzetništva, investicije i konkurentnost turističkoga gospodarstva u Ministarstvu turizma i sporta....	7
1938	Rješenje o imenovanju ravnatelja Uprave za sport u Ministarstvu turizma i sporta.....	7
1939	Rješenje o imenovanju ravnatelja Uprave za strateško planiranje, programe i projekte EU, međunarodnu suradnju i digitalnu transformaciju u Ministarstvu turizma i sporta	8
1940	Rješenje o imenovanju ravnatelja Uprave za sustav turističkih zajednica, kategorizaciju i pravne poslove u Ministarstvu turizma i sporta.....	8

STRANICA

1941	Rješenje o razrješenju i imenovanju predsjednika i člana Upravnog vijeća Opće bolnice i bolnice branitelja Domovinskog rata Ogulin.....	8
1942	Odluka o donošenju kurikula za nastavni predmet Ukrajinski jezik i kultura u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj (model C)	8
1943	Pravilnik o vremenu otvorenosti aerodroma	110
1944	Pravilnik o naknadi za uporabu objekata sigurnosti plovidbe	111
1945	Odluka o stavljanju u službenu uporabu katastarskog operata katastra nekretnina za katastarsku općinu Kuševac	114
1946	Presuda Visokog upravnog suda Reubike Hrvatske poslovni broj: Usoz-173/2024-9 od 29. rujna 2025.	114

PREDSJEDNIK REPUBLIKE HRVATSKE

1920

Na temelju odredbe članka 98. stavka 1. podstavka 5. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i odredbe članka 2., 3. i 11. Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 20/95, 57/06 i 141/06 i 118/19), donosim

ODLUKU

O DODJELI ODLIKOVANJA

Redom kneza Branimira s ogrlicom, za izniman doprinos i zalaganje za ulazak Republike Hrvatske u prostor Schengena tijekom obnašanja dužnosti izvijestitelja Europskog parlamenta za Hrvatsku, odlikuje se

Njegova Ekscelencija PAULO ARTUR DOS SANTOS CASTRO DE CAMPOS RANGEL.

Klasa: 060-03/25-07/05

Urbroj: 71-05-01/4-25-01

Zagreb, 14. listopada 2025.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

1921

Na temelju odredbe članka 98. stavka 1. podstavka 5. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i odredbe članka 2., 3. i 21. Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 20/95, 57/06, 141/06 i 118/19), a na prijedlog Državnog povjereništva za odlikovanja i priznanja Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O DODJELI ODLIKOVANJA

Redom hrvatskog pletera, za doprinos razvitku odnosa između Republike Hrvatske i Mađarske, te iznimne zasluge u promicanju hrvatske kulturne baštine i identiteta, odlikuje se

JOSO ŠIBALIN.

Klasa: 060-03/25-17/14

Urbroj: 71-05-01/4-25-01

Zagreb, 14. listopada 2025.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

1922

Na temelju odredbe članka 98. stavka 1. podstavka 5. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i odredbe članka 2., 3. i 21. Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 20/95, 57/06, 141/06 i 118/19), a na prijedlog Državnog povjereništva za odlikovanja i priznanja Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O DODJELI ODLIKOVANJA

Redom hrvatskog pletera, za osobiti doprinos u očuvanju identiteta te razvitak i ugled hrvatske manjine u Rumunjskoj, odlikuje se

GIURECI-SLOBODAN (Nicolae) GHERA.

Klasa: 060-03/25-17/15

Urbroj: 71-05-01/4-25-01

Zagreb, 14. listopada 2025.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

1923

Na temelju odredbe članka 98. stavka 1. podstavka 5. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i odredbe članka 2., 3. i 21. Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 20/95, 57/06, 141/06 i 118/19), a na prijedlog Državnog povjereništva za odlikovanja i priznanja Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O DODJELI ODLIKOVANJA

Redom hrvatskog pletera, za osobite zasluge u razvoju i poboljšanju životnih uvjeta hrvatske manjine u općini Karaševo, Rumunjska, odlikuje se

PETRU (Mihai) BOGDAN.

Klasa: 060-03/25-17/16

Urbroj: 71-05-01/4-25-01

Zagreb, 14. listopada 2025.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

1924

Na temelju odredbe članka 98. stavka 1. podstavka 5. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i odredbe članka 2., 3. i 24. Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 20/95, 57/06, 141/06 i 118/19), a na prijedlog Državnog povjereništva za odlikovanja i priznanja Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU**O DODJELI PRIZNANJA**

Povelja Republike Hrvatske, za osobiti doprinos očuvanju i razvoju glazbene kulturne baštine Hrvata u Mađarskoj, dodjeljuje se
TAMBURAŠKOM SASTAVU »KOPRIVE«.

Klasa: 061-01/25-01/09

Urbroj: 71-05-01/4-25-01

Zagreb, 14. listopada 2025.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

1925

Na temelju odredbe članka 98. stavka 1. podstavka 5. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i odredbe članka 2., 3. i 24. Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 20/95, 57/06, 141/06 i 118/19), a na prijedlog Državnog povjereništva za odlikovanja i priznanja Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU**O DODJELI PRIZNANJA**

Povelja Republike Hrvatske, za doprinos razvitku odnosa između Republike Hrvatske i Mađarske, te iznimne zasluge u promicanju hrvatske kazališne umjetnosti, dodjeljuje se

HRVATSKOM KAZALIŠTU U PEČUHU.

Klasa: 061-01/25-01/10

Urbroj: 71-05-01/4-25-01

Zagreb, 14. listopada 2025.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

1926

Na temelju odredbe članka 98. stavka 1. podstavka 5. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i odredbe članka 2., 3. i 24. Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 20/95, 57/06, 141/06 i 118/19), a na prijedlog Državnog povjereništva za odlikovanja i priznanja Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU**O DODJELI PRIZNANJA**

Povelja Republike Hrvatske, za osobiti doprinos očuvanju hrvatskog narodnog blaga i folklorne tradicije Hrvata u Mađarskoj, dodjeljuje se

KULTURNO-UMJETNIČKOM DRUŠTVU »TANAC«.

Klasa: 061-01/25-01/11

Urbroj: 71-05-01/4-25-01

Zagreb, 14. listopada 2025.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

1927

Na temelju odredbe članka 98. stavka 1. podstavka 5. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i odredbe članka 2., 3. i 24. Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 20/95, 57/06, 141/06 i 118/19), a na prijedlog Državnog povjereništva za odlikovanja i priznanja Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU**O DODJELI PRIZNANJA**

Povelja Republike Hrvatske, za osobiti doprinos u promicanju prava hrvatske manjine u Rumunjskoj, te očuvanju hrvatske tradicije i kulture, dodjeljuje se

ZAJEDNIŠTVU HRVATA U RUMUNJSKOJ.

Klasa: 061-01/25-01/12

Urbroj: 71-05-01/4-25-01

Zagreb, 14. listopada 2025.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

1928

Na temelju odredbe članka 98. stavka 1. podstavka 5. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i odredbe članka 2., 3. i 24. Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 20/95, 57/06, 141/06 i 118/19), a na prijedlog Državnog povjereništva za odlikovanja i priznanja Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU**O DODJELI PRIZNANJA**

Povelja Republike Hrvatske, za osobiti doprinos u očuvanju i promicanju hrvatske kulture i obrazovnih aktivnosti na hrvatskom jeziku u Rumunjskoj, dodjeljuje se

DEMOKRATSKOM SAVEZU HRVATA U RUMUNJSKOJ.

Klasa: 061-01/25-01/13

Urbroj: 71-05-01/4-25-01

Zagreb, 14. listopada 2025.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

1929

Na temelju odredbe članka 98. stavka 1. podstavka 5. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i odredbe članka 2., 3. i 24. Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 20/95, 57/06, 141/06 i 118/19), a na prijedlog Državnog povjereništva za odlikovanja i priznanja Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU O DODJELI PRIZNANJA

Povelja Republike Hrvatske, za osobiti doprinos očuvanju kulturne baštine Hrvata u Rumunjskoj, dodjeljuje se

KULTURNO-UMJETNIČKOM DRUŠTVU »KLOKOTIĆ«.

Klasa: 061-01/25-01/14

Urbroj: 71-05-01/4-25-01

Zagreb, 14. listopada 2025.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

1930

Na temelju odredbe članka 98. stavka 1. podstavka 5. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i odredbe članka 2., 3. i 24. Zakona o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 20/95, 57/06, 141/06 i 118/19), a na prijedlog Državnog povjereništva za odlikovanja i priznanja Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU O DODJELI PRIZNANJA

Povelja Republike Hrvatske, za promicanje gospodarskih odnosa te osobiti doprinos razvoju suradnje u područjima trgovinskih ulaganja između Republike Hrvatske i Zapadne Australije, dodjeljuje se

HRVATSKOJ GOSPODARSKOJ KOMORI ZAPADNE AUSTRALIJE (WACCC).

Klasa: 061-01/25-01/15

Urbroj: 71-05-01/4-25-01

Zagreb, 14. listopada 2025.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

1931

Na temelju članka 6. Zakona o minimalnoj plaći (»Narodne novine«, br. 118/18., 120/21. i 152/24.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 24. listopada 2025. donijela

UREDBU

O VISINI MINIMALNE PLAĆE ZA 2026. GODINU

Članak 1.

Visina minimalne plaće za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2026. utvrđuje se u bruto iznosu od 1.050,00 eura.

Članak 2.

Ova Uredba objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. siječnja 2026.

Klasa: 022-03/25-03/98

Urbroj: 50301-05/14-25-2

Zagreb, 24. listopada 2025.

Predsjednik
mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

1932

Na temelju članka 19.a Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (»Narodne novine«, br. 70/15., 127/17., 33/23. i 17/25.) i članka 31. stavka 2. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18., 80/22. i 78/24.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 24. listopada 2025. donijela

ODLUKU

O DONOŠENJU PLANA UPRAVLJANJA MIGRACIJAMA I AZILOM REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE DO 2030. GODINE I PROVEDBENOG AKCIJSKOG PLANA ZA RAZDOBLJE DO 2027.

I.

Donosi se Plan upravljanja migracijama i azilom Republike Hrvatske za razdoblje do 2030. godine i Akcijski plan za provedbu Plana upravljanja migracijama i azilom Republike Hrvatske za razdoblje do 2027., u tekstu koji je Vladi Republike Hrvatske dostavilo Ministarstvo unutarnjih poslova aktom, klasa: 011-02/25-02/22, urbroj: 511-01-152-25-68, od 6. listopada 2025.

II.

Zadužuje se Ministarstvo unutarnjih poslova da o donošenju ove Odluke izvijesti nadležna tijela, nositelje i sunositelje mjera i aktivnosti iz Plana upravljanja i Akcijskog plana iz točke I. ove Odluke.

III.

Zadužuje se Ministarstvo unutarnjih poslova da Plan upravljanja i Akcijski plan iz točke I. ove Odluke objavi na svojim mrežnim stranicama.

IV.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/25-07/104
Urbroj: 50301-04/25-25-7
Zagreb, 24. listopada 2025.

Predsjednik
mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

1933

Na temelju članka 52. stavka 3. Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (»Narodne novine«, broj 83/23.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 24. listopada 2025. donijela

ODLUKU
O KONCESIJI U SVRHU GOSPODARSKOG
KORIŠTENJA POMORSKOG DOBRA RADI
OBAVLJANJA DJELATNOSTI UZGOJA ŠKOLJAKA
U VELEBITSKOM KANALU, NA LOKACIJI
JUGOISTOČNO OD MJESTA SELINE, U
AKVATORIJU OD MODRIČA DO RTA PISAK, NA
PODRUČJU OPĆINE STARIGRAD

I.

Sukladno Obavijesti o namjeri davanja koncesije u svrhu gospodarskog korištenja pomorskog dobra radi obavljanja djelatnosti uzgoja školjaka u Velebitskom kanalu, na lokaciji jugoistočno od mjesta Seline, u akvatoriju od Modriča do rta Pisak, na području Općine Starigrad, klasa: UP/I-022-03/25-35/03, urbroj: 50301-27/27-25-3 od 2. svibnja 2025., objavljenoj u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske, broj objave: 2025/S K01-0000106, od 16. svibnja 2025. i ponuda pristiglih na Javno otvaranje ponuda za dodjelu koncesije, održano 20. lipnja 2025. u prostorijama Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, te Zapisnika sa 4. sjednice Stručnog povjerenstva za koncesije osnovanog i imenovanog Odlukom Vlade Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 13/24. i 50/25.), Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Davatelj koncesije) daje trgovačkom društvu VELE MARE d.o.o., OIB: 26646086493 (u daljnjem tekstu: Koncesionar), ovlaštenje za gospodarsko korištenje pomorskog dobra radi obavljanja djelatnosti uzgoja školjaka u Velebitskom kanalu, na lokaciji jugoistočno od mjesta Seline, u akvatoriju od Modriča do rta Pisak, na području Općine Starigrad.

II.

Područje pomorskog dobra koje se daje u koncesiju određeno je poligonom točaka čiji su položaji definirani koordinatama izraženim u metrima, u HTRS96/TM projekciji, kako slijedi:

TOČKA	E	N
1	421770.99	4903484.00
2	421937.93	4903297.91
3	421842.65	4903212.44
4	421675.71	4903398.53

III.

Površina pomorskog dobra koje se daje u koncesiju iznosi 31.997 m², a sve kako je prikazano na grafičkim prikazima koji se nalaze u Prilogu 1. ove Odluke i njezin su sastavni dio, a ne objavljuju se u »Narodnim novinama«.

IV.

Koncesija se daje na vremensko razdoblje od 20 godina, računajući od dana sklapanja ugovora o koncesiji iz točke VIII. ove Odluke.

V.

Koncesija na pomorskom dobru iz točke II. ove Odluke daje se u svrhu gospodarskog korištenja pomorskog dobra radi obavljanja djelatnosti uzgoja školjaka u Velebitskom kanalu, na lokaciji jugoistočno od mjesta Seline, u akvatoriju od Modriča do rta Pisak, na području Općine Starigrad.

Koncesionar je dužan u roku od jedne godine od dana sklapanja ugovora o koncesiji iz točke VIII. ove Odluke, postaviti uzgajalište sukladno Lokacijskoj dozvoli klasa: UP/I-350-05/24-01/000119, urbroj: 531-08-2-1-2-24-0017, od 12. studenoga 2024., izdanoj od strane Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Uprave za prostorno uređenje i dozvole državnog značaja, Sektora lokacijskih dozvola i investicija, koja se nalazi u Prilogu 2. ove Odluke i njezin je sastavni dio, a ne objavljuje se u »Narodnim novinama«.

Koncesionar je dužan u pomorsko dobro koje se daje u koncesiju uložiti sveukupno 136.920,00 eura kao investicijsko ulaganje, a sve u opsegu i na način opisan u Studiji gospodarske opravdanosti, koja se nalazi u Prilogu 3. ove Odluke i njezin je sastavni dio, a ne objavljuje se u »Narodnim novinama«.

Koncesionar je dužan za svaku daljnju izmjenu zahvata na koncesioniranom pomorskom dobru zatražiti suglasnost Davatelja koncesije te ishoditi dozvole sukladno propisima koji uređuju prostorno uređenje i gradnju.

VI.

Koncesionar se obvezuje da će pomorsko dobro koje ovom Odlukom dobiva na gospodarsko korištenje, koristiti isključivo za obavljanje djelatnosti za koje je utvrđena namjena koncesije i kako je navedeno u Studiji gospodarske opravdanosti iz točke V. stavka 3. ove Odluke.

Koncesionar je dužan pomorsko dobro koje ovom Odlukom dobiva na gospodarsko korištenje koristiti sukladno Zakonu o pomorskom dobru i morskim lukama i drugim zakonima te podzakonskim aktima iz područja sigurnosti plovidbe i zaštite okoliša i to na način koji će osigurati zaštitu okoliša.

Koncesionar ne može prava stečena koncesijom, niti djelomično, niti u cijelosti prenositi na drugoga, bez izričitog odobrenja Davatelja koncesije.

VII.

Za gospodarsko korištenje pomorskog dobra navedenog u točki II. ove Odluke Koncesionar se obvezuje da će uredno plaćati Davatelju koncesije godišnju koncesijsku naknadu.

Godišnja koncesijska naknada koju Koncesionar plaća za gospodarsko korištenje pomorskog dobra sastoji se od stalnog i promjenjivog dijela naknade, s tim da:

a) stalni dio iznosi 0,06 eura po m² zauzete ukupne površine pomorskog dobra godišnje, plativo u jednom obroku, s time da će se iznos stalnog dijela koncesijske naknade nakon pete godine povećavati svakih pet godina za 0,01 euro po m² zauzetog pomorskog dobra

b) promjenjivi dio iznosi 0,30 % od godišnjeg prihoda ostvarenog na koncesioniranom području, s time da će se nakon pete godine iznos od promjenjivog dijela naknade povećavati svakih pet godina za 0,10 % prihoda.

Navedena koncesijska naknada plaća se na sljedeći način:

a) stalni dio naknade plaća se unaprijed za tekuću godinu, najkasnije do 1. ožujka:

– za godinu u kojoj je dana koncesija i za godinu u kojoj koncesija istječe naknada se plaća razmjerno mjesecima korištenja

– za početnu godinu koncesijskog perioda naknada se plaća u roku od 45 dana od dana sklapanja ugovora o koncesiji

– za godinu u kojoj se naknada mijenja, nova naknada primjenjuje se od 1. siječnja sljedeće godine

b) promjenjivi dio naknade plaća se unatrag u jednom obroku, i to do 30. travnja tekuće godine za ostvareni ukupni godišnji prihod prethodne godine.

Koncesionar je obavezan plaćati promjenjivi dio koncesijske naknade u postotku sukladno ponudi, odnosno Studiji gospodarske opravdanosti iz točke V. stavka 3. ove Odluke, s time da apsolutni iznos promjenjivog dijela naknade za cijelo vrijeme trajanja koncesije ne može biti manji od 15.053,00 eura.

Promjene naknade za koncesiju (stalnog i promjenjivog dijela) moguće su temeljem:

1. indeksa potrošačkih cijena, odnosno

2. izmjena posebnog propisa u dijelu kojim se uređuje visina i način plaćanja naknade za koncesiju.

3. gospodarskih okolnosti koje značajno utječu na ravnotežu odnosa naknade za koncesiju i procijenjene vrijednosti koncesije koja je bila temelj sklapanja ugovora o koncesiji.

Promjena naknade za koncesiju u skladu sa stavkom 5. ove točke utvrđuje se ugovorom o koncesiji i posebnim zakonima, a obavlja se ovisno o nastanku okolnosti i/ili periodično u za to određenim vremenskim razdobljima, ovisno o promjenama potrošačkih cijena.

VIII.

Na temelju ove Odluke ovlašćuje se ministar mora, prometa i infrastrukture da u roku od 90 dana od dana izvršnosti ove Odluke, sklopi ugovor o koncesiji pomorskog dobra iz točke II. ove Odluke, kojim će se detaljno urediti ovlaštenja Davatelja koncesije, te prava i obveze Koncesionara, posebno u odnosu na zaštitu okoliša, sigurnost plovidbe, potrebna osiguranja za odgovornost iz obavljanja djelatnosti, provedbu zahvata i održavanje te nadzor nad gospodarskim korištenjem pomorskog dobra koje se daje u koncesiju.

IX.

Koncesionar je dužan prije sklapanja ugovora o koncesiji iz točke VIII. ove Odluke Davatelju koncesije dostaviti garanciju banke radi dobrog izvršenja posla u korist Republike Hrvatske - Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, na iznos od 6.846,00 eura, a što je 5 % od ukupne vrijednosti investicije, koja prema Studiji gospodarske opravdanosti iz točke V. stavka 3. ove Odluke iznosi 136.920,00 eura, s rokom važenja garancije do šest mjeseci dužim

od završetka planiranog investicijskog ciklusa, a koja garancija je bezuvjetna, bez prigovora i naplativa na prvi poziv.

Koncesionar je dužan prije sklapanja ugovora o koncesiji iz točke VIII. ove Odluke Davatelju koncesije dostaviti ovjerene zadužnice na iznos od dvije godišnje naknade za stalni dio koncesijske naknade, u ukupnom iznosu od 3.839,64 eura, kao instrumente osiguranja naplate naknade za koncesiju te za naknadu štete koja može nastati zbog neispunjenja obveza iz ugovora o koncesiji.

Ako Koncesionar ne dostavi Davatelju koncesije garanciju banke iz stavka 1. ove točke i ovjerene zadužnice iz stavka 2. ove točke, neće se sklopiti ugovor o koncesiji iz točke VIII. ove Odluke, naplatiti će se garancija za ozbiljnost ponude, Koncesionar gubi sva prava utvrđena ovom Odlukom, a ova Odluka se ukida.

X.

Ova Odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Klasa: UP/I-022-03/25-04/22

Urbroj: 50301-27/20-25-2

Zagreb, 24. listopada 2025.

Predsjednik

mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

1934

Na temelju članka 31. stavka 2. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18., 80/22. i 78/24.), a u vezi s člankom 4. stavkom 3. Zakona o Središnjem registru osiguranika (»Narodne novine«, br. 159/13., 39/18. i 21/22.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 24. listopada 2025. donijela

ODLUKA

O POTVRĐIVANJU STATUTA SREDIŠNJEG REGISTRA OSIGURANIKA

I.

Potvrđuje se Statut Središnjeg registra osiguranika, klasa: 025-11/25-01/02, urbroj: 353-06-02/2-25-1, koji je Upravno vijeće Središnjeg registra osiguranika donijelo na sjednici održanoj 16. rujna 2025.

II.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/25-04/19

Urbroj: 50301-05/14-25-3

Zagreb, 24. listopada 2025.

Predsjednik

mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

1935

Na temelju članka 31. stavka 4. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18., 80/22. i 78/24.), članka 46. stavka 2. Zakona o sustavu državne uprave (»Narodne novine«, br. 66/19. i 155/23.) i članka 50. stavka 1., a u vezi s člankom 160. stavkom 3. Zakona o državnim službenicima (»Narodne novine«, br. 155/23. i 85/24.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 16. listopada 2025. donijela

RJEŠENJE

O IMENOVANJU GLAVNE TAJNICE MINISTARSTVA
TURIZMA I SPORTA

Imenuje se PETRA ANĐELOVIĆ glavnom tajnicom Ministarstva turizma i sporta, s danom 17. listopada 2025., na razdoblje od četiri godine.

Klasa: UP/I 080-02/25-01/223

Urbroj: 50301-15/07-25-2

Zagreb, 16. listopada 2025.

Predsjednik

mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

1936

Na temelju članka 31. stavka 4. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18., 80/22. i 78/24.), članka 46. stavka 2. Zakona o sustavu državne uprave (»Narodne novine«, br. 66/19. i 155/23.) i članka 50. stavka 1., a u vezi s člankom 160. stavkom 3. Zakona o državnim službenicima (»Narodne novine«, br. 155/23. i 85/24.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 16. listopada 2025. donijela

RJEŠENJE

O IMENOVANJU RAVNATELJICE UPRAVE
ZA ODRŽIVI RAZVOJ I JAVNU TURISTIČKU
INFRASTRUKTURU U MINISTARSTVU
TURIZMA I SPORTA

Imenuje se SANDRA POSAVEC ravnateljicom Uprave za održivi razvoj i javnu turističku infrastrukturu u Ministarstvu turizma i sporta, s danom 17. listopada 2025., na razdoblje od četiri godine.

Klasa: UP/I 080-02/25-01/221

Urbroj: 50301-15/28-25-2

Zagreb, 16. listopada 2025.

Predsjednik

mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

1937

Na temelju članka 31. stavka 4. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18., 80/22. i 78/24.), članka 46. stavka 2. Zakona o sustavu državne uprave (»Narodne novine«, br. 66/19. i 155/23.) i članka 50. stavka 1., a u vezi s člankom 160. stavkom 3. Zakona o državnim službenicima (»Narodne novine«, br. 155/23. i 85/24.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 16. listopada 2025. donijela

RJEŠENJE

O IMENOVANJU RAVNATELJA UPRAVE ZA
RAZVOJ PODUZETNIŠTVA, INVESTICIJE
I KONKURENTNOST TURISTIČKOGA
GOSPODARSTVA U MINISTARSTVU
TURIZMA I SPORTA

Imenuje se ROBERT PENDE ravnateljem Uprave za razvoj poduzetništva, investicije i konkurentnost turističkoga gospodarstva

u Ministarstvu turizma i sporta, s danom 17. listopada 2025., na razdoblje od četiri godine.

Klasa: UP/I 080-02/25-01/220

Urbroj: 50301-15/28-25-2

Zagreb, 16. listopada 2025.

Predsjednik

mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

1938

Na temelju članka 31. stavka 4. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18., 80/22. i 78/24.), članka 46. stavka 2. Zakona o sustavu državne uprave (»Narodne novine«, br. 66/19. i 155/23.) i članka 50. stavka 1., a u vezi s člankom 160. stavkom 3. Zakona o državnim službenicima (»Narodne novine«, br. 155/23. i 85/24.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 16. listopada 2025. donijela

RJEŠENJE

O IMENOVANJU RAVNATELJA UPRAVE ZA SPORT
U MINISTARSTVU TURIZMA I SPORTA

Imenuje se dr. sc. KREŠIMIR ŠAMIJA ravnateljem Uprave za sport u Ministarstvu turizma i sporta, s danom 17. listopada 2025., na razdoblje od četiri godine.

Klasa: UP/I 080-02/25-01/218

Urbroj: 50301-15/28-25-2

Zagreb, 16. listopada 2025.

Predsjednik

mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

1939

Na temelju članka 31. stavka 4. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18., 80/22. i 78/24.), članka 46. stavka 2. Zakona o sustavu državne uprave (»Narodne novine«, br. 66/19. i 155/23.) i članka 50. stavka 1., a u vezi s člankom 160. stavkom 3. Zakona o državnim službenicima (»Narodne novine«, br. 155/23. i 85/24.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 16. listopada 2025. donijela

RJEŠENJE

O IMENOVANJU RAVNATELJA UPRAVE ZA
STRATEŠKO PLANIRANJE, PROGRAME I
PROJEKTE EU, MEĐUNARODNU SURADNJU I
DIGITALNU TRANSFORMACIJU U MINISTARSTVU
TURIZMA I SPORTA

Imenuje se SLAVKO ŠTEFIČAR ravnateljem Uprave za strateško planiranje, programe i projekte EU, međunarodnu suradnju i digitalnu transformaciju u Ministarstvu turizma i sporta, s danom 17. listopada 2025., na razdoblje od četiri godine.

Klasa: UP/I 080-02/25-01/222

Urbroj: 50301-15/28-25-2

Zagreb, 16. listopada 2025.

Predsjednik

mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

1940

Na temelju članka 31. stavka 4. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18., 80/22. i 78/24.), članka 46. stavka 2. Zakona o sustavu državne uprave (»Narodne novine«, br. 66/19. i 155/23.) i članka 50. stavka 1., a u vezi s člankom 160. stavkom 3. Zakona o državnim službenicima (»Narodne novine«, br. 155/23. i 85/24.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 16. listopada 2025. donijela

RJEŠENJE

O IMENOVANJU RAVNATELJA UPRAVE ZA SUSTAV TURISTIČKIH ZAJEDNICA, KATEGORIZACIJU I PRAVNE POSLOVE U MINISTARSTVU TURIZMA I SPORTA

Imenuje se DANIJEŠ ŠKUGOR ravnateljem Uprave za sustav turističkih zajednica, kategorizaciju i pravne poslove u Ministarstvu turizma i sporta, na razdoblje od četiri godine.

Klasa: UP/I 080-02/25-01/219

Urbroj: 50301-15/07-25-2

Zagreb, 16. listopada 2025.

Predsjednik

mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

1941

Na temelju članka 31. stavka 4. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 150/11., 119/14., 93/16., 116/18., 80/22. i 78/24.) i članka 83. stavka 6. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (»Narodne novine«, br. 100/18., 125/19., 147/20., 119/22., 156/22., 33/23., 36/24. i 102/25.), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 16. listopada 2025. donijela

RJEŠENJE

O RAZRJEŠENJU I IMENOVANJU PREDSEDNIKA I ČLANA UPRAVNOG VIJEĆA OPĆE BOLNICE I BOLNICE BRANITELJA DOMOVINSKOG RATA OGULIN

1. Razrješuje se DAVIDE DUJMIĆ dužnosti predsjednika Upravnog vijeća Opće bolnice i bolnice branitelja Domovinskog rata Ogulin.

Razrješuje se STIPO BARIŠIĆ dužnosti člana Upravnog vijeća Opće bolnice i bolnice branitelja Domovinskog rata Ogulin.

2. Imenuje se STIPO BARIŠIĆ predsjednikom Upravnog vijeća Opće bolnice i bolnice branitelja Domovinskog rata Ogulin.

Imenuje se DAVIDE DUJMIĆ članom Upravnog vijeća Opće bolnice i bolnice branitelja Domovinskog rata Ogulin.

Klasa: 080-02/25-03/121

Urbroj: 50301-15/28-25-2

Zagreb, 16. listopada 2025.

Predsjednik

mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I MLADIH

1942

Na temelju članka 27. stavka 9. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine«, broj: 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 7/17, 68/18, 98/19, 64/20, 151/22 i 156/23) i članka 6. i 17. Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina (»Narodne novine«, broj: 51/00 i 56/00), ministar znanosti, obrazovanja i mladih donosi

ODLUKU

O DONOŠENJU KURIKULA ZA NASTAVNI PREDMET UKRAJINSKI JEZIK I KULTURA U OSNOVNIM I SREDNJIM ŠKOLAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ (MODEL C)

I.

Ovom odlukom donosi se kurikulum za nastavni predmet Ukrajinski jezik i kultura u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj (model C).

II.

Sastavni dio ove odluke je kurikulum za nastavni predmet Ukrajinski jezik i kultura u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj (model C).

III.

Ova odluka stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, a primjenjuje se za učenike osnovne i srednje škole od školske godine 2025./2026.

Klasa: 016-01/25-01/00661

Urbroj: 533-07-25-0001

Zagreb, 20. listopada 2025.

Ministar

prof. dr. sc. Radovan Fuchs, v. r.

KURIKUL ZA NASTAVNI PREDMET UKRAJINSKI JEZIK I KULTURA U OSNOVNIM I SREDNJIM ŠKOLAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ (MODEL C)

A. SVRHA I OPIS PREDMETA

Pripadnici ukrajinske nacionalne manjine jedna su od 22 Ustavom priznate nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj kojoj Ustav Republike Hrvatske (čl. 15.) jamči pravo na odgoj i obrazovanje na svom jeziku i pismu. Jezik je ključna komponenta kulturnog identiteta svakog pa tako i ukrajinskog naroda, a njegovo učenje jamči očuvanje ukrajinskog kulturnog naslijeđa u Republici Hrvatskoj.

Oposobljavanje učenika ukrajinske nacionalne manjine da ovlađaju ukrajinskim standardnim jezikom i ćirilicnim pismom pridonosi i njihovu potpunijem uključivanju u različite društveno-kulturne aktivnosti ukrajinske zajednice u Republici Hrvatskoj.

Predmet Ukrajinski jezik i kultura namijenjen je pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine, ali i svim onim učenicima koji se žele upoznati s ukrajinskim jezikom, kulturom i civilizacijom. Na taj način učenici razvijaju naklonost prema ukrajinskom jeziku i kulturnoj baštini, a potiče ih se i na sudjelovanje u različitim društveno-kulturnim aktivnostima ukrajinske zajednice u Republici Hrvatskoj. Pou-

čavanje učenika ukrajinske manjine njihovu jeziku i kulturi, uz to što omogućuje očuvanje njihova ukrajinskog identiteta i naslijeđa u Republici Hrvatskoj, pridonosi i održavanju kulturne raznolikosti i bogatstvu društva u cjelini. Učeci o kulturi ukrajinskog naroda učenici razvijaju empatiju i razumijevanje prema drugim kulturama te razvijaju toleranciju i uvažavanje drugih.

Učenje ukrajinskog jezika utječe na razvojni i odgojni rast učenika, pogoduje formiranju osobe koja se priprema za aktivno uključivanje u sve sfere života u suvremenom demokratskom društvu. Učenicima je omogućeno jezično obogaćivanje s ciljem stjecanja vještina i navika kako bi bez poteškoća koristili sve alate i jezične posrednike za komunikaciju u svim oblicima (slušanje, čitanje, govorenje i pisanje).

Predmet Ukrajinski jezik i kultura sastoji se od obrazovnih, razvojnih i odgojnih komponenti u opsegu od pet sati tjedno. U srednjoj školi učenje ukrajinskog jezika upotpunjuje znanja i vještine učenika u njegovu profesionalnom usmjerenju. U srednjoškolskom razdoblju učenici stječu i produbljuju jezične i govorne kompetencije, teme i sadržaje.

Realizacijom određenih smjernica postizati će se sljedeće:

- poticanje interesa učenika za učenje ukrajinskog jezika
- stjecanje znanja i vještina suvremenog ukrajinskog jezika i njegovo korištenje kao sredstva komunikacije u svim situacijama
- osposobljavanje učenika za samostalno čitanje, zaključivanje, razumijevanje i tumačenje književnih tekstova te jezično izražavanje i stvaranje
- poticanje čitateljske sposobnosti, odnosno razumijevanje književnih i jezičnih činjenica
- stjecanje učenikovih kompetencija korištenjem jezičnih alata u različitim životnim situacijama
- upoznavanje jezičnog sistema ukrajinskog jezika kao preduvjeta osnove za formiranje jezičnih znanja, vještina i navika (gramatičkih, pravopisnih, stilističkih i sl.)
- razvijanje sposobnosti za kritičko sučeljavanje s umjetničkim i jezičnim vrijednostima, kao i njihovo estetsko doživljavanje
- usmjeravanje prema općeljudskim vrijednostima, upoznavanje kulturne baštine ukrajinskog i hrvatskog naroda te položaja hrvatske i ukrajinske kulture u društvu europskih i svjetskih naroda.

Budući da učenici koji se uključuju u nastavu ukrajinskog jezika i kulture po Modelu C mogu imati različito predznanje, prilikom sastavljanja kurikula¹ vodilo se računa da odgojno-obrazovni ishodi budu koncipirani na način da se prilagode pojedinačnom učeniku te da se prilikom vrednovanja ishoda uzme u obzir činjenica koliko je učenik ranije bio u dodiru s ukrajinskim jezikom.

B. ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA PREDMETA

Odgojno-obrazovni ciljevi učenja i poučavanja su:

1. Proširiti znanje o plurikulturalizmu, o suživotu većinskih i manjinskih naroda na europskom prostoru, razviti interes prema

nacionalnoj raznolikosti općenito i osvijestiti pripadnost ukrajinskom narodu.

2. Potaknuti motiviranost za korištenje ukrajinskog jezika u govoru, slušanju, pisanju i čitanju. Omogućiti uspješno ovladavanje navedenih vještina. Težiti prema daljnjem obogaćivanju rječnika, unaprjeđenju vještina jezičnog izražavanja.

3. Razviti interes za ukrajinsku književnost kao jedan od temelja ukrajinskog nacionalnog identiteta. Potaknuti učenike na kritičko razmišljanje i iznošenje svojih stajališta te na interpretaciju književnog/neknjiževnog teksta.

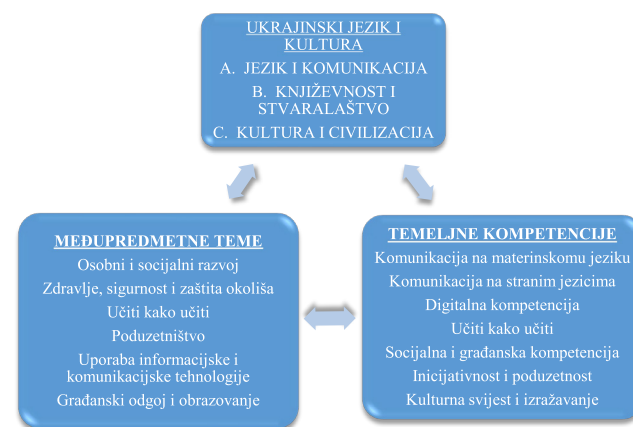
4. Potaknuti interes za proučavanje kulturno-povijesne baštine, umjetničkih postignuća te geografskih obilježja.

5. Naučiti cijeniti jedinstvenu ukrajinsku kulturu i tradicije, koristeći znanje o svim vrstama umjetnosti i dostupnim medijskim sadržajima.

C. DOMENE U ORGANIZACIJI PREDMETNOGA KURIKULA

Kurikul nastavnoga predmeta Ukrajinski jezik i kultura organiziran je prema trima međusobno povezanim domenama: A. Jezik i komunikacija, B. Književnost i stvaralaštvo te C. Kultura i civilizacija. Struktura predmeta Ukrajinski jezik i kultura istovjetna je u cijeloj odgojno-obrazovnoj vertikali, a organizacijska područja predmetnoga kurikula čine povezanu cjelinu kako bi se omogućio kontinuitet učenja, što ne isključuje mogućnost stavljanja većeg naglaska na pojedina organizacijska područja kurikula u određenim godinama učenja u svim razredima osnovne i srednje škole. Ponudenu strukturu moguće je prilagoditi specifičnim okolnostima nastavnog procesa prema programu koji će razraditi predmetni nastavnik, s posebnim osvrtom na uvažavanje različitog predznanja učenika koji dolaze iz različite jezične i kulturne sredine.

U okviru predmeta učenici se uz ukrajinski jezik pobliže upoznaju i s ukrajinskom književnošću, poviješću, geografijom te likovnom, glazbenom i medijskom kulturom. U svim se domenama razvija jezično-komunikacijska kompetencija te druge kompetencije potrebne u nizu drugih predmeta i međupredmetnim temama.

1. Grafički prikaz domena u kurikulu nastavnog predmeta Ukrajinski jezik i kultura koji prikazuje organizaciju predmetnoga kurikula i odnos organizacijskih područja s generičkim kompetencijama i međupredmetnim temama u ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda.

¹ Na temelju Zakona o hrvatskom jeziku (»Narodne novine«, br. 14/2024.), u ovom dokumentu upotrebljava se pojam kurikul i njegove izvedenice. Prilikom navođenja srodnih dokumenata, koji su objavljeni prije stupanja na snagu Zakona o hrvatskom jeziku, u istom značenju zadržava se pojam kurikulum i njegove izvedenice.

Važno je motivirati učenike da uz korištenje dominantnog jezika u zemlji i/ili nekog od svjetskih jezika, kao glavnog komunikacijskog sredstva, svakodnevno koriste i ukrajinski jezik.

Domena A. *Jezik i komunikacija* ima za cilj razvijanje komunikacijskih i jezičnih vještina u učenika, poticanje njihova usmenog izražavanja na ukrajinskom jeziku te na taj način i jačanje učeničkih socijalizacijskih vještina.

Domena B. *Književnost i stvaralaštvo* odnosi se na vještinu prepoznavanja, razumijevanja i vrednovanja tekstova ukrajinske književne tradicije i umjetničkog doprinosa klasika i suvremenih autora, na vještinu funkcionalne obrade različitih vrsta tekstova te proučavanje povijesti ukrajinske književnosti u Ukrajini i svijetu, na razvijanje čitalačkih kompetencija u cijelosti. Domena B. *Književnost i stvaralaštvo* pogoduje razvoju pozitivnog odnosa prema književnosti i drugim oblicima umjetnosti koji se temelje na umjetničkom tekstu čime se potiče kreativnost učenika.

Svrha domene C. *Kultura i civilizacija* jest pružiti učenicima osnovno znanje iz ukrajinske opće kulture, povijesti od pradavnih vremena do suvremenosti, povijesti ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj; upoznati učenike s osnovnim geografskim obilježjima Ukrajine, s klasičnim i suvremenim primjerima ukrajinske likovne kulture, glazbene kulture, folkloru, s ukrajinskom narodnom baštinom u cjelini. Učenici na taj način razvijaju svijest o svojem identitetu i osjećaj pripadnosti ukrajinskom narodu i kulturi; istovremeno razvijaju i svijest o promicanju plurikulturalizma i tolerancije u društvu. Ova domena integrira teme medijske kulture te elemente umjetničkog područja i umjetničkog izražavanja, omogućuje upoznavanje s klasičnim i suvremenim ukrajinskim umjetnicima i njihovim djelima. Svaka domena pruža kontekst i potporu drugim dvjema domenama te u međusobnoj povezanosti postižu obrazovno-odgojne ishode.

*Učite, čitajte,
od drugih usvajajte,
ali svoje ne odbacujte.*
(Taras Ševčenko)

A. Jezik i komunikacija

Učenje ukrajinskog jezika kao jezika nacionalne manjine od velike je važnosti za očuvanje nacionalnog identiteta, stoga je domena A. *Jezik i komunikacija* ključna za ostvarivanje ciljeva predmeta Ukrajinski jezik i kultura te je usko povezana s druge dvije domene.

Ova domena ima za cilj razvijanje komunikacijskih i jezičnih vještina u učenika, poticanje njihovog usmenog izražavanja na ukrajinskom jeziku te na taj način i jačanje učeničkih socijalizacijskih vještina.

Komunikacijska kompetencija na ukrajinskom jeziku razvija se pomoću četiri osnovne jezične vještine: slušanje, govorenje, čitanje i pisanje.

Budući da su navedene četiri vještine povezane i stapaju se jedna u drugu, važno je poticati sve jezične vještine. Sve se vještine, ovisno o mogućnostima, trebaju koristiti u realnim situacijskim kontekstima ili simulacijama istih te težiti poticanju učenika i povećanju njihove motivacije za svakodnevnim korištenjem ukrajinskog jezika.

B. Književnost i stvaralaštvo

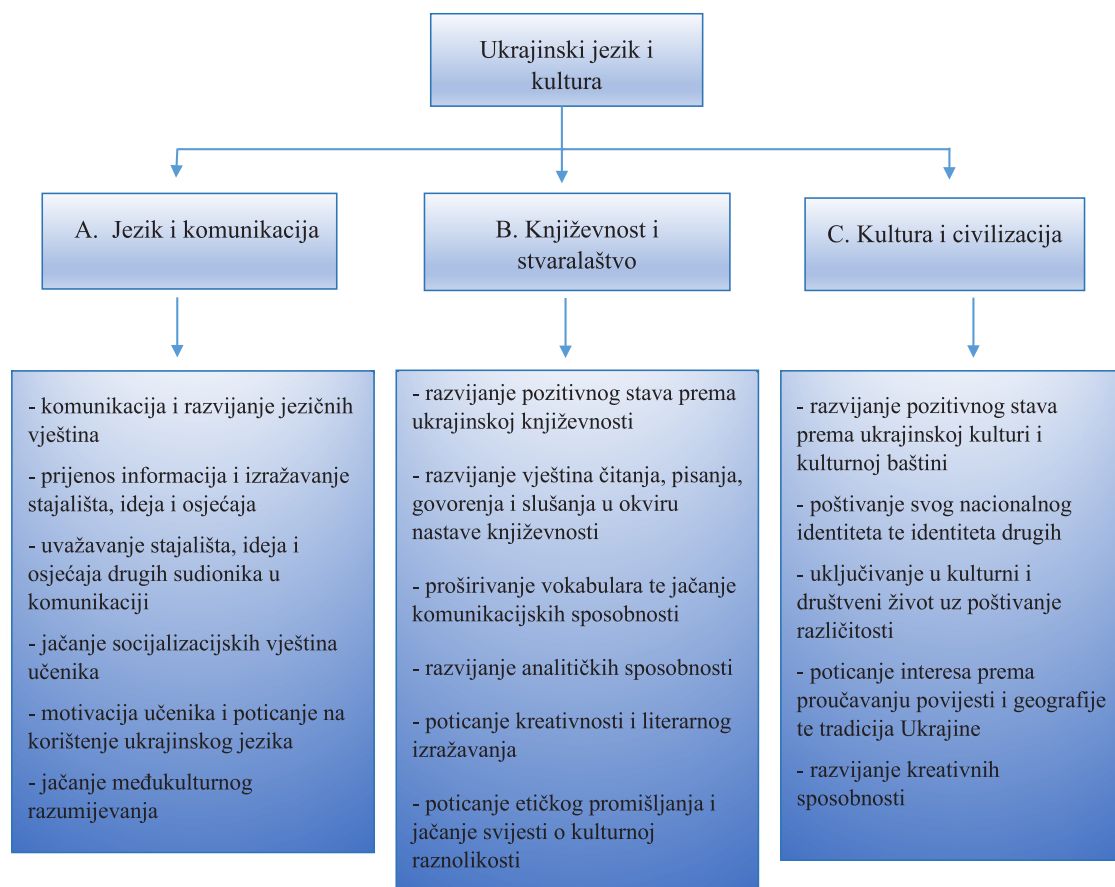
Književnost zauzima važno mjesto u obrazovnom sustavu, a upoznavanje s književnošću vlastite nacionalne manjine iznimno je bitno. Upoznajući se s ukrajinskim književnicima i čitajući razne žanrove književnih tekstova, učenik razvija jezične kompetencije. Na taj način učenici obogaćuju svoj rječnik, lakše usvajaju gramatička pravila, razvijaju sposobnost izražavanja i čitalačku pismenost. Upoznajući se s tekstovima ukrajinske književnosti, učenici se upoznaju i s ukrajinskim običajima i kulturom, razvojem ideja, stječući uvid u različita iskustva i perspektive. Čitanje književnosti pomaže im i u razvoju kritičkog mišljenja i analitičkog pristupa tekstu. Učenike se potiče na razmišljanje o simbolima te da, analizirajući likove i njihove postupke, donose vlastite zaključke. Čitajući književna djela, učenici se upoznaju s različitim stilovima pisanja, žanrovima i temama te ih se potiče na samostalno pisanje i stvaranje na ukrajinskom jeziku, na bolje razumijevanje i izražavanje svojih osjećaja i mišljenja, na razvijanje vlastitih jezičnih vještina kao i na bolje razumijevanje jezika i kulture svoga naroda.

C. Kultura i civilizacija

Pod domenom C. *Kultura i civilizacija* podrazumijeva se poimanje ukrajinske kulture u širokom spektru. Svladavajući znanja iz povijesti, povijesti umjetnosti i geografije, proučavajući najbolje primjere iz vizualne, izvedbene, tradicijske i suvremene umjetnosti, učenici razvijaju vještinu prepoznavanja ukrajinskoga identiteta na temelju ukrajinske kulturne baštine. U taj je spektar kao važna sastavnica uključena povijest ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Izuzetno je važno osluškivati individualne potrebe učenika u procesu poticanja interesa za nacionalnu samoidentifikaciju. Učenje o ukrajinskoj kulturi potiče osjećaj pripadnosti i svijest o identitetu. Istovremeno, domena C. *Kultura i civilizacija* razvija vrlinu tolerantnog suživota manjinske i većinske kulture.

Domena C. *Kultura i civilizacija* pruža kontekst i potporu domenama A. *Jezik i komunikacija* i B. *Književnost i stvaralaštvo*. Nastavniku se otvara prostor za povećanje motivacije za učenje i aktivno korištenje ukrajinskog jezika te upoznavanje s književnim i kazališnim opusom ukrajinskih autora.

2. Grafički prikaz domena u kurikulumu nastavnog predmeta Ukrajinski jezik i kultura.

D. ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI, SADRŽAJI I RAZINE USVOJENOSTI PO RAZREDIMA I DOMENAMA

Odgojno-obrazovni ishodi predmeta Ukrajinski jezik i kultura razvijaju se od prvog do osmog razreda osnovne škole i od prvog do četvrtog razreda srednje škole. Odgojno-obrazovne ishode čine tri sastavnice: odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i razina usvojenosti ishoda na razini »dobar«. Na kraju svake domene u svakom razredu navedeni su sadržaji i preporuke za njihovu implementaciju.

Kratka oznaka nastavnoga predmeta Ukrajinski jezik i kultura jest UJK. Uz oznaku predmeta dodaje se oznaka OŠ ako je riječ o odgojno-obrazovnim ishodima za razrede u osnovnoj školi, odnosno SŠ ako je riječ o odgojno-obrazovnim ishodima za razrede u srednjoj školi.

U tablicama su odgojno-obrazovni ishodi označeni kratkom oznakom – UJK. Uz oznaku predmeta dodana je oznaka OŠ ako je riječ o ishodima u osnovnoj školi, odnosno SŠ ako je riječ o ishodima u srednjoj školi. Nakon toga slijedi oznaka domene, na primjer A, zatim brojčana oznaka razreda i na kraju redni broj ishoda unutar domene.

Objašnjenje:

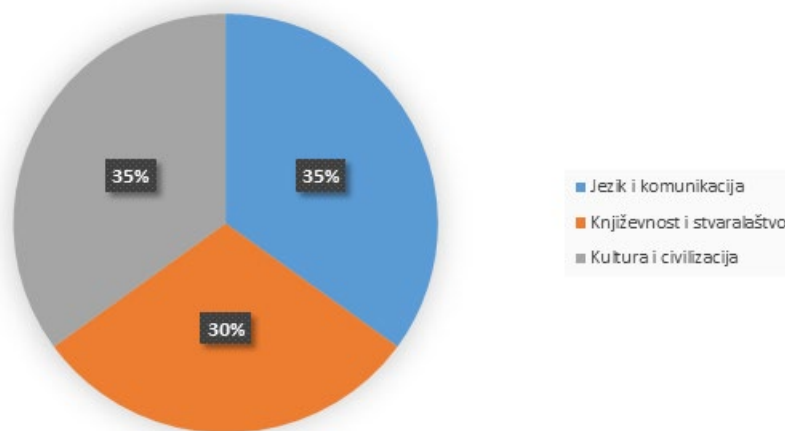
UJK OŠ A. 1. 1. – Ukrajinski jezik i kultura, Osnovna škola, Domena A (Jezik i komunikacija), prvi razred, prvi ishod

UJK SŠ A. 2. 1. – Ukrajinski jezik i kultura, Srednja škola, Domena A (Jezik i komunikacija), drugi razred, prvi ishod

Definicija teksta: tablica u nastavku prikazuje uvjete dužine teksta prema broju riječi, a u vidu podjele na jezične sposobnosti (zavisno od aktivnosti na nastavnome satu).

	vrlo kratak tekst	kratak tekst	srednje dugi tekst	dugi tekst
slušanje i čitanje	do 100 riječi	100 – 300 riječi (ovisno o godini učenja)	300 – 600 riječi (ovisno o godini učenja)	više od 600 riječi
pisanje	do 40 riječi	40 – 80 riječi (ovisno o tekstnoj vrsti)	80 – 200 riječi (ovisno o tekstnoj vrsti)	više od 200 riječi
govorenje	otprilike 1 minuta	1 – 2 minute	3 – 5 minuta	5 – 10 minuta

Struktura domena

3. Grafički prikaz zastupljenosti domena u kurikulumu nastavnog predmeta Ukrajinski jezik i kultura koji prikazuje organizaciju predmetnoga kurikula od 1. do 4. razreda osnovne škole.

RAZRADA ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA OD 1. DO 8. RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE

1. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE – 175 sati godišnje

A. JEZIK I KOMUNIKACIJA		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK OŠ A. 1. 1. Učenik razumije pojedine riječi i vrlo kratke i vrlo jednostavne rečenice pri slušanju.	– pri slušanju prepoznaje učestale riječi ili fraze izgovorene sporijim tempom, jasno i razgovijetno – povezuje riječi koje čuje sa slikama ili predmetima – imenuje predmete i osobe u razredu ili na vizualnim predlošcima – reagira pokretom na učestale riječi i fraze	Učenik uz povremenu pomoć učitelja razumije učestale riječi i vrlo kratke i vrlo jednostavne rečenice ako se govori polako, jasno, razgovijetno i uz ponavljanje.
UJK OŠ A. 1. 2. Učenik prepoznaje pojedinačna slova i grafijske prikaze učestalih riječi te pojedinih fraza.	– uočava da se u nekim slučajevima ćirilčna i latinična slova razlikuju, a katkad podudaraju – razlikuje ćirilčno slovo od latiničnog slova – prepoznaje pojedinačna slova – povezuje napisano slovo s glasom – povezuje grafijsku sliku čestih riječi s njihovim izgovorom i značenjem	Učenik prepoznaje pojedinačna ćirilčna slova, grafijske prikaze dijela učestalih riječi te pojedinih fraza.
UJK OŠ A. 1. 3. Učenik izgovara učestale riječi i vrlo kratke rečenice.	– ponavlja riječi i vrlo kratke te vrlo jednostavne rečenice – pazi na pravilan izgovor karakterističnih ukrajinskih glasova	Učenik uz povremenu pomoć učitelja točno izgovara učestale riječi i vrlo kratke rečenice.
UJK OŠ A. 1. 4. Učenik sudjeluje u vrlo kratkom i vrlo jednostavnom razgovoru te razmjenjuje naučne fraze i vrlo kratke rečenice.	– koristi riječi i fraze u osnovnim komunikacijskim situacijama (pozdravi, upoznavanje i sl.) – oblikuje i izgovara vrlo jednostavne uvježbane rečenice – sudjeluje u vrlo kratkom i vrlo jednostavnom vođenom razgovoru	Učenik uz pomoć učitelja i drugih učenika sudjeluje u vrlo kratkom i vrlo jednostavnom razgovoru.
UJK OŠ A. 1. 5. Učenik piše pojedinačna slova ukrajinske ćirilice velikim slovima školskog formalnog pisma.	– izrađuje model pojedinačnih slova – opisuje izgled slova – ispisuje slovo pri slušanju izgovorenog glasa	Učenik uz povremenu pomoć učitelja točno piše pojedinačna slova ukrajinske ćirilice velikim slovima školskog formalnog pisma.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme: pozdravljanje, upoznavanje, predstavljanje sebe i drugih; boje; brojevi do 10; voće i povrće; životinje; odjeća; čestitke.

Preporučene jezične strukture: učestali glagoli u prezentu, imenice u nominativu i akuzativu, osobne zamjenice u nominativu, posvojne zamjenice u nominativu, pojedine upitne zamjenice, pojedini prilozi i prijedlozi, negacija, pridjevi kao dio predikata, jednostavne rečenice.

Preporučene jezične funkcije: pozdravljanje i oslovljavanje, predstavljanje, čestitanje, imenovanje; brojenje.

Preporučene vrste tekstova: brojalice, pjesmice (tradicionalne i suvremene), slikopriče.

Navedene teme i sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda samo su preporuka, a učitelj samostalno odlučuje o njihovoj broju, odabiru i rasporedu u nastavnoj godini.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Brojalice, pjesmice i slični tekstovi imaju važnu ulogu u usvajanju pravilnog izgovora, ritma, intonacije i naglaska te im u nižim razredima osnovne škole treba pridati osobitu važnost.

Aktivnosti su raznolike, igrolike, zabavne i dinamično se izmjenjuju, primjerice, gestikulacija, bojenje, izrezivanje, lijepljenje, slaganje slika odgovarajućim redoslijedom, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, ponavljanje riječi i izraza, pokazivanje i opisivanje predmeta i slika, izvođenje zadanih radnji i slijeđenje vrlo jednostavnih uputa, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples. Naglasak je na govornoj komunikaciji.

Leksički se sadržaji izabiru u skladu s razvojem i dobi učenika, od lakšeg ka težem, pri čemu se vodi računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima, osobito hrvatskim jezikom te se uvode uz mimiku, situacijske dijaloge i kratke razgovore.

Jezične se strukture također biraju u skladu s razvojem i dobi učenika i proizlaze iz preporučenih funkcija.

U prvome razredu osnovne škole jezik se uči oponašanjem, igranjem i ponavljanjem jezičnih obrazaca naučenih napamet. Jezične se strukture ne tumače odnosno u poučavanju se ne koristi metajezik. Strukture se uvode u što je moguće autentičnijemu komunikacijskom kontekstu, u skladu s dobi, jezičnim razvojem i iskustvom učenika.

S prepoznavanjem čiriličnih slova započinje se postupno i to tek nakon što su učenici na hrvatskome jeziku usvojili osnove čitanja.

Pisanje pojedinačnih čiriličnih slova započinje krajem drugog polugodišta i pristupa mu se postupno. Postupci početnoga opismenjavanja koji se koriste u tu svrhu: učenik prikazuje slovo pokretom ruke ili tijela, izrađuje model slova od različitih materijala (papir, folija, tkanina, masa za modeliranje i sl.), opisuje izgled slova, sluša glas i piše odgovarajuće slovo.

Ishodi iz domene Jezik i komunikacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

B. KNJIŽEVNOST I STVARALAŠTVO

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK OŠ B. 1. 1. Učenik sluša vrlo kratak književni tekst, prepoznaje književne tekstove prema obliku u skladu s jezičnim razvojem i dobi te odgovara na hrvatskom jeziku o čemu tekstovi govore.	– pažljivo sluša dok učitelj čita književni tekst – sluša vrlo kratak književni tekst nekoliko puta radi potpunijeg razumijevanja teksta primjerenoga početnom svladavanju vještine slušanja – iznosi svojim riječima doživljaj i zapažanja o pročitanoj književnoj tekstu – usmeno odgovara na pitanja o pročitanoj književnoj tekstu na hrvatskom jeziku – prepoznaje priču, pjesmu, zagonetku i igrokaz prema obliku – opisuje situacije, događaje i likove u književnim tekstovima na hrvatskom jeziku	Učenik sluša vrlo kratak književni tekst, usmeno odgovara na pitanja o sadržaju teksta, uz pomoć učitelja prepoznaje književni tekst prema obliku.
UJK OŠ B. 1. 2. Učenik izražava verbalno/neverbalno svoja zapažanja, misli, osjećaje nakon slušanja književnoga/neknjiževnoga teksta i povezuje ih s vlastitim iskustvom.	– izražava opisane situacije u tekstu i svoje osjećaje riječima, crtežom i pokretom – iskazuje mišljenje o postupcima likova na hrvatskom jeziku uz dodavanje usvojenih ukrajinskih fraza – uspoređuje postupke likova iz književnoga teksta s vlastitim postupcima i postupcima osoba koje ga okružuju – pripovijeda o događajima iz svakodnevnoga života koji su u vezi s onima u književnome tekstu na hrvatskom jeziku uz dodavanje usvojenih ukrajinskih fraza	Uz pomoć učitelja, nakon slušanja književnoga teksta, izražava svoje misli, osjećaje i zapažanja te opisuje situacije iz svakodnevnoga života slične onima u književnome tekstu.

UJK OŠ B. 1. 3. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu i sposobnostima potaknut različitim iskustvima i doživljajima književnoga teksta.	– istražuje, eksperimentira i slobodno radi na temi koja mu je bliska – stvara različite individualne uratke: crta, izražava se pokretom, - oblikuje u različitim tehnikama likove iz priča – razvija vlastiti potencijal za stvaralaštvo	Učenik se stvaralački izražava crtanjem, pokretom i na druge načine.
---	--	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Tekstovi: slikopriče, slikovnice, kratke priče, bajke, dječje pjesme, kratki igrokaz, brojalice, kratke narodne pjesme, zagonetke, odabrani neknjiževni tekstovi.

Preporučeni tekstovi i drugi sadržaji: *Vesela abetka*, *Ivasyk-Telesyk*, *Koza Dereza*, *Solom"janyj byčok*, *Kotyk ta pivnyk*, *Kolobok*, *Hodyt' gar-buz po gorodu*, *Uljubljeni virši*, *Ripka* (Ivan Franko), *Deš' tut bula Podoljanočka*, *Idy idy doščyku*, *Dva pivnyky*, ukrajinske božićne pjesme (*koljadke*), animirani filmovi iz serije *Jak kozaky*, animirani filmovi te pjesmice iz bajki *Koza Dereza*, *Kolobok*, *Ivasyk Telesyk* i drugi sadržaji po izboru nastavnika.

Priče o ukrajinskim znanstvenicima i umjetnicima te drugim istaknutim osobama po izboru učitelja (Mykola Leontovyč, Oleg Antonov, Kateryna Bilokur, Marija Zan'kovec'ka, suvremeni ukrajinski umjetnici i sl.).

Učitelj samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu sadržaja tijekom nastavne godine.

Proširivanje i produbljivanje tema odvija se postupno.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Nastavne aktivnosti dinamično se izmjenjuju: igre, dramatizacija, radionice i ostale aktivnosti u kojima je naglasak na razvijanju pozitivnog stava prema ukrajinskom jeziku i kojima se potiče učenikova kreativnost.

Poučavanje sadržaja temelji se na govornoj komunikaciji i slušanju iz situacije posredstvom mimike, gesta, pokreta, likovnoga izraza, igre, pjesme i dramatizacije pomoću audiovizualnih sredstava. Učitelj organizira aktivnosti pričanja/čitanja naglas cijelomu razredu. Tekstovi su primjereni učenikovim mogućnostima te su tematski i žanrovski raznoliki, povezani s učenikovim interesima.

Učeniku se nudi stvaralački način izražavanja. Aktivnosti se mogu ostvarivati individualnim i timskim radom. Učitelj cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti.

Učitelj samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu preporučenih aktivnosti tijekom nastavne godine.

Ishodi iz domene Književnost i stvaralaštvo dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

C. KULTURA I CIVILIZACIJA

Odgajno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgajno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK OŠ C. 1. 1. Učenik upoznaje tradicije svoje obitelji i ukrajinskog naroda.	– upoznaje tradicije ukrajinskog naroda i govori o tradicijama svoje obitelji – imenuje blagdane i govori o obiteljskim proslavama blagdana i svečanosti – sluša dječje i tradicionalne ukrajinske pjesme – razvija početni pozitivan stav za učenje ukrajinskog jezika i proučavanje ukrajinske kulture	Učenik prepoznaje tradicijske običaje svoje obitelji i ukrajinske kulture, prepoznaje svoju pripadnost ukrajinskom narodu i posebnost drugih u zajednici kojoj pripada.
UJK OŠ C. 1. 2. Učenik prepoznaje važnost obilježavanja blagdana i obiteljskih svečanosti tijekom kalendarske godine.	– sudjeluje u pripremi za blagdane stvarajući likovne sadržaje, učeći pjesme i recitacije – sudjeluje u proslavama značajnih blagdana i svečanosti u određenom godišnjem dobu tijekom kalendarske godine – opisuje i prikazuje vremenski slijed blagdana i obiteljskih svečanosti u odnosu na godišnja doba tijekom kalendarske godine	Učenik uz pomoć učitelja opisuje i prikazuje vremenski slijed blagdana i obiteljskih svečanosti tijekom kalendarske godine, sudjeluje u njima te prepoznaje važnost njihovih obilježavanja.
UJK OŠ C. 1. 3. Učenik upoznaje primjere glazbenih djela, kratkih igrokaza i narodnih plesova te se likovno i scenski kreativno izražava.	– upoznaje primjere ukrajinskih glazbenih djela, kratke igrokaze i narodne plesove – samostalno izvodi ili sudjeluje u skupnom izvođenju tradicionalnog pjevanja, plesanja, recitiranja i glume – izrezuje, slaže i boji slagalice/slike	Učenik upoznaje glazbena djela, kratke igrokaze i narodne plesove; uz poticaj učitelja uključuje se i sudjeluje u aktivnostima te se kreativno izražava.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Kulturni sadržaji: praznici i blagdani, narodni običaji; tradicionalne pjesme (*koljadke*, *ščedrivke*, *vesnjanke*, *gajivke* itd.), tradicionalni narodni plesovi; crtanje, bojenje, izrađivanje prigodnih čestitki, ukrajinskih pisanica; dječji časopisi na ukrajinskom jeziku primjereni učenikovo dobi i interesima; animirani filmovi, dječji filmovi i bajke na internetskim platformama.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učitelj koristi sadržaje kako bi samostalno kreirao teme i poticao znatiželju te interes učenika za proučavanje zanimljivih informacija o Ukrajini te ukrajinskoj dijaspori u Republici Hrvatskoj, Europi i svijetu. Učitelj prepoznaje i potiče učenikovo osvježavanje pripadnosti ukrajinskoj nacionalnoj manjini. Učitelj motivira učenika na sudjelovanje u kulturnim priredbama i projektima.

Aktivnosti i sadržaji uvjetovani su dobi i interesima učenika, ponudom društveno-kulturnih i umjetničkih sadržaja. Učitelj potiče učenikovo znatiželju i interes za kreativno izražavanje.

Ishodi iz domene Kultura i civilizacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s među-predmetnim temama.

2. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE – 175 sati godišnje

A. JEZIK I KOMUNIKACIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK OŠ A. 2. 1. Učenik sluša vrlo kratke i vrlo jednostavne tekstove, točno izgovara glasove, riječi i vrlo kratke rečenice na temelju slušanoga teksta.	– sluša vrlo kratke i vrlo jednostavne tekstove, ponavlja izgovor glasova i čistih riječi – spoznaje značenje riječi na temelju vođenoga razgovora – vrlo kratko odgovara na vrlo jednostavna pitanja o sadržajima teksta koristeći naučene riječi i fraze	Učenik globalno i detaljno razumije vrlo kratki govorni/čitani tekst, vrlo kratko odgovara na vrlo jednostavna pitanja o sadržaju teksta uz pomoć učitelja i izgovara glasove, česte riječi i fraze prema modelu.
UJK OŠ A. 2. 2. Učenik čita pojedinačne riječi, a zatim i kratke i jednostavne rečenice i vrlo kratke tekstove primjerene početnomu opismenjanju.	– povezuje glasove i slova u slogove i cjelovitu riječ te riječi u rečenicu – čita riječi, rečenice i vrlo kratke tekstove primjereno početnomu opismenjanju – odgovara na vrlo jednostavna pitanja nakon čitanja teksta – pazi na pravilan izgovor i intonaciju	Učenik čita s razumijevanjem pojedinačne riječi i kratke jednostavne rečenice primjerene početnomu opismenjanju.
UJK OŠ A. 2. 3. Učenik govori vrlo kratke rečenice.	– ponavlja vrlo kratke jednostavne rečenice – imenuje i pokazuje predmete iz svog okruženja – izgovara rečenice, brojalice i pjesmice – pravilno izgovara glasove h/g/ġ te e/y/i	Učenik djelomično samostalno govori vrlo kratke rečenice.
UJK OŠ A. 2. 4. Učenik sudjeluje u vrlo kratkom razgovoru te koristi naučene vrlo kratke i jednostavne rečenice.	– upotrebljava osnovne komunikacijske obrasce – postavlja vrlo jednostavna, uvježbana pitanja i odgovara na njih – oblikuje i izgovara vrlo kratke, uvježbane rečenice	Učenik sudjeluje u vrlo kratkom razgovoru te uz povremenu pomoć učitelja koristi naučene vrlo kratke i jednostavne rečenice.
UJK OŠ A. 2. 5. Učenik velikim slovima školskog formalnog pisma prepisuje napisane riječi te kasnije i vrlo kratke i jednostavne rečenice.	– prepisuje riječi i vrlo kratke rečenice pisane ukrajinskom ćirilicom – povezuje pisani oblik riječi sa slikovnim predloškom i govornim oblikom	Učenik velikim slovima školskog formalnog pisma prepisuje napisane riječi te vrlo kratke i jednostavne rečenice.
UJK OŠ A. 2. 6. Učenik piše školskim rukopisnim pismom slova, slogove, riječi i vrlo kratke rečenice.	– piše velika i mala slova školskim rukopisnim pismom – povezuje slova u slogove i cjelovitu riječ, riječi u rečenicu, pišući školskim rukopisnim pismom – prepisuje riječi i vrlo kratke rečenice školskim rukopisnim pismom	Učenik prepisuje i piše slova, slogove, riječi i vrlo kratke rečenice školskim rukopisnim pismom.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme: proširivanje i produbljivanje tema koje su obrađene u prvom razredu i uvođenje novih.

Preporučene jezične strukture: učestali glagoli u prezentu, učestale imenice u nominativu i akuzativu, osobne i posvojne zamjenice u nominativu i akuzativu, pojedine upitne i pokazne zamjenice, pojedini prilozi i prijedlozi za opisivanje, negacija, pridjevi kao dio predikata, jednostavna rečenica.

Preporučene jezične funkcije: pozdravljanje i oslovljavanje, predstavljanje, čestitanje, imenovanje osoba, stvari, događaja, aktivnosti, izricanje jednostavnih izjava, zahtjeva i pitanja, brojanje.

Razlikovanje suglasnika h/g/ġ; razlikovanje samoglasnika e/i/y; jednostavna rečenica.

Preporučene vrste tekstova: brojalice, pjesmice (tradicionalne i suvremene), slikopriče, slikovnice, vrlo jednostavne rečenice popraćene slikama, vrlo jednostavni tekstovi od nekoliko kratkih rečenica popraćeni slikama, vrlo jednostavni dijaloški i opisni tekstovi, prilagođena poznata bajka.

Navedene teme i sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda samo su preporuka, a učitelj samostalno odlučuje o njihovom broju, odabiru i rasporedu u nastavnoj godini.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Brojalice, pjesmice i slični tekstovi imaju važnu ulogu u usvajanju pravilnog izgovora, ritma, intonacije i naglaska pa im u nižim razredima osnovne škole treba pridati osobitu važnost.

Aktivnosti su raznolike, igrolike, zabavne i dinamično se izmjenjuju, primjerice gestikulacija, bojenje, izrezivanje, lijepljenje, slaganje slika odgovarajućim redoslijedom, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, ponavljanje riječi i izraza, dopunjavanje tekstova, pokazivanje i opisivanje predmeta i slika, izvođenje zadanih radnji i slijeđenje vrlo jednostavnih uputa, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, najjednostavniji projektni zadatci (plakati i sl.)

Leksički se sadržaji izabiru u skladu s razvojem i dobi učenika, od lakšeg ka težem, pri čemu se vodi računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika.

Jezične se strukture također biraju u skladu s razvojem i dobi učenika i proizlaze iz preporučenih funkcija.

U drugome razredu osnovne škole jezik se uči oponašanjem, igranjem i ponavljanjem jezičnih obrazaca naučenih napamet. Jezične se strukture ne tumače, tj. u poučavanju se ne koristi metajezik. Strukture se uvode u što je moguće autentičnijemu komunikacijskom kontekstu, u skladu s dobi, jezičnim razvojem i iskustvom učenika.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Učitelj stvara poticajno okruženje za čitanje. Tijekom usvajanja pozornost treba usmjeravati na značenje i smisao pročitano, vještinu čitanja i vježbanje čitanja.

U prvom polugodištu preporučuje se uvježbavanje velikih slova školskog formalnog pisma, a uvođenje školskog rukopisnog pisma preporučuje se u drugom polugodištu.

Ishodi iz domene Jezik i komunikacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

B. KNJIŽEVNOST I STVARALAŠTVO

Odgajno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgajno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobro« na kraju razreda
UJK OŠ B. 2. 1. Učenik sluša/čita s razumijevanjem vrlo kratak i vrlo jednostavan književni tekst i razlikuje književne vrste prema obliku i sadržaju.	– sluša/čita vrlo kratak književni tekst nekoliko puta radi potpunijeg razumijevanja teksta – upoznaje se s različitim vrstama slikovnica, zbirki priča, pjesama za djecu (u tiskanim, virtualnim te audio i video oblicima) – odgovara na pitanja o pročitanoj/slušanoj vrlo kratkoj i vrlo jednostavnoj književnoj tekstu – prepoznaje glavne i sporedne likove – prepoznaje početak, središnji dio i završetak priče – smješta likove u vrijeme radnje i prostor	Učenik sluša/čita s razumijevanjem vrlo kratak i vrlo jednostavan književni tekst, uz pomoć učitelja usmeno odgovara na pitanja o sadržaju teksta te prepoznaje književne vrste prema obliku i sadržaju.
UJK OŠ B. 2. 2. Učenik izražava misli, osjeća, zapažanja nakon čitanja/slušanja vrlo kratkog i vrlo jednostavnog književnog teksta i povezuje ih s vlastitim iskustvom.	– govori o čemu razmišlja i kako se osjeća nakon čitanja/slušanja književnog teksta s obzirom na vlastiti doživljaj – izražava vlastito mišljenje o događajima u priči i postupcima likova – povezuje i uspoređuje postupke likova iz književnog teksta s vlastitim postupcima i postupcima osoba koje ga okružuju	Učenik uz pomoć učitelja izražava svoja zapažanja, misli i osjeća nakon slušanja/čitanja vrlo kratkog i vrlo jednostavnog književnog teksta.
UJK OŠ B. 2. 3. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitom interesu i sposobnostima potaknut različitim iskustvima i doživljajima tijekom nastavnog procesa.	– potaknut književnim tekstom stvara različite individualne kratke uratke na ukrajinskom jeziku u kojima dolazi do izražaja kreativnost i stvaralačko mišljenje – priprema se za izvedbu, izražava se pokretom, glasom, crta sliku ili kraću slikovnicu ili uređuje zidni pano i dr. – istražuje, eksperimentira i slobodno radi na temi koja mu je bliska	Učenik se uz poticaj i pomoć učitelja stvaralački izražava prema vlastitom interesu i sposobnostima.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Tekstovi: slikopriče, slikovnice, kratke priče, bajke, dječje pjesme, brojalice, kratki igrokaz, zagonetke, odabrani neknjiževni tekstovi u tiskanom i digitalnom obliku, na internetskim stranicama i drugim izvorima.

Preporučeni tekstovi i drugi sadržaji: *Uljubljeni virši*, animirani filmovi iz serije *Jak kozaky*, ukrajinske božićne pjesme (*koljadke* i *ščedrivke*) *Nova radiš' stala*, narodne pjesme *Oj vesna, dnem krasna, Oj hto, hto Mykolaja ljubyť*, pjesmice *A ja u gaj hodyla* (Pavlo Tyčyna), *Oj vyšen'ky-čerešen'ky* (Lesja Ukrajinka), *Sadok vyšnevyj* (Taras Ševčenko), bajka slikovnica *Suzirja Kurky* (Sofija Andruhovyč), *Kudy znyklo more* (Mar'jana i Taras Prohas'ko), *Ku-ku, Gaji šumljat'* (Pavlo Tyčyna), bajke *Dva capky, Dvi kizon'ky* (Myhajlo Kocjubyns'kyj), *Lysyčka i žuravel'* (Ivan Franko), *Rukavyčka*, ukrajinske dječje edukativne internetske stranice, ukrajinski animirani filmovi, filmske bajke i drugi sadržaji po izboru nastavnika.

Priče o ukrajinskim znanstvenicima i umjetnicima po izboru učitelja (Kvitka Cisyk, Dmytro Bortnjans'kyj, Maksym Berezovs'kyj, Marija Prymačenko, suvremeni ukrajinski umjetnici i sl.).

Učitelj samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu sadržaja tijekom nastavne godine.

Proširivanje i produbljivanje tema odvija se postupno.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Nastavne aktivnosti dinamično se izmjenjuju: igre, dramatizacija, radionice i ostale aktivnosti u kojima je naglasak na razvijanju pozitivnog stava prema ukrajinskom jeziku i kojima se potiče učenikova kreativnost.

Zajedničko slušanje/čitanje planiranih tekstova na satu u svrhu razvijanja trajne čitateljske navike, aktivan razgovor u kojem sudjeluju svi učenici pri čemu se ističe važnost svakog pojedinačnog mišljenja.

Poučavanje sadržaja temelji se na govornoj komunikaciji i slušanju iz situacije posredstvom mimike, gesta, pokreta, likovnog izraza, igre, pjesme i dramatizacije pomoću audiovizualnih sredstava. Učitelj organizira aktivnosti pričanja/čitanja naglas cijelomu razredu. Tekstovi su primjereni učenikovim mogućnostima te su tematski i žanrovski raznoliki, povezani s učenikovim interesima.

Učeniku se nudi stvaralački način izražavanja. Aktivnosti se mogu ostvarivati individualnim i timskim radom. Učitelj cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti.

Učitelj samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu preporučenih aktivnosti tijekom nastavne godine.

Ishodi iz domene Književnost i stvaralaštvo dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

C. KULTURA I CIVILIZACIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK OŠ C. 2. 1. Učenik prepoznaje najosnovnije nacionalne simbole te obilježja ukrajinske kulture i tradicije.	– prepoznaje i razlikuje osnovna obilježja Ukrajine, naziv zemlje na ukrajinskom jeziku te nacionalne ukrajinske simbole (zastava, grb, himna i dr.) – imenuje ukrajinske blagdane i praznike te prepoznaje ukrajinske običaje – razvija pozitivan stav i interes za proučavanje ukrajinske kulture i narodnih tradicija	Učenik prepoznaje te uz povremenu pomoć učitelja nabraja najosnovnije nacionalne simbole i obilježja ukrajinske kulture i tradicije.
UJK OŠ C. 2. 2. Učenik primjenjuje najosnovnije tehnike kreativnog izražavanja.	– samostalno izvodi ili sudjeluje u skupnom izvođenju u kratkim priredbama u školskom i izvanškolskom okruženju koje sadrže razne elemente izvedbenih umjetnosti – likovno se izražava, crta, boji, sudjeluje u izradi tradicionalnih predmeta te izrađuje čestitke i prigodne poklone	Učenik se uz poticaj učitelja uključuje i sudjeluje u aktivnostima te uz pomoć učitelja primjenjuje najosnovnije tehnike kreativnog izražavanja.
UJK OŠ C. 2. 3. Učenik pokazuje otvorenost i zanimanje za ukrajinsku kulturu.	– pokazuje zanimanje i otvorenost za vrlo jednostavni autentični kulturni, zemljopisni, povijesni i religijski sadržaj – pozitivno reagira na sadržaje povezane s blagdanima i običajima te rado sudjeluje u odgovarajućim aktivnostima na ukrajinskom jeziku primjereno dobi i znanju	Učenik uz poticaj učitelja iskazuje interes te pozitivno reagira na jezične i kulturne sadržaje na ukrajinskom jeziku.
UJK OŠ C. 2. 4. Učenik se služi različitim izvorima informacija iz svoje okoline i prepoznaje značajke ukrajinskog identiteta.	– služi se digitalnim platformama koje pružaju sadržaje o kulturi i tradiciji ukrajinskog naroda – služi se ilustracijama i drugim izvorima kao pomoć pri razumijevanju – prepoznaje osnovne značajke ukrajinskog identiteta	Učenik se uz pomoć učitelja služi različitim izvorima informacija koji pružaju sadržaje na ukrajinskom jeziku te prepoznaje značajke ukrajinskog identiteta.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Kulturni sadržaji: praznici i blagdani, narodni običaji, tradicionalne pjesme, tradicionalni narodni plesovi; igre, dramatizacije, radionice (priredbe sadrže razne elemente izvedbenih umjetnosti: glazbene, dramske, plesne); animirani filmovi, dječji filmovi i bajke na internetskim platformama; dječji časopisi na ukrajinskom jeziku primjereni učeničkoj dobi i interesima.

Društveni sadržaji i aktivnosti: likovno prikazivanje zastave, grba i kulturno-povijesnih spomenika Ukrajine; tekstovi o nacionalnim simbolima, himna Ukrajine (tekst, glazba, autori); povijesno značajne osobe iz Ukrajine i dijaspora; crtanje, bojanje, izrađivanje prigodnih čestitki i ukrajinskih pisanica.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učitelj koristi sadržaje kako bi samostalno kreirao teme i poticao znatiželju te interes učenika za proučavanje zanimljivih informacija o Ukrajini te ukrajinskoj dijaspori u Republici Hrvatskoj, Europi i svijetu. Učitelj prepoznaje i potiče učenikovo osvještavanje pripadnosti ukrajinskoj nacionalnoj manjini. Motivira učenika na sudjelovanje u kulturnim priredbama i projektima.

Učenika se upućuje na različite izvore i sadržaje o kulturi i običajima ukrajinskog naroda.

Ishodi iz domene Kultura i civilizacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

3. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE – 175 sati godišnje

A. JEZIK I KOMUNIKACIJA

Odgajno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgajno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobro« na kraju razreda
UJK OŠ A. 3. 1. Učenik sluša vrlo kratke vrlo jednostavne tekstove, točno izgovara glasove, riječi i kratke rečenice na temelju slušanoga teksta.	– sluša vrlo jednostavne vrlo kratke tekstove primjerene jezičnom razvoju, interesima i dobi – daje kratke odgovore na pitanja o slušanome tekstu – izražava svoje misli i osjećaje o slušanome tekstu (crtežom, pismom, govorom, pokretom)	Učenik sluša tekst, razgovara o tekstu te vrlo kratkim usmenim odgovorima pokazuje razumijevanje sadržaja slušanoga teksta.
UJK OŠ A. 3. 2. Učenik s razumijevanjem sluša i čita vrlo kratak i vrlo jednostavan tekst.	– pokazuje razumijevanje kratkih i jednostavnih rečenica – pokazuje razumijevanje vrlo kratkih i vrlo jednostavnih tekstova zadane tematike – odgovara na jednostavna pitanja o pročitanoj tekstu – postavlja jednostavna pitanja iz teksta i odgovara na njih	Učenik uz povremenu pomoć učitelja s razumijevanjem sluša i čita vrlo kratak i vrlo jednostavan tekst.
UJK OŠ A. 3. 3. Učenik govori vrlo kratak i vrlo jednostavan tekst.	– oblikuje i pravilno izgovara vrlo kratke i vrlo jednostavne tekstove od nekoliko rečenica – imenuje osobe, predmete, životinje i radnje nizom od nekoliko vrlo kratkih i vrlo jednostavnih rečenica – upotrebljava vrlo jednostavna jezična sredstva	Učenik uz povremenu pomoć učitelja djelomično pravilno govori poznate riječi i kratke rečenice te ih spaja u vrlo kratak tekst.
UJK OŠ A. 3. 4. Učenik sudjeluje u razgovoru koristeći se vrlo kratkim rečenicama.	– sudjeluje u razgovoru na obrađenu temu koristeći se vrlo kratkim rečenicama – postavlja pitanja i odgovara na pitanja drugih	Učenik uz povremenu pomoć učitelja sudjeluje u vrlo kratkom i vrlo jednostavnom razgovoru.
UJK OŠ A. 3. 5. Učenik piše vrlo kratke i vrlo jednostavne rečenice poznate tematike.	– piše vrlo kratke i vrlo jednostavne rečenice – na temelju predloška sastavlja i piše čestitke, poruke, sudjeluje u izradi plakata i sl.	Učenik piše vrlo kratke i vrlo jednostavne rečenice poznate tematike na temelju predloška uz manje pogreške.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme: škola; moj dom; obitelj; kalendar; vrijeme; godišnja doba; domaće životinje; praznici i blagdani; promet; svakodnevne aktivnosti, slobodno vrijeme.

Preporučene jezične strukture: učestali glagoli u prezentu, učestale imenice u nominativu, akuzativu i lokativu, pridjevi u nominativu, akuzativu i lokativu, osobne i posvojne zamjenice u nominativu, akuzativu i lokativu, redni brojevi, pojedine upitne zamjenice, pokazne zamjenice, pojedini prilozi i prijedlozi, negacija, pridjevi kao dio predikata, jednostavne rečenice.

Preporučene jezične funkcije: opisivanje navika i rutinskih radnji, izricanje vremena i mjesta, uporaba brojeva, razmjena informacija, imenovanje i opisivanje osoba, stvari, radnji, oblikovanje potvrdnih i niječnih izjava, jednostavnih pitanja, jednostavno izvješćivanje o svakodnevnim događajima.

Meki suglasnici; osnovna obilježja vrsta riječi: imenice, pridjevi, glagoli, zamjenice, brojevi; intonacija upitnih rečenica.

Preporučene vrste tekstova: brojalice, pjesmice (tradicionalne i suvremene), slikopriče, slikovnice, strip, jednostavni kratki tekstovi od nekoliko kratkih rečenica popraćeni slikama, vrlo jednostavni dijaloški i opisni tekstovi, prilagođena poznata bajka, čestitka, obrasci s osobnim podatcima, razglednice.

Navedene teme i sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda samo su preporuka, a učitelj samostalno odlučuje o njihovom broju, odabiru i rasporedu u nastavnoj godini.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Aktivnosti su raznolike, igrolike, zabavne i dinamično se izmjenjuju, primjerice gestikulacija, bojenje, izrezivanje, lijepljenje, slaganje slika ili dijelova kratkoga teksta odgovarajućim redoslijedom, dopunjavanje tekstova, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, ponavljanje riječi i izraza, pokazivanje i opisivanje predmeta i slika, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni kratki dijalozi s uvežbanim jezičnim sredstvima koji oponašaju stvarne komunikacijske situacije, prepričavanje slijeda događaja uz pomoć vizualnih poticaja ili pitanja, jednostavni projektni zadatci (izrada čestitke, plakata, kraće dramatizacije; skeč, lutkarska predstava, umne mape...) i dr.

Leksički se sadržaji izabiru u skladu s razvojem i dobi učenika, od lakšeg ka težem i od poznatog prema nepoznatom, pri čemu se vodi računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima. Preporuča se korištenje multimedijalnih sredstava. Leksički se sadržaji ponavljaju i proširuju u odnosu na prethodni razred.

Jezične se strukture također biraju u skladu s razvojem i dobi učenika i proizlaze iz preporučenih funkcija te se uvode u što je moguće autentičnijemu komunikacijskom kontekstu.

U trećemu razredu osnovne škole jezik se i dalje djelomično uči oponašanjem, igranjem i ponavljanjem jezičnih obrazaca, ali se učenici potiču i na uočavanje strukturnih analogija i zaključivanje na temelju mnogobrojnih primjera.

Na receptivnoj se razini učenici izlažu i širem rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Iako je težište na govornoj komunikaciji, od trećeg se razreda osnovne škole postepeno primjenjuju aktivnosti pisanog izražavanja.

Nastava na satu odvija se na ukrajinskom jeziku, a hrvatski jezik koristi se za usporedbu i lakši prijenos znanja.

Ishodi iz domene Jezik i komunikacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

B. KNJIŽEVNOST I STVARALAŠTVO

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK OŠ B. 3. 1. Učenik sluša/čita s razumijevanjem kratak književni tekst i zadane dijelove teksta te uočava pojedinosti književnoga jezika.	– čita kratak književni tekst nekoliko puta radi potpunijeg razumijevanja književnog teksta – prepoznaje i izdvaja temu teksta – odgovara na pitanja o pročitanoj književnom tekstu te ga prepričava svojim riječima uz pomoć predloška – prepoznaje redoslijed događaja – opisuje likove te ih povezuje s mjestom i vremenom radnje	Učenik sluša/čita s razumijevanjem kratak književni tekst; uz povremenu pomoć učitelja usmeno odgovara na pitanja o sadržaju teksta te uočava pojedinosti književnoga jezika.
UJK OŠ B. 3. 2. Učenik izražava svoja zapažanja, misli i osjećaje nakon slušanja/čitanja kratkog književnoga teksta te povezuje sadržaj i temu književnoga teksta s vlastitim iskustvom.	– izražava svoja zapažanja, misli i osjećaje nakon čitanja kratkog književnog teksta – opisuje situacije, događaje i likove u književnom tekstu s obzirom na vlastiti doživljaj – navodi sličnosti i razlike između sadržaja i teme književnoga teksta i vlastitoga životnog iskustva – uspoređuje misli i osjećaje nakon čitanja teksta sa zapažanjima ostalih učenika – prepoznaje etičke vrijednosti teksta	Učenik uz povremenu pomoć učitelja, nakon slušanja/čitanja kratkog književnoga teksta, izražava svoja zapažanja, misli i osjećaje, povezuje temu i sadržaj teksta s vlastitim iskustvom.
UJK OŠ B. 3. 3. Učenik pronalazi podatke u obavijesnim tekstovima iz različitih izvora.	– čita tekstove u zabavno-poučnim časopisima za djecu te u drugim izvorima – razlikuje obavijesne tekstove od književnih – pronalazi podatke u različitim izvorima informacija, izdvaja ključne podatke	Učenik uz pomoć učitelja pronalazi podatke u obavijesnim tekstovima iz različitih izvora.
UJK B. 3. 4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitom interesu potaknut različitim iskustvima i doživljajima književnoga teksta.	– istražuje, eksperimentira i slobodno radi na temi koja mu je bliska – stvara različite individualne uratke: piše i crta slikovnicu, strip, naslovnicu knjige/glumi u igrokazu/izrađuje plakat – koristi se jezičnim vještinama, aktivnim rječnikom radi oblikovanja uradaka u kojima dolazi do izražaja kreativnost i stvaralačko mišljenje – razvija vlastiti potencijal za stvaralaštvo	Učenik se uz povremenu pomoć učitelja stvaralački izražava, potaknut različitim iskustvima i doživljajima književnoga teksta.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Tekstovi: slikovnice, priče, bajke, basne, dječje pjesme, brojalice, zagonetke, dječji igrokaz, legende, pripovijetke, obavijesni tekstovi, odabrani neknjiževni tekstovi u tiskanom i digitalnom obliku.

Preporučeni tekstovi i drugi sadržaji: Legenda o osnutku Kijeva, legende o ukrajinskim knezovima i kneginjama, *Volodymyr vybyraje viru*, pjesme *Teče voda z-pid javora* (Taras Ševčenko), *Pro Maričku nevelyčku* (Mykola Petrenko), *Uljubljeni virši*, *Tatuseva knyga* (Volodymyr Vakulenko), bajke i priče *Krut' i Vert'*, *Pan Koc'kyj*, *Kotygoroško*, *Cap ta baran*, *Kryven'ka kačečka*, *Pro pivnyka i kuročku*, *Sto kazok*, *Desjat' robitnyč'*, *Ivasyk ta Tarasyk* (Myhajlo Kocjubyns'kyj), *Jižak ta Lysycja* (Leonid Glibov), *Nesluhnjanyj glečyk* (Stepan Vasyľčenko), *Osel i Lev*, *Zajec' ta Jižak*, *Stare dobro zabuvajet'sja* (Ivan Franko), *Virši* (Olena Pčilka), *Bida navčyt'*, *Mamo ide vže zyma* (Lesja Ukrajinka), *Kazky ta virši* (Natalja Zabila), animirani filmovi *Kapitoška*, *Kotyk i pivnyk*, narodne pjesme *Dobryj večir tobi*, *pane gospodarju!*, *Ščedryk*, *Oj kuvala zozulen'ka*, *Oj na gori ženci žnut'*, uspavanke *Oj, ty, kote, kotočok*, *Oj, hodyt' son kolo vikon*, ukrajinske dječje edukativne internetske stranice, ukrajinski animirani filmovi, filmske bajke i drugi sadržaji po izboru učitelja.

Priče o ukrajinskim znanstvenicima i umjetnicima po izboru učitelja (Mykola Lysenko, Artem Vedel', Mykola Pymonenko, Sergij Vasyľkivs'kyj, suvremeni ukrajinski umjetnici i sl.).

Učitelj samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu sadržaja tijekom nastavne godine.

Proširivanje i produbljivanje tema odvija se postupno.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Nastavne aktivnosti dinamično se izmjenjuju: igre, dramatizacija, radionice i ostale aktivnosti u kojima je naglasak na razvijanju pozitivnog stava prema ukrajinskom jeziku i književnosti, kojima se potiče učenikova kreativnost.

Zajedničko slušanje/čitanje planiranih tekstova na satu u svrhu razvijanja trajne čitateljske navike, aktivan razgovor u kojem sudjeluju svi učenici pri čemu se ističe važnost svakog pojedinačnog mišljenja.

Poučavanje sadržaja temelji se na govornoj komunikaciji i slušanju iz situacije posredstvom mimike, gesta, pokreta, likovnog izraza, igre, pjesme i dramatizacije pomoću audiovizualnih sredstava. Učitelj organizira aktivnosti pričanja/čitanja naglas cijelomu razredu. Tekstovi su primjereni učenikovim mogućnostima te su tematski i žanrovski raznoliki, povezani s učenikovim interesima i njegovom životnom stvarnošću.

Učeniku se nudi stvaralački način izražavanja. Aktivnosti se mogu ostvarivati individualnim i timskim radom. Učitelj cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti.

Učitelj samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu preporučenih aktivnosti tijekom nastavne godine.

Ishodi iz domene Književnost i stvaralaštvo dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

C. KULTURA I CIVILIZACIJA

Odgajno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgajno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK OŠ C. 3. 1. Učenik uočava sličnosti obilježja ukrajinske kulture i obilježja hrvatske kulture.	– izdvaja prepoznatljiva kulturna obilježja Ukrajine, pronalazi analogije u hrvatskoj kulturi – opisuje i razlikuje ukrajinske blagdane i običaje vezane uz njih – ističe sličnosti dviju kultura	Učenik uz povremenu pomoć učitelja opisuje značajke dviju kultura, ukrajinskih blagdana i običaja te uočava njihove sličnosti.
UJK OŠ C. 3. 2. Učenik proširuje raspon osnovnih tehnika kreativnog izražavanja.	– sudjeluje u svečanim priredbama u školskom i izvanškolskom okružju – izvodi ukrajinske dječje i narodne pjesme, praćene pokretom i plesom – crta, uređuje panoe i školsku izložbu	Učenik se uz poticaj učitelja uključuje i sudjeluje u priredbama te primjenjuje osnovne tehnike kreativnog izražavanja.
UJK OŠ C. 3. 3. Učenik upoznaje osnovne činjenice iz povijesti ukrajinske dijasporu u Republici Hrvatskoj te ih povezuje s pripadnicima ukrajinske manjine u svom zavičaju.	– izdvaja važnije događaje iz zavičajne povijesti ukrajinske dijasporu u Republici Hrvatskoj – raspravlja o poznatim osobama pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine u svom zavičaju i njihovom utjecaju na očuvanje baštine – na vremenskoj crti prikazuje značajne događaje iz svog života unutar ukrajinske zajednice	Učenik uz pomoć učitelja upoznaje te opisuje važne događaje iz povijesti ukrajinske dijasporu. Daje primjer utjecaja pojedinaца iz zavičaja na očuvanje baštine.
UJK OŠ C. 3. 4. Učenik se upoznaje s osnovama geografije Ukrajine i osnovnim informacijama o ukrajinskoj dijaspori u Europi i svijetu.	– određuje položaj Ukrajine na geografskoj karti, imenuje i pokazuje na karti najvažnije kulturno-povijesne spomenike Ukrajine – upoznaje se s osnovnim informacijama o ukrajinskoj dijaspori u Europi i svijetu – uočava sličnosti nekih elemenata kulture svog zavičaja s elementima kulture u različitim regijama Ukrajine i u dijaspori	Učenik se uz pomoć učitelja upoznaje s osnovama geografije Ukrajine te se snalazi na geografskoj karti; prepoznaje elemente ukrajinske kulture u Republici Hrvatskoj i u zemljama s brojnoukrajinskom dijasporom.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Kulturni sadržaji: svečane i blagdanske priredbe; tradicijske manifestacije, kazališne predstave u školskoj i široj zajednici (i u virtualnom obliku), tradicionalni narodni plesovi, igre; radionice (priredbe koje sadrže razne elemente izvedbenih umjetnosti: glazbene, dramske, plesne umjetnosti), radionice i koncerti pripadnika ukrajinske zajednice iz Republike Hrvatske, Europe ili Ukrajinaca iz Ukrajine; animirani filmovi, dječji filmovi i bajke na internetskim platformama; dječji časopisi na ukrajinskom jeziku primjereni učeničkoj dobi i interesima. Društveni sadržaji i aktivnosti: susreti s istaknutim pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine u zavičaju; korištenje tekstova o Ukrajini, njezinim geografskim osobinama te o ukrajinskoj dijaspori u Republici Hrvatskoj, Europi i svijetu; čitanje geografske karte Ukrajine, značajni ukrajinski gradovi, rijeke, jezera, planine itd.; upoznavanje kulturno-povijesnih spomenika Ukrajine; povijesno značajne osobe iz Ukrajine i dijaspor; crtanje, bojanje, izrađivanje prigodnih čestitki, ukrajinskih pisanica i dr.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učitelj koristi sadržaje kako bi samostalno kreirao teme i poticao znatiželju te interes učenika za proučavanje zanimljivih informacija o Ukrajini te ukrajinskoj dijaspori u Republici Hrvatskoj, Europi i svijetu. Učitelj prepoznaje i potiče učenikovo osvješćivanje pripadnosti ukrajinskoj nacionalnoj manjini. Motivira učenika na sudjelovanje u kulturnim priredbama i projektima.

Preporučuje se usmjeravanje učiteljeve pozornosti na poticanje aktivnosti učenika, pozitivno isticanje učenikovog interesa i zalaganja u kreativnom izražavanju.

Ishodi iz domene Kultura i civilizacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s među-predmetnim temama.

4. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE – 175 sati godišnje

A. JEZIK I KOMUNIKACIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK OŠ A. 4. 1. Učenik sluša/čita kratak vrlo jednostavan tekst i prepričava sadržaj teksta.	– sluša/čita kratke tekstove primjerene jezičnomu razvoju, interesima i dobi – prepoznaje bitne podatke u tekstu – odgovara na pitanja o tekstu – izražava mišljenje o tekstu – uz pomoć modela prepričava sadržaj teksta	Učenik sluša/čita kratak vrlo jednostavan tekst, prepoznaje bitne podatke u tekstu, prepričava ga uz pomoć učitelja.
UJK OŠ A. 4. 2. Učenik naglas čita kratak vrlo jednostavan tekst.	– čita kratke tekstove primjerene jezičnomu razvoju, interesima i dobi – odgovara na pitanja o pročitanome tekstu – pronalazi važne podatke u tekstu – primjenjuje pravila naglašavanja riječi i rečenične intonacije pri izgovoru	Učenik naglas čita kratak vrlo jednostavan tekst i pomoću smjernica pronalazi važne podatke u tekstu.
UJK OŠ A. 4. 3. Učenik proizvodi vrlo kratak i vrlo jednostavan govorni tekst.	– oblikuje i pravilno izgovara vrlo kratke i vrlo jednostavne tekstove – imenuje osobe, predmete, životinje i radnje nizom od više kratkih rečenica – prepričava tekst uz pomoć predloška ili vođen pitanjima	Učenik uz pomoć učitelja pravilno govori kratke i jednostavne rečenice te ih spaja u vrlo kratak tekst.
UJK OŠ A. 4. 4. Učenik sudjeluje u kratkom i vrlo jednostavnom razgovoru.	– postavlja kratka i jednostavna pitanja u uvježbanim situacijama i odgovara na takva pitanja – sudjeluje u uvježbanim dijalozima i u igranju uloga	Učenik uz povremenu pomoć učitelja sudjeluje u kratkom i vrlo jednostavnom uvježbanom razgovoru.
UJK OŠ A. 4. 5. Učenik piše vrlo kratak i vrlo jednostavan tekst poznate tematike na temelju predloška.	– piše vrlo kratak i vrlo jednostavan tekst na temelju predloška – pravilno piše poznate i učestale riječi	Učenik uz pomoć smjernica piše vrlo kratak i vrlo jednostavan tekst poznate tematike uz manje pogreške.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme: proširivanje i produbljivanje tema koje su obrađene u trećem razredu osnovne škole.

Preporučene jezične strukture: učestali glagoli u prezentu i perfektu; imperativ, učestale imenice u nominativu, akuzativu, lokativu i instrumentalu, pridjevi u nominativu, akuzativu, lokativu i instrumentalu, osobne i posvojne zamjenice u nominativu, akuzativu, lokativu i instrumentalu, pojedine upitne i pokazne zamjenice, pojedini prilozi i prijedlozi, negacija, pridjevi kao dio predikata, jednostavne rečenice. Preporučene jezične funkcije i strukture: opisivanje navika i rutinskih radnji, traženje i davanje uputa, izricanje vremena i mjesta, uporaba brojeva, razmjena informacija, imenovanje i opisivanje osoba, stvari, radnji, oblikovanje potvrđnih i niječnih izjava, jednostavnih pitanja i zahtjeva, jednostavno izvješćivanje o svakodnevnim događajima, opisivanje prošlih događaja.

Preporučene vrste tekstova: brojalice, pjesmice (tradicionalne i suvremene), slikopriče, slikovnice, strip, vrlo jednostavni dijaloški i opisni tekstovi, prilagođena poznata bajka, čestitka, vrlo jednostavni kratki tekstovi popraćeni slikama i obrasci s osobnim podatcima, razglednica, e-poruka, kratki sastavak prema uvježbanome modelu.

Navedene teme i sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda samo su preporuka, a učitelj samostalno odlučuje o njihovom broju, odabiru i rasporedu u nastavnoj godini.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene aktivnosti: gestikulacija, bojenje, izrezivanje, lijepljenje, slaganje slika ili dijelova kratkoga teksta odgovarajućim redoslijedom, dopunjavanje tekstova, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, ponavljanje riječi i izraza, opisivanje predmeta i slika, pjevanje, recitiranje, pantomima, gluma, razne igre, ples, jednostavni kratki dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima koji oponašaju stvarne komunikacijske situacije, prepričavanje događaja uz pomoć vizualnih poticaja ili pitanja, jednostavni projektni zadatci (izrada čestitke, plakata, kraća dramatizacija, skeč, lutkarska predstava, umne mape), snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga i dr.

Leksički se sadržaji izabiru u skladu s razvojem i dobi učenika, pri čemu se vodi računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Leksički sadržaji uvode se uz mimiku, vizualna i multimedijalna sredstva, mehaničkim ponavljanjem, a sve se češće primjenjuju aktivnosti pisanog izražavanja.

Jezične se strukture također biraju u skladu s razvojem i dobi učenika i proizlaze iz preporučenih funkcija te se uvode u što je moguće autentičnijem komunikacijskom kontekstu. Važno je na primjeren način učenike pomalo privikavati na kognitivni pristup učenju jezika.

U četvrtome razredu osnovne škole jezik se i dalje djelomično uči oponašanjem, igranjem i ponavljanjem jezičnih obrazaca, ali se učenici potiču i na uočavanje strukturnih analogija i zaključivanje na temelju mnogobrojnih primjera.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Nastava na satu odvija se na ukrajinskom jeziku, a hrvatski jezik koristi se za usporedbu i lakši prijenos znanja.

Ishodi iz domene Jezik i komunikacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

B. KNJIŽEVNOST I STVARALAŠTVO

Odgovno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgovno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobro« na kraju razreda
UJK OŠ B. 4. 1. Učenik sluša/čita s razumijevanjem kratak, jednostavan književni tekst, prepričava ga te objašnjava njegova obilježja.	– sluša/čita s razumijevanjem te odgovara na pitanja o pjesmi, događaju, liku, situaciji u kratkom, jednostavnom književnom tekstu – prepoznaje glavne i sporedne likove – prepoznaje i razlikuje dijelove pjesme – prepričava književni tekst svojim riječima – uočava emocionalnost i slikovitost teksta – objašnjava osnovna obilježja književnog teksta	Učenik čita kratak, jednostavan književni tekst i uz pomoć učitelja ga prepričava; prepoznaje te objašnjava osnovna obilježja književnoga teksta.
UJK OŠ B. 4. 2. Učenik iskazuje i objašnjava svoja zapažanja i misli nakon slušanja/čitanja kratkog i jednostavnog književnog teksta te povezuje sadržaj i temu teksta sa stvarnim životom.	– objašnjava vlastita zapažanja, misli i osjećaje nakon čitanja/slušanja književnoga teksta te ih uspoređuje sa zapažanjima ostalih učenika – povezuje razumijevanje književnoga teksta s vlastitim mislima i emotivnim reakcijama na tekst – povezuje temu, sadržaj i motive teksta sa stvarnim životom i vlastitim iskustvom – pripovijeda o događajima iz svakodnevnog života koji su slični onima u književnom tekstu – preoblikuje tekst kratkim i jednostavnim rečenicama: stvara novi svršetak, mijenja postupke likova, uvodi nove likove, sudjeluje u priči	Učenik, uz povremenu pomoć učitelja, nakon slušanja/čitanja kratkog jednostavnog književnog teksta iskazuje i objašnjava svoja zapažanja, misli i osjećaje te povezuje sadržaj, temu i motive teksta s vlastitim iskustvom.
UJK OŠ B. 4. 3. Učenik pronalazi ključne podatke i izdvaja poruku teksta iz različitih izvora.	– pronalazi podatke u tekstovima u različitim medijima na ukrajinskom jeziku, kombinira izvore informacija prema svojim interesima i potrebama – razlikuje medije kao izvore podataka (časopisi, TV, internet, društvene mreže) – prepoznaje i izdvaja ključne podatke i poruku teksta – razlikuje obavijesne tekstove od književnih	Učenik uz povremenu pomoć učitelja pronalazi ključne podatke te izdvaja poruku teksta iz različitih izvora.
UJK OŠ B. 4. 4. Učenik se stvaralački izražava potaknut književnim/neknjiževnim tekstom, iskustvima i doživljajima.	– koristi se jezičnim vještinama, aktivnim rječnikom radi oblikovanja uradaka u kojima dolazi do izražaja kreativnost i stvaralačko mišljenje – istražuje, eksperimentira i slobodno radi na temi koja mu je bliska – razvija vlastiti potencijal za stvaralaštvo – stvara različite individualne uratke: recitira, izrađuje slikovnicu, naslovnicu knjige, strip, plakat, fotopriču ili fotostrip, glumi u igrokazu, snima audioprilog	Učenik se uz povremenu pomoć učitelja stvaralački izražava potaknut književnim/neknjiževnim tekstom, iskustvima i doživljajima.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Tekstovi: lirske pjesme, priče, bajke, basne, dječji igrokaz, legende, slikovnice, pripovijetke, narodne poslovice, stripovi, dječji časopisi, obavljeni tekst u tiskanom i digitalnom obliku i dr.

Preporučeni tekstovi i drugi sadržaji: legende o kozacima, narodne predaje o Oleksi Dovbušu i Ustymu Karmaljuku, zbirka narodnih bajki *Sto kazok* (svezak 1.), lirske pjesme i priče za djecu ukrajinskih klasika i suvremenih pjesnika (Lesja Ukrajinka, *Kazka pro Oha*, *Lileja* i dr., Ivan Franko, *Abu-Kasymovi kapci*, *Lys Mykyta* ulomci, *Gryceva škil'na nauka* i dr., Leonid Glibov – *Konyk Strybunec* i dr., Bogdan Igor Antonyč, *Selo* i dr., Volodymyr Sosjura, *Ridna mova* i dr., Marija Prygara, *Myhajlyk-džura kozac'kyj*, Lina Kostenko, *Buzynovyj car* i dr., Andrij Maljško, *Pisnja pro rušnyk*, *Čomu skazaty j sam ne znaju*, Ivan Malkovyč, Jurko Pozajak, Sergij Žadan, Volodymyr Vakulenko i drugi), animirani filmovi *Čarivnyj goroh*, *Petryk Pjatočkin*, *Lys Mykyta*, ukrajinske dječje edukativne internetske stranice, filmske bajke i drugi sadržaji prema izboru učitelja.

Priče o ukrajinskim znanstvenicima i umjetnicima po izboru učitelja (Arhup Kujindži, Kostjantyn i Kostjantyn Vasyľ Ostroz'kyj, Borys Ljatošyns'kyj, Levko Revuč'kyj, Petro Prokopovyč, suvremeni ukrajinski umjetnici i sl.).

Učitelj priprema nastavne materijale na temelju inicijalnog stanja čitalačke kompetencije učenika.

Učitelj samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu sadržaja tijekom nastavne godine.

Proširivanje i produbljivanje tema odvija se postupno.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Nastavne aktivnosti dinamično se izmjenjuju: igre, dramatizacija, radionice i ostale aktivnosti u kojima je naglasak na razvijanju pozitivnog stava prema ukrajinskom jeziku i književnosti, kojima se potiče učenikova kreativnost.

Zajedničko slušanje/čitanje i prepričavanje planiranih tekstova na satu u svrhu razvijanja trajne čitateljske navike, aktivan razgovor u kojem sudjeluju svi učenici pri čemu se ističe važnost svakog pojedinačnog mišljenja. Potiče se izražavanje u obliku vrlo kratkih pisanih uradaka.

Poučavanje sadržaja temelji se na govornoj komunikaciji i slušanju iz situacije posredstvom mimike, gesta, pokreta, likovnoga izraza, igre, pjesme i dramatizacije pomoću audiovizualnih sredstava. Učitelj organizira aktivnosti pričanja/čitanja naglas cijelomu razredu. Tekstovi su primjereni učenikovim mogućnostima te su tematski i žanrovski raznoliki, povezani s učenikovim interesima i njegovom životnom stvarnošću.

Učeniku se nudi stvaralački način izražavanja. Aktivnosti se mogu ostvarivati individualnim i timskim radom. Učitelj cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti.

Učitelj pri izboru tekstova treba voditi računa o žanrovskoj i tematskoj raznovrsnosti kao i o recepcijskim mogućnostima učenika.

Učitelj samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu preporučenih aktivnosti tijekom nastavne godine.

Ishodi iz domene Književnost i stvaralaštvo dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

C. KULTURA I CIVILIZACIJA

Odgovno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgovno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobro« na kraju razreda
UJK OŠ C. 4. 1. Učenik uspoređuje i razlikuje odabrana obilježja ukrajinske kulture s obilježjima hrvatske kulture.	– prepoznaje i opisuje različite kulturne obrasce (ukrajinske običaje, vjeroispovijest u multikulturnoj sredini) na primjerima koje susreće u svojoj neposrednoj okolini/zavičaju – iz raznih multimedijских izvora pronalazi i uspoređuje činjenice i zanimljivosti o Ukrajini i Hrvatskoj – navodi i imenuje posebnosti ukrajinske kulture – prepoznaje i razlikuje posebnosti ukrajinske kulture i tradicija u okvirima suvremenih značajnih manifestacija u Ukrajini i Republici Hrvatskoj	Učenik uz povremenu pomoć učitelja uspoređuje te razlikuje odabrana obilježja ukrajinske i hrvatske kulture. Navodi i imenuje posebnosti ukrajinske kulture.
UJK OŠ C. 4. 2. Učenik, koristeći ukrajinski jezik, upoznaje različite tehnike kreativnog izražavanja.	– nastavlja aktivno sudjelovanje u svečanim priredbama u školskom i izvanškolskom okruženju te prema mogućnostima na manifestacijama i projektima ukrajinske kulture u Republici Hrvatskoj; daje osvrt na izvedbe – prema sklonostima samostalno izvodi umjetničko djelo u razredu/izvan njega – izražava se u različitim likovnim tehnikama i prema mogućnostima sudjeluje u nacionalnim i međunarodnim izložbama/natjecanjima	Učenik uz poticaj učitelja, koristeći ukrajinski jezik, upoznaje i proširuje tehnike kreativnog izražavanja.

UJK OŠ C. 4. 3. Učenik prepoznaje ulogu i važnost povijesnog naslijeđa Ukrajine i ukrajinske dijasporu u Republici Hrvatskoj, Europi i svijetu te osvještava svoju nacionalnu pripadnost.	– prikuplja i izdvađa informacije o važnim događajima iz povijesti Ukrajine i ukrajinske dijasporu u Europi i svijetu s naglaskom na najnoviju povijest – istražuje povijesno značajne osobe iz Ukrajine i dijasporu u Republici Hrvatskoj, Europi i svijetu – osvještava utjecaj povijesnog naslijeđa ukrajinske dijasporu na razvoj nacionalnog identiteta pojedinca u zavičaju – prepoznaje svoju posebnost i vrijednost kao pripadnika ukrajinske nacionalne manjine te posebnost i vrijednosti drugih osoba i zajednica kojima pripada	Učenik uz poticaj učitelja prepoznaje ulogu i važnost povijesnog naslijeđa Ukrajine i ukrajinske dijasporu u Republici Hrvatskoj, Europi i svijetu te osvještava svoju nacionalnu pripadnost.
UJK OŠ C. 4. 4. Učenik opisuje i uspoređuje državni ustroj Ukrajine i Republike Hrvatske, prepoznaje geografska obilježja Ukrajine.	– opisuje i uspoređuje državni ustroj i nacionalna obilježja Ukrajine i Republike Hrvatske – istražuje nacionalne simbole obiju država – pokazuje državnu granicu Ukrajine, navodi susjedne zemlje – tumači geografsku kartu Ukrajine, istražuje i uspoređuje reljefna obilježja različitih krajeva	Učenik uz pomoć učitelja opisuje i uspoređuje državni ustroj Ukrajine i Republike Hrvatske, čita geografsku kartu Ukrajine te opisuje geografsku raznolikost Ukrajine.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Kulturni sadržaji: svečane i blagdanske priredbe; tradicijski obredi i manifestacije, kazališne predstave u školskoj i široj zajednici (i u virtualnom obliku), festivali i projekti kulture u Republici Hrvatskoj, izložbe, koncerti pripadnika ukrajinske zajednice iz Republike Hrvatske, Europe ili Ukrajinaca iz Ukrajine, kreativne radionice u različitim likovnim tehnikama.

Društveni sadržaji i aktivnosti: susreti s istaknutim pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine u zavičaju i u regiji te, prema mogućnostima, s gostima iz Ukrajine; tekstovi o Ukrajini, o ukrajinskoj novijoj povijesti, njezinim geografskim osobinama te o ukrajinskoj dijaspori u Republici Hrvatskoj, Europi i svijetu; državni ustroj i nacionalni simboli Ukrajine; povijesno značajne osobe iz Ukrajine i dijasporu; crtanje, bojanje, izrađivanje prigodnih čestitki, ukrajinskih pisanica i dr.

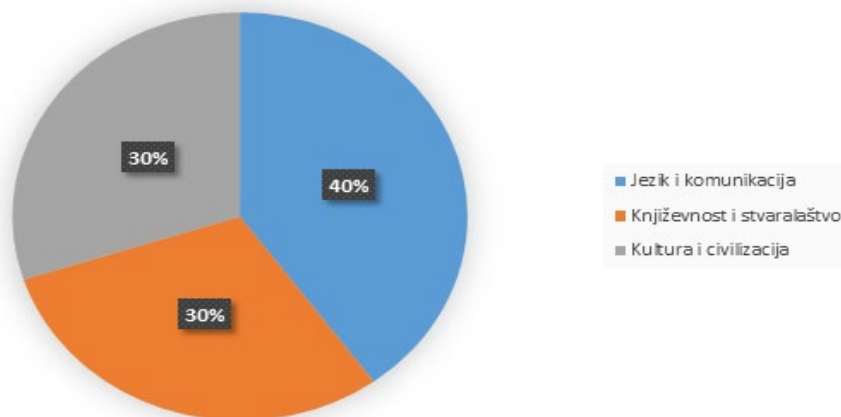
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učitelj koristi sadržaje kako bi samostalno kreirao teme i poticao znatiželju te interes učenika za samostalno istraživanje i proučavanje informacija o Ukrajini te ukrajinskoj dijaspori u Republici Hrvatskoj, Europi i svijetu. Učitelj prepoznaje i potiče učenikovo osvještavanje pripadnosti ukrajinskoj nacionalnoj manjini. Motivira učenika na sudjelovanje u kulturnim priredbama i projektima.

Preporučuje se usmjeravanje učiteljeve pozornosti na poticanje aktivnosti učenika, pozitivno isticanje učenikovog interesa i zalaganja u kreativnom izražavanju.

Ishodi iz domene Kultura i civilizacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

Struktura domena

4. Grafički prikaz zastupljenosti domena u kurikulumu nastavnog predmeta Ukrajinski jezik i kultura koji prikazuje organizaciju predmetnoga kurikula od 5. do 8. razreda osnovne škole.

5. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE – 175 sati godišnje

A. JEZIK I KOMUNIKACIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK OŠ A. 5. 1. Učenik razumije kratak i jednostavan tekst pri slušanju i čitanju.	– globalno i selektivno razumije kratke i jednostavne tekstove – uočava osnovnu poruku – pronalazi ključne informacije u tekstu – razlikuje jednostavne tekstne vrste i njihovu osnovnu namjenu – razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno	Učenik uz povremenu pomoć učitelja razumije kratak i jednostavan tekst na zadanu temu.
UJK OŠ A. 5. 2. Učenik naglas čita kratak i jednostavan tekst.	– naglas čita kratke i jednostavne nepoznate tekstove s poznatim leksikom – tečno čita poznate kratke i jednostavne tekstove – prepričava tekst uz pomoć modela	Učenik uz povremenu pomoć učitelja točno naglas čita kratak i jednostavan tekst.
UJK OŠ A. 5. 3. Učenik proizvodi kratak i vrlo jednostavan govorni tekst.	– oblikuje i govori kratke i vrlo jednostavne tekstove o poznatim temama – prepričava kratke obrađene tekstove uz pomoć predloška ili vođen pitanjima – primjenjuje pravilan izgovor – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva	Učenik uz pomoć učitelja proizvodi kratak i vrlo jednostavan govorni tekst te upotrebljava uvježbana jezična sredstva pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.
UJK OŠ A. 5. 4. Učenik sudjeluje u kratkom i vrlo jednostavnom razgovoru.	– postavlja jednostavna, uvježbana pitanja i odgovara na takva pitanja – sudjeluje u dijalozima i igranju uloga – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva	Učenik uz pomoć učitelja sudjeluje u kratkom i vrlo jednostavnom razgovoru te upotrebljava uvježbana jezična sredstva pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.
UJK OŠ A. 5. 5. Učenik piše vrlo kratak i vrlo jednostavan tekst.	– piše vrlo kratke i vrlo jednostavne tekstove – vođenim pisanjem piše sastavak trodijelne strukture (uvod, glavni dio, završetak) – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva	Učenik uz pomoć učitelja piše vrlo kratak i vrlo jednostavan tekst te upotrebljava uvježbana jezična sredstva pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme: obitelj, prijatelji, poznate osobe, društveni odnosi; škola: školske aktivnosti; stanovanje; priroda; putovanja; svakodnevne aktivnosti, obveze, slobodno vrijeme, interesi, zabava, mediji.

Preporučene jezične strukture: učestali glagoli u prezentu, perfektu i futuru; imperativ, učestale imenice u nominativu, akuzativu, lokativu, instrumentalu i dativu, pridjevi u nominativu, akuzativu, lokativu, instrumentalu i dativu, osobne i posvojne zamjenice u nominativu, akuzativu, lokativu, instrumentalu i dativu, pojedine upitne i pokazne zamjenice, pojedini prilozi i prijedlozi, negacija, komparacija pridjeva, jednostavne i pojedine složene rečenice.

Jezično-komunikacijske funkcije: opisivanje ljudi, stvari i mjesta, izražavanje osjećaja, davanje prijedloga i savjeta, izricanje želja, izvještavanje o osobnim iskustvima, opisivanje prošlih događaja, izražavanje planova za budućnost, izražavanje (ne)slaganja, zamolbe, uspoređivanje, ukazivanje na osobe i predmete (zamjenice), izražavanje slijeda događaja povezivanjem izjava u smislenu cjelinu.

Preporučene vrste tekstova: pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, jednostavni dijaloški i opisni tekstovi, kratki članci/tekstovi, bajke, čestitka, razglednica, e-poruka, blog, kraći književni tekst primjeren uzrastu i jezičnome razvoju.

Navedene teme i sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda samo su preporuka, a učitelj samostalno odlučuje o njihovoj broju, odabiru i rasporedu u nastavnoj godini.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene aktivnosti: slaganje slika ili dijelova kratkoga teksta odgovarajućim redoslijedom, dopunjavanje tekstova, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, ponavljanje riječi i izraza, opisivanje predmeta i slika, pjevanje, recitiranje, gluma, igre, ples, jednostavni kratki dijalozi s uvježbanim jezičnim sredstvima, prepričavanje događaja uz pomoć vizualnih poticaja ili pitanja, jednostavni projektni zadatci (izrada čestitke, plakata, kraća dramatizacija, skeč, lutkarska predstava, umne mape), snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, izrada prezentacija i dr.

Leksički se sadržaji izabiru u skladu s razvojem i dobi učenika, pri čemu se vodi računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika.

U petome razredu osnovne škole jezik se sve manje uči oponašanjem, igranjem i ponavljanjem jezičnih obrazaca, a učenici se sve više potiču na uočavanje strukturnih analogija i zaključivanje na temelju mnogobrojnih primjera.

Jezične strukture uvode se u što autentičnijemu komunikacijskom kontekstu. Važno je na primjeren način učenike privikavati na kognitivni pristup učenju jezika.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Nastava na satu odvija se na ukrajinskom jeziku, a hrvatski jezik koristi se za usporedbu i lakši prijenos znanja.

Ishodi iz domene Jezik i komunikacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s među-predmetnim temama.

B. KNJIŽEVNOST I STVARALAŠTVO

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK OŠ B. 5. 1. Učenik sluša/čita s razumijevanjem kratak književni i neknjiževni tekst koji je primjeren njegovoj dobi.	– sluša/čita kratak književni i neknjiževni tekst nekoliko puta radi potpunijega razumijevanja, pazeći na pravilan izgovor i intonaciju – razlikuje književni tekst od neknjiževnih tekstova – određuje temu, glavne i sporedne likove – dijeli vlastito čitateljsko iskustvo predstavljajući pročitani tekst po uputama ili unaprijed postavljenim zadacima	Učenik sluša/čita s razumijevanjem kratak književni i neknjiževni tekst uz povremenu pomoć učitelja.
UJK OŠ B. 5. 2. Učenik prepričava kratak književni i neknjiževni tekst koji je primjeren njegovoj dobi te izdvaja ključne riječi i poruku teksta.	– odgovara na pitanja povezana sa slušanim/pročitanim tekstom – prepoznaje ključne riječi i poruku u tekstu – prikazuje tijek događaja i likove u priči govorom i pismom – prepričava i sažima sadržaj odslušanog/pročitano književnog i neknjiževnog teksta vođen pitanjima – preoblikuje fabularni tijek odslušanog/pročitano književnog teksta	Učenik uz povremenu pomoć učitelja prepričava književni i neknjiževni tekst, odgovara na pitanja povezana sa sadržajem teksta te pronalazi ključne riječi i prepoznaje poruku teksta.
UJK OŠ B. 5. 3. Učenik objašnjava svoja zapažanja, misli i osjećaje nakon slušanja/čitanja književnog i neknjiževnog teksta, povezujući ih s vlastitim iskustvom.	– izražava svoj doživljaj književnog/neknjiževnog teksta usmeno, pisano, crtežom i pokretom – povezuje temu i motive te situacije iz teksta s vlastitim iskustvom – objašnjava i uspoređuje svoja zapažanja, misli i osjećaje nakon slušanja/čitanja književnoga teksta sa zapažanjima, mislima i osjećajima drugih učenika	Učenik uz povremenu pomoć učitelja iznosi i objašnjava svoja zapažanja, misli i osjećaje nakon slušanja/čitanja književnog i neknjiževnog teksta, povezujući ih s vlastitim iskustvom.
UJK OŠ B. 5. 4. Učenik razlikuje temeljna žanrovska obilježja književnoga teksta.	– razlikuje temeljna obilježja književnih rodova – razlikuje tekstove prema poetskim, proznim i dramskim obilježjima na osnovi načina izlaganja te strukture teksta – prepoznaje i imenuje određene vrste tekstova te navodi primjere – prepoznaje jezično-stilska obilježja književnoga teksta na konkretnim primjerima	Učenik uz povremenu pomoć učitelja razlikuje temeljna žanrovska obilježja na osnovi strukture teksta.
UJK OŠ B. 5. 5. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitom interesu i/ili sposobnostima potaknut različitim iskustvima i doživljajima teksta.	– crtežom/stripom/situacijskom igrom/pokretom/prikazuje sadržaj i likove iz teksta te svoje misli povezane s tekstom – oblikuje vrlo kratke uratke u kojima dolazi do izražaja kreativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje na temelju jezičnih vještina, aktivnoga rječnika i stečenoga znanja – istražuje, eksperimentira i slobodno radi na temi koja mu je bliska; razvija vlastiti potencijal za stvaralaštvo	Učenik se uz povremenu pomoć učitelja stvaralački izražava, potaknut različitim iskustvima i doživljajima teksta.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Tekstovi: lirske pjesme, legende, predaje, bajke, basne, dječji igrokaz, slikovnice, pripovijetke, kratki dramski tekst, stripovi, dječji časopisi (iz Ukrajine i iseljeničtva), obavijesni tekst u tiskanom i digitalnom obliku te drugi tekstovi po izboru učitelja.

Preporučeni tekstovi i drugi sadržaji: legende o kozacima, legende o knezovima (*O Volodymyru Velikom, O smrti kneza Olega, O kneginji Olgi*), narodne predaje, zbirka narodnih bajki *Sto kazok* (svezak 2.), bajke o Kyrilu Kožum"jaku, lirske pjesme i priče za djecu ukrajinskih klasika i suvremenih književnika (Lina Kostenko, *Use moje, vse zvešja Ukrajina, Biločka voseny* i dr., Vasyl' Symonenko, *Ty znaješ ščo ty ljudyna, Lebedi materynstva* i dr., Lesja Ukrajinka, *Nadija, Vesna, Tyša mors'ka* i dr., Leonid Glibov, *Lebid', Ščuka i Rak* i dr., Oleksandr Oles', *Bdžilka i Zozulja* i dr., Grygorij Skovoroda, *Voron i Čyž* i dr., Vsevolod Nestajko, *V Krajini sonjačnyh Zajčykiv* i dr., Marijka Pidgir"janka, *V čužomu pir"ju*, Vasyl' Symonenko, *Car Plaksij i Loskoton*, Oleksandr Oles', *Zaspiv, Mykyta Kožum"jaka*, Ivan Kryp"jakevyč. predaje iz povijesti Ukrajine, *Burjak i sonjašnyk* i dr., Ivan Lypa, *Perestyglyj ovoč* i dr.), ukrajinske dječje edukativne internetske stranice, ukrajinski animirani filmovi, filmske bajke (*Mykyta Kožum"jaka*) i drugi sadržaji prema izboru učitelja.

Priče o ukrajinskim znanstvenicima i umjetnicima po izboru učitelja (Ivan Ajvazov's'kyj, Mykola Samokyš, Ivan Truš, Agatangel Kryms'kyj, Stanislav Ljudkevč, suvremeni ukrajinski umjetnici i sl.).

Učitelj samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu sadržaja tijekom nastavne godine.

Proširivanje i produbljivanje tema odvija se postupno.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Nastavne aktivnosti dinamično se izmjenjuju: igre, dramatizacija, radionice i ostale aktivnosti u kojima je naglasak na razvijanju pozitivnog stava prema ukrajinskom jeziku i književnosti, kojima se potiče učenikova kreativnost.

Slušanje/čitanje i prepričavanje planiranih tekstova na satu u svrhu razvijanja trajne čitateljske navike, aktivan razgovor u kojem sudjeluju svi učenici pri čemu se ističe važnost svakog pojedinačnog mišljenja. Potiče se izražavanje u obliku vrlo kratkih pisanih uradaka. Književnoteorijska znanja u službi su proširivanja vlastitog iskustva čitanja i razvijanja pozitivnoga stava prema čitanju.

Poučavanje sadržaja temelji se na govornoj komunikaciji i slušanju iz situacije posredstvom mimike, gesta, pokreta, likovnoga izraza, igre, pjesme i dramatizacije pomoću audiovizualnih sredstava. Tekstovi su primjereni učenikovim mogućnostima te su tematski i žanrovski raznoliki, povezani s učenikovim interesima i njegovom životnom stvarnošću.

Učeniku se nudi stvaralački način izražavanja. Aktivnosti se mogu ostvarivati individualnim i timskim radom. Učitelj cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti.

Učitelj pri izboru tekstova treba voditi računa o žanrovskoj i tematskoj raznovrsnosti kao i o recepcijskim mogućnostima učenika.

Učitelj samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu preporučenih aktivnosti tijekom nastavne godine.

Ishodi iz domene Književnost i stvaralaštvo dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

C. KULTURA I CIVILIZACIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK OŠ C. 5. 1. Učenik istražuje različite elemente i činjenice ukrajinske kulture. Njeguje pozitivan odnos prema ukrajinskoj kulturnoj baštini i oblikuje vlastiti identitet.	– istražuje posebnosti ukrajinske kulture te posebnosti drugih kultura u zavičaju – koristeći različite izvore informacija istražuje posebnosti ukrajinske kulturne baštine – prepoznaje važnost utjecaja ukrajinske kulture i tradicija na oblikovanje vlastita identiteta – razvija i njeguje pozitivan odnos prema ukrajinskoj kulturnoj baštini te prema drugim kulturama	Učenik uz pomoć učitelja istražuje različite elemente i činjenice ukrajinske kulture.
UJK OŠ C. 5. 2. Učenik nastavlja korištenje široke palete tehnika kreativnog izražavanja na ukrajinskom jeziku.	– nastavlja aktivno sudjelovati u svečanim priredbama u školskom i izvanškolskom okruženju te prema mogućnostima na manifestacijama i projektima ukrajinske kulture u Republici Hrvatskoj; daje osvrt na izvedbe – prema sklonostima samostalno izvodi umjetnička djela u razredu i/ili izvan njega – izražava se u različitim likovnim tehnikama i prema mogućnostima sudjeluje na izložbama/natjecanjima	Učenik uz poticaj učitelja nastavlja korištenje proširene palete tehnika kreativnog izražavanja, koristeći ukrajinski jezik.
UJK OŠ C. 5. 3 Učenik se upoznaje s važnim povijesnim zbivanjima, činjenicama i istaknutim osobama iz određenog razdoblja ukrajinske povijesti.	– upoznaje se s važnim povijesnim zbivanjima iz određenog razdoblja ukrajinske povijesti – imenuje bitne činjenice određenog povijesnog razdoblja – prepoznaje važnost i značenje ključnih prekretnica u ukrajinskoj povijesti – upoznaje se s istaknutim osobama iz određenog razdoblja ukrajinske povijesti	Učenik uz pomoć učitelja prepoznaje važnost i značenje povijesnih zbivanja i činjenica iz određenog razdoblja ukrajinske povijesti.
UJK OŠ C. 5. 4 Učenik objašnjava položaj Ukrajine na geografskoj karti, prepoznaje geografske regije i upravno-teritorijalne jedinice.	– opisuje geografski položaj Ukrajine, nabraja države s kojima ona graniči – pretražuje različite izvore i prikuplja informacije o prirodno-geografskim regijama Ukrajine te ih uspoređuje – upoznaje i međusobno uspoređuje ukrajinske upravno-teritorijalne jedinice	Učenik uz pomoć učitelja objašnjava položaj Ukrajine na geografskoj karti te prepoznaje geografske regije i upravno-teritorijalne jedinice.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Kulturni sadržaji: svečane i blagdanske priredbe; tradicijski obredi i manifestacije, kazališne predstave u školskoj i široj zajednici i u virtualnom obliku, festivali i projekti kulture u Republici Hrvatskoj; upoznavanje sa svjetski poznatim ukrajinskim umjetnicima te njihovim najpoznatijim djelima; koncerti pripadnika ukrajinske zajednice iz Republike Hrvatske, Europe ili Ukrajinaca iz Ukrajine, susreti s istaknutim pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine u zavičaju i u regiji te, prema mogućnostima, s gostima iz Ukrajine; izložbe, kreativne radionice u različitim likovnim tehnikama; tradicionalni instrumenti (cimballi, bandura, kobza, lira, trembita, drymba i dr.), tekstovi o povijesti Ukrajine, multimedijски sadržaji; virtualni posjeti muzejima; upoznavanje s tradicijskim glazbalima iz zbirke ukrajinskih muzeja.

Povijesni i geografski sadržaji: osnovne informacije o tripiljskoj kulturi i o povijesnim zbivanjima u razdoblju od IX. do XVI. st.; osnovne činjenice o državi Rus' Ukrajina (Kijevska Rus') kao temelju na kojem se izgradila povijest ukrajinske države, pokršćavanje Rusi Ukrajine 988. godine, procvat i slabljenje države, novac i društveni razvoj u velikim gradovima, razvoj pisma, bitne činjenice o ulozi žena u povijesti Rusi Ukrajine, upoznavanje s likovnim stvaralaštvom Rusi Ukrajine (crkva sv. Sofije u Kijevu i dr.); poveznice s poviješću Velike Kneževine Litve, Krimskog Kanata, Osmanskog Carstva; povijesno značajne osobe iz navedenog razdoblja; ukrajinske upravno-teritorijalne jedinice, geografski položaj Ukrajine, države s kojima Ukrajina graniči.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učitelj koristi sadržaje kako bi samostalno kreirao teme i poticao znatiželju te interes učenika za samostalno istraživanje i proučavanje informacija o Ukrajini te ukrajinskoj dijaspori u Republici Hrvatskoj, Europi i svijetu. Učitelj prepoznaje i potiče učenikovo osvještavanje pripadnosti ukrajinskoj nacionalnoj manjini. Motivira učenika na sudjelovanje u kulturnim priredbama i projektima.

Preporučuje se usmjeravanje učiteljeve pozornosti na poticanje aktivnosti učenika, pozitivno isticanje učenikovog interesa i zalaganja u kreativnom izražavanju.

Ishodi iz domene *Kultura i civilizacija* dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

6. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE – 175 sati godišnje

A. JEZIK I KOMUNIKACIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK OŠ A. 6. 1. Učenik razumije srednje dug i jednostavan tekst pri slušanju i čitanju.	– globalno, detaljno i selektivno razumije srednje duge i jednostavne tekstove – uočava osnovnu poruku – pronalazi ključne informacije u tekstu – razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno	Učenik uz povremenu pomoć učitelja razumije srednje dug i jednostavan tekst na zadanu temu.
UJK OŠ A. 6. 2. Učenik naglas čita srednje dug i jednostavan tekst.	– naglas čita srednje duge i jednostavne nepoznate tekstove o poznatim temama – tečno čita kratke i jednostavne tekstove – upotrebljava pravilan izgovor	Učenik uz povremenu pomoć učitelja točno naglas čita srednje dug i jednostavan tekst.
UJK OŠ A. 6. 3. Učenik proizvodi kratak i jednostavan govorni tekst.	– oblikuje i govori kratke i jednostavne tekstove o poznatim temama – prepričava kratke obrađene tekstove vođen pitanjima – primjenjuje pravilan izgovor – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva	Učenik uz pomoć učitelja proizvodi kratak i jednostavan govorni tekst te upotrebljava uvježbana jezična sredstva pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.
UJK OŠ A. 6. 4. Učenik sudjeluje u kratkom i jednostavnom razgovoru.	– postavlja jednostavna pitanja i odgovara na takva pitanja – sudjeluje u dijalozima i igranju uloga – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva	Učenik uz pomoć učitelja sudjeluje u kratkom i jednostavnom razgovoru te upotrebljava uvježbana jezična sredstva pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.
UJK OŠ A. 6. 5. Učenik piše kratak i vrlo jednostavan tekst.	– piše kratke i vrlo jednostavne tekstove – upotrebljava interpunkcijske znakove – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva – pravilno koristi meki znak i apostrof	Učenik uz pomoć učitelja piše kratak i vrlo jednostavan tekst te upotrebljava uvježbana jezična sredstva pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme: obitelj, prijatelji, poznate osobe, društveni odnosi; škola: školske aktivnosti; svijet znanosti i umjetnosti, stanovanje; priroda; putovanja; svakodnevne aktivnosti, obveze, slobodno vrijeme, interesi, zabava, mediji.

Preporučene jezične strukture: glagoli u prezentu, perfektu i futuru; imperativ, učestale imenice u nominativu, genitivu, akuzativu, lokativu, instrumentalu, vokativu i dativu, pridjevi u nominativu, genitivu, akuzativu, lokativu, instrumentalu i dativu, osobne, posvojne i pokazne zamjenice u nominativu, genitivu, akuzativu, lokativu, instrumentalu i dativu, upitne i pokazne zamjenice, pojedini prilozi i prijedlozi, negacija, komparacija pridjeva i priloga, jednostavne i pojedine složene rečenice.

Uporaba apostrofa i mekog znaka.

Jezično-komunikacijske funkcije: opisivanje ljudi, stvari i mjesta, izražavanje osjećaja, davanje prijedloga i savjeta, izricanje želja, izvještavanje o osobnim iskustvima, opisivanje prošlih događaja, izražavanje planova za budućnost, izražavanje (ne)slaganja, izražavanje obveze, zamolbe i prijedlozi, uspoređivanje, ukazivanje na osobe i predmete, izražavanje slijeda događaja povezivanjem izjava u smislenu cjelinu.

Preporučene vrste tekstova: pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, jednostavni dijaloški i opisni tekstovi, srednje dugi članci/tekstovi, bajke, čestitka, razglednica, e-poruka, blog, kraći književni tekst primjeren uzrastu i jezičnome razvoju.

Navedene teme i sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda samo su preporuka, a učitelj samostalno odlučuje o njihovoj broju, odabiru i rasporedu u nastavnoj godini.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene aktivnosti: slaganje dijelova teksta odgovarajućim redoslijedom, dopunjavanje tekstova, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, ponavljanje riječi i izraza, opisivanje predmeta i slika, povezivanje elemenata priče ili dijelova teksta, pjevanje, recitiranje, gluma, igre, ples, jednostavni kratki dijalozi, kraća dramatizacija, prepričavanje uz pomoć vizualnih poticaja ili pitanja, jednostavni projektni zadatci (izrada plakata, lutkarska predstava, skeč i sl.), snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, pisanje novoga kraja priče ili dijela koji nedostaje, izrada prezentacija i dr.

Leksički se sadržaji izabiru u skladu s razvojem i dobi učenika, pri čemu se vodi računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika.

U šestome razredu osnovne škole jezik se sve manje uči oponašanjem, igranjem i ponavljanjem jezičnih obrazaca, a učenici se sve više potiču na uočavanje strukturnih analogija i zaključivanje na temelju mnogobrojnih primjera.

Jezične strukture uvode se u što autentičnijemu komunikacijskom kontekstu. Važno je na primjeren način učenike privikavati na kognitivni pristup učenju jezika.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Nastava na satu odvija se na ukrajinskom jeziku, a hrvatski jezik koristi se za usporedbu i lakši prijenos znanja.

Ishodi iz domene Jezik i komunikacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

B. KNJIŽEVNOST I STVARALAŠTVO

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK OŠ B. 6. 1. Učenik iznosi neposredni doživljaj kratkog teksta, obrazlaže vlastite stavove u vezi s pročitanim tekstom.	– izražava svoje osjećaje i mišljenje nakon čitanja/slušanja književnoga ili neknjiževnoga teksta – uspoređuje vlastita iskustva s onima koja je stekao tijekom čitanja – uočava etičku razinu teksta – prepoznaje različite obrasce ponašanja likova	Učenik uz povremenu pomoć učitelja iznosi neposredni doživljaj pročitane kratkog teksta, izražava i obrazlaže svoje mišljenje nakon čitanja/slušanja teksta, povezujući ga s vlastitim iskustvom.
UJK OŠ B. 6. 2. Učenik prosuđuje kratak tekst, objašnjava ideje i problematiku iznesenu u tekstu koji je primjeren njegovoj dobi te obrazlaže njegovo značenje.	– prepoznaje glavnu temu, ideje i problematiku književnog/neknjiževnog teksta – izdvađa glavnu misao, pouku i poruku u pisanome i pročitane tekstu – obrazlaže vlastito mišljenje o književnom/neknjiževnom tekstu, komentira glavne događaje i analizira književne likove – uočava da se isti problem može sagledati s različitih gledišta te predlaže rješenje za probleme iznesene u tekstu	Učenik uz povremenu pomoć učitelja prosuđuje kratak tekst, objašnjava uočene ideje i problematiku te obrazlaže njihovo značenje.
UJK OŠ B. 6. 3. Učenik istražuje ključne riječi i potrebne informacije u skladu s vlastitim interesima i potrebama.	– razlikuje izvore informacija (tiskane i digitalne) – pronalazi informacije u različitim izvorima na ukrajinskom jeziku prema svojim interesima i potrebama – odabire i istražuje ključne riječi za internetsko pretraživanje na ukrajinskom jeziku – provjerava točnost informacija te citira izvor informacija	Učenik istražuje ključne riječi i potrebne informacije u skladu s vlastitim interesima i potrebama.

UJK OŠ B. 6. 4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu i sposobnostima na temelju književnoga iskustva.	– na temelju jezičnih vještina, aktivnoga rječnika i stečenoga znanja oblikuje kratke uratke u kojima dolazi do izražaja kreativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje – stvara vizualne prezentacije književnoga teksta, snima fotografije, dramatizira tekstove, organizira kvizove prema vlastitome interesu i sposobnostima – crtežom, situacijskom igrom itd. prikazuje sadržaj i likove iz književnoga teksta, ali i svoje mišljenje o tekstu	Učenik na temelju književnoga iskustva oblikuje uratke, kreativno izražava misli, zapažanja te osjeća.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Tekstovi: lirske pjesme, anegdote, poslovice, izreke, strip, pripovijetke, legende, predaje, dječji ili pustolovni roman, igrokaz, dramski tekst, ukrajinske dječje edukativne internetske stranice i dr. Preporučeni tekstovi i drugi sadržaji: zbirka narodnih bajki <i>Sto kazok</i> (svezak 3.), narodne bajke <i>Jajce-rajce</i>, <i>Letjučyj korabel'</i>, ulomci iz <i>Biblije</i> u ukrajinskoj narodnoj tradiciji (<i>vertep</i>), ukrajinske dume (<i>Ivan Sirko</i>, <i>velykyj harakternyk</i>, <i>Ivan Sirko</i>, <i>slavetnyj košovyy</i> <i>Duma pro kozaka Golotu</i>, <i>Samijlo Kiška</i>), predaje o kobzarima, odabrani ulomci iz književnog stvaralaštva ukrajinskih klasika i suvremenih književnika (Bogdan Lepkyj, <i>Vydyš</i>, <i>brate mij</i>, <i>Tercyna</i> i dr., Dmytro Pavlyčko, <i>Dva kol'ory</i>, <i>Ja stužyvsja</i>, <i>myla za toboju</i> i dr., Volodymyr Sosjura, <i>Koly potjag u dal' zagurkoče</i> i dr., Leonid Glibov, <i>Žurba</i> i dr., Taras Ševčenko, <i>Zapovit</i>, <i>Dolja</i>, <i>Dumy moji</i> i dr., Stepan Vasylčenko, <i>Svekor</i>, <i>Šyrokyj šljah</i> i dr., Oleksandr Gavroš, <i>Nejmovirni prygody Ivana Syly</i>, Jevgen Gucalo, <i>Los'</i> i dr., Vsevolod Nestajko, <i>Toreadory z Vasjukivky</i> ulomci, Ivan Malkovyč, <i>Anna Jaroslavna</i> i dr., Myhajlo Kocjubyns'kyj, <i>Harytja</i>, <i>Malen'kyj grišnyk</i> i dr., Jevgen Grebinka, <i>Vedmežyj sud</i> i dr., Vasyľ Stus, <i>Lysty do syna</i> ulomci, odabrane pjesme i dr.), ukrajinske dječje edukativne internetske stranice, ukrajinski animirani filmovi, filmske bajke (<i>Ivan Syl'a</i>) i drugi sadržaji prema izboru učitelja. Priče o ukrajinskim znanstvenicima i umjetnicima po izboru učitelja/nastavnika (Vladyslav Gorodec'kyj, Kazymyr Malevyč, Georgij Narbut, Grygorij Skovoroda, Tetjana Jablons'ka, Andrij Štogarenko, suvremeni ukrajinski izvođači i sl.). Učitelj samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu sadržaja tijekom nastavne godine. Proširivanje i produbljivanje tema odvija se postupno. Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Nastavne aktivnosti dinamično se izmjenjuju: igre, dramatizacija, radionice i ostale aktivnosti u kojima je naglasak na razvijanju pozitivnog stava prema ukrajinskom jeziku i književnosti, kojima se potiče učenikova kreativnost. Zajedničko slušanje/čitanje i prepričavanje planiranih tekstova na satu u svrhu razvijanja trajne čitateljske navike, aktivan razgovor u kojem sudjeluju svi učenici pri čemu se ističe važnost svakog pojedinačnog mišljenja. Potiče se izražavanje u obliku kratkih pisanih uradaka. Književnoteorijska znanja u službi su proširivanja vlastitog iskustva čitanja i razvijanja pozitivnoga stava prema čitanju. Poučavanje sadržaja temelji se na govornoj komunikaciji i slušanju iz situacije posredstvom mimike, gesta, pokreta, likovnoga izraza, igre, pjesme i dramatizacije pomoću audiovizualnih sredstava. Tekstovi su primjereni učenikovim mogućnostima te su tematski i žanrovski raznoliki, povezani s učenikovim interesima i njegovom životnom stvarnošću. Učeniku se nudi stvaralački način izražavanja. Aktivnosti se mogu ostvarivati individualnim i timskim radom. Učitelj cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učitelj pri izboru tekstova treba voditi računa o žanrovskoj i tematskoj raznovrsnosti kao i o recepcijskim mogućnostima učenika. Učitelj samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu preporučenih aktivnosti tijekom nastavne godine. Ishodi iz domene Književnost i stvaralaštvo dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.		

C. KULTURA I CIVILIZACIJA		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobro« na kraju razreda
UJK OŠ C. 6. 1. Učenik istražuje dodatne informacije o Ukrajini, pokazuje razumijevanje za posebnosti i vrijednosti ukrajinske kulture u korelaciji s kulturama drugih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.	– proširuje raspon znanja o ukrajinskoj kulturi upoznavajući različite ukrajinske kulturne i društvene institucije – upoznaje rad ukrajinskih društava u Republici Hrvatskoj, uključuje se u život ukrajinske zajednice – povezuje vlastiti identitet s pripadnošću ukrajinskoj nacionalnoj manjini – uspoređuje i vrednuje ukrajinsku kulturu u korelaciji s kulturama drugih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj	Učenik uz povremenu pomoć učitelja pokazuje razumijevanje za posebnosti i vrijednosti ukrajinske kulture te navodi sličnosti s hrvatskom kulturom i kulturama drugih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

UJK OŠ C. 6. 2. Učenik sudjeluje u kulturnim priredbama i povezuje vlastito kreativno izražavanje s obrascima ukrajinske profesionalne umjetnosti.	– svestrano se scenski i likovno izražava – prema sklonostima samostalno izvodi umjetnička djela na raznim manifestacijama – upoznaje najbolje primjere scenske i likovne umjetnosti – daje prošireni usmeni osvrt na vlastito sudjelovanje na kulturnim priredbama te na primjere iz profesionalne scenske i likovne umjetnosti	Učenik uz poticaj učitelja povezuje vlastito kreativno izražavanje s obrascima ukrajinske profesionalne umjetnosti.
UJK OŠ C. 6. 3. Učenik se upoznaje s važnim povijesnim zbivanjima, činjenicama i istaknutim osobama određenog razdoblja iz povijesti Ukrajine.	– upoznaje se s važnim povijesnim zbivanjima iz određenog razdoblja ukrajinske povijesti – imenuje bitne činjenice određenog povijesnog razdoblja – prepoznaje važnost i značenje ključnih prekretnica u ukrajinskoj povijesti – upoznaje se s istaknutim osobama iz određenog razdoblja ukrajinske povijesti	Učenik uz pomoć učitelja prepoznaje važnost i značenje povijesnih zbivanja i činjenica iz određenog razdoblja ukrajinske povijesti.
UJK OŠ C. 6. 4. Učenik razumije razlike između urbanih i ruralnih područja Ukrajine. Prepoznaje klimatske različitosti geografskih regija te upoznaje zaštićena prirodna područja Ukrajine.	– prepoznaje i pokazuje na geografskoj karti veće urbane ukrajinske sredine – prepoznaje značaj ruralnih sredina za razvoj poljoprivrede kao važne gospodarske grane u Ukrajini – opisuje obilježja godišnjih doba u Ukrajini te objašnjava klimatske razlike geografskih regija – nabraja i pokazuje na geografskoj karti ukrajinske nacionalne parkove i parkove prirode	Učenik uz pomoć učitelja pokazuje razumijevanje razlika između urbanih i ruralnih područja Ukrajine te prepoznaje klimatske različitosti geografskih regija.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Kulturni sadržaji: svečane i blagdanske priredbe; tradicijski obredi i manifestacije, kazališne predstave u školskoj i široj zajednici i u virtualnom obliku, kulturni projekti i festivali u Republici Hrvatskoj, koncerti pripadnika ukrajinske zajednice iz Republike Hrvatske, Europe ili Ukrajinaca iz Ukrajine, susreti s istaknutim pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine u zavičaju i u regiji te, prema mogućnostima, s gostima iz Ukrajine; upoznavanje sa svjetski poznatim ukrajinskim umjetnicima te njihovim najpoznatijim djelima; izložbe, kreativne radionice u različitim likovnim tehnikama; tradicionalni instrumenti (cimballi, bandura, kobza, lira, trembita, drymba i dr.).

Povijesni i geografski sadržaji: osnovne informacije o povijesnim zbivanjima i svakodnevnom životu u razdoblju od XVI. do prve polovice XIX. st., proces formiranja ukrajinskih kozačkih zajednica, pojam kozaštva, Ustav Zaporoske Siči, otok Hortycja, hetmanstvo; teritorijalna podjela Ukrajine između dvaju carstava: Austrijskog i Ruskog; veće urbane sredine na geografskoj karti Ukrajine, značaj ruralnih sredina za razvoj poljoprivrede kao važne gospodarske grane u Ukrajini, obilježja godišnjih doba u Ukrajini te klimatske razlike geografskih regija, ukrajinski nacionalni parkovi, parkovi prirode na geografskoj karti Ukrajine; istaknute osobe iz navedenog razdoblja.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učitelj koristi sadržaje kako bi samostalno kreirao teme i poticao znatiželju te interes učenika za samostalno istraživanje i proučavanje informacija o Ukrajini te ukrajinskoj dijaspori u Republici Hrvatskoj, Europi i svijetu. Učitelj prepoznaje i potiče učenikovo osvještavanje pripadnosti ukrajinskoj nacionalnoj manjini. Motivira učenika na sudjelovanje u kulturnim priredbama i projektima.

Preporučuje se usmjeravanje učiteljeve pozornosti na poticanje aktivnosti učenika, pozitivno isticanje učenikovog interesa i zalaganja u kreativnom izražavanju.

Ishodi iz domene Kultura i civilizacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

7. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE – 175 sati godišnje

A. JEZIK I KOMUNIKACIJA

Odgovno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgovno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobro« na kraju razreda
UJK OŠ A. 7. 1. Učenik razumije srednje dug i jednostavan tekst pri slušanju i čitanju.	– globalno, detaljno i selektivno razumije srednje duge i jednostavne tekstove – pronalazi ključne i složenije informacije u tekstu – razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno	Učenik uz povremenu pomoć učitelja razumije srednje dug i jednostavan tekst.

UJK OŠ A. 7. 2. Učenik proizvodi kratak i jednostavan govorni tekst.	– oblikuje i govori kratke i jednostavne tekstove o poznatim temama – prepričava obrađene tekstove – izvještava o poznatim temama, prepričava događaje – primjenjuje pravilan izgovor – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva	Učenik uz povremenu pomoć učitelja proizvodi kratak i jednostavan govorni tekst te upotrebljava uvježbana jezična sredstva pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.
UJK OŠ A. 7. 3. Učenik sudjeluje u kratkom i jednostavnom razgovoru.	– sudjeluje u kratkim i jednostavnim razgovorima o poznatim temama – sudjeluje u dijalozima i igranju uloga – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva	Učenik sudjeluje u kratkom i jednostavnom razgovoru te upotrebljava uvježbana jezična sredstva pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.
UJK OŠ A. 7. 4. Učenik piše kratak i jednostavan tekst.	– piše kratke i jednostavne tekstove – pismeno izvješćuje o poznatim temama – piše sažetak obrađenih tekstova – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva	Učenik uz pomoć učitelja piše kratak i jednostavan tekst te upotrebljava uvježbana jezična sredstva pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme: obitelj, prijatelji, poznate osobe, društveni odnosi; škola: školske aktivnosti; svijet znanosti i umjetnosti; stanovanje; priroda; putovanja; Ukrajina; svakodnevne aktivnosti, obveze, slobodno vrijeme, interesi, zabava, mediji.

Preporučene jezične strukture: glagoli u prezentu, perfektu i futuru; imperativ, kondicional, imenice u svim padežima, pridjevi u svim padežima, posvojni pridjevi, zamjenice u svim padežima, prilozi i prijedlozi, negacija, komparacija pridjeva i priloga, sklonidba brojeva, jednostavne i pojedine složene rečenice.

Jezično-komunikacijske funkcije: opisivanje ljudi, stvari i mjesta, izražavanje osjećaja, davanje prijedloga i savjeta, izricanje želja, izvješćivanje o osobnim iskustvima, opisivanje prošlih događaja, izražavanje planova za budućnost, izražavanje (ne)slaganja, izražavanje obveze, zamolbe i prijedlozi, uspoređivanje, ukazivanje na osobe i predmete, izražavanje slijeda događaja povezivanjem izjava u smislenu cjelinu.

Preporučene vrste tekstova: pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, jednostavni dijaloški i opisni tekstovi, srednje dugi članci, prilagođeni narativni tekstovi primjereni uzrastu i jezičnom razvoju, e-poruka, blog, kraći književni tekst primjeren uzrastu i jezičnome razvoju.

Navedene teme i sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda samo su preporuka, a učitelj samostalno odlučuje o njihovoj broju, odabiru i rasporedu u nastavnoj godini.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene aktivnosti: slaganje dijelova teksta odgovarajućim redoslijedom, dopunjavanje tekstova, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, opisivanje predmeta i slika, povezivanje elemenata priče ili dijelova teksta, recitiranje, gluma, igre, ples, jednostavni kratki dijalozi, kraća dramatizacija, prepričavanje, jednostavni projektni zadatci (izrada plakata, lutkarska predstava, skeč i sl.), snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, pisanje novoga kraja priče ili dijela koji nedostaje, izrada prezentacija i dr.

Leksički se sadržaji izabiru u skladu s razvojem i dobi učenika, pri čemu se vodi računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika.

U sedmome razredu osnovne škole jezik se sve manje uči oponašanjem i ponavljanjem jezičnih obrazaca, a učenici se sve više potiču na uočavanje strukturnih analogija i zaključivanje na temelju mnogobrojnih primjera.

Jezične strukture uvode se u što autentičnijemu komunikacijskom kontekstu. Uvodi se metajezik prilagođen jezičnom razvoju učenika. Važno je na primjeren način učenike privikavati na kognitivni pristup učenju jezika.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Nastava na satu odvija se na ukrajinskom jeziku, a hrvatski jezik koristi se za usporedbu, lakši prijenos znanja, poučavanje jezičnih zakonitosti.

Ishodi iz domene Jezik i komunikacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

B. KNJIŽEVNOST I STVARALAŠTVO

Odgovno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgovno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK OŠ B. 7. 1. Učenik obrazlaže vlastita iskustva i stavove te ih uspoređuje s onima u odabranom tekstu.	– obrazlaže, povezuje i uspoređuje vlastita iskustva i stavove s onima u književnom/neknjiževnom tekstu – razvija sposobnosti razumijevanja postupaka sebe i drugih na temelju čitateljskog iskustva – uočava estetska obilježja književnoga teksta u odnosu na ostale tekstove	Učenik uz povremenu pomoć učitelja obrazlaže svoje stavove i iskustva povezano s književnim i neknjiževnim tekstem.

UJK OŠ B. 7. 2. Učenik tumači književni tekst na temelju čitateljskoga iskustva i usporedbe s drugim tekstovima, primjenjujući znanja o književnosti.	– imenuje i opisuje pripovjedne događaje u kronološkom slijedu – prepoznaje strukturu književnoga teksta te primjenjuje dosad stečena znanja o književnosti – prepoznaje i navodi primjere jezično-stilskih obilježja – obrazlaže etičku i idejnu razinu književnoga teksta – uspoređuje interpretirani književni tekst s drugim tekstovima, primjenjujući znanja o književnosti	Učenik tumači tekst te obrazlaže ideje književnoga teksta s obzirom na vlastito čitateljsko iskustvo i stečeno znanje o književnosti.
UJK OŠ B. 7. 3. Učenik samostalno odabire informacije iz različitih izvora, provjerava njihovu korisnost i točnost u skladu s postavljenim zadatkom.	– pronalazi potpune i provjerene informacije na ukrajinskom jeziku i/ili informacije o Ukrajini – prikuplja informacije iz pouzdanih izvora prema svojim interesima i potrebama (iz književnih/neknjiževnih tekstova te internetskih izvora) u skladu s postavljenim zadatkom – provjerava točnost prikupljenih informacija, uspoređuje ih i izabire prema korisnosti	Učenik uz povremenu pomoć učitelja odabire informacije, provjerava njihovu korisnost i točnost te izvršava zadatke.
UJK OŠ B. 7. 4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu i sposobnostima na temelju književnoga iskustva.	– oblikuje uratke u kojima dolazi do izražaja kreativnost i stvaralačko mišljenje na temelju usvojenih jezičnih vještina – stvara vizualne prezentacije književnoga teksta te izražava svoje mišljenje o tekstu – istražuje, eksperimentira i slobodno radi na temi koja mu je bliska na temelju književnog iskustva – istražuje književnu i jezičnu baštinu ukrajinske zajednice i stvara uratke prema vlastitoj zamisli i sposobnostima	Uz povremenu pomoć učitelja učenik izražava svoju kreativnost na temelju književnog iskustva.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Tekstovi: lirske pjesme, anegdote, poslovice, izreke, strip, novele i pripovijetke, legende i predaje, dječji, pustolovni ili kriminalistički roman, igrokaz, dramski tekst, neknjiževni tekstovi, edukativni i popularno-znanstveni sadržaji na ukrajinskim internetskim stranicama i drugi sadržaji prema izboru učitelja.

Preporučeni tekstovi i drugi sadržaji: odabrani ulomci iz književnog stvaralaštva ukrajinskih klasika i suvremenih književnika (Oleksandr Oles', *O slovo ridne, Z žurboji radist' obnjalas'*, Čary noči i dr., Pavlo Čubyns'kyj, *Šče ne vmerla Ukrajina* i dr., Volodymyr Sosjura, *Ljubiti' Ukrajinu, Vasył'ky* i dr., Stepan Rudans'kyj, *Pan ta Ivan v dorozu, Zaporožci u korolja* i dr., Taras Ševčenko, *Sonce zahodyt', I vyris ja na čužyni* i dr., Natalja Zabala, *Plač Jaroslavny* (ulomci iz *Slova o polku Igorevim*), Ivan Franko, *Mojsej* – ulomak, *Ne pora, ne pora...* i dr., Lesja Ukrajinka, *Lisova pisnja* – ulomak i dr., Bogdan Igor Antonyč, *Bat'kivščyna, Vyšni* i dr., Vasył' Symonenko, *Vyno z trojand, Kukurikaly pivni na rušnykah* i dr., Volodymyr Ivasjuk, *Červona ruta, Ja pidu v daleki gory, Vodograj, Marusja Čuraj, Zasvit vstaly kozačen'ky, Oj ne hody Grycu, Kost' Moskalec', Vona (Zavtra pryjde do kimnaty)* i dr., Oleksandr Dovženko, *Začarovana Desna* – ulomak, izabrane pripovijetke i dr. Ivan Malkovyč, *Z jangolom na pleči, Juna moja majbutnja družyna, Z ničnyh molytov, Ponad Dnipro gude metro* i dr.), ukrajinski animirani filmovi (*Mavka*), filmske bajke te drugi sadržaji prema izboru učitelja.

Priče o ukrajinskim znanstvenicima i umjetnicima po izboru učitelja/nastavnika (Myroslav Skoryk, Sergij Korol'ov, Semen Gulak-Artemovs'kyj, Pavlo Virs'kyj, Andrej Šeptyc'kyj, Vasył' i Fedir Kryčevskyj, Oleksandr Muraško, suvremeni ukrajinski izvođači i sl.).

Učitelj samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu sadržaja tijekom nastavne godine.

Proširivanje i produbljivanje tema odvija se postupno.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Nastavne aktivnosti dinamično se izmjenjuju: igre, dramatizacija, radionice i ostale aktivnosti u kojima je naglasak na razvijanju pozitivnog stava prema ukrajinskom jeziku i književnosti, kojima se potiče učenikova kreativnost.

Slušanje/čitanje i preporučivanje planiranih tekstova na satu u svrhu je razvijanja trajne čitateljske navike, aktivnog razgovora u kojem sudjeluju svi učenici pri čemu se ističe važnost svakog pojedinačnog mišljenja. Potiče se izražavanje u obliku kratkih pisanih uradaka. Književnoteorijska znanja u službi su proširivanja vlastitog iskustva čitanja i razvijanja pozitivnoga stava prema čitanju. Učitelj potiče učenike na analizu književnih djela.

Tekstovi su primjerjeni učenikovim mogućnostima te su tematski i žanrovski raznoliki, povezani s učenikovim interesima i njegovom životnom stvarnošću.

Učeniku se nudi stvaralački način izražavanja. Aktivnosti se mogu ostvarivati individualnim i timskim radom. Učitelj cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti.

Učitelj pri izboru tekstova treba voditi računa o žanrovskoj i tematskoj raznovrsnosti kao i o recepcijskim mogućnostima učenika.

Učitelj samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu preporučenih aktivnosti tijekom nastavne godine.

Ishodi iz domene Književnost i stvaralaštvo dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

C. KULTURA I CIVILIZACIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobro« na kraju razreda
UJK OŠ C. 7. 1. Učenik uspoređuje i uočava sličnosti i razlike među ukrajinskom kulturom i kulturama drugih naroda, izdvaja važne činjenice o Ukrajini, ukrajinskoj kulturi te kulturi ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.	– obilježava posebne datume, ukrajinske blagdane i praznike te ih globalno usvaja kao dio vlastite kulture razvijajući svijest o svom ukrajinskom podrijetlu – izvješćuje o obilježjima ukrajinskih običaja te ih uspoređuje s hrvatskim običajima i običajima drugih kultura – iz raznih multimedijских izvora izdvaja važne činjenice o Ukrajini, ukrajinskoj kulturi i ukrajinskoj kulturnoj baštini – opisuje i tumači kulturno-prosvjetnu djelatnost i značaj ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj	Učenik uz povremenu pomoć učitelja navodi i imenuje sličnosti i razlike među različitim kulturama, izdvaja važne činjenice o Ukrajini i ukrajinskoj kulturi.
UJK OŠ C. 7. 2. Učenik sudjeluje u kulturnim priredbama i povezuje vlastito kreativno izražavanje s obrascima ukrajinske profesionalne umjetnosti.	– svestrano se scenski, glazbeno i likovno izražava – prema sklonostima samostalno izvodi umjetnička djela na raznim manifestacijama – upoznaje najbolje primjere scenske, glazbene i likovne umjetnosti – daje prošireni usmeni osvrt na vlastito sudjelovanje na kulturnim priredbama te na primjere iz profesionalne scenske i likovne umjetnosti	Učenik uz poticaj učitelja sudjeluje na kulturnim priredbama i povezuje vlastito kreativno izražavanje s obrascima ukrajinske profesionalne umjetnosti.
UJK OŠ C. 7. 3. Učenik se upoznaje s važnim povijesnim zbivanjima, činjenicama i istaknutim osobama iz određenog razdoblja ukrajinske povijesti.	– upoznaje se s važnim povijesnim zbivanjima iz određenog razdoblja ukrajinske povijesti – imenuje bitne činjenice određenog povijesnog razdoblja – prepoznaje važnost i značenje ključnih prekretnica u ukrajinskoj povijesti – upoznaje se s istaknutim osobama iz određenog razdoblja ukrajinske povijesti	Učenik uz pomoć učitelja objašnjava značaj povijesnih zbivanja i činjenica iz određenog razdoblja ukrajinske povijesti.
UJK OŠ C. 7. 4. Učenik prepoznaje razvoj Ukrajine u europskom kontekstu.	– objašnjava ulogu suverene Ukrajine kao važnog čimbenika u europskom geografskom prostoru – analizira podatke o gospodarskoj razvijenosti Ukrajine i uspoređuje Ukrajinu s drugim europskim državama – objašnjava uzajamnu političko- gospodarsku povezanost Ukrajine i Europe	Učenik uz pomoć učitelja prepoznaje razvoj Ukrajine u europskom kontekstu.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Kulturni sadržaji: svečane i blagdanske priredbe, tradicijski obredi i manifestacije, kazališne predstave u školskoj i široj zajednici i u virtualnom obliku, kulturni projekti i festivali u Republici Hrvatskoj; upoznavanje sa svjetski poznatim ukrajinskim umjetnicima te njihovim najpoznatijim djelima, izložbe, kreativne radionice u različitim likovnim tehnikama, koncerti pripadnika ukrajinske zajednice iz Republike Hrvatske, Europe ili Ukrajinaca iz Ukrajine, susreti s istaknutim pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine u zavičaju i u regiji te, prema mogućnostima, s gostima iz Ukrajine; tekstovi o povijesti Ukrajine, multimedijски sadržaji; virtualni posjeti muzejima; upoznavanje s tradicijskim glazbalima iz zbirke ukrajinskih muzeja, dijelovi opusa poznatoga ukrajinskoga koreografa Pavla Virs'koga: *Zaporožci* i *Povzunc*, opera *Zaporožec* za Dunajem Semena Gulaka-Artemovs'koga, nastanak novog kazališta u Ukrajini (*Teatr koryfeiv*).

Povijesni i geografski sadržaji: dinamika povijesnog razvoja Ukrajine od druge polovice XIX. do sredine XX. st., bitne činjenice o događajima u ukrajinskim zemljama za vrijeme Prvog i Drugog svjetskog rata, uloga ukrajinske revolucije u procesu nastanka Ukrajinske Narodne Republike, zločini protiv čovječnosti počinjeni u Ukrajini; uloga suverene Ukrajine kao važnog čimbenika u europskom geografskom prostoru, gospodarski razvoj Ukrajine u usporedbi s europskim državama; istaknute osobe iz navedenog razdoblja.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učitelj koristi sadržaje kako bi samostalno kreirao teme i poticao znatiželju te interes učenika za samostalno istraživanje i proučavanje informacija o Ukrajini te ukrajinskoj dijaspori u Republici Hrvatskoj, Europi i svijetu. Učitelj prepoznaje i potiče učenikovo osvještavanje pripadnosti ukrajinskoj nacionalnoj manjini. Motivira učenika na sudjelovanje u kulturnim priredbama i projektima.

Preporučuje se usmjeravanje učiteljeve pozornosti na poticanje aktivnosti učenika, pozitivno isticanje učenikovog interesa i zalaganja u kreativnom izražavanju.

Ishodi iz domene Kultura i civilizacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

8. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE – 175 sati godišnje

A. JEZIK I KOMUNIKACIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK OŠ A. 8. 1. Učenik razumije srednje dug i jednostavan tekst pri slušanju i čitanju.	– globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i jednostavne tekstove – pronalazi ključne i složenije informacije u tekstu – izvodi zaključke na temelju teksta – razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno	Učenik uz povremenu pomoć učitelja razumije srednje dug i jednostavan tekst te izvodi zaključke na temelju teksta.
UJK OŠ A. 8. 2. Učenik proizvodi srednje dug i jednostavan govorni tekst.	– oblikuje i govori srednje duge i jednostavne tekstove o poznatim temama – iznosi kratke prezentacije – izražava svoje mišljenje – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva	Učenik uz povremenu pomoć učitelja proizvodi srednje dug i jednostavan govorni tekst te upotrebljava uvježbana jezična sredstva pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.
UJK OŠ A. 8. 3. Učenik sudjeluje u srednje dugom i jednostavnom razgovoru.	– sudjeluje u srednje dugim i jednostavnim razgovorima i raspravama o poznatim temama – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva	Učenik uz pomoć učitelja sudjeluje u srednje dugom i jednostavnom razgovoru te upotrebljava uvježbana jezična sredstva pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.
UJK OŠ A. 8. 4. Učenik piše srednje dug i jednostavan tekst.	– planira sadržaj, strukturu i oblik teksta – piše srednje duge i jednostavne tekstove – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva	Učenik uz pomoć učitelja piše srednje dug i jednostavan tekst te upotrebljava uvježbana jezična sredstva pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme: obitelj, prijatelji, poznate osobe, društveni odnosi; škola: školske aktivnosti; svijet znanosti i umjetnosti; stanovanje; priroda; putovanja; Ukrajina; svakodnevne aktivnosti, obveze, slobodno vrijeme, interesi, zabava, mediji.

Preporučene jezične strukture: glagoli u prezentu, perfektu, pluskvamperfektu i futuru; imperativ, kondicional, imenice u svim padežima, pridjevi u svim padežima, posvojni pridjevi, zamjenice u svim padežima, prilozi i prijedlozi, čestice, negacija, komparacija pridjeva i priloga, sklonidba brojeva, jednostavne i pojedine složene rečenice.

Jezično-komunikacijske funkcije: opisivanje ljudi, stvari i mjesta, izražavanje osjećaja, davanje prijedloga i savjeta, izricanje želja, izvješćivanje o osobnim iskustvima, opisivanje prošlih događaja, izražavanje planova za budućnost, izražavanje (ne)slaganja, izražavanje obveze, zamolbe i prijedlozi, uspoređivanje, ukazivanje na osobe i predmete, izražavanje slijeda događaja povezivanjem izjava u smislenu cjelinu.

Preporučene vrste tekstova: pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, jednostavni dijaloški i opisni tekstovi, srednje dugi članci, prilagođeni narativni tekstovi primjereni uzrastu i jezičnom razvoju, e-poruka, blog, kraći književni tekst primjeren uzrastu i jezičnome razvoju.

Navedene teme i sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda samo su preporuka, a učitelj samostalno odlučuje o njihovom broju, odabiru i rasporedu u nastavnoj godini.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene aktivnosti: slaganje dijelova teksta odgovarajućim redoslijedom, dopunjavanje tekstova, povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, opisivanje predmeta i slika, povezivanje i rekonstrukcija dijelova priče ili teksta, recitiranje, gluma, igre, ples, jednostavni kratki dijalozi, kraća dramatizacija, prepričavanje, jednostavni projektni zadatci (izrada plakata, lutkarska predstava, skeč i sl.), snimanje kratkoga filma, izrada razrednoga bloga, pisanje novoga kraja priče ili dijela koji nedostaje, izrada prezentacija i dr.

Leksički se sadržaji izabiru u skladu s razvojem i dobi učenika, pri čemu se vodi računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima. Pri izboru tema učitelj se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika.

U osmome razredu osnovne škole jezik se sve manje uči oponašanjem i ponavljanjem jezičnih obrazaca, a učenici se sve više potiču na uočavanje strukturnih analogija i zaključivanje na temelju mnogobrojnih primjera.

Jezične strukture uvode se u komunikacijskom kontekstu. Uvodi se metajezik prilagođen jezičnom razvoju učenika. Važno je na primjeren način učenike privikavati na kognitivni pristup učenju jezika.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Nastava na satu odvija se na ukrajinskom jeziku, a hrvatski jezik koristi se za usporedbu, lakši prijenos znanja, poučavanje jezičnih struktura.

Ishodi iz domene Jezik i komunikacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s među-predmetnim temama.

B. KNJIŽEVNOST I STVARALAŠTVO

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobro« na kraju razreda
UJK OŠ B. 8. 1. Učenik tumači tekst na temelju proživljenog i čitateljskog iskustva.	– tumači vlastita stajališta o književnome/neknjiževnome tekstu – imenuje i opisuje događaje u kronološkome slijedu radi cjelovitog razumijevanja – izražava doživljaj književnoga teksta i vlastitu procjenu etičke, estetske te idejne razine književnoga teksta – uspoređuje problematiku književnoga/neknjiževnoga teksta s vlastitim iskustvom	Uz povremenu pomoć učitelja tumači tekst na temelju proživljenog i čitateljskog iskustva.
UJK OŠ B. 8. 2. Učenik uspoređuje književni/neknjiževni tekst s drugim tekstovima te ga kritički vrednuje na temelju stečenoga znanja o književnosti.	– uočava strukturu književnoga i neknjiževnoga teksta – uspoređuje književni tekst s njegovim prilagodbama u drugim medijima – objašnjava obilježja pjesničkog, proznog i dramskog teksta i primjenjuje dosad stečena književno-teorijska znanja – uspoređuje različite interpretacije pročitana teksta, uvažava različite književne ukuse	Učenik uz povremenu pomoć učitelja uspoređuje književni/neknjiževni tekst s drugim tekstovima, kritički ga vrednuje.
UJK OŠ B. 8. 3. Učenik prosuđuje utjecaj medijskih tekstova na javno mišljenje i oblikovanje stavova.	– prepoznaje i prosuđuje utjecaj poruke medijskih tekstova na čitatelja i na javno mišljenje – objašnjava snagu medijskih poruka kojima je svakodnevno okružen i njihov utjecaj na vlastiti doživljaj stvarnosti i oblikovanje vlastitih stavova – razvija kritičko razmišljanje i oblikuje vlastito mišljenje	Učenik uz povremenu pomoć učitelja objašnjava i prosuđuje utjecaj medijskih tekstova na javno mišljenje.
UJK OŠ B. 8. 4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu i sposobnostima na temelju književnoga iskustva.	– izražava svoju kreativnost stvarajući književni prikaz i artikulira različite refleksije na tekst – dramatizira tekstove, izvodi kraće igrokaze, izražava se pokretom i plesom prema vlastitome interesu potaknut različitim iskustvima i doživljajima – piše pjesme i sastavke na ukrajinskom jeziku – istražuje, eksperimentira i slobodno radi na temi koja mu je bliska na temelju književnog iskustva – istražuje književnu i jezičnu baštinu ukrajinske zajednice i stvara druge uratke prema vlastitoj zamisli i sposobnostima	Učenik se stvaralački izražava na temelju književnoga iskustva.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Tekstovi: usmena narodna književnost (narodne pjesme, dume, *bylyne* i balade), lirske pjesme, anegdote, strip, novele i pripovijetke, legende i predaje, dječji, povijesni, znanstveno-fantastični roman, romansirana biografija i autobiografija, igrokaz, dramski tekst, neknjiževni tekstovi, edukativni i popularno-znanstveni sadržaji na ukrajinskim internetskim stranicama i drugi sadržaji prema izboru učitelja.

Preporučeni tekstovi i drugi sadržaji: narodne pjesme, dume, *bylyne* i balade prema izboru učitelja, Mitovi i legende starih Ukrajinaca (*Pro zoryanyj Viz, Berehynja* prema S. Plačynda, *Dažbog* prema J. Šmorgun, *Jak vynykly Karpaty, Čomu v mori je perly i mušli*, mitovi *Pradub, Bilobog i Čornobog* prema S. Plačynda), odabrani ulomci iz književnog stvaralaštva ukrajinskih klasika i suvremenih književnika (Taras Ševčenko, *Topolja, I mertvym i žyvm* i dr., Ivan Kotljarev's'kyj, *Enejida* i dr., Lesja Ukrajinka, *Davnja kazka* – ulomak, *Do mogo fortepiano, Contra spem spero, Davnja kazka, Mriji, Jak dytynoju buvalo* i dr., Stepan Čarnec'kyj, *Oj u luzi červona kalyna*, Ivan Franko, *Zahar Berkut* – ulomak, Ivan Nečuj-Levyč'kyj, *Kajdaševa sim'ja* – ulomak, Oleksa Voropaj, *Zvyčaji našogo narodu* – ulomci, Grygir Tjutjunyk, *Dyvak, Klymko* i dr., Ostap Vyšnja, *Usmiške* i dr., odabrani ulomci iz književnih djela Jurija Vynnyčuka, *Misce dla drakona*, odabrani ulomci iz književnih djela Dare Kornij), ukrajinski animirani, dokumentarni i igrani filmovi, filmske bajke i drugi sadržaji prema izboru učitelja.

Priče o ukrajinskim znanstvenicima i umjetnicima po izboru učitelja/nastavnika

(Igor Sikors'kyj, Ivan Mykolajčuk, Jevgen Stankovyč, Jevgen i Borys Paton, Vasyľ Barvins'kyj, Volodymyr Filatov, Oleksandr Bogomolec', Olena Kulčyc'ka, Oleksa Novakivs'kyj, Ivan Marčuk, suvremeni ukrajinski izvođači i sl.).

Učitelj samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu sadržaja tijekom nastavne godine.

Proširivanje i produbljivanje tema odvija se postupno.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Nastavne aktivnosti dinamično se izmjenjuju: igre, dramatizacija, radionice i ostale aktivnosti u kojima je naglasak na razvijanju pozitivnog stava prema ukrajinskom jeziku i književnosti, kojima se potiče učenikova kreativnost.

Slušanje/čitanje i prepričavanje planiranih tekstova na satu u svrhu razvijanja trajne čitateljske navike, aktivan razgovor u kojem sudjeluju svi učenici pri čemu se ističe važnost svakog pojedinačnog mišljenja. Potiče se izražavanje u obliku kratkih pisanih uradaka. Književnoteorijska znanja u službi su proširivanja vlastitog iskustva čitanja i razvijanja pozitivnoga stava prema čitanju. Učitelj potiče učenike na analizu književnih djela.

Tekstovi su primjereni učenikovim mogućnostima te su tematski i žanrovski raznoliki, povezani s učenikovim interesima i njegovom životnom stvarnošću.

Učitelj upoznaje učenike s različitim strategijama učenja i analize, uvažavajući dob učenika, njegov jezični i kognitivni razvoj. Potiče učenike da ih primjenjuju i na taj način daje model čijom primjenom učenici unapređuju učinke učenja.

Učeniku se nudi stvaralački način izražavanja. Aktivnosti se mogu ostvarivati individualnim i timskim radom. Učitelj cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti.

Učitelj pri izboru tekstova treba voditi računa o žanrovskoj i tematskoj raznovrsnosti kao i o recepcijskim mogućnostima učenika.

Učitelj samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu preporučenih aktivnosti tijekom nastavne godine.

Ishodi iz domene Književnost i stvaralaštvo dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

C. KULTURA I CIVILIZACIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK OŠ C. 8. 1. Učenik analizira i povezuje informacije o ukrajinskoj kulturi, kulturi ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj i drugim kulturama u novim kontekstima.	– obilježava posebne datume, ukrajinske blagdane i praznike kao dio vlastite kulture i uspoređuje ih s važnim datumima drugih kultura – u različitim multimedijским izvorima pronalazi i analizira informacije o Ukrajini i ukrajinskoj kulturnoj baštini – opisuje i razumije uzroke i posljedice doseljavanja Ukrajinaca u Republiku Hrvatsku i druge zemlje, povezuje te informacije s vlastitom obiteljskom poviješću – pronalazi prilike za korištenje ukrajinskog jezika izvan nastave u novim kontekstima za popularizaciju svoje i za upoznavanje drugih kultura	Učenik uz pomoć učitelja analizira i povezuje informacije o Ukrajini, ukrajinskoj kulturi, kulturi ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj i drugim kulturama.
UJK OŠ C. 8. 2. Učenik nastavlja sudjelovanje u kulturnim priredbama i povezuje vlastito kreativno izražavanje s izabranim obrascima ukrajinske profesionalne umjetnosti.	– nastavlja se svestrano scenski, glazbeno i likovno izražavati – prema sklonostima samostalno izvodi umjetnička djela na raznim manifestacijama – nastavlja upoznavanje s najboljim primjerima scenske, glazbene i likovne umjetnosti – daje prošireni usmeni osvrt na vlastito sudjelovanje na kulturnim priredbama te na primjere iz profesionalne scenske i likovne umjetnosti – upoznaje se sa stvaralaštvom ukrajinskih umjetnika	Učenik uz poticaj učitelja nastavlja sudjelovanje na kulturnim priredbama i povezuje vlastito kreativno izražavanje s izabranim obrascima ukrajinske profesionalne umjetnosti.
UJK OŠ C. 8. 3. Učenik se upoznaje s važnim povijesnim zbivanjima, činjenicama i istaknutim osobama iz određenog razdoblja ukrajinske povijesti.	– upoznaje se s važnim povijesnim zbivanjima iz određenog razdoblja ukrajinske povijesti – imenuje bitne činjenice određenog povijesnog razdoblja – prepoznaje važnost i značenje ključnih prekretnica u ukrajinskoj povijesti – uspoređuje povijesna zbivanja iz hrvatske povijesti s događajima u istom razdoblju u Ukrajini – upoznaje se s istaknutim osobama iz određenog razdoblja ukrajinske povijesti	Učenik uz pomoć učitelja objašnjava značaj važnih povijesnih zbivanja i činjenica iz određenog razdoblja ukrajinske povijesti.

UJK OŠ C. 8. 4. Učenik analizira značaj Ukrajine kao europske države te njezinu ulogu na europskom i svjetskom geografskom prostoru.	– analizira ulogu suverene Ukrajine kao važnog čimbenika na europskom geografskom prostoru – analizira podatke o gospodarskoj razvijenosti Ukrajine i uspoređuje ih s istovjetnim podacima država Europe i svijeta – opisuje posebnost Ukrajine i njezinu ulogu u Europi i svijetu	Učenik uz pomoć učitelja analizira značaj Ukrajine kao europske države te njezinu ulogu na europskom i svjetskom geografskom prostoru.
---	--	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Kulturni sadržaji: svečane i blagdanske priredbe, tradicijski obredi i manifestacije, kazališne predstave u školskoj i široj zajednici i u virtualnom obliku, kulturni projekti i festivali u Republici Hrvatskoj; upoznavanje sa svjetski poznatim ukrajinskim umjetnicima te njihovim najpoznatijim djelima, izložbe, kreativne radionice u različitim likovnim tehnikama, koncerti pripadnika ukrajinske zajednice iz Republike Hrvatske, Europe ili Ukrajinaca iz Ukrajine; upoznavanje sa svjetski poznatim ukrajinskim umjetnicima te njihovim najpoznatijim djelima; upoznavanje s umjetničkim stilovima u arhitekturi, likovnoj i glazbenoj umjetnosti; susreti s istaknutim pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine u zavičaju i u regiji te, prema mogućnostima, s gostima iz Ukrajine; tekstovi o povijesti Ukrajine, multimedijски sadržaji; virtualni posjeti muzejima.

Povijesni i geografski sadržaji: dinamika povijesnog razvoja Ukrajine u razdoblju od sredine XX. st. do danas, status Ukrajine u sastavu SSSR-a i posljedice totalitarizma u procesu stjecanja neovisnosti; uzajamno priznavanje državne neovisnosti Ukrajine i Republike Hrvatske, europski put razvoja samostalne i neovisne Ukrajine; agresija Ruske Federacije na Ukrajinu i međunarodna pomoć Ukrajini; suverena Ukrajina kao važni čimbenik u europskom geografskom prostoru, podaci o gospodarskoj razvijenosti Ukrajine u usporedbi s europskim državama; istaknute osobe iz navedenog razdoblja.

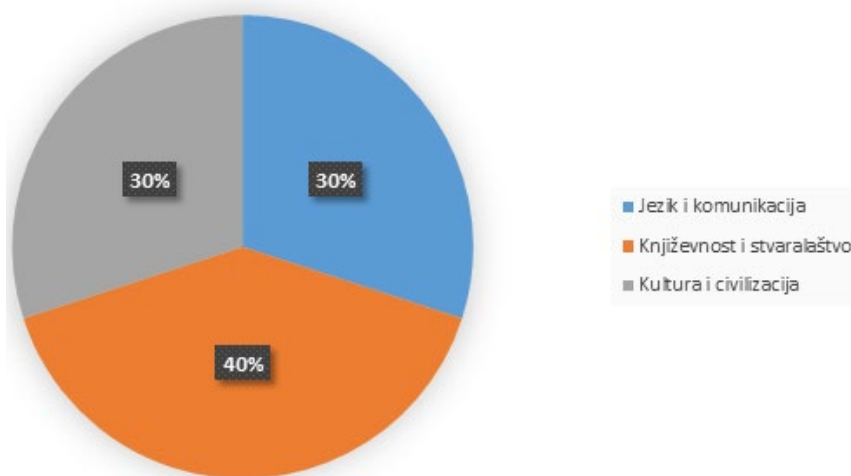
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učitelj koristi sadržaje kako bi samostalno kreirao teme i poticao znatiželju te interes učenika za samostalno istraživanje i proučavanje informacija o Ukrajini te ukrajinskoj dijaspori u Republici Hrvatskoj, Europi i svijetu. Učitelj prepoznaje i potiče učenikovo osvještavanje pripadnosti ukrajinskoj nacionalnoj manjini. Motivira učenika na sudjelovanje u kulturnim priredbama i projektima.

Preporučuje se usmjeravanje učiteljeve pozornosti na poticanje aktivnosti učenika, pozitivno isticanje učenikovog interesa i zalaganja u kreativnom izražavanju.

Ishodi iz domene Kultura i civilizacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

Struktura domena

5. Grafički prikaz zastupljenosti domena u kurikulumu nastavnog predmeta Ukrajinski jezik i kultura koji prikazuje organizaciju predmetnoga kurikula od 1. do 4. razreda srednje škole.

RAZRADA ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA OD 1. DO 4. RAZREDA SREDNJE ŠKOLE

1. RAZRED SREDNJE ŠKOLE – 175 sati godišnje

A. JEZIK I KOMUNIKACIJA		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK SŠ A. 1. 1. Učenik razumije srednje dug i srednje složen tekst pri slušanju i čitanju.	– globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i srednje složene tekstove – shvaća kontekst i iz konteksta predviđa značenje nepoznatih riječi – razumije sadržaje izgovorene umjerenim tempom, jasno i razgovijetno	Učenik uz povremenu pomoć nastavnika razumije srednje dug i srednje složen tekst na zadanu temu.
UJK SŠ A. 1. 2. Učenik proizvodi srednje dug i srednje složen govorni tekst.	– oblikuje i govori srednje duge i srednje složene tekstove o poznatim temama – opisuje, prepričava i uspoređuje obrađene sadržaje – izražava svoje mišljenje na strukturirani način – razumljivo izgovara riječi i rečenice – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva	Učenik uz povremenu pomoć nastavnika proizvodi srednje dug i srednje složen govorni tekst te upotrebljava uvježbana jezična sredstva pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.
UJK SŠ A. 1. 3. Učenik sudjeluje u srednje dugom i jednostavnom razgovoru.	– sudjeluje u srednje dugim i jednostavnim razgovorima i raspravama – sudjeluje u svakodnevnim govornim situacijama – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva	Učenik uz pomoć nastavnika sudjeluje u srednje dugom i jednostavnom razgovoru te upotrebljava uvježbana jezična sredstva pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.
UJK SŠ A. 1. 4. Učenik piše srednje dug i jednostavan tekst.	– piše srednje duge i jednostavne tekstove – planira sadržaj, strukturu i oblik teksta – uglavnom točno primjenjuje pravila ukrajinskog pravopisa – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova	Učenik uz pomoć nastavnika piše srednje dug i jednostavan tekst te povremeno upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova pri čemu mogu biti prisutne češće pogreške.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene teme: svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, moda, prehrana, zdravlje; sport; popularna kultura; obrazovanje i rad/zanimanje, obrti, slobodno vrijeme i zabava, okoliš i ekologija, tehnologija i mediji, društvo i aktivno građanstvo. Preporučene jezične strukture: glagoli u svim vremenima i načinima, imenice u svim padežima, pridjevi u svim padežima, posvojni pridjevi, zamjenice u svim padežima, prilozi i prijedlozi, čestice, negacija, komparacija pridjeva i priloga, glagolski pridjev i glagolski prilog, deklinacija brojeva, složene rečenice. Jezično-komunikacijske funkcije: izražavanje osjećaja, izražavanje mišljenja, opisivanje planova, opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa, objašnjavanje i obrazlaganje, izricanje pretpostavki, oblikovanje i iznošenje argumenata, sustavno izlaganje, izražavanje apstraktnih ideja, sudjelovanje u diskusiji. Preporučene vrste tekstova: pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, životopis, zamolba, dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade ili iz mrežnih izvora), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu i jezičnomu razvoju učenika. Navedene teme i sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda samo su preporuka, a nastavnik samostalno odlučuje o njihovoj broju, odabiru i rasporedu u nastavnoj godini.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučene aktivnosti: povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, opisivanje predmeta i slika, gluma, dijalozi koji oponašaju stvarne komunikacijske situacije, dopunjavanje tekstova, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, izrada razrednoga bloga, e-korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, dramatizacija, izrada umnih mapa), izrada prezentacija. Leksički se sadržaji izabiru u skladu s razvojem i dobi učenika, pri čemu se vodi računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima. Pri izboru tema nastavnik se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Jezične strukture uvode se u komunikacijskom kontekstu. Uvodi se metajezik prilagođen jezičnom razvoju učenika. Važno je na primjeren način učenike privikavati na kognitivni pristup učenju jezika. U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između ukrajinskog i hrvatskoga jezika, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na hrvatskome jeziku. Na receptivnoj razini učenici se izlažu u širem rasponu jezičnih struktura od navedenih. Ishodi iz domene Jezik i komunikacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s među-predmetnim temama.		

B. KNJIŽEVNOST I STVARALAŠTVO

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK SŠ B. 1. 1. Učenik čita s razumijevanjem različite tipove tekstova iz različitih izvora.	– između više ponuđenih tekstova samostalno odabire književni/neknjiževni tekst za čitanje – pokazuje razumijevanje teksta te opisuje njegova osnovna obilježja – izražajno čita naglas primjenjujući pravilan naglasak – razumije ideju teksta i razlikuje bitne podatke od manje bitnih	Učenik čita s razumijevanjem, opisuje osnovna obilježja teksta te odabire relevantne informacije iz različitih izvora.
UJK SŠ B. 1. 2. Učenik izražava svoje mišljenje i obrazlaže svoj stav o tekstu.	– izražava emocionalni, spoznajni i estetski dojam o književnom tekstu – izražava i obrazlaže svoje mišljenje o idejama teksta – izriče svoje mišljenje o tekstu uspoređujući ga sa svojim čitateljskim iskustvom i doživljajima	Učenik uz povremenu pomoć nastavnika izražava svoje mišljenje o tekstu te obrazlaže vlastita stajališta.
UJK SŠ B. 1. 3. Učenik interpretira književni tekst, povezuje ga sa žanrovskim, kompozicijskim i stilskim obilježjima.	– interpretira književni tekst – povezuje interpretaciju sa žanrovskim, kompozicijskim i stilskim obilježjima – primjenjuje ranije usvojene osnovne književno-teorijske pojmove potrebne za interpretaciju književnoga teksta – uspoređuje različite interpretacije pročitana teksta i uvažava različite književne ukuse – uspoređuje književni tekst s njegovim prilagodbama u drugim medijima	Učenik uz pomoć nastavnika interpretira književni tekst, prepoznaje njegova žanrovska, kompozicijska i stilska obilježja.
UJK SŠ B. 1. 4. Učenik se upoznaje s književnopovijesnim razdobljima ukrajinske književnosti, imenuje književne vrste tekstova i njihove karakteristike.	– upoznaje se s određenim književnopovijesnim razdobljima ukrajinske književnosti te ih imenuje – imenuje književne vrste tekstova i njihova obilježja – imenuje najznačajnije predstavnike pojedinog književnopovijesnog razdoblja ukrajinske književnosti te njihova odabrana djela – prepoznaje obilježja određene stilske formacije ukrajinske književnosti	Učenik uz povremenu pomoć nastavnika imenuje književnopovijesna razdoblja ukrajinske književnosti i književne vrste tekstova.
UJK SŠ B. 1. 5. Učenik se kreativno izražava na temelju književnog iskustva.	– na temelju književnog doživljaja samostalno priprema i oblikuje vlastite radove u kojima dolazi do izražaja kreativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje – samostalno priprema različite oblike književnoumjetničke interpretacije, služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima – predstavlja svoj rad individualno ili timski – istražuje književnu i jezičnu baštinu ukrajinske zajednice i stvara druge uratke prema vlastitoj zamisli i sposobnostima	Uz povremenu pomoć nastavnika kreativno se izražava pod utjecajem književnoga doživljaja.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Tekstovi: prozni, dramski tekstovi te odabrani primjeri poezije i diskurzivnih književnih oblika. Preporučuje se široki raspon književnih vrsta iz svih književnih rodova.

Izvori: antologije, zbirke i književna djela odabranih autora, referentna građa (književni leksikoni, enciklopedije i dr.), književni tekstovi primjereni mladima, tekstovi iz časopisa za mlade i manjinskog časopisa na ukrajinskom jeziku, internetski sadržaji, radijske i TV emisije, ukrajinski animirani, dokumentarni i igrani filmovi, filmske bajke i dr.

Preporučeni tekstovi i drugi sadržaji: ulomci iz odabranih djela istaknutih književnika prema izboru nastavnika, odabrana djela ukrajinske usmene književnosti (kozačke pjesme i *dume*), adaptirani ulomci književnih djela iz srednjovjekovne ukrajinske književnosti, književnosti renesanse, baroka, klasicizma. Ulomci iz odabranih djela: *Fiziolog*, *Kijevo-pečers'kyj pateryk*, *Povist' vremjannyh lit*, *Galyc'ko-volyns'kyj litopys*, *Poučenie Volodymyra Monomaha*, ulomci *Slovo o polku Igorevim*. Grygorij Skovoroda (*Bajky harkivs'ki*, *Vsjakomu mistu zvyčaj i prava*, *De libertate*), Ivan Kotljarevs'kyj (*Natalka Poltavka*, *Enejida*) i drugi sadržaji prema izboru nastavnika.

Priče o ukrajinskim znanstvenicima i umjetnicima po izboru nastavnika (Solomija Krušel'nyč'ka, Myhajlo Bojčuk, Opanas Zalyvaha, Vladimir Horowitz, Vasyľ Avramenko, Grygorij Ver'ovka i Anatolij Avdijevs'kyj, suvremeni ukrajinski izvođači i sl.).

Preporučuje se poučavanje o stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za ukrajinsku usmenu književnost te ukrajinsku književnost srednjovjekovlja, renesanse, baroka, klasicizma. Učenik na osnovi pročitanoga teksta i informacija dobivenih od nastavnika ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu. Učenik prepoznaje i procjenjuje spomenuta obilježja te razvija stav prema poetikama navedenih književnopovijesnih razdoblja. Uspoređuje ih i objašnjava razliku na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva te istražuje i interpretira društveno-povijesni i kulturni kontekst na primjerima odabranih tekstova.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene aktivnosti: radionice, diskusije, dopunjavanje tekstova, recitiranje, dramatizacija i ostale aktivnosti u kojima je naglasak na razvijanju pozitivnog stava prema ukrajinskom jeziku i književnosti te kojima se potiče učenikova kreativnost.

Prepričavanje, aktivan razgovor u kojem sudjeluju svi učenici te analiza planiranih tekstova na satu primjenjuje se u svrhu razvijanja trajne čitateljske navike, pri čemu se ističe važnost svakog pojedinačnog mišljenja. Učenik se literarno izražava usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom. Rad je usmjeren na stalnu stvaralačku suradnju, dijalog nastavnika i učenika s umjetničkim djelom, čime se pruža širok prostor za samostalno sagledavanje i razumijevanje književnosti kao fenomena umjetnosti.

Književnoteorijska znanja u službi su proširivanja vlastitog iskustva čitanja i razvijanja pozitivnoga stava prema čitanju. Nastavnik potiče učenike na analizu književnih djela. Učenik analizira odabrane književne tekstove prema temi i žanru. Tekstovi su primjereni učenikovim mogućnostima te su tematski i žanrovski raznoliki, povezani s učenikovim interesima i njegovom životnom stvarnošću. U analizi književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti teksta koji se čita. Pri ovladavanju odgojno-obrazovnim ishodima predlaže se da nastavnik polazi od književnih tekstova starijih književnih razdoblja i poetika, s time da aktualizacija bude na suvremenom tekstu.

Nastavnik potiče učenike na stvaralački način izražavanja. Ishodi se mogu ostvarivati individualno i timskim radom. Nastavnik cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnom i digitalnom okružju.

Nastavnik pri izboru tekstova treba voditi računa o žanrovskoj, stilskoj i tematskoj raznovrsnosti, kao i o recepcijskim mogućnostima učenika. Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda te samostalno odlučuje o broju i rasporedu preporučenih aktivnosti tijekom nastavne godine.

Ishodi iz domene Književnost i stvaralaštvo dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

C. KULTURA I CIVILIZACIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK SŠ C. 1. 1. Učenik analizira i interpretira informacije o ukrajinskoj kulturi, kulturi ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj te o drugim kulturama koje ga okružuju.	– posjećuje i komentira ukrajinske kulturno-umjetničke događaje u stvarnom i digitalnom okružju – interpretira kulturne događaje u Ukrajini i ukrajinskoj manjinskoj zajednici u Hrvatskoj – prepoznaje kulturne poruke iz ukrajinskog medijskog sadržaja – upoznaje djelovanje ukrajinske crkvene zajednice u Republici Hrvatskoj	Učenik uz povremenu pomoć nastavnika analizira i interpretira informacije o ukrajinskoj kulturi, kulturi ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj te o drugim kulturama koje ga okružuju.
UJK SŠ C. 1. 2. Učenik ostvaruje različite kreativne aktivnosti u skladu s vlastitim interesima. Prepoznaje različite pravce i stilove ukrajinske umjetnosti.	– prema afinitetima samostalno i/ili u skupini izvodi umjetnička djela na raznim manifestacijama – likovnim i vizualnim izražavanjem interpretira primjere ukrajinske umjetnosti – izdvaja obilježja umjetničkih pravaca i stilova (glazbenih i likovnih) – prepoznaje i analizira ukrajinska klasična, romantička i moderna glazbena djela – upoznaje se sa stvaranjem tradicijske škole ukrajinskog narodnog plesa	Učenik uz poticaj nastavnika i u skladu s vlastitim interesima ostvaruje različite kreativne aktivnosti te prepoznaje različite umjetničke pravce.
UJK SŠ C. 1. 3. Učenik analizira određeno razdoblje iz ukrajinske povijesti.	– koristi primarne i sekundarne izvore za istraživanje i analizu – pronalazi i istražuje činjenice povezane s povijesnim događajima iz ukrajinske povijesti – razumije utjecaj povijesnih zbivanja na formiranje teritorijalnih granica na području Ukrajine – prepoznaje važnost i značenje ključnih prekretnica iz ukrajinske povijesti – proširuje znanje o istaknutim osobama iz određenog razdoblja ukrajinske povijesti	Učenik uz pomoć nastavnika analizira određeno razdoblje iz ukrajinske povijesti.

UJK SŠ C. 1. 4. Učenik istražuje i analizira posebnosti geografskih obilježja Ukrajine te njezin društveno-gospodarski značaj.	– istražuje i analizira posebnosti geografskih obilježja Ukrajine – analizira utjecaj industrijalizacije, poljoprivrede i turizma na formiranje gospodarske slike Ukrajine – uspoređuje gospodarske posebnosti različitih regija Ukrajine	Učenik uz pomoć nastavnika istražuje i analizira posebnosti geografskih obilježja Ukrajine te njezin društveno-gospodarski značaj.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Kulturno-umjetnički sadržaji: svečane i blagdanske priredbe, tradicijski obredi i manifestacije, kazališne predstave u školskoj i široj zajednici i u virtualnom obliku, kulturni projekti i festivali u Republici Hrvatskoj, upoznavanje sa svjetski poznatim ukrajinskim umjetnicima te njihovim najpoznatijim djelima; stvaralaštvo ukrajinskih umjetnika nadahnuto Zaporoškom Sići; škola ukrajinskog tradicijskog plesa (Pavlo Virs'kyj); upoznavanje s umjetničkim stilovima u arhitekturi, likovnoj i glazbenoj umjetnosti (barok, klasicizam, romantizam); izložbe, kreativne radionice u različitim likovnim tehnikama; koncerti pripadnika ukrajinske zajednice iz Republike Hrvatske, Europe ili Ukrajinaca iz Ukrajine; susreti s istaknutim pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine u zavičaju i u regiji te, prema mogućnostima, s gostima iz Ukrajine; tekstovi o povijesti Ukrajine, tekstovi o ukrajinskoj umjetnosti, multimedijски sadržaji, virtualni posjeti muzejima; upoznavanje s tradicijskim glazbalima iz zbirke ukrajinskih muzeja. Povijesni i geografski sadržaji: dinamika razvoja Rus'i Ukrajine (Kijevske Rus'i) od kraja IX. st., u kontekstu srednjeg vijeka i XVI. st., povijesno značajne osobe Rus'i Ukrajine, utjecaj povijesnih zbivanja na formiranje teritorijalnih granica na području Ukrajine u navedenom razdoblju; ukrajinske zemlje u sastavu susjednih država: Krimski Kanat, Velika Kneževina Litva, Osmansko Carstvo; činjenice povezane s povijesnim događajima i osobama iz ukrajinske srednjovjekovne povijesti, značaj Zaporoške Sići u povijesti Ukrajine, Ustav Zaporoške Sići, svakodnevni život i kultura Ukrajine u kontekstu srednjeg vijeka i XVI. st.; posebnosti gospodarskih obilježja Ukrajine u XX. st. te njezina društveno-gospodarska uloga u sastavu SSSR-a, utjecaj ulaska zapadnih regija Ukrajine u sastav Ukrajine na razvoj gospodarstva, važnost Ukrajine u održavanju gospodarskog opstanka SSSR-a nakon Drugog svjetskog rata.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Nastavnik koristi određene sadržaje kako bi samostalno kreirao teme iz kulture, umjetnosti, povijesti i geografije Ukrajine te na taj način poticao znatiželju i interes učenika za samostalno istraživanje i proučavanje informacija o Ukrajini te ukrajinskoj dijaspori u Republici Hrvatskoj, Europi i svijetu. Nastavnik prepoznaje i potiče učenikovo osvještavanje pripadnosti ukrajinskoj nacionalnoj manjini. Motivira učenika na sudjelovanje u kulturnim priredbama i projektima. Preporučuje se usmjeravanje nastavnikove pozornosti na poticanje aktivnosti učenika u formiranju vlastitih stavova prema povijesnim zbivanjima i suvremenim procesima koji obilježavaju suvremene smjernice razvoja Ukrajine. Nastavnik samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu preporučenih aktivnosti tijekom nastavne godine. Ishodi iz domene Kultura i civilizacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.		

2. RAZRED SREDNJE ŠKOLE – 175 sati godišnje

A. JEZIK I KOMUNIKACIJA		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobro« na kraju razreda
UJK SŠ A. 2. 1. Učenik razumije srednje dug i srednje složen tekst pri slušanju i čitanju.	– globalno, selektivno i detaljno razumije srednje duge i srednje složene autentične tekstove – shvaća kontekst i iz konteksta predviđa značenje nepoznatih riječi – razlikuje formalne i neformalne tekstove – razumije sadržaje izgovorene jasno, uobičajenim tempom	Učenik samostalno razumije srednje dug i srednje složen autentičan tekst.
UJK SŠ A. 2. 2. Učenik proizvodi srednje dug i srednje složen govorni tekst.	– oblikuje i govori srednje duge i srednje složene tekstove o poznatim i nepoznatim temama – detaljno opisuje, prepričava i uspoređuje obrađene sadržaje – izražava svoje mišljenje na strukturirani način i potkrepljuje ga argumentima – razumljivo izgovara riječi i rečenice – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova	Učenik uz povremenu pomoć nastavnika proizvodi srednje dug i srednje složen govorni tekst te upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova pri čemu mogu biti prisutne češće pogreške.

UJK SŠ A. 2. 3. Učenik sudjeluje u srednje dugom i srednje složenom razgovoru.	– sudjeluje u srednje dugim i srednje složenim razgovorima i raspravama – sudjeluje u svakodnevnim govornim situacijama – prilagođava razgovor formalnom ili neformalnom kontekstu – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova	Učenik uz pomoć nastavnika sudjeluje u srednje dugom i srednje složenom razgovoru te upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova pri čemu mogu biti prisutne češće pogreške.
UJK SŠ A. 2. 4. Učenik piše srednje dug i srednje složen tekst.	– piše srednje duge i srednje složene tekstove – planira sadržaj, strukturu i oblik teksta – primjenjuje neformalni stil pisanja, a formalni stil uz predložak – točno primjenjuje pravila ukrajinskog pravopisa – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova	Učenik uz pomoć nastavnika piše srednje dug i srednje složen tekst te povremeno upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova pri čemu mogu biti prisutne češće pogreške.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme: svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, moda, prehrana, zdravlje; sport; popularna kultura; obrazovanje i rad/zanimanje, obrti, slobodno vrijeme i zabava, okoliš i ekologija, tehnologija i mediji; politika, društvo i aktivno građanstvo.

Preporučene jezične strukture: glagoli u svim vremenima i načinima, imenice u svim padežima, pridjevi u svim padežima, posvojni pridjevi, zamjenice u svim padežima, prilozi i prijedlozi, čestice, negacija, komparacija pridjeva i priloga, glagolski pridjev i glagolski prilog, deklinacija brojeva, složene rečenice, pogodbene rečenice (*jakščo/jakby*).

Jezično-komunikacijske funkcije: izražavanje osjećaja, izražavanje mišljenja, opisivanje planova, opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa, objašnjavanje i obrazlaganje, izricanje pretpostavki i potencijalnih radnji, oblikovanje i iznošenje argumenata, sustavno izlaganje, izražavanje apstraktnih ideja, sudjelovanje u diskusiji.

Preporučene vrste tekstova: pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, životopis, zamolba, dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade, iz internetskih izvora), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu i jezičnomu razvoju učenika.

Navedene teme i sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda samo su preporuka, a nastavnik samostalno odlučuje o njihovoj broju, odabiru i rasporedu u nastavnoj godini.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene aktivnosti: povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, opisivanje predmeta i slika, gluma, dijalozi koji oponašaju stvarne komunikacijske situacije, dopunjavanje tekstova, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, izrada razrednoga bloga, elektronička korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, dramatizacija, izrada umnih mapa), izrada prezentacija.

Leksički se sadržaji izabiru u skladu s razvojem i dobi učenika, pri čemu se vodi računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima. Pri izboru tema nastavnik se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika.

Jezične strukture uvode se u komunikacijskom kontekstu. Uvodi se metajezik prilagođen jezičnom razvoju učenika. Važno je na primjeren način učenike privikavati na kognitivni pristup učenju jezika. U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između ukrajinskog i hrvatskoga jezika, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na hrvatskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širemu rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Ishodi iz domene Jezik i komunikacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

B. KNJIŽEVNOST I STVARALAŠTVO

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK SŠ B. 2. 1. Učenik čita s razumijevanjem različite tipove tekstova iz različitih izvora te sažima podatke i sadržaj teksta.	– čita tekstove prema osobnom interesu, tumači glavnu ideju teksta te njegove bitne karakteristike – izdvaja informacije, razlikuje i analizira podatke po važnosti, objašnjava značenja – razumije ideju teksta i razdvaja bitne podatke od manje bitnih – sažima sadržaj teksta te utvrđuje i sažima ključne pojmove u tekstu – izražajno čita naglas primjenjujući pravilan naglasak i pravogovor – prepoznaje značenje riječi iz konteksta	Učenik čita s razumijevanjem različite tipove tekstova te uz povremenu pomoć nastavnika izdvaja informacije te sažima podatke i ključne pojmove iz teksta.

UJK SŠ B. 2. 2. Učenik izražava svoje mišljenje i obrazlaže svoj stav o tekstu.	– izražava emocionalni, spoznajni, estetski dojam o književnom tekstu – izražava svoje mišljenje o ideji teksta i pokazuje razumijevanje teksta – izriče svoje mišljenje o tekstu uspoređujući ga sa svojim čitateljskim iskustvom i doživljajima	Učenik uz povremenu pomoć nastavnika izražava svoje mišljenje o tekstu i obrazlaže vlastita stajališta.
UJK SŠ B. 2. 3. Učenik interpretira književni tekst, povezuje ga sa žanrovskim, kompozicijskim i stilskim obilježjima.	– interpretira književni tekst i povezuje interpretaciju sa žanrovskim, kompozicijskim i stilskim obilježjima – primjenjuje ranije stečene osnovne književnoteorijske pojmove potrebne za interpretaciju književnoga teksta – uspoređuje književni tekst s njegovim prilagodbama u drugim medijima – uspoređuje različite interpretacije teksta	Učenik uz pomoć nastavnika interpretira književni tekst, prepoznaje njegova žanrovska, kompozicijska i stilska obilježja.
UJK SŠ B. 2. 4. Učenik se upoznaje s književnopovijesnim razdobljima ukrajinske književnosti, imenuje književne vrste tekstova i njihove karakteristike.	– upoznaje se s određenim književnopovijesnim razdobljima ukrajinske književnosti te ih imenuje – imenuje književne vrste tekstova i njihova obilježja – imenuje najznačajnije predstavnike pojedinog književnopovijesnog razdoblja ukrajinske književnosti te njihova odabrana djela – prepoznaje obilježja određene stilske formacije ukrajinske književnosti	Učenik uz povremenu pomoć nastavnika imenuje književnopovijesna razdoblja ukrajinske književnosti i književne vrste tekstova.
UJK SŠ B. 2. 5. Učenik se kreativno izražava na temelju književnoga iskustva.	– na temelju književnog doživljaja samostalno priprema i oblikuje vlastite radove u kojima dolazi do izražaja kreativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje – samostalno priprema različite oblike književnoumjetničke interpretacije, služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima – predstavlja svoj rad individualno ili timski – istražuje književnu i jezičnu baštinu ukrajinske zajednice i stvara druge uratke prema vlastitoj zamisli i sposobnostima	Uz povremenu se pomoć nastavnika kreativno izražava književni doživljaj.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Tekstovi: prozni, dramski tekstovi te odabrani primjeri poezije i diskurzivnih književnih oblika. Preporučuje se široki raspon književnih vrsta iz svih književnih rodova.

Izvori: antologije, zbirke i književna djela odabranih autora, referentna građa (književni leksikoni, enciklopedije i dr.), književni tekstovi primjereni mladima, tekstovi iz časopisa za mlade i manjinskog časopisa na ukrajinskom jeziku, internetski sadržaji, radijske i TV emisije, ukrajinski animirani, dokumentarni i igrani filmovi, filmske bajke i dr.

Preporučeni tekstovi i drugi sadržaji: ulomci iz odabranih djela istaknutih književnika prema izboru nastavnika (Taras Ševčenko, *Son (U vsjakoga svoja dolja)*, *Kavkaz, I mertvym i žyvmym i nenarozhennym*, *Kateryna*, *Za soncem hmaron'ka plyve*, Ivan Nečuj-Levyč'kyj, *Kajdaševa sim'ja*, Panas Myrnyj, Ivan Franko, *Zahar Berkut*, *Ukradene ščastja*, *Mojsej*, *Sojčyne krylo*, pjesme *Oj ty divčyno z goriha zernja*, *Čogo javlja-ješsja meni* i dr., Ivan Karpenko-Karyj, *Sto tysjač*, Jevgen Grebinka, pjesme, Mykola Gogol', *Taras Bul'ba*, Petro Gulak Artemovs'kyj, *Rybalka*, i dr., Marko Vovčok, *Instytutka*, *Kozačka* i dr.) i drugi sadržaji prema izboru nastavnika.

Priče o ukrajinskim znanstvenicima i umjetnicima po izboru nastavnika (Oleksandr Arhypenko, Volodymyr Ivasjuk, Valentyn Syl'vestrov, Mykola Amosov, Serž Lyfar, Ivan Puljuj, Mykola Pyrogov, suvremeni ukrajinski umjetnici i sl.).

Preporučuje se poučavanje o stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za ukrajinsku književnost sentimentalizma, romantizma, realizma. Učenik na osnovi pročitanoga teksta i informacija dobivenih od nastavnika ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu. Učenik prepoznaje i procjenjuje spomenuta obilježja te razvija stav prema poetikama navedenih književnopovijesnih razdoblja. Uspoređuje ih i objašnjava razliku na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva te istražuje i interpretira društveno-povijesni i kulturni kontekst na primjerima odabranih tekstova.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Neke preporučene aktivnosti: radionice, diskusije, dopunjavanje tekstova, recitiranje, dramatizacija i ostale aktivnosti u kojima je naglasak na razvijanju pozitivnog stava prema ukrajinskom jeziku i književnosti te kojima se potiče učenikova kreativnost. Prepričavanje, aktivan razgovor u kojem sudjeluju svi učenici te analiza planiranih tekstova na satu primjenjuje se u svrhu razvijanja trajne čitateljske navike, pri čemu se ističe važnost svakog pojedinačnog mišljenja.

Učenik se literarno izražava usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom. Rad je usmjeren na stalnu stvaralačku suradnju, dijalog nastavnika i učenika s umjetničkim djelom, čime se pruža širok prostor za samostalno sagledavanje i razumijevanje književnosti kao fenomena umjetnosti.

Književnoteorijska znanja u službi su proširivanja vlastitog iskustva čitanja i razvijanja pozitivnoga stava prema čitanju. Nastavnik potiče učenike na analizu književnih djela. Učenik analizira odabrane književne tekstove prema temi i žanru. Tekstovi su primjereni učenikovim mogućnostima te su tematski i žanrovski raznoliki, povezani s učenikovim interesima i njegovom životnom stvarnošću. U analizi književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti teksta koji se čita. Pri ovladavanju odgojno-obrazovnim ishodima predlaže se da nastavnik polazi od književnih tekstova starijih književnih razdoblja i poetika, s time da aktualizacija bude na suvremenom tekstu.

Nastavnik potiče učenike na stvaralački način izražavanja. Ishodi se mogu ostvarivati individualno i timskim radom. Nastavnik cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnom i digitalnom okružju.

Nastavnik pri izboru tekstova treba voditi računa o žanrovskoj, stilskoj i tematskoj raznovrsnosti, kao i o recepcijskim mogućnostima učenika. Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda te samostalno odlučuje o broju i rasporedu preporučenih aktivnosti tijekom nastavne godine.

Ishodi iz domene Književnost i stvaralaštvo dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

C. KULTURA I CIVILIZACIJA

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK SŠ C. 2. 1. Učenik prosuđuje o utjecaju ukrajinske kulture na oblikovanje vlastitih stavova i vrijednosti, koristeći primjere ukrajinske nematerijalne i materijalne baštine.	– navodi i proučava primjere nematerijalne i materijalne baštine kao elemente nacionalnog identiteta – prepoznaje ukrajinsku kulturu i prihvaća ju kao dio svojeg životnog stila – istražuje društvenu strukturu ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj – sudjeluje u različitim aktivnostima ukrajinske manjinske zajednice	Učenik uz pomoć nastavnika prosuđuje o utjecaju ukrajinske kulture na oblikovanje vlastitih stavova i vrijednosti, koristeći primjere ukrajinske nematerijalne i materijalne baštine.
UJK SŠ C. 2. 2. Učenik ostvaruje i razvija različite kreativne aktivnosti u skladu s vlastitim interesima.	– prema sklonostima samostalno i/ili u skupini izvodi umjetnička djela na raznim manifestacijama – upoznaje se s glazbenim stilovima ukrajinskih autora u autentičnom, prilagođenom i virtualnom okružju – kritički prosuđuje o ukrajinskim umjetničkim djelima na temelju neposrednog iskustva i uspoređuje ih s hrvatskim umjetničkim djelima – povezuje ukrajinsku umjetnost s vlastitim iskustvom i društvenim kontekstom – objašnjava važnost očuvanja ukrajinske umjetničke baštine	Učenik uz pomoć nastavnika ostvaruje i razvija različite kreativne aktivnosti u skladu s vlastitim interesima.
UJK SŠ C. 2. 3. Učenik analizira određeno razdoblje iz ukrajinske povijesti.	– koristi primarne i sekundarne izvore za istraživanje i analizu – pronalazi i istražuje činjenice povezane s povijesnim događajima i njihov utjecaj na formiranje teritorijalnih granica na području Ukrajine – prepoznaje važnost i značenje ključnih prekretnica u ukrajinskoj povijesti – proširuje znanje o istaknutim osobama iz određenog razdoblja ukrajinske povijesti – istražuje svakodnevni život i kulturu Ukrajine u određenom razdoblju	Učenik uz pomoć nastavnika analizira određeno razdoblje iz ukrajinske povijesti.

UJK SŠ C. 2. 4. Učenik analizira ukrajinsko gospodarstvo kao važan čimbenik europskog i svjetskog gospodarstva.	– opisuje utjecaj prirodno-geografskih čimbenika na razvoj poljoprivredne proizvodnje i međunarodnu trgovinu – istražuje važnost ukrajinske metalne, energetske i prehrambene industrije – uspoređuje specifičnosti gospodarskoga razvoja Ukrajine, Europe i svijeta – analizira gospodarsku važnost ukrajinskog turizma i njegov razvojni potencijal	Učenik uz pomoć nastavnika analizira ukrajinsko gospodarstvo kao važan čimbenik europskog i svjetskog gospodarstva.
--	--	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Kulturno-umjetnički sadržaji: svečane i blagdanske priredbe; tradicijski obredi i manifestacije, kazališne predstave u školskoj i široj zajednici i u virtualnom obliku, kulturni projekti i festivali u Republici Hrvatskoj; upoznavanje sa svjetski poznatim ukrajinskim umjetnicima te njihovim najpoznatijim djelima; upoznavanje s umjetničkim stilovima u arhitekturi, likovnoj i glazbenoj umjetnosti (realizam, impresionizam, postimpresionizam itd.); izložbe, kreativne radionice u različitim likovnim tehnikama, koncerti pripadnika ukrajinske zajednice iz Republike Hrvatske, Europe ili Ukrajinaca iz Ukrajine; susreti s istaknutim pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine u zavičaju i u regiji te, prema mogućnostima, s gostima iz Ukrajine; tekstovi o povijesti Ukrajine, tekstovi o ukrajinskoj umjetnosti, multimedijски sadržaji; virtualni posjeti muzejima; upoznavanje s tradicijskim glazbalima iz zbirke ukrajinskih muzeja.

Povijesni i geografski sadržaji: dinamika povijesnog razvoja Ukrajine u razdoblju od XVI. do prve polovice XIX. st.; status ukrajinskih zemalja u odnosu na susjedne zemlje u XVI. st. do prve polovice XVIII. st.; kozačka revolucija sredinom XVIII. st. i rat za suverenitet kozačke države u drugoj polovici XVIII. st., status Ukrajine u odnosu na imperije ranog novog vijeka; svakodnevni život i kultura Ukrajine od XVI. st. do prve polovice XIX. st.; istaknute osobe iz navedenog razdoblja; povijest Ukrajine u tzv. *dugom* XIX. st. (teritorij, stanovništvo, vladajuće strukture); specifičnosti pojedinih regija Ukrajine i njihova važnost za razvoj ukrajinskog turizma, gospodarska važnost ukrajinske metalne, energetske i prehrambene industrije i poljoprivrede; specifičnosti prirodno-geografskih čimbenika Ukrajine.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Nastavnik koristi određene sadržaje kako bi samostalno kreirao teme iz kulture, umjetnosti, povijesti i geografije Ukrajine te na taj način poticao znatiželju i interes učenika za samostalno istraživanje i proučavanje informacija o Ukrajini te ukrajinskoj dijaspori u Hrvatskoj, Europi i svijetu. Nastavnik prepoznaje i potiče učenikovo osvježavanje pripadnosti ukrajinskoj nacionalnoj manjini. Motivira učenika na sudjelovanje u kulturnim priredbama i projektima.

Preporučuje se usmjeravanje nastavnika pozornosti na poticanje aktivnosti učenika u formiranju vlastitih stavova prema povijesnim zbivanjima i suvremenim procesima koji obilježavaju suvremene smjernice razvoja Ukrajine.

Nastavnik samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu preporučenih aktivnosti tijekom nastavne godine.

Ishodi iz domene Kultura i civilizacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

3. RAZRED SREDNJE ŠKOLE – 175 sati godišnje

A. JEZIK I KOMUNIKACIJA		
Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobro« na kraju razreda
UJK SŠ A. 3. 1. Učenik razumije dug i srednje složen tekst pri slušanju i čitanju.	– globalno, selektivno i detaljno razumije duge i srednje složene autentične tekstove – shvaća kontekst i iz konteksta predviđa značenje nepoznatih riječi – shvaća implicitna značenja – razlikuje formalne i neformalne tekstove – razumije sadržaje izgovorene uobičajenim tempom	Učenik samostalno razumije dug i srednje složen autentičan tekst.
UJK SŠ A. 3. 2. Učenik proizvodi dug i srednje složen govorni tekst.	– oblikuje i govori duge i srednje složene tekstove o poznatim i nepoznatim temama – detaljno opisuje, prepričava i uspoređuje obrađene sadržaje – kritički razmatra obrađene sadržaje s različitih gledišta – izražava svoje mišljenje na strukturirani način i potkrepljuje ga argumentima – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova	Učenik uz povremenu pomoć nastavnika proizvodi dug i srednje složen govorni tekst te upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.

UJK SŠ A. 3. 3. Učenik sudjeluje u dugom i srednje složenom razgovoru.	– sudjeluje u dugim i srednje složenim razgovorima i raspravama – sudjeluje u svakodnevnom govornim situacijama – prilagođava razgovor formalnom ili neformalnom kontekstu – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova	Učenik uz pomoć nastavnika sudjeluje u dugom i srednje složenom razgovoru te upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.
UJK SŠ A. 3. 4. Učenik piše dug i srednje složen tekst.	– piše duge i srednje složene tekstove – planira sadržaj, strukturu i oblik teksta – koristi neformalni i formalni stil u pisanju – pismeno izražava svoje mišljenje i potkrepljuje ga argumentima grupiranim iz različitih izvora – točno primjenjuje pravila ukrajinskog pravopisa – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova	Učenik uz pomoć nastavnika piše dug i srednje složen tekst te povremeno upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme: svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, moda, prehrana, zdravlje; sport; popularna kultura; obrazovanje i rad/zanimanje, obrti, slobodno vrijeme i zabava, okoliš i ekologija, tehnologija i mediji; politika, društvo i aktivno građanstvo; znanost i umjetnost.

Preporučene jezične strukture: glagoli u svim vremenima i načinima, imenice u svim padežima, pridjevi u svim padežima, zamjenice u svim padežima, prilozi i prijedlozi, čestice, negacija, glagolski pridjev i glagolski prilog, deklinacija brojeva, složene rečenice.

Jezično-komunikacijske funkcije: izražavanje osjećaja, izražavanje mišljenja, opisivanje planova, opisivanje vremenskih, prostornih i logičkih odnosa, objašnjavanje i obrazlaganje, izricanje pretpostavki i potencijalnih radnji, oblikovanje i iznošenje argumenata, sustavno izlaganje, izražavanje apstraktnih ideja, sudjelovanje u diskusiji.

Preporučene vrste tekstova: pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade, iz novina i časopisa, internetskih izvora), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu i jezičnomu razvoju učenika.

Navedene teme i sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda samo su preporuka, a nastavnik samostalno odlučuje o njihovoj broju, odabiru i rasporedu u nastavnoj godini.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene aktivnosti: povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, opisivanje predmeta i slika, gluma, dijalozi koji oponašaju stvarne komunikacijske situacije, dopunjavanje tekstova, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, izrada razrednoga bloga, elektronička korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, dramatizacija, izrada umnih mapa), izrada prezentacija, izlaganje.

Leksički se sadržaji izabiru u skladu s razvojem i dobi učenika, pri čemu se vodi računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima. Pri izboru tema nastavnik se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika.

Jezične strukture uvode se u komunikacijskom kontekstu. Koristi se metajezik prilagođen jezičnom razvoju učenika i u skladu s mogućnostima primjenjuje se kognitivni pristup učenju jezika. U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između ukrajinskog i hrvatskoga jezika, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na hrvatskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu u širem rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Ishodi iz domene Jezik i komunikacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

B. KNJIŽEVNOST I STVARALAŠTVO

Odgajno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgajno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobro« na kraju razreda
UJK SŠ B. 3. 1. Učenik čita s razumijevanjem različite tipove tekstova iz različitih izvora.	– između više ponuđenih tekstova samostalno odabire književni/neknjiževni tekst za čitanje – pokazuje razumijevanje teksta te opisuje njegova osnovna obilježja – izražajno čita naglas primjenjujući pravilan naglasak – odabire relevantne informacije iz različitih izvora – razumije ideju teksta i razlikuje bitne podatke od manje bitnih	Učenik čita s razumijevanjem, opisuje osnovna obilježja teksta te odabire relevantne informacije iz različitih izvora.

UJK SŠ B. 3. 2. Učenik izražava svoje mišljenje i obrazlaže svoj stav o tekstu, uspoređuje svoje stavove sa stavovima drugih.	– izražava emocionalni, spoznajni i estetski dojam o književnom tekstu – izražava i obrazlaže svoje mišljenje o idejama teksta – izriče svoje mišljenje o tekstu uspoređujući ga sa svojim čitateljskim iskustvom i doživljajima – uspoređuje svoje stavove sa stavovima drugih	Učenik uz povremenu pomoć nastavnika izražava svoje mišljenje o tekstu te obrazlaže vlastita stajališta.
UJK SŠ B. 3. 3. Učenik interpretira književni tekst, kritički ga vrednuje na osnovi svojega iskustva i konteksta te ga povezuje sa žanrovskim, kompozicijskim i stilskim obilježjima.	– interpretira književni tekst – povezuje interpretaciju sa žanrovskim, kompozicijskim i stilskim obilježjima – primjenjuje ranije usvojene osnovne književnoteorijske pojmove potrebne za interpretaciju književnoga teksta – uspoređuje različite interpretacije pročitano-ga teksta i uvažava različite književne ukuse – kritički vrednuje književni tekst na osnovi svojega iskustva i konteksta – uspoređuje književni tekst s njegovim prilagodbama u drugim medijima	Učenik uz pomoć nastavnika interpretira književni tekst te ga kritički vrednuje.
UJK SŠ B. 3. 4. Učenik opisuje književnopovijesna razdoblja ukrajinske književnosti te književne vrste tekstova i njihove karakteristike.	– upoznaje se s određenim književnopovijesnim razdobljima ukrajinske književnosti te ih imenuje – imenuje najznačajnije predstavnike pojedinog književnopovijesnog razdoblja ukrajinske književnosti te njihova odabrana djela – uočava razlike i sličnosti u djelima nastalima u različitim povijesnim, društvenim i kulturnim kontekstima – opisuje obilježja određene stilske formacije ukrajinske književnosti	Učenik uz povremenu pomoć nastavnika opisuje književnopovijesna razdoblja ukrajinske književnosti i njihova obilježja te književne vrste tekstova.
UJK SŠ B. 3. 5. Učenik se kreativno izražava na temelju književnog iskustva.	– na temelju književnog doživljaja samostalno priprema i oblikuje vlastite radove u kojima dolazi do izražaja kreativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje – samostalno priprema različite oblike književnoumjetničke interpretacije, služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima – predstavlja svoj rad individualno ili timski – istražuje književnu i jezičnu baštinu ukrajinske zajednice i stvara druge uratke prema vlastitoj zamisli i sposobnostima	Učenik uz povremenu pomoć nastavnika kreativno izražava svoj književni doživljaj.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Tekstovi: prozni, dramski tekstovi te odabrani primjeri poezije i diskurzivnih književnih oblika. Preporučuje se široki raspon književnih vrsta iz svih književnih rodova.

Izvori: antologije, zbirke i književna djela odabranih autora, referentna građa (književni leksikoni, enciklopedije i dr.), književni tekstovi primjereni mladima, tekstovi iz časopisa za mlade i manjinskog časopisa na ukrajinskom jeziku, internetski sadržaji, radijske i TV emisije, ukrajinski animirani, dokumentarni i igrani filmovi, filmske bajke i dr.

Preporučeni tekstovi i drugi sadržaji: narodne pjesme, *Misjac' na nebi, ziron'ky sjajuť, Cvite teren, cvite teren, Oj pid vyšneju, pid čerešneju i dr.*, ulomci iz odabranih djela istaknutih književnika prema izboru nastavnika (Myhajlo Kocjubyns'kyj, *Tini zabutyh predkiv, Cvit jabluni, Intermezzo, Dorogoju cinoju*, Lesja Ukrajinka, *Contra spem spero!*, *Slovo, čomu ty ne tverdaja krycja, Stojala ja i sluhala vesnu, Lisova pisnja*, Ol'ga Kobyljans'ka – *Valse melancolique, Ljudyna, Carivna*, Vasyl' Stefanyk, *Kaminnyj hrest, Novyna*, Volodymyr Vynnyčenko, *Moment, Rab krasny, Fed'ko-halamydynk*, Valerjan Pidmogyl'nyj, *Misto*, Mykola Kuliš, *Myna Mazajlo*, Ivan Bagrjanyj, Bogdan Igor Antonyč, *Zelena Jevangelija, Rizdvo, Koljada*, Majk Johansen, pjesme, Pavlo Glazovyj, *Evoljucija, Pohvala, Kuhlyk*) i drugi sadržaji prema izboru nastavnika. Preporučuje se poučavanje o stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za ukrajinsku književnost modernizma i avangarde (impresionizma, simbolizma, futurizma, ekspresionizma i dr.) i razdoblja *rozstriljane vidrodžennja (streljani preporod)*.

Priče o ukrajinskim znanstvenicima i umjetnicima po izboru nastavnika (Ioan Pinzel, Bogdan Stupka, Oleksandra Ekster, Sonia Delaunay, Roman Viktjuk, Lesja Dyčko, Myroslav Vantuh, Bronislava Nižyns'ka i Vaclav Nižyns'ki, Ilja Mečnykov, suvremeni ukrajinski umjetnici i sl.). Učenik na osnovi pročitano-ga teksta i informacija dobivenih od nastavnika ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu. Učenik prepoznaje i procjenjuje spomenuta obilježja te razvija stav prema poetikama navedenih književnopovijesnih razdoblja. Uspoređuje ih i objašnjava razliku na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva, istražuje i interpretira društveno-povijesni i kulturni kontekst na primjerima odabranih tekstova.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Neke preporučene aktivnosti: radionice, rasprave, dopunjavanje tekstova, recitiranje, dramatizacija i ostale aktivnosti u kojima je naglasak na razvijanju pozitivnog stava prema ukrajinskom jeziku i književnosti te kojima se potiče učenikova kreativnost. Prepričavanje, aktivan razgovor u kojem sudjeluju svi učenici te analiza planiranih tekstova na satu primjenjuje se u svrhu razvijanja trajne čitateljske navike, pri čemu se ističe važnost svakog pojedinačnog mišljenja. Učenik se literarno izražava usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom. Rad je usmjeren na stvaralačku suradnju, dijalog nastavnika i učenika s umjetničkim djelom, čime se pruža širok prostor za samostalno sagledavanje i razumijevanje književnosti kao fenomena umjetnosti.

Književnoteorijska znanja u službi su proširivanja vlastitog iskustva čitanja i razvijanja pozitivnoga stava prema čitanju. Nastavnik potiče učenike na analizu književnih djela. Učenik analizira odabrane književne tekstove prema temi i žanru. Tekstovi su primjereni učenikovim mogućnostima te su tematski i žanrovski raznoliki, povezani s učenikovim interesima i njegovom životnom stvarnošću. U analizi književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti teksta koji se čita.

Pri ovladavanju odgojno-obrazovnim ishodima predlaže se da nastavnik polazi od književnih tekstova starijih književnih razdoblja i poetika, s time da aktualizacija bude na suvremenom tekstu.

Nastavnik potiče učenike na stvaralački način izražavanja. Ishodi se mogu ostvarivati individualno i timskim radom. Nastavnik cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnom i digitalnom okružju.

Nastavnik pri izboru tekstova treba voditi računa o žanrovskoj, stilskoj i tematskoj raznovrsnosti, kao i o recepcijskim mogućnostima učenika. Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda te samostalno odlučuje o broju i rasporedu preporučenih aktivnosti tijekom nastavne godine.

Ishodi iz domene Književnost i stvaralaštvo dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

C. KULTURA I CIVILIZACIJA

Odgajno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgajno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobro« na kraju razreda
UJK SŠ C. 3. 1. Učenik stvara sliku o vlastitom identitetu i prosuđuje važnost ukrajinske kulture u životu ukrajinske manjinske zajednice.	– analizira dostupne informacije o ukrajinskoj kulturi i o ukrajinskoj kulturnoj baštini kao dijelu europske kulturne baštine – pokazuje razumijevanje za utjecaj ukrajinske kulture na vlastiti identitet – interpretira informacije o ukrajinskoj kulturnoj baštini	Učenik uz pomoć nastavnika stvara sliku o vlastitom identitetu i prosuđuje važnost ukrajinske kulture u životu ukrajinske manjinske zajednice.
UJK SŠ C. 3. 2. Učenik ostvaruje i razvija različite kreativne aktivnosti u skladu s vlastitim interesima.	– pokazuje i razvija sposobnost estetske prosudbe i kritičkog mišljenja – upoznaje se sa smjerovima i predstavnicima likovne i izvedbene umjetnosti – analizira različite pravce i stilove u ukrajinskoj i hrvatskoj umjetnosti	Učenik uz pomoć nastavnika ostvaruje i razvija različite kreativne aktivnosti u skladu s vlastitim interesima.
UJK SŠ C. 3. 3. Učenik analizira određeno razdoblje iz ukrajinske povijesti.	– koristi primarne i sekundarne izvore za istraživanje i analizu – pronalazi i istražuje činjenice povezane s povijesnim događajima i njihov utjecaj na formiranje teritorijalnih granica na području Ukrajine – objašnjava važnost i značenje ključnih prekretnica u ukrajinskoj povijesti – primjenjuje kronološki okvir u proučavanju osoba, događaja, pojava i procesa u određenom razdoblju ukrajinske povijesti	Učenik uz pomoć nastavnika analizira određeno razdoblje iz ukrajinske povijesti.
UJK SŠ C. 3. 4. Učenik analizira utjecaj globalizacije na društveno-gospodarski razvoj Ukrajine, Europe i svijeta.	– objašnjava utjecaj globalizacije na pojedine društveno-gospodarske djelatnosti – istražuje ulogu multinacionalnih kompanija i međunarodnih organizacija u Ukrajini, Europi i svijetu – uspoređuje ekološka nastojanja u svrhu očuvanja okoliša u Ukrajini, Europi i svijetu – objašnjava važnost korištenja obnovljivih izvora energije	Učenik uz pomoć nastavnika analizira utjecaj globalizacije na društveno-gospodarski razvoj Ukrajine, Europe i svijeta.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Kulturno-umjetnički sadržaji: svečane i blagdanske priredbe, tradicijski obredi i manifestacije, kazališne predstave u školskoj i široj zajednici i u virtualnom obliku, kulturni projekti i festivali u Republici Hrvatskoj, upoznavanje sa svjetski poznatim ukrajinskim umjetnicima te njihovim najpoznatijim djelima; upoznavanje s umjetničkim stilovima u arhitekturi, likovnoj i glazbenoj umjetnosti (ekspresionizam, art deco, modernizam itd.); izložbe, kreativne radionice u različitim likovnim tehnikama, koncerti pripadnika ukrajinske zajednice iz Republike Hrvatske, Europe ili Ukrajinaca iz Ukrajine; susreti s istaknutim pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine u zavičaju i u regiji te, prema mogućnostima, s gostima iz Ukrajine; tekstovi o povijesti Ukrajine, tekstovi o ukrajinskoj umjetnosti, multimedijски sadržaji, virtualni posjeti muzejima; upoznavanje s tradicijskim glazbalima iz zbirke ukrajinskih muzeja.

Povijesni i geografski sadržaj: dinamika povijesnog razvoja Ukrajine od druge polovice XIX. do sredine XX. st., nastanak i značaj Ukrajinske Narodne Republike, bitne činjenice o događajima u ukrajinskim zemljama za vrijeme Prvog i Drugog svjetskog rata; značenje ukrajinske političke emigracije u europskim zemljama i njezin utjecaj na politički život Ukrajine; nacionalni, vjerski, ideološki progoni i stradanja, Gladomor (Holodomor), Holokaust, genocidi i drugi zločini protiv čovječnosti počinjeni u Ukrajini, stvaralaštvo ukrajinskih umjetnika u doba totalitarnog režima; uloga suverene Ukrajine kao važnog čimbenika u europskom geografskom prostoru, utjecaj globalizacije na društveno-gospodarski razvoj Ukrajine, Europe i svijeta; lokaliteti u Ukrajini koje bi učenik želio posjetiti u sklopu međunarodnih projekata i/ili u turističke svrhe, tekstovi o ukrajinskoj povijesti i geografskim obilježjima Ukrajine; istaknute osobe iz navedenog razdoblja.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Nastavnik koristi određene sadržaje kako bi samostalno kreirao teme iz kulture, umjetnosti, povijesti i geografije Ukrajine te na taj način poticao znatiželju i interes učenika za samostalno istraživanje i proučavanje informacija o Ukrajini te ukrajinskoj dijaspori u Republici Hrvatskoj, Europi i svijetu. Nastavnik prepoznaje i potiče učenikovo osvještavanje pripadnosti ukrajinskoj nacionalnoj manjini. Motivira učenika na sudjelovanje u kulturnim priredbama i projektima.

Preporučuje se usmjeravanje nastavnika pozornosti na poticanje aktivnosti učenika u formiranju vlastitih stavova prema povijesnim zbivanjima i suvremenim procesima koji obilježavaju suvremene smjernice razvoja Ukrajine.

Nastavnik samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu preporučenih aktivnosti tijekom nastavne godine.

Ishodi iz domene Kultura i civilizacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

4. RAZRED SREDNJE ŠKOLE – 175 sati godišnje**A. JEZIK I KOMUNIKACIJA**

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
UJK SŠ A. 4. 1. Učenik razumije dug i složen tekst pri slušanju i čitanju.	– globalno, selektivno i detaljno razumije duge i složene autentične tekstove – globalno razumije stručne tekstove – izvodi zaključke iz konteksta i implicitnog značenja – razumije sadržaje izgovorene uobičajenim tempom	Učenik uz povremenu pomoć nastavnika razumije dug i složen autentičan tekst.
UJK SŠ A. 4. 2. Učenik proizvodi dug i složen govorni tekst.	– oblikuje i govori duge i složene tekstove o poznatim i nepoznatim temama – detaljno opisuje, prepričava i uspoređuje obrađene sadržaje – kritički razmatra obrađene sadržaje s različitih gledišta – izražava svoje mišljenje na strukturirani način i potkrepljuje ga argumentima – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova	Učenik uz povremenu pomoć nastavnika proizvodi dug i složen govorni tekst te upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.
UJK SŠ A. 4. 3. Učenik sudjeluje u dugom i složenom razgovoru.	– sudjeluje u dugim i složenim razgovorima i raspravama – sudjeluje u svakodnevnim govornim situacijama i formalnim situacijama – aktivno vodi razgovor ili sudjeluje u njemu – prilagođava razgovor formalnom ili neformalnom kontekstu – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova	Učenik uz pomoć nastavnika sudjeluje u dugom i složenom razgovoru te upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.

UJK SŠ A. 4. 4. Učenik piše dug i složen tekst.	– piše duge i složene tekstove – planira sadržaj, strukturu i oblik teksta – izražava uzročno-posljedične veze, pretpostavke te razloge za i protiv nekog gledišta – primjenjuje neformalni i formalni stil pisanja – pismeno izražava svoje mišljenje i potkrepljuje ga argumentima grupiranim iz različitih izvora – točno primjenjuje pravila ukrajinskog pravopisa – samostalno produktivno upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova	Učenik uz pomoć nastavnika piše dug i složen tekst te upotrebljava uvježbana jezična sredstva za produkciju novih tekstova pri čemu mogu biti prisutne manje pogreške.
--	--	--

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene teme: svakodnevne aktivnosti, međuljudski odnosi, stanovanje, moda, prehrana, zdravlje; sport; popularna kultura; obrazovanje i rad/zanimanje, obrti, slobodno vrijeme i zabava, okoliš i ekologija, tehnologija i mediji; politika, društvo i aktivno građanstvo; znanost i umjetnost; ekonomija i gospodarstvo.

Preporučene jezične strukture: glagoli u svim vremenima i načinima, imenice u svim padežima, pridjevi u svim padežima, zamjenice u svim padežima, prilozi i prijedlozi, čestice, negacija, glagolski pridjev i glagolski prilog, deklinacija brojeva, složene rečenice.

Jezično-komunikacijske funkcije: izražavanje osjećaja, izražavanje mišljenja, opisivanje planova, opisivanje vremenskih (prošlost, sadašnjost i budućnost), prostornih i logičkih odnosa, objašnjavanje i obrazlaganje, izricanje pretpostavki i potencijalnih radnji, oblikovanje i iznošenje argumenata, sustavno izlaganje, izražavanje apstraktnih ideja, sudjelovanje u raspravi.

Preporučene vrste tekstova: pjesme (tradicionalne i suvremene), strip, dijaloški tekst, članak/tekst (npr. iz časopisa za mlade, iz novina i časopisa, internetskih izvora), književni tekst primjeren za mlade, razni oblici prilagođenih ili autentičnih tekstova primjerenih uzrastu, iskustvu i jezičnomu razvoju učenika.

Navedene teme i sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda samo su preporuka, a nastavnik samostalno odlučuje o njihovoj broju, odabiru i rasporedu u nastavnoj godini.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučene aktivnosti: povezivanje verbalnih i neverbalnih sadržaja, opisivanje predmeta i slika, gluma, dijalozi koji oponašaju stvarne komunikacijske situacije, dopunjavanje tekstova, rekonstruiranje redoslijeda teksta na temelju vremenskih i uzročno-posljedičnih odnosa, prepričavanje slijeda nekoga događaja, pisanje novoga kraja priče ili dijela priče koji nedostaje, izrada razrednoga bloga, elektronička korespondencija s partnerskim razredom, projektni zadatci (plakat, dramatizacija, izrada umnih mapa), izrada prezentacija, izlaganje.

Leksički se sadržaji izabiru u skladu s razvojem i dobi učenika, pri čemu se vodi računa o korelaciji s drugim nastavnim predmetima. Pri izboru tema nastavnik se može ravnati prema potrebama, interesima i mogućnostima učenika.

Jezične strukture uvode se u komunikacijskom kontekstu. Koristi se metajezik prilagođen jezičnom razvoju učenika i u skladu s mogućnostima primjenjuje se kognitivni pristup učenju jezika. U skladu s prethodno stečenim znanjem moguće je u poučavanje uključiti usporedbe između ukrajinskog i hrvatskoga jezika, a jezične se zakonitosti mogu poučavati i na hrvatskome jeziku.

Na receptivnoj razini učenici se izlažu i širem rasponu jezičnih struktura od navedenih.

Ishodi iz domene Jezik i komunikacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

B. KNJIŽEVNOST I STVARALAŠTVO

Odgojno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobro« na kraju razreda
UJK SŠ B. 4. 1. Učenik čita s razumijevanjem različite tipove tekstova iz različitih izvora.	– između više ponuđenih tekstova samostalno odabire književni/neknjiževni tekst za čitanje – pokazuje razumijevanje teksta te opisuje njegova obilježja – izražajno čita naglas primjenjujući pravilan naglasak – odabire relevantne informacije iz različitih izvora – razumije ideju teksta i razlikuje bitne podatke od manje bitnih	Učenik čita s razumijevanjem, opisuje obilježja teksta te odabire relevantne informacije iz različitih izvora.
UJK SŠ B. 4. 2. Učenik izražava svoje mišljenje i obrazlaže svoj stav o tekstu, uspoređuje svoje stavove sa stavovima drugih.	– izražava emocionalni, spoznajni i estetski dojam o književnom tekstu – izražava i obrazlaže svoje mišljenje o idejama teksta – izriče svoje mišljenje o tekstu uspoređujući ga sa svojim čitateljskim iskustvom i doživljajima – uspoređuje svoje stavove sa stavovima drugih	Učenik uz povremenu pomoć nastavnika izražava svoje mišljenje o tekstu te obrazlaže vlastita stajališta.

UJK SŠ B. 4. 3. Učenik interpretira književni tekst, kritički ga vrednuje na osnovi svojega iskustva i konteksta te ga povezuje sa žanrovskim, kompozicijskim i stilskim obilježjima.	– interpretira književni tekst – povezuje interpretaciju sa žanrovskim, kompozicijskim i stilskim obilježjima – primjenjuje ranije usvojene književnoteorijske pojmove potrebne za interpretaciju književnoga teksta – uspoređuje različite interpretacije pročitana teksta i uvažava različite književne ukuse – kritički vrednuje književni tekst na osnovi svojega iskustva i konteksta	Učenik uz pomoć nastavnika interpretira književni tekst te ga kritički vrednuje.
UJK SŠ B. 4. 4. Učenik opisuje književnopovijesna razdoblja ukrajinske književnosti te književne vrste tekstova i njihove karakteristike.	– upoznaje se s književnopovijesnim razdobljima ukrajinske književnosti te ih imenuje – imenuje najznačajnije predstavnike pojedinog književnopovijesnog razdoblja ukrajinske književnosti te njihova odabrana djela – uočava razlike i sličnosti u djelima nastalima u različitim povijesnim, društvenim i kulturnim kontekstima – opisuje obilježja određene stilske formacije ukrajinske književnosti – navodi kronološki slijed književnopovijesnih razdoblja ukrajinske književnosti	Učenik uz povremenu pomoć nastavnika opisuje književnopovijesna razdoblja ukrajinske književnosti i njihova obilježja te književne vrste tekstova.
UJK SŠ B. 4. 5. Učenik se kreativno izražava na temelju književnog iskustva.	– na temelju književnog doživljaja samostalno priprema i oblikuje vlastite radove u kojima dolazi do izražaja kreativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje – samostalno priprema različite oblike književnoumjetničke interpretacije, služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima – predstavlja svoj rad individualno ili timski – istražuje književnu i jezičnu baštinu ukrajinske zajednice i stvara druge uratke prema vlastitoj zamisli i sposobnostima	Uz povremenu pomoć nastavnika kreativno se izražava pod utjecajem književnoga doživljaja.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Tekstovi: prozni, dramski tekstovi te odabrani primjeri poezije i diskurzivnih književnih oblika. Preporučuje se široki raspon književnih vrsta iz svih književnih rodova.

Izvori: antologije, zbirke i književna djela odabranih autora, referentna građa (književni leksikoni, enciklopedije i dr.), književni tekstovi primjereni mladima, tekstovi iz časopisa za mlade i manjinskog časopisa na ukrajinskom jeziku, internetski sadržaji, radijske i TV emisije, ukrajinski animirani, dokumentarni i igrani filmovi, filmske bajke i dr.

Preporučeni tekstovi i drugi sadržaji: ulomci iz odabranih djela istaknutih književnika prema izboru nastavnika: Oleksandr Dovženko, *Nič pered bojem*, Maty, *Volja do žyttja*, *Začarovana Desna*, Pavlo Tyčyna, *Sonjačni klarnety*, Maksym Ryl's'kyj, Borys Olijnyk, *Pisnja pro matir*, Myhajl' Semeko, *Misto*, *Tyždenj*, Oles' Gončar, *Sobor*, Jurij Janov's'kyj, *Majster korablja*, Grygir Tjutjunnyk, *Try zozuli z poklonom*, Vasyl Symonenko, Vasyl' Stus, *Kriz' sotni sumniviv ja jdu do tebe*, *Gospody, gnivu prečystogo*, *Na kolym's'kim morozi*, *Jak dobre te, ščo smerti ne bojus' ja*, *Pam'jati Ally Gors'koji* i dr., Lina Kostenko, *Strašni slova, koly vony movčat'*, *Žyttja ide*, *Dolja*, *Moja ljubove, ja pered toboju*, *Marusja Čuraj*, *Snig u Florenciji* i dr., Dmytro Pavlyčko, Ivan Drač, *Kryla*, *Balada pro sonjašnyk*, Mykola Vingranov's'kyj, *Gubamy teplymy i okom zolotym*, *Cju žinku ja ljublju*, Oleg Lyšega, *Brate LiBo*, Gryc'ko Čubaj, Natalka Bilocerkevč, Valerjan Ševčuk, *Dim na gori*, Jurij Andruhovych, *Astrolog*, *ShevchenkoisOK*, Oksana Zabužko, *Sestro, sestro*, Taras Prohas'ko, *NeProsti*, Oleksandr Irvanec, *Malen'ka p'jesa pro zradu*, odabrane pjesme, Jurij Vynnyčuk, *Tango smerti*, Andrej Kurkov, *Sadivnyk z Očakova*, *Lvivski gastroli Džimmi Hendriksa* i dr., Jevgenija Kononenko, pripovijetke, Marija Matios, *Solodka Darusja*, Sergij Žadan, *Vorošylovgrad*, odabrane pjesme, zbirke *Tamplijery*, *Skrypnykivka*, Sofija Andruhovych, *Feliks Avstrija*, Jurij Izdryk, *Molytva*, *Voccek*, Maksym Kryvcov, pjesme, Viktorija Amelina, pjesme, Galyna Kruk, pjesme) i drugi sadržaji prema izboru nastavnika.

Preporučuje se poučavanje o stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za ukrajinsku književnost socrealizma (paralelno se proučava razvoj ukrajinske književnosti izvan Ukrajine: praška škola, MUR, njujorska grupa), za književnu generaciju *šistdesjatnyky* (šezdesetnici), postmodernizma te književna djela suvremenih autora. Preporučuje se aktualizacija stečenih znanja iz svih prethodnih književnih razdoblja. Priče o ukrajinskim znanstvenicima i umjetnicima po izboru nastavnika (Les' Kurbas, Dzyga Vertov i Oleksandr Dovženko, Davyd Burljuk, Oleksandr Košyc', Volodymyr Vernad's'kyj, Ivan Karabyc', Alla Gors'ka, Viktor Zarec'kyj, Petro Bobonyč, Valentyn Bibik, Diana Petrynenko, suvremeni ukrajinski umjetnici i sl.).

Učenik na osnovi pročitana teksta i informacija dobivenih od nastavnika ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu. Učenik prepoznaje i procjenjuje spomenuta obilježja te razvija stav prema poetikama navedenih književnopovijesnih razdoblja. Uspoređuje ih i objašnjava razliku na temelju vlastitoga čitateljskog iskustva te istražuje i interpretira društveno-povijesni i kulturni kontekst na primjerima odabranih tekstova.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Neke preporučene aktivnosti: radionice, rasprave, dopunjavanje tekstova, recitiranje, dramatizacija i ostale aktivnosti u kojima je naglasak na razvijanju pozitivnog stava prema ukrajinskom jeziku i književnosti te kojima se potiče učenikova kreativnost. Prepričavanje, aktivan razgovor u kojem sudjeluju svi učenici te analiza planiranih tekstova na satu primjenjuje se u svrhu razvijanja trajne čitateljske navike, pri čemu se ističe važnost svakog pojedinačnog mišljenja. Učenik se literarno izražava usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom. Rad je usmjeren na stalnu stvaralačku suradnju, dijalog nastavnika i učenika s umjetničkim djelom, čime se pruža širok prostor za samostalno sagledavanje i razumijevanje književnosti kao fenomena umjetnosti.

Književnoteorijska znanja u službi su proširivanja vlastitog iskustva čitanja i razvijanja pozitivnoga stava prema čitanju. Nastavnik potiče učenike na analizu književnih djela. Učenik analizira odabrane književne tekstove prema temi i žanru. Tekstovi su primjereni učenikovim mogućnostima te su tematski i žanrovski raznoliki, povezani s učenikovim interesima i njegovom životnom stvarnošću. U analizi književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti teksta koji se čita. Nastavnik potiče učenike na stvaralački način izražavanja. Ishodi se mogu ostvarivati individualno i timskim radom. Nastavnik cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnom i digitalnom okružju.

Nastavnik pri izboru tekstova treba voditi računa o žanrovskoj, stilskoj i tematskoj raznovrsnosti, kao i o recepcijskim mogućnostima učenika. Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda te samostalno odlučuje o broju i rasporedu preporučenih aktivnosti tijekom nastavne godine.

Ishodi iz domene Književnost i stvaralaštvo dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

C. KULTURA I CIVILIZACIJA

Odgovno-obrazovni ishodi	Razrada ishoda	Odgovno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobro« na kraju razreda
UJK SŠ C. 4. 1. Učenik integrira informacije o Ukrajini, elemente ukrajinske kulture i kulture ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj te stvara cjelovitu sliku vlastite kulture i identiteta u multikulturalnom društvu.	– povezuje vlastiti identitet s ukrajinskim kulturnim identitetom – raspravlja o vlastitom identitetu kao građanin Republike Hrvatske, Europe i svijeta, a u isto vrijeme kao pripadnik ukrajinske nacionalne manjine – opisuje multikulturalnost i obrazlaže njezine utjecaje na primjerima iz Ukrajine, Republike Hrvatske i svijeta – iznosi argumentirane stavove o elementima ukrajinske kulture i kulture ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj – uočava u kojem segmentu može dati svoj najveći doprinos u manjinskoj sredini, a u tijesnoj povezanosti s drugim manjinama i predstavnicima većinskog naroda	Učenik uz pomoć nastavnika integrira informacije o Ukrajini, elemente ukrajinske kulture i kulture ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj te stvara cjelovitu sliku vlastite kulture i identiteta u multikulturalnom društvu.
UJK SŠ C. 4. 2. Učenik raspravlja o različitim umjetničkim pristupima te kritički prosuđuje ukrajinsku umjetnost i umjetnike.	– učenik nabraja najpoznatija umjetnička djela ukrajinskih umjetnika u arhitekturi, kinematografiji, dramskoj, likovnoj i glazbenoj umjetnosti – učenik pokazuje i razvija sposobnost estetske prosudbe i kritičkog mišljenja – učenik prosuđuje o različitim umjetničkim pristupima ukrajinskih umjetnika	Učenik uz pomoć nastavnika raspravlja o različitim umjetničkim pristupima te kritički prosuđuje ukrajinsku umjetnost i umjetnike.
UJK SŠ C. 4. 3. Učenik analizira određeno razdoblje iz ukrajinske povijesti.	– koristi primarne i sekundarne izvore za istraživanje i analizu – pronalazi i istražuje činjenice povezane s povijesnim događajima i njihov utjecaj na formiranje teritorijalnih granica na području Ukrajine – analizira važnost i značenje ključnih prekretnica u ukrajinskoj povijesti – obrazlaže promjene društvenih pojava, procesa, vrijednosti i stavova u određenom razdoblju ukrajinske povijesti – primjenjuje kronološki okvir u proučavanju osoba, događaja, pojava i procesa u određenom razdoblju iz ukrajinske povijesti	Učenik uz pomoć nastavnika analizira određeno razdoblje iz ukrajinske povijesti.

UJK SŠ C. 4. 4. Učenik analizira suvremeni geopolitički značaj Ukrajine u Europi i svijetu.	– opisuje položaj Ukrajine kao »granični« između zapadne i istočne civilizacije na geopolitičkoj karti svijeta – analizira značaj Ukrajine u obrani europskih i demokratskih vrijednosti i sloboda – istražuje utjecaj poljoprivrede, industrije, energetskog sustava, iskorištavanja obnovljivih izvora energije, razvoja znanosti, tehnologije i turizma Ukrajine na europsko i svjetsko gospodarstvo	Učenik uz pomoć nastavnika analizira suvremeni geopolitički značaj Ukrajine u Europi i svijetu.
--	---	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Kulturno-umjetnički sadržaji: svečane i blagdanske priredbe, tradicijski obredi i manifestacije, kazališne predstave u školskoj i široj zajednici i u virtualnom obliku, kulturni projekti i festivali u Republici Hrvatskoj, upoznavanje sa svjetski poznatim ukrajinskim umjetnicima te njihovim najpoznatijim djelima, upoznavanje s umjetničkim stilovima u arhitekturi, likovnoj i glazbenoj umjetnosti (suvremena umjetnost); izložbe, kreativne radionice u različitim likovnim tehnikama, koncerti pripadnika ukrajinske zajednice iz Republike Hrvatske, Europe ili Ukrajinaca iz Ukrajine, susreti s istaknutim pripadnicima ukrajinske nacionalne manjine u zavičaju i u regiji te, prema mogućnostima, s gostima iz Ukrajine; tekstovi o povijesti Ukrajine, tekstovi o ukrajinskoj umjetnosti, multimedijски sadržaji; virtualni posjeti muzejima, upoznavanje s tradicijskim glazbalima iz zbirke ukrajinskih muzeja.

Povijesni i geografski sadržaji: dinamika povijesnog razdoblja od sredine XX. st. do sadašnjeg doba, stjecanje suvereniteta Ukrajine – proglašenje samostalnosti i društveno-političke promjene; Budimpeštanski memorandum; Narančasta revolucija, Majdan, Revolucija dostojanstva; rat u istočnoukrajinskim regijama od 2014., agresija Ruske Federacije na Ukrajinu 24. veljače 2022., humanitarna i vojna pomoć Republike Hrvatske Ukrajini, tijekom obrambenog rata Ukrajine protiv ruske agresije i doprinos Ukrajine u obrani demokracije i slobode u Europi; anti-globalistički pokreti; načini očuvanja geografske raznolikosti kao model za sprečavanje negativnih posljedica globalizacije; mjesta i lokaliteti u Ukrajini koje bi učenik želio posjetiti u sklopu međunarodnih projekata i/ili u turističke svrhe, tekstovi o ukrajinskoj povijesti i geografskim obilježjima Ukrajine; istaknute osobe iz navedenog razdoblja.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Nastavnik koristi određene sadržaje kako bi samostalno kreirao teme iz kulture, umjetnosti, povijesti i geografije Ukrajine te na taj način poticao znatiželju i interes učenika za samostalno istraživanje i proučavanje informacija o Ukrajini te ukrajinskoj dijaspori u Republici Hrvatskoj, Europi i svijetu. Nastavnik prepoznaje i potiče učenikovo osvješćivanje pripadnosti ukrajinskoj nacionalnoj manjini. Motivira učenika na sudjelovanje u kulturnim priredbama i projektima.

Preporučuje se usmjeravanje nastavnika pozornosti na poticanje aktivnosti učenika u formiranju vlastitih stavova prema povijesnim zbivanjima i suvremenim procesima koji obilježavaju suvremene smjernice razvoja Ukrajine.

Nastavnik samostalno odlučuje o broju, odabiru i rasporedu preporučenih aktivnosti tijekom nastavne godine.

Ishodi iz domene Kultura i civilizacija dopunjuju se i ostvaruju povezanošću s preostale dvije domene, s drugim predmetima te s međupredmetnim temama.

E. POVEZANOST S DRUGIM PREDMETIMA I MEĐUPREDMETNIM TEMAMA

Kurikul predmeta Ukrajinski jezik i kultura povezan je s predmetnim kurikulumima na temelju kojih se provodi odgojno-obrazovni proces u osnovnim i srednjim školama Republike Hrvatske. Kurikul ukrajinskog jezika kohezijski se povezuje s odgojno-obrazovnim područjima i međupredmetnim temama u nastavnim predmetima.

Jezik kao sredstvo izražavanja i komunikacije služi učenicima kao posrednik za usvajanje nastavnih sadržaja i međupredmetnih tema. Zahvaljujući toj ulozi jezik izravno utječe na uspješnost usvajanja drugih nastavnih sadržaja.

Predmet Ukrajinski jezik i kultura dio je jezično-komunikacijskog područja kurikula, najviše je povezan s drugim predmetima iz društveno-humanističkog i umjetničkog područja.

Odgojno-obrazovni ishodi kurikula predmeta Ukrajinski jezik i kultura izravno odražavaju očekivanja definirana u kurikulumima međupredmetnih tema Učiti kako učiti, Osobni i socijalni razvoj, Građanski odgoj i obrazovanje, Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije, a međupredmetne teme Održivi razvoj, Zdravlje i Poduzetništvo ostvaruju se putem poučnih sadržaja na ukrajinskom jeziku.

Predmet Ukrajinski jezik i kultura sadržajno je i metodološki blisko povezan s predmetom Hrvatski jezik.

S obzirom na tijesnu političko-gospodarsku i povijesnu povezanost Republike Hrvatske i Ukrajine kao i na brojnu ukrajinsku dijasporu koja je u Republici Hrvatskoj prisutna više od jednog stoljeća, ukrajinski jezik sredstvo je kojim će se pogodovati razvoju gospodarske, kulturne i obrazovne mobilnosti mladih u svrhu stjecanja cjeloživotnog učenja i širih karijernih kompetencija. U procesu integracije Ukrajine u europske strukture, poznavanje ukrajinskog jezika imat će dodanu vrijednost na što svojom politikom i smjernicama potiče Vijeće Europe.

F. UČENJE I POUČAVANJE PREDMETA*Iskustva učenja*

Usmjerenost na učenika osnovno je načelo suvremenoga učenja i poučavanja predmeta Ukrajinski jezik i kultura, stoga se u nastavi uzimaju u obzir individualne osobine, potrebe i interesi učenika koje treba prilagoditi njihovu kognitivnom, afektivnom i jezičnom razvoju. Pritom treba uzeti u obzir i prethodna iskustva učenja, kao i kontakte s drugim jezicima.

Učenje je dinamičan i aktivan proces, stoga se nastava prilagođava različitim stilovima učenja i rada koji se ostvaruju surad-

ničkim, istraživačkim, kreativnim i inovativnim učenjem. U nižim razredima osnovne škole naglasak je na slušnom razumijevanju i govornoj komunikaciji, a učenje i poučavanje temelji se na učenju svim osjetilima te na cjelovitome učenju koje uključuje i elemente igre. U višim razredima osnovne škole i u srednjoj školi poučavanje i učenje temelji se na kognitivnom pristupu, na postupnom tumačenju jezičnih struktura i njihovih funkcija te razvoju temelja za samostalno učenje.

Poučavanje predmeta Ukrajinski jezik i kultura podrazumijeva i praktičnu primjenu u stvarnom svijetu povezivanjem s izvanškolskim okruženjem. Važno je razvijati motivaciju učenika i pozitivan odnos prema ukrajinskom jeziku i kulturi te usmjeriti ciljeve na razvoj komunikacijskih i međukulturnih kompetencija.

Učenje ukrajinskog jezika i kulture obogaćuje učenikovo iskustvo, potiče razvoj analitičkog i kreativnog razmišljanja, kao i interese za druge kulture, što pridonosi razvoju njegova multikulturalnog identiteta. Za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama nastava se individualizira kako bi se zadovoljile njihove potrebe, uključujući prilagođene ciljeve, strategije poučavanja i vrednovanje postignuća. Sve nastavne aktivnosti usmjerene su prema ostvarivanju svih odgojno-obrazovnih ishoda svih triju domena koje čine zaokruženu cjelinu za svaku godinu učenja.

Uloga učitelja/nastavnika

Tijekom učenja i poučavanja predmeta Ukrajinski jezik i kultura učitelj/nastavnik primjenjuje inovativne principe i metode poučavanja u teoriji i praksi, kontinuirano unapređuje svoje kompetencije s ciljem održavanja visoke profesionalne kvalitete poučavanja u skladu sa zahtjevima suvremenoga društva. Učitelj/nastavnik osmišljava i primjenjuje kreativne oblike rada, organizira nastavu procjenjujući prethodno stečena znanja i vještine učenika, njihove individualne razlike s obzirom na sposobnosti i različite stilove učenja te kulturnu i socijalnu sredinu iz koje učenik potječe. U poučavanju se uvažavaju i prihvaćaju različitosti učenika (razina poznavanja ukrajinskog jezika, upućenost u povijesna i suvremena zbivanja u Ukrajini, interes za određena područja kulture).

Učitelj/nastavnik predmeta Ukrajinski jezik i kultura stručnjak je koji posjeduje visoku razinu jezično-komunikacijskih kompetencija na ukrajinskom jeziku, metodičko znanje te uz navedeno posjeduje i opće, pedagoške, psihološke te didaktičke kompetencije.

Učitelj/nastavnik prihvaća učenikove jezične pogreške kao sastavni dio nastavnog procesa učenja ukrajinskog jezika, potiče ga da koristi jezik, pouzdano i hrabro.

Učitelj/nastavnik prilagođava metode i sadržaje učeniku osmišljavajući različite aktivnosti. Omogućuje učeniku suradnju i komunikaciju u različitim situacijama, potiče samostalnost, inicijativu, osjećaj individualnosti i identiteta te pruža podršku u razvijanju punog potencijala učenika. Potiče razvoj empatije i osjetljivosti za potrebe drugih kao i otvorenost za različitosti.

Od učitelja/nastavnika se očekuje profesionalan pristup koji podrazumijeva etičnost, pravednost, dosljednost i sustavnost.

Učitelj/nastavnik također ima aktivnu ulogu u suradnji s roditeljima, sa svojim kolegama stručnjacima, s drugim učiteljima/nastavnicima u školi i izvan nje, raznim manjinskim organizacijama i obrazovnim institucijama kako bi učeniku omogućio što bolji i učinkovitiji napredak u stjecanju znanja, vještina i stavova.

Materijali i izvori

Učitelj/nastavnik odabire, izrađuje i koristi se nastavnim materijalima iz različitih izvora u skladu s planiranim aktivnostima koje su usmjerene na ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda, vodeći računa o razvojnoj dobi, jezičnoj razini te interesima i potrebama učenika. To uključuje i materijale za integrirano učenje jezika i sadržaja čime se sadržaji predmeta Ukrajinski jezik i kultura povezuju sa sadržajima drugih područja i predmeta te se na taj način potiče multidisciplinarnost.

Osim odobrenih udžbenika i pomoćnih nastavnih sredstava, učitelj/nastavnik koristi se prilagođenim i autentičnim materijalima, uključujući digitalne, interaktivne i multimedijske sadržaje.

Učitelj/nastavnik se može koristiti autorskim udžbenicima koji su izdani u Republici Hrvatskoj, originalnim udžbenicima iz Ukrajine, tekstovima autora iz ukrajinske nacionalne zajednice. Potrebno je naglasiti važnost izlaganja jezičnim i kulturološkim sadržajima izvan učionice (npr. programima predviđenim za učenje ukrajinskog jezika kao i općenito svim vrstama multimedijskih sadržaja na ukrajinskom jeziku) koji su primjereni učenikovo dobi i jezičnoj razini.

Materijali i izvori moraju biti raznoliki te pristupačni učenicima i učiteljima/nastavnicima s ciljem uspješnijeg usvajanja jezika, uzimajući u obzir različitosti jezika i njihove funkcije te vezu između jezika i kulture. Uz navedene materijale koriste se i rječnici i ostali priručnici.

U skladu sa svojom aktivnom ulogom u procesu učenja i poučavanja učenici sudjeluju u pronalasku, odabiru i izradi vlastitih materijala i izvora. Nastavni materijali učenicima su smisleni i razumljivi, potiču ih na istraživanje i propitivanje znanja, pretpostavki, ideja i ponašanja, čime pozitivno utječu na razvoj kritičkoga i kreativnoga mišljenja.

Okružje

Učenje predmeta Ukrajinski jezik i kultura odvija se prije svega u školskom, ali i u izvanškolskom okružju. Učenje u školskom okružju nadograđuje se aktivnostima kao što su posjeti manjinskim organizacijama, posjeti mjestima u Republici Hrvatskoj u kojima živi ukrajinska nacionalna manjina, posjeti Ukrajini, čime se ostvaruje kontakt s izvornim govornicima ukrajinskog jezika. Nadalje, važan aspekt procesa je i učenje i poučavanje u stvarnom okružju, tj. posjeti kulturnim događanjima, projekcijama, izložbama, predstavama, književnim večerima posvećenima ukrajinskoj književnosti i sl., čime se postiže raznovrsnost okružja, što pogoduje učinkovitom učenju i poučavanju.

Uz stvarno okružje, iznimno je važno i digitalno okružje jer takvo je okružje učenicima prirodno i ugodno. Pod digitalnim okružjem podrazumijevaju se videoigre, kvizovi, kreiranje razrednih stranica na društvenim mrežama, korištenje foruma i baza podataka, komunikacija s drugim učenicima koji uče ukrajinski jezik u zemlji i inozemstvu te izvornim govornicima i sl. Korištenje suvremenih tehnologija tijekom učenja i poučavanja jedan je od bitnih čimbenika koji pridonosi motivaciji i učinkovitosti učenja.

Uspjeh u učenju i poučavanju ukrajinskoga jezika u velikoj mjeri ovisi i o okružju u kojemu učenik stječe nova znanja i vještine jer poticajno i raznoliko okružje pridonosi bržemu i lakšemu ovladavanju jezikom. U takvu je okružju učenje i poučavanje usmjereno na učenika, učenik se ne boji pogrešaka, spremno surađuje s drugim učenicima i uvažava ih, a znanja i vještine koje usvaja u bliskoj su vezi s njegovim svakodnevnim iskustvom i aktivnostima.

Određeno vrijeme

Ukrajinski jezik i kultura uči se kao jezik ukrajinske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj od prvoga razreda osnovne škole i obuhvaća osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, pa sukladno tome učenje traje osam ili dvanaest godina. No, kako se učenici u program mogu uključiti i naknadno, trajanje učenja može biti i kraće. Svakako se preporučuje uključivanje u program što ranije, s obzirom na to da je učenje od rane dobi temelj za postizanje visoke jezične kompetencije, kao i upoznavanje i prihvaćanje kulture.

Učitelj/nastavnik ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda triju domena posvećuje različitu pozornost u različitim razredima, u skladu sa zastupljenošću pojedinih domena u pojedinim razredima. Međutim, učitelj/nastavnik samostalno odlučuje koliko se vremena posvećuje postizanju usvojenosti svakog pojedinog ishoda, prema vlastitoj procjeni u svakoj pojedinoj razrednoj situaciji i kontekstu. Predznanje učenika, motivacija, broj učenika u razredu i sl. svakako će utjecati na pristup učitelja/nastavnika i način implementacije kurikula.

Grupiranje učenika

Učenici se primarno grupiraju u odgojno-obrazovne skupine na temelju upisa predmeta *Ukrajinski jezik i kultura*. Prilikom izvođenja redovne, izvanučioničke i izvanškolske nastave, odgojno-obrazovne skupine mogu se dijeliti kako bi se zadovoljile individualne potrebe i sklonosti učenika te kako bi se unaprijedilo svladavanje konkretnog zadatka. Rad u skupini razvija osjećaj zajedništva, pruža zadovoljstvo ostvarivanjem ciljeva učenja u ozračju uzajamnog uvažavanja i suradnje među pojedincima. Neizmjerno je važan individualni doprinos svakog učenika. Učitelj/nastavnik potiče razvoj sklonosti učenika i uočava kako darovitost, tako i eventualne individualne potrebe učenika.

G. VREDNOVANJE USVOJENOSTI ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

U sklopu kurikula predmeta *Ukrajinski jezik i kultura* opisuju se elementi vrednovanja i tri pristupa vrednovanju te načini davanja povratnih informacija i izvješćivanja o usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda. Elementi vrednovanja definirani su odgojno-obrazovnim ishodima unutar domena A. Jezik i komunikacija, B. Književnost i stvaralaštvo i C. Kultura i civilizacija.

Ostvarenost ishoda iz domene A. Jezik i komunikacija te dio ishoda iz domene B. Književnost i stvaralaštvo i domene C. Kultura i civilizacija, koji se odnose na usvajanje znanja, iskazuje se opisno u prvom razredu osnovne škole u prvom polugodištu, odnosno opisno i brojčano od prvog razreda osnovne škole u drugom polugodištu. Usvojenost dijela ishoda iz domena B. Književnost i stvaralaštvo i C. Kultura i civilizacija, vezanih uz razvoj stavova, kreativno izražavanje i stvaralaštvo, iskazuje se isključivo opisno, kako u osnovnoj tako i u srednjoj školi. Element vrednovanja *Književnost* obuhvaća analizu i sintezu književnih djela i književno stvaralaštvo.

Elementi vrednovanja za osnovnu školu:

1. Čitanje i slušanje s razumijevanjem
2. Pisanje i govorenje
3. Kulturno-stvaralačke aktivnosti.

Elementi vrednovanja za srednju školu:

1. Čitanje i slušanje s razumijevanjem
2. Pisanje i govorenje
3. Kulturno stvaralaštvo

4. Književnost.

Tri su osnovna pristupa u vrednovanju: vrednovanje za učenje, vrednovanje naučenoga i vrednovanje kao učenje.

Vrednovanje za učenje provodi se kontinuiranim praćenjem učenika i učenikovih aktivnosti, a služi planiranju i poboljšanju daljnjeg učenja i poučavanja. Ono ne rezultira brojčanom ocjenom, nego (kvalitativnom) povratnom informacijom o procesima učenja te o usvojenosti znanja, vještina i stavova. Vrednovanje za učenje uključuje provjere domaćih uradaka, kraćih pisanih provjera znanja, rubrika, lista provjere, anegdotskih zabilježki, portfelja, opažanja itd.

Vrednovanje kao učenje podrazumijeva aktivno uključivanje učenika u proces vrednovanja uz stalnu podršku učitelja/nastavnika, a provodi se samorefleksijom, samovrednovanjem i vršnjačkim vrednovanjem. Navedeni proces vrednovanja uključuje rubrike za samovrednovanje i vršnjačko vrednovanje, upitnike, dnevnike učenja, planove učenja itd. Vrednovanje za učenje također ne rezultira brojčanom ocjenom, već povratnim (opisnim) informacijama.

Vrednovanjem naučenoga utvrđuje se razina ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda tijekom i/ili na kraju školske godine. U oblike vrednovanja naučenog, između ostalog, uključene su usmene i pisane provjere znanje, učenički projekti, simulacije, debate, eseji itd. Ostvarenost odgojno-obrazovnih ishoda vrednuje se s obzirom na definiranu razinu usvojenosti ishoda „dobar». Učitelj/nastavnik za svaki element vrednovanja prema toj razini razrađuje deskriptore koji određuju opseg znanja i stupanj razvijenosti vještina potreban za određenu ocjenu.

Ocjena se temelji na više oblika vrednovanja. U procesu vrednovanja učitelj/nastavnik potiče jezičnu uporabu u simuliranim i stvarnim situacijama, što odgovara oblicima i sadržajima provjere znanja. Načine i kriterije vrednovanja učitelj/nastavnik unaprijed određuje. Načini i kriteriji vrednovanja jasni su učitelju/nastavniku, učeniku i roditelju/skrbniku. Vrednovanje naučenog rezultira brojčanom ocjenom.

Kao numerički pokazatelj razine usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda definiranih kurikulumom zadržava se ljestvica školskih ocjena od pet stupnjeva. Zaključna ocjena iskazuje se i brojkom i riječju (nedovoljan – 1, dovoljan – 2, dobar – 3, vrlo dobar – 4, odličan – 5).

Izvješćivanje

Sustavno izvješćivanje o učenikovom napretku u tri domene pruža povratnu informaciju o razini ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda. Izvješćivanje podrazumijeva prikupljanje i tumačenje podataka o učenikovom napretku. Ono ima i formativni utjecaj na daljnje učenje i poučavanje, tj. služi i poboljšanju trenutačne usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda.

Formiranje zaključne ocjene

Zaključna ocjena tijekom svih odgojno-obrazovnih ciklusa predstavlja usvojenost odgojno-obrazovnih ishoda iz svih triju domena, definiranih kurikulumom predmeta *Ukrajinski jezik i kultura*. Zaključna ocjena temelji se na profesionalnoj i objektivnoj odluci učitelja/nastavnika, ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine pojedinačnih ocjena te je pokazatelj učenikova napretka.

КУРИКУЛУМ (НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА) З ПРЕДМЕТА «УКРАЇНЬСЬКА МОВА І КУЛЬТУРА» ДЛЯ ПОЧАТКОВИХ І СЕРЕДНІХ ШКІЛ У РЕСПУБЛІЦІ ХОРВАТІЯ (МОДЕЛЬ С)

А. МЕТА ТА ОПИС ПРЕДМЕТА

Представники української національної меншини є однією з 22 національних меншин, визнаних Конституцією Республіки Хорватія, якій Конституція Республіки Хорватія (ст. 15) гарантує право на виховання та освіту на рідній мові та письмі. Мова є ключовим елементом культурної ідентичності кожного народу, зокрема й українського, а її вивчення забезпечує збереження української культурної спадщини в Республіці Хорватія.

Опанування учнями української національної меншини української літературної мови та кириличного письма сприяє їхньому повноцінному включенню в різні суспільно-культурні заходи української громади в Республіці Хорватія.

Предмет «Українська мова і культура» призначений для представників української національної меншини, а також для всіх учнів, які бажають ознайомитися з українською мовою, культурою та цивілізацією. Таким чином учні розвивають прихильність до української мови й культурної спадщини, а також заохочуються до участі в різноманітних суспільно-культурних заходах української громади в Республіці Хорватія. Вивчення мови й культури української меншини не лише сприяє збереженню їхньої ідентичності та спадщини в Хорватії, а й підтримує культурну різноманітність і збагачення суспільства загалом. Вивчаючи культуру українського народу, учні розвивають емпатію й розуміння до інших культур, формують толерантність і повагу.

Вивчення української мови впливає на розвиток учнів, сприяє вихованню особистості, готової до активної участі в усіх сферах життя сучасного демократичного суспільства. Учні набувають мовних навичок, що дозволяє їм без труднощів використовувати всі засоби й інструменти мовного посередництва для комунікації у всіх формах (аудіювання, читання, говоріння та письмо).

Предмет «Українська мова і культура» охоплює освітні, розвиткові й виховні компоненти в обсязі п'яти годин на тиждень. У середній школі вивчення української мови доповнює знання й уміння учнів за їхнім професійним спрямуванням. У цей період учні поглиблюють мовні й комунікативні компетентності, вивчають нові теми та зміст.

Реалізацією визначених орієнтирів буде досягнуто наступне:

- заохочення інтересу учнів до вивчення української мови
- набуття знань і навичок сучасної української мови та її використання як засобу комунікації в усіх ситуаціях
- підготовка учнів до самостійного читання, аналізу, розуміння й тлумачення літературних текстів, а також до мовного самовираження й творчості
- розвиток читацьких здібностей, тобто розуміння літературних і мовних фактів
- формування учнівських компетентностей шляхом використання мовних інструментів у різних життєвих ситуаціях
- ознайомлення зі структурою української мови як основою для формування мовних знань, умінь і навичок (граматичних, орфографічних, стилістичних тощо)

- розвиток здатності до критичного осмислення художніх і мовних цінностей, а також їхнього естетичного сприйняття

- спрямування на загальнолюдські цінності, ознайомлення з культурною спадщиною українського та хорватського народів, а також із місцем хорватської й української культури в суспільстві і контексті європейських і світових народів.

Зважаючи на те, що учні, які долучаються до вивчення української мови й культури за Моделлю С, можуть мати різний рівень попередніх знань, під час розробки курикулуму¹ (навчальної програми) було враховано, що навчально-виховні результати мають бути сформульовані таким чином, щоб їх можна було адаптувати до кожного окремого учня. Також під час оцінювання досягнення результатів ураховується, наскільки раніше учень мав контакт з українською мовою.

В. НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІ ЦІЛІ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТА

Навчально-виховні цілі навчання і викладання:

1. Розширити знання про плюрикультуралізм, співіснування більшості й меншин у європейському просторі, розвинути інтерес до національного розмаїття загалом і усвідомити приналежність до українського народу.

2. Сприяти мотивації до використання української мови в усному мовленні, слуханні, письмі та читанні. Забезпечити успішне опанування зазначеними навичками та вміннями. Прагнути до подальшого збагачення словникового запасу й удосконалення вмінь мовного вираження.

3. Розвинути інтерес до української літератури як однієї з підвалин української національної ідентичності. Заохочувати учнів до критичного мислення, висловлення власних позицій і до інтерпретації літературних/нелітературних текстів.

4. Заохочувати інтерес до вивчення культурно-історичної спадщини, мистецьких досягнень і географічних особливостей.

5. Навчити цінувати унікальну українську культуру та традиції, використовуючи знання про різні види мистецтва й доступні медіа-ресурси.

С. СТРУКТУРА – ОРГАНІЗАЦІЙНІ СФЕРИ КУРИКУЛУМУ (ПРЕДМЕТНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ)

Курикулум (навчальна програма) предмета «Українська мова і культура» організована за трьома взаємопов'язаними інтегрованими модулями: А. Мова і комунікація, В. Література і творчість та С. Культура і цивілізація. Структура предмета «Українська мова і культура» є однаковою на всіх рівнях освіти, а організаційні сфери навчальної програми утворюють взаємопов'язану цілісність з метою забезпечення безперервності і тягlosti навчання. Це, однак, не виключає можливість зосередження більшої уваги на окремих сферах курикулуму (навчальної програми) у певні роки навчання в усіх класах початкової та середньої школи. Запропоновану структуру можна адаптувати до специфічних обставин навчального процесу відповідно до програми, яку розробляє вчитель-предметник, з особливим

¹ На підставі Закону про хорватську мову (NN, № 14/2024) у цьому документі використовується термін «курикул» та його похідні форми. При посиланні на пов'язані документи, опубліковані до набуття чинності Закону про хорватську мову, у тому ж значенні зберігається термін «курикулум» та його похідні форми.

урахуванням різного рівня попередніх знань учнів, які походять із різних мовних і культурних середовищ.

У рамках предмета учні, окрім української мови, ознайомлюються з українською літературою, історією, географією, а також з образотворчою, музичною та медіакультурою. В усіх модулях і змістових лініях розвивається мовно-комунікативна компетентність, а також інші компетентності, що необхідні для вивчення інших навчальних предметів і міжпредметних тем.

1. Графічне зображення модулів і змістових ліній curriculum (навчальної програми) предмета «Українська мова і культура», що демонструє структурну організацію curriculum (предметної програми) та взаємозв'язок організаційних сфер із загальними компетентностями й міжпредметними темами у досягненні навчально-виховних результатів.

Важливо мотивувати учнів, щоб поряд із використанням домінантної мови країни та/або однієї зі світових мов як основного засобу спілкування, вони щоденно користувалися також і українською мовою. Модуль *А. Мова і комунікація* має на меті розвиток комунікативних і мовних навичок учнів, заохочення їх до усного висловлювання українською мовою, що водночас зміцнює їхні вміння та навички соціалізації.

Модуль *В. Література і творчість* стосується вміння розпізнавати, розуміти й оцінювати тексти української літературної традиції, а також художній внесок класиків і сучасних авторів. Він охоплює навички функціональної обробки різних типів текстів, вивчення історії української літератури як в Україні, так і за її межами, сприяє розвитку читачкої компетентності в цілому. Модуль *В. Література і творчість* сприяє формуванню позитивного ставлення до літератури та інших видів мистецтва, заснованих на художньому тексті, стимулюючи тим самим творчу активність та креативність учнів.

Мета модуля *С. Культура і цивілізація* – надати учням базові знання про загальну культуру України, її історію від давнини до сучасності, історію української національної меншини в Республіці Хорватія; ознайомити учнів з основними географічними особливостями України, з класичними й сучасними зразками українського образотворчого мистецтва, музичної культури, фольклору, а також з українською народною спадщиною в цілому. У такий спосіб учні розвивають усвідомлення власної ідентичності й почуття належності до українського народу та культури, а також формують розуміння важливості просування плюрикультуралізму й толерантності в суспільстві. Цей домен інтегрує теми медіакультури, елементи мистецької сфери та мистецького самовираження, дає можливість ознайо-

митися з класичними й сучасними українськими митцями та їхніми творами.

Кожен модуль надає контекст і підтримку іншим двом доменам, і в їхній взаємодії досягаються навчально-виховні результати.

Учіться, читайте,

І чужому навчайтесь,

Й свого не цурайтесь.

Тарас Шевченко

А. Мова і комунікація

Вивчення української мови як мови національної меншини має велике значення для збереження національної ідентичності, тому модуль *А. Мова і комунікація* є ключовим для досягнення цілей предмета «Українська мова і культура» та тісно пов'язаний із двома іншими модулями.

Цей модуль спрямований на розвиток комунікативних і мовних навичок учнів, заохочення їхнього усного висловлювання українською мовою, що водночас сприяє зміцненню їхніх умінь і навичок соціалізації.

Комунікативна компетентність українською мовою розвивається за допомогою чотирьох основних мовних умінь: аудіювання, говоріння, читання й письма. Оскільки ці чотири вміння взаємопов'язані та переплітаються, важливо заохочувати учнів до розвитку кожного з них. Усі вміння мають застосовуватися залежно від можливостей учнів у реальних ситуаційних контекстах або симуляціях таких контекстів, з метою заохочення до використання української мови в повсякденному житті та підвищення мотивації до її активного застосування.

В. Література і творчість

Література займає важливе місце в освітній системі, а ознайомлення з літературною спадщиною власної національної меншини має виняткове значення. Ознайомлюючись з українськими письменниками й читаючи твори різних жанрів, учень розвиває мовні компетентності. Таким чином учні збагачують свій словниковий запас, легше засвоюють граматичні правила, розвивають уміння висловлюватися та читачку грамотність. Ознайомлення з текстами української літератури допомагає учням краще зрозуміти українські звичаї й культуру, розвиток ідей, надає уявлення про різні досвіди та перспективи. Читання літератури сприяє також розвитку критичного мислення й аналітичного підходу до тексту. Учні заохочують до роздумів над символікою творів, а також до аналізу персонажів і їхніх вчинків, на основі чого вони формують власні висновки. Читаючи літературні твори, учні знайомляться з різними стилями письма, жанрами й темами, що стимулює їх до самостійного письма й творчості українською мовою, а це сприяє кращому розумінню та вираженню власних почуттів і думок, розвитку власних мовних умінь, а також глибшому усвідомленню мови й культури свого народу.

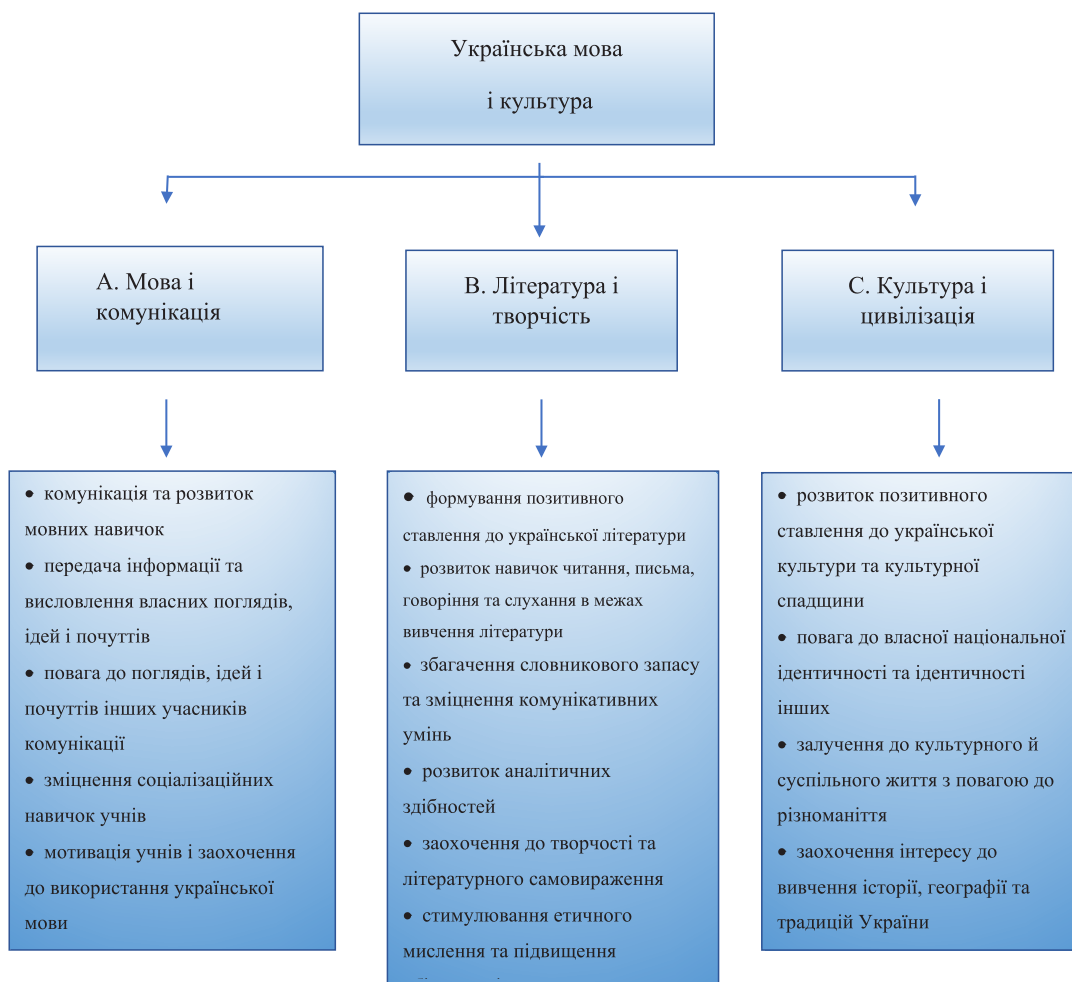
С. Культура і цивілізація

Модуль *С. Культура і цивілізація* охоплює розуміння української культури в найширшому сенсі. Засвоюючи знання з історії, історії мистецтва і географії, вивчаючи найкращі зразки візуального, сценічного, традиційного та сучасного мистецтва, учні розвивають уміння розпізнавати українську ідентичність,

що ґрунтується на культурній спадщині України. До цього спектру знань включено й історію української національної меншини в Республіці Хорватія як важливу складову.

Надзвичайно важливо враховувати індивідуальні потреби учнів у процесі формування їхнього інтересу до національної самоідентифікації. Вивчення української культури стимулює почуття належності й усвідомлення власної ідентичності. Водночас навчальний модуль *С. Культура і цивілізація* сприяє розвитку толерантного співіснування меншини й більшості в суспільстві.

Модуль *С. Культура і цивілізація* надає контекст і підтримку модулям *А. Мова і комунікація* та *В. Література і творчість*. Він відкриває можливість для підвищення мотивації до вивчення української мови, активного її використання, а також ознайомлення з мистецькою, зокрема літературною та театральною спадщиною українських авторів.

2. Графічне зображення модулів курикулуму (навчальної програми) предмета «Українська мова і культура».

D. НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ, ЗМІСТ І РІВНІ ОПАНУВАННЯ ЗА КЛАСАМИ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНИМИ СФЕРАМИ

Навчально-виховні результати предмета «Українська мова і культура» формуються з першого до восьмого класу початкової школи та з першого до четвертого класу середньої школи. Кожен навчально-виховний результат складається з трьох компонентів: навчально-виховний результат, роз'яснення результату та рівень його опанування на рівні «добре/достатній рівень». Наприкінці кожної організаційної сфери (модуля у навчальній програмі) у кожному класі наведено зміст модуля та рекомендації щодо реалізації.

Скорочене позначення назви навчального предмета «Українська мова і культура» – УМК. До позначення предмета додається скорочення ПШ, якщо йдеться про навчально-виховні результати розроблені для класів початкової школи, або СШ, якщо йдеться про результати сформовані для класів середньої школи.

У таблицях навчально-виховні результати позначені скороченням – УМК. До позначення предмета додається скорочення ПШ, якщо йдеться про результати для початкової школи, або СШ, якщо йдеться про результати на рівні середньої школи. Далі йде модуль, наприклад А, потім числова позначка класу, а на завершення – порядковий номер результату в межах певного модуля.

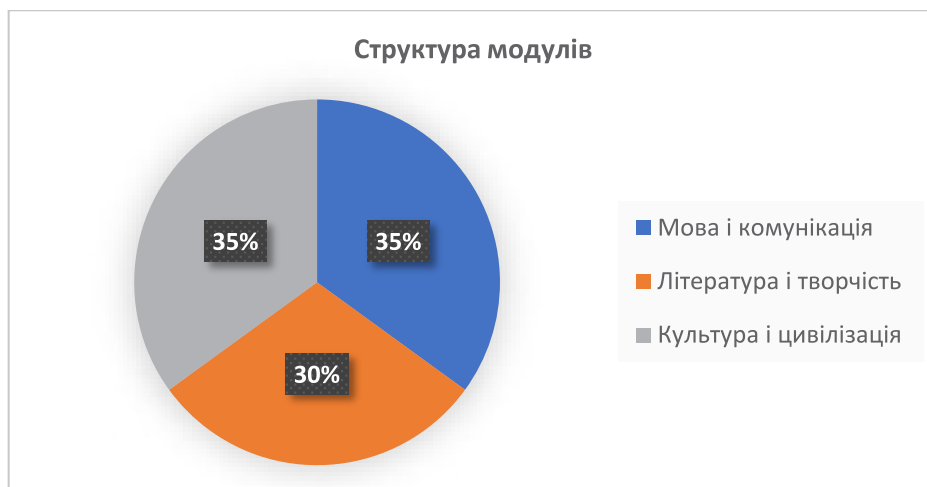
Пояснення:

УМК ПШ А. 1. 1. – «Українська мова і культура», Початкова школа, Модуль А (Мова і комунікація), перший клас, результат №1

УМК СШ А. 2. 1. – «Українська мова і культура», Середня школа, Модуль А (Мова і комунікація), другий клас, результат №1

Визначення довжини текстів: наведена нижче таблиця показує вимоги щодо довжини текстів за кількістю слів залежно від мовної діяльності (слухання, читання, письмо, говоріння), у відповідності до навчального року.

Вид діяльності	Дуже короткий текст	Короткий текст	Текст середньої довжини	Довгий текст
Слухання та читання	до 100 слів	100–300 слів (залежно від року навчання)	300–600 слів (залежно від року навчання)	понад 600 слів
Письмо	до 40 слів	40–80 слів (залежно від типу тексту)	80–200 слів (залежно від типу тексту)	понад 200 слів
Говоріння	близько 1 хвилини	1–2 хвилини	3–5 хвилин	5–10 хвилин

3. Графічне зображення структури модулів у рамках курикулуму (навчальної програми) предмета «Українська мова і культура», що показує організацію курикулуму (навчальної програми) з 1 по 4 клас початкової школи.

РОЗРОБКА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ З 1-ГО ПО 8-Й КЛАС ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

1-Й КЛАС ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ – 175 годин на рік

А. МОВА І КОМУНІКАЦІЯ		
Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ А. 1. 1. Учень розуміє окремі слова та дуже короткі й дуже прості речення під час слухання.	– під час слухання розпізнає поширені слова або фрази, вимовлені повільно, чітко й розбірливо – співвідносить почуті слова з зображеннями або предметами – називає предмети та осіб у класі або на візуальних матеріалах – реагує дією (рухом) на поширені слова та фрази	Учень за періодичної допомоги вчителя розуміє поширені слова й дуже короткі та дуже прості речення, якщо мовлення повільне, чітке, розбірливе й супроводжується повторенням.
УМК ПШ А. 1. 2. Учень розпізнає окремі літери та графічні зображення поширених слів і деяких фраз.	– помічає, що в окремих випадках кириличні й латинські літери різняться, а іноді збігаються – відрізняє кириличну літеру від латинської – розпізнає окремі літери – співвідносить написану літеру зі звуком – пов'язує графічне зображення поширених слів із їхньою вимовою та значенням	Учень розпізнає окремі літери української абетки (кирилиці), графічні зображення частини поширених слів і деяких фраз.

УМК ПШ А. 1. 3. Учень вимовляє поширені слова та дуже короткі речення.	– повторює слова та дуже короткі й дуже прості речення – дотримується правильної вимови характерних українських звуків	Учень за періодичної допомоги вчителя правильно вимовляє поширені слова та дуже короткі речення.
УМК ПШ А. 1. 4. Учень бере участь у дуже короткій і дуже простій розмові та обмінюється вивченими фразами й дуже короткими реченнями.	– використовує слова та фрази в базових комунікативних ситуаціях (вітання, знайомство тощо) – будує й вимовляє дуже прості вивчені речення – бере участь у дуже короткій і дуже простій керованій розмові	Учень за допомогою вчителя та інших учнів бере участь у дуже короткій і дуже простій розмові.
УМК ПШ А. 1. 5. Учень пише окремі літери української абетки (кирилиці) великими друкованими літерами шкільного формального письма.	– створює зразок окремих літер – описує зовнішній вигляд літери – записує літеру, почувши відповідний звук	Учень за періодичної допомоги вчителя правильно пише окремі літери української абетки (кирилиці) великими друкованими літерами шкільного формального письма.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані теми: привітання, знайомство, представлення себе й інших; кольори; числа до 10; фрукти й овочі; тварини; одяг; вітання зі святами.

Рекомендовані мовні структури: поширені дієслова в теперішньому часі; іменники в називному й знахідному відмінках; особові займенники в називному відмінку; присвійні займенники в називному відмінку; окремі питальні займенники; деякі прислівники й прийменники; заперечення; прикметники як частина присудка; прості речення.

Рекомендовані мовленнєві функції: вітання та звертання; представлення; привітання зі святами; називання предметів; лічба.

Рекомендовані типи текстів: лічилки, пісеньки та віршики (традиційні та сучасні), книжки-картинки.

Зазначені теми й зміст для досягнення навчально-виховних результатів є лише рекомендацією. Учитель самостійно визначає їхню кількість, добір і розподіл протягом навчального року.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Лічилки, пісеньки та віршики і подібні тексти відіграють важливу роль у засвоєнні правильної вимови, ритму, інтонації й наголосу. У початкових класах слід приділяти їм особливу увагу.

Види діяльності є різноманітними, ігровими, веселими та динамічними, наприклад: жестикуляція, розфарбовування, вирізання, наклеювання, розміщення картинок у правильній послідовності, поєднання вербальних і невербальних елементів, повторення слів і виразів, показування й опис предметів та картинок, виконання вказаних дій і дотримання дуже простих інструкцій, спів, декламація, пантоміма, театралізація, різноманітні ігри, танці. Основний акцент робиться на усному мовленні.

Лексичний зміст добирається відповідно до віку та рівня розвитку учнів – від простого до складного, з урахуванням співмірності вивчення та інтеграції з іншими предметами, особливо з хорватською мовою. Матеріал вводиться за допомогою міміки, ситуативних діалогів і коротких розмов.

Мовні структури також добираються відповідно до віку та розвитку учнів і впливають із рекомендованих комунікативних функцій.

У першому класі початкової школи мова вивчається шляхом наслідування, гри та повторення напам'ять вивчених мовних зразків. Мовні структури не пояснюються, метамова не використовується. Структури вводяться в максимально автентичних комунікативних контекстах, що відповідають віковому, мовному і життєвому досвіду учнів.

Ознайомлення з кириличними літерами починається поступово, лише після того, як учні оволоділи основами читання хорватською мовою у рамках інших предметів що вивчаються у початкових класах.

Письмо окремих кириличних літер запроваджується наприкінці другого півріччя (семестру) та впроваджується поступово. Початкові методи навчання письму включають: зображення літери рухами руки чи тіла; виготовлення моделей (зразків) літер із різних матеріалів (папір, фольга, тканина, маса для моделювання тощо); опис зовнішнього вигляду літери; прослуховування звуку й написання відповідної літери.

Навчально-виховні результати модуля «Мова і комунікація» взаємодоповнюються та реалізуються у взаємозв'язку з двома іншими модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

В. ЛІТЕРАТУРА І ТВОРЧІСТЬ		
Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ В. 1. 1. Учень слухає дуже короткий літературний текст, розпізнає літературні тексти за формою відповідно до мовного розвитку й віку та відповідає хорватською мовою про зміст тексту.	– уважно слухає, коли вчитель читає літературний текст – слухає дуже короткий літературний текст кілька разів для кращого розуміння, відповідно до свого початкового рівня оволодіння навичкою слухання – своїми словами переказує враження й спостереження щодо прочитаного літературного тексту – усно відповідає на запитання щодо змісту літературного тексту хорватською мовою – розпізнає за формою оповідання, вірш, загадку й інсценівку (виставу) – описує ситуації, події й персонажів у літературних текстах хорватською мовою	Учень слухає дуже короткий літературний текст, усно відповідає на запитання щодо змісту тексту, за допомогою вчителя розпізнає літературний текст за формою.
УМК ПШ В. 1. 2. Учень виражає вербально/невербально свої спостереження, думки, почуття після слухання літературного/нелітературного тексту й пов'язує їх із власним досвідом.	– передає описані в тексті ситуації та свої почуття словами, малюнком і рухом – висловлює думку про вчинки персонажів хорватською мовою із додаванням засвоєних українських фраз – порівнює вчинки персонажів літературного тексту зі своїми власними діями й діями осіб, що його оточують – розповідає про події зі свого повсякденного життя, що пов'язані з подіями в літературному тексті, хорватською мовою із додаванням засвоєних українських фраз	Учень за допомогою вчителя після слухання літературного тексту виражає свої думки, почуття й спостереження та описує ситуації з повсякденного життя, схожі на ті, що в зустрічаються у літературному тексті.
УМК ПШ В. 1. 3. Учень творчо самовиражається відповідно до власних інтересів і здібностей, натхненний різними враженнями й переживаннями від літературного тексту.	– досліджує, експериментує й вільно працює над темою, що його цікавить – створює різні індивідуальні роботи: малює, самовиражається за допомогою рухів, ліпить або створює персонажів оповідань у різних техніках – розвиває власний творчий потенціал	Учень творчо самовиражається за допомогою малюнків, рухів й іншими способами.
Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів: Тексти: книжки-картинки, книжки з малюнками, ілюстровані видання, короткі оповідання, казки, дитячі вірші, короткі інсценівки, лічилки, короткі народні пісні, загадки, вибрані нелітературні тексти. Рекомендовані тексти та інші матеріали: «Весела абетка», «Івасик-Телесик», «Коза-Дере́за», «Солом'яний бичок», «Котик та Півник», «Колобок», «Ходить гарбуз по городу», «Улюблені вірші», «Ріпка» (Іван Франко), «Десять тут була Подоляночка», «Іди, іди, дощичку», «Два півники», українські різдвяні пісні (колядки), анімаційні фільми із серії «Як козаки...», анімаційні фільми та пісеньки і вірші за мотивами казок «Коза-Дере́за», «Колобок», «Івасик-Телесик» й інші матеріали за вибором учителя. Історії та розповіді про українських науковців і митців, а також інших видатних осіб за вибором учителя: Микола Леонтович, Олег Антонов, Катерина Білокур, Марія Заньковецька, сучасні українські митці тощо. Учитель самостійно визначає кількість, добір і розподіл матеріалів протягом навчального року. Розширення й поглиблення тем відбувається поступово. Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів: Навчальні види діяльності динамічно чергуються: ігри, драматизації, майстер-класи та інші заходи, що спрямовані на формування позитивного ставлення до української мови та розвиток творчості учнів. Навчання змісту ґрунтується на усному спілкуванні та слуханні в контексті ситуацій за допомогою міміки, жестів, рухів, художнього вираження, гри, пісні й драматизації з використанням аудіовізуальних засобів. Учитель організовує читання/розповідання вголос для всього класу. Тексти відповідають можливостям учнів, є тематично й жанрово різноманітними, а також пов'язаними з інтересами учнів. Учитель самостійно визначає кількість, добір і розподіл рекомендованих видів діяльності протягом навчального року. Учням пропонується можливість творчого самовираження. Діяльність може відбуватись як індивідуально, так і в групах. Учитель цінує самостійність учня та поважає його здібності. Навчально-виховні результати модуля «Література та творчість» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.		

С. КУЛЬТУРА І ЦИВІЛІЗАЦІЯ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ С. 1. 1. Учень ознайомлюється з традиціями своєї родини та українського народу.	– ознайомлюється з традиціями українського народу та розповідає про традиції своєї родини – називає свята й розповідає про сімейні святкування та урочистості – слухає дитячі й традиційні українські пісні – формує початкове позитивне ставлення до вивчення української мови й пізнання української культури	Учень розпізнає традиційні звичаї своєї родини й української культури, усвідомлює свою належність до українського народу та визнає особливості інших у спільноті, до якої належить.
УМК ПШ С. 1. 2. Учень розпізнає важливість відзначення та святкування свят і родинних урочистостей протягом календарного року.	– бере участь у підготовці до свят, створюючи художні роботи, вивчаючи пісні та вірші – бере участь у святкуванні важливих свят і відзначенні урочистостей, що відбуваються у відповідні пори року впродовж календарного року – описує й демонструє хронологічну послідовність свят і родинних урочистостей відповідно до пір року впродовж календарного року	Учень за допомогою вчителя описує й показує хронологічну послідовність свят і родинних урочистостей упродовж календарного року, бере участь у них і розпізнає важливість їхнього святкування.
УМК ПШ С. 1. 3. Учень знайомиться з прикладами музичних творів, коротких інсценівок і народних танців, а також творчо самовиражається у сценічному та образотворчому мистецтві.	– ознайомлюється з прикладами українських музичних творів, коротких інсценівок і народних танців – самостійно виконує або бере участь у колективному виконанні традиційних пісень, танців, декламацій і театралізованих виступів – вирізає, складає й розфарбовує пазли/малюнки	Учень ознайомлюється з музичними творами, короткими інсценівками й народними танцями; за ініціативою вчителя долучається й бере участь у заходах, а також творчо самовиражається.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Зміст пов'язаний з культурою: свята й урочистості, народні звичаї; традиційні пісні (колядки, щедрівки, веснянки, гаївки тощо), традиційні народні танці; малювання, розфарбовування, виготовлення вітальних листівок, українських писанок; дитячі журнали українською мовою, що відповідають віку й інтересам учнів; анімаційні фільми, дитячі фільми й казки на інтернет-платформах.

Рекомендації щодо досягнення освітньо-виховних результатів:

Учитель використовує навчальний зміст для самостійного створення тем і заохочення допитливості й інтересу учнів до вивчення цікавих фактів про Україну та українську діаспору в Республіці Хорватія, Європі й світі. Учитель сприяє формуванню й усвідомленню учнями належності до української національної меншини. Учитель мотивує учнів до участі в культурних заходах і проєктах.

Вид діяльності та зміст визначаються віком і зацікавленістю учнів, а також доступними суспільно-культурними й мистецькими ресурсами. Учитель заохочує допитливість учнів і стимулює їх до творчого самовираження.

Навчально-виховні результати модуля «Культура і цивілізація» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, іншими предметами та міжпредметними темами.

2-Й КЛАС ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ – 175 годин на рік

А. МОВА І КОМУНІКАЦІЯ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ А. 2. 1. Учень слухає дуже короткі й дуже прості тексти, правильно вимовляє звуки, слова та дуже короткі речення на основі прослуханого тексту.	– слухає дуже короткі й дуже прості тексти, повторює вимову звуків і поширених слів – розуміє значення слів на основі керованої бесіди – дуже коротко відповідає на дуже прості запитання за прослуханим текстом, використовуючи вивчені слова й фрази	Учень загалом і докладно розуміє дуже короткий усний або прочитаний текст, дуже коротко відповідає на дуже прості запитання щодо змісту тексту за допомогою вчителя та вимовляє звуки, поширені слова й фрази за зразком.

УМК ПШ А. 2. 2. Учень читає окремі слова, а також короткі й прості речення та дуже короткі тексти, що відповідають етапу початкового опанування грамотності.	– поєднує звуки й букви в склади та цілі слова, а слова в речення – читає слова, речення й дуже короткі тексти, що відповідають етапу початкового навчання читанню – відповідає на дуже прості запитання після читання тексту – дотримується правильної вимови й інтонації	Учень читає з розумінням окремі слова та короткі прості речення, що відповідають етапу початкового опанування грамотності.
УМК ПШ А. 2. 3. Учень вимовляє дуже короткі речення.	– повторює дуже короткі прості речення – називає та показує предмети зі свого оточення – вимовляє речення, лічилки й віршики – правильно вимовляє звуки х/г/г, а також е/и/і	Учень частково самостійно вимовляє дуже короткі речення.
УМК ПШ А. 2. 4. Учень бере участь у дуже короткій розмові та використовує вивчені дуже короткі й прості речення.	– використовує основні мовленнєві зразки – ставить дуже прості, наперед вивчені запитання й відповідає на них – будує й вимовляє дуже короткі, підготовані речення	Учень бере участь у дуже короткій розмові й за потреби, за допомогою вчителя, використовує вивчені дуже короткі й прості речення.
УМК ПШ А. 2. 5. Учень переписує друкованими літерами шкільного формального письма написані слова, а згодом і дуже короткі й прості речення.	– переписує слова та дуже короткі речення, написані українською кирилицею – співвідносить написане слово з наочним зображенням і його усним варіантом	Учень переписує друкованими літерами шкільного формального письма написані слова й дуже короткі й прості речення.
УМК ПШ А. 2. 6. Учень пише шкільним рукописним каліграфічним письмом (прописом) літери, склади, слова та дуже короткі речення.	– пише великі й малі літери шкільним рукописним каліграфічним письмом (прописом) – з'єднує літери у склади й цілі слова, слова в речення, пишучи шкільним рукописним каліграфічним письмом – переписує слова й дуже короткі речення шкільним рукописним каліграфічним письмом (прописом)	Учень переписує та пише літери, склади, слова й дуже короткі речення шкільним рукописним каліграфічним письмом.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані теми: Розширення та поглиблення тем, опрацьованих у першому класі, а також введення нових.
Рекомендовані мовні структури: часто вживані дієслова в теперішньому часі, поширені іменники в називному та знахідному відмінках, особові й присвійні займенники в називному та знахідному відмінках, окремі питальні й вказівні займенники, окремі прислівники й прийменники для опису, заперечення, прикметники як частина присудка, просте речення.
Рекомендовані мовленнєві функції: вітання й звертання, представлення себе та інших, привітання, називання осіб, предметів, подій, дій; висловлення простих тверджень, прохань і запитань; лічба.
Відрізнєння приголосних х/г/г; відрізнєння голосних е/и/і; побудова простого речення.
Рекомендовані типи текстів: лічилки, віршики та пісні (традиційні й сучасні), історії у малюнках (комікси), книжки-картинки, дуже прості речення, що супроводжуються малюнками; дуже прості тексти, що складаються з кількох коротких речень із малюнками; дуже прості діалогічні та описові тексти; адаптовані відомі казки.
Зазначені теми й зміст для досягнення освітніх навчально-виховних результатів є лише рекомендацією, а вчитель самостійно визначає їх кількість, добір і розподіл протягом навчального року.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Лічилки, віршики та подібні тексти відіграють важливу роль у засвоєнні правильної вимови, ритму, інтонації й наголосу, тому їм слід приділяти особливу увагу в початкових класах початкової школи.
Діяльність під час уроку є різноманітною, ігровою, цікавою та динамічно змінною, наприклад: жестикуляція, розфарбовування, вирізання, наклеювання, складання зображень у відповідній послідовності, поєднання вербального та невербального змісту, повторення слів і виразів, доповнення текстів, показ і опис предметів та малюнків, виконання вказаних дій і дотримання дуже простих вказівок, співи, декламація, пантоміма, драматизація, різноманітні ігри, танці, найпростіші проектні завдання (плакати тощо).
Лексичний зміст добирається відповідно до віку та рівня розвитку учнів, від простішого до складнішого, при цьому враховується взаємозв'язок з іншими навчальними предметами. Під час вибору тем учитель може орієнтуватися на потреби, інтереси й можливості учнів.
Граматичні структури також добираються відповідно до віку й рівня розвитку учнів та випливають із рекомендованих комунікативних функцій.
У другому класі початкової школи мова вивчається шляхом наслідування, гри та повторення мовних зразків, завчених напам'ять.
Граматичні структури не пояснюються, під час навчання не використовуються метамова. Структури вводяться в максимально автентичному комунікативному контексті відповідно до віку, мовного розвитку й досвіду учнів.
На рецептивному рівні учнів ознайомлюють з ширшим діапазоном мовних структур, ніж зазначено.
Учитель створює сприятливе середовище для читання. Під час оволодіння технікою читання увага має зосереджуватися на розумінні змісту прочитаного, на розвитку навичок читання та вдосконаленні техніки читання.
У першому півріччі (семестрі) рекомендується засвоєння великих друкованих літер шкільного формального письма, а впровадження шкільного рукописного каліграфічного письма рекомендується в другому півріччі (семестрі).
Навчально-виховні результати модуля «Мова і комунікація» доповнюються та реалізуються у взаємозв'язку з двома іншими модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

В. ЛІТЕРАТУРА І ТВОРЧІСТЬ		
Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ В. 2. 1. Учень слухає/читає з розумінням дуже короткий і дуже простий літературний текст і розрізняє літературні жанри за формою та змістом.	– слухає/читає дуже короткий літературний текст кілька разів з метою кращого розуміння змісту тексту – ознайомлюється з різними видами книжок-картинок, збірок оповідань, віршів для дітей (у друкованому, віртуальному, аудіо- та відеоформаті) – відповідає на запитання щодо прочитаного/прослуханого дуже короткого і дуже простого літературного тексту – розпізнає головних і другорядних персонажів – розпізнає початок, середину (центральну частину) та кінець оповіді – визначає час дії та простір, у якому діють персонажі	Учень слухає/читає з розумінням дуже короткий і дуже простий літературний текст, за допомогою вчителя усно відповідає на запитання щодо змісту тексту та розпізнає літературні жанри за формою та змістом.
УМК ПШ В. 2. 2. Учень виражає думки, почуття, спостереження після читання/слухання дуже короткого і дуже простого літературного тексту та пов'язує їх із власним досвідом.	– розповідає, про що думає і що відчуває після читання/слухання літературного тексту, зважаючи на власне сприйняття – висловлює власну думку про події в оповіданні та вчинки персонажів – знаходить зв'язок та порівнює вчинки персонажів із літературного тексту з власними вчинками та вчинками осіб, що його оточують	Учень за допомогою вчителя виражає свої спостереження, думки і почуття після слухання/читання дуже короткого і дуже простого літературного тексту.
УМК ПШ В. 2. 3. Учень творчо самовиражається відповідно до власних інтересів і здібностей, натхненний та спонуканий різними враженнями і досвідом, отриманими під час навчального процесу.	– спонуканий та натхненний літературним текстом створює різні короткі індивідуальні роботи українською мовою, в яких виявляються його креативність та творче мислення – готується до виступу, виражається за допомогою руху, голосу, малює ілюстрації або створює коротку книжку-картинку, оформлює настінну картину, газету тощо – досліджує, експериментує і вільно працює над темою, яка йому близька	Учень за підтримки та допомоги вчителя творчо самовиражається відповідно до власних інтересів і здібностей.
Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів: Тексти: книжки-картинки, ілюстровані книжки, короткі оповідання, казки, дитячі вірші, лічилки, короткі інсценізації, загадки, вибрані нефантастичні тексти в друкованому та цифровому форматі, на веб-сайтах та з інших джерел. Рекомендовані тексти та інші матеріали: «Улюблені вірші», анімаційні фільми із серії «Як козаки...», українські різдвяні пісні (колядки та щедрівки) – «Нова радість стала», народні пісні «Ой весна, днем красна», «Ой хто, хто Миколая любить», дитячі пісеньки «А я у гай ходила» (Павло Тичина), «Ой вишеньки-черешеньки» (Леся Українка), «Садок вишневий» (Тарас Шевченко); казки-книжки «Сузір'я Курки» (Софія Андрухович), «Куди зникло море» (Мар'яна і Тарас Прохасько); вірші «Ку-ку», «Гаї шумлять» (Павло Тичина); казки «Два цапки», «Дві кізоньки» (Михайло Коцюбинський), «Лисичка і журавель» (Іван Франко), «Рукавичка»; українські дитячі навчальні вебсайти, українські анімаційні фільми, казкові фільми й інші матеріали за вибором учителя. Оповіді (з використанням матеріалів усіх форматів) про українських науковців та митців за вибором учителя: Квітка Цісик, Дмитро Бортнянський, Максим Березовський, Марія Примаченко, сучасні українські митці та ін. Учитель самостійно визначає кількість, добір і розподіл матеріалів протягом навчального року. Розширення й поглиблення тем відбувається поступово.		
Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів: Навчальні види діяльності динамічно змінюються: ігри, драматизація, майстер-класи та інші види діяльності, що спрямовані на розвиток позитивного ставлення до української мови й заохочення та спонукання учнів до творчості. Спільне слухання/читання запланованих текстів під час уроку з метою формування сталої читацької звички, активне обговорення, у якому беруть участь усі учні, підкреслюючи важливість кожної окремої висловленої думки.		

Викладання змісту базується на усному спілкуванні та слуханні в конкретних ситуаціях за допомогою міміки, жестів, рухів, візуальних засобів, гри, пісень і драматизації з використанням аудіовізуальних матеріалів. Учителю організовує активності, пов'язані з переказуванням, розповіддю/читанням у голос для всього класу. Тексти відповідають можливостям учнів, тематично та жанрово різноманітні, пов'язані з інтересами учнів.

Учням пропонується творчий спосіб самовираження. Види діяльності можуть здійснюватися як індивідуально, так і роботою в групах. Учителю цінує самостійність учня та враховує і поважає його можливості.

Учитель самостійно визначає кількість, добір і розподіл рекомендованих видів діяльності протягом навчального року.

Навчально-виховні результати модуля «Література і творчість» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

C. КУЛЬТУРА І ЦИВІЛІЗАЦІЯ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ С. 2. 1. Учень розпізнає основні національні символи та ознаки української культури і традицій.	– розпізнає й відрізняє основні ознаки України, назву країни українською мовою, а також національні символи України (прапор, герб, гімн тощо) – називає українські свята та урочистості, розпізнає українські звичаї – формує та розвиває позитивне ставлення й інтерес до вивчення української культури та народних традицій	Учень розпізнає й за допомогою вчителя називає основні національні символи та ознаки української культури й традицій.
УМК ПШ С. 2. 2. Учень застосовує базові техніки творчого самовираження.	– самостійно виступає або бере участь у групових виступах на шкільних і позашкільних заходах, що містять різні елементи виконавського мистецтва – виражає себе за допомогою образотворчого мистецтва: малює, розфарбовує, бере участь у виготовленні традиційних народних предметів, листівок та святкових подарунків	Учень за підтримки і спонукання вчителя долучається до діяльності та застосовує базові техніки творчого самовираження.
УМК ПШ С. 2. 3. Учень виявляє відкритість та показує зацікавленість українською культурою.	– виявляє інтерес і відкритість до дуже простих автентичних культурних, географічних, історичних і релігійних матеріалів – позитивно реагує на зміст, пов'язаний зі святами та звичаями, а також охоче бере участь у відповідних заходах українською мовою відповідно до свого віку й рівня знань	Учень за підтримки і спонукання вчителя виявляє інтерес та позитивно реагує на мовний і культурний зміст українською мовою.
УМК ПШ С. 2. 4. Учень користується різними джерелами інформації з власного оточення та розпізнає ознаки української ідентичності.	– користується цифровими платформами, що надають матеріали про культуру та традиції українського народу – користується ілюстраціями та іншими джерелами для кращого розуміння – розпізнає основні ознаки української ідентичності	Учень за підтримки і спонукання вчителя користується різними джерелами інформації, що надають матеріали українською мовою, та розпізнає ознаки української ідентичності.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Культурні: свята та урочисті події, народні звичаї, традиційні пісні, традиційні народні танці; ігри, драматизації, майстер-класи (святкові заходи з елементами виконавських мистецтв: музичного, драматичного, хореографічного); анімаційні фільми, дитячі художні фільми та казки на інтернет-платформах; дитячі журнали українською мовою, що відповідають віковим особливостям і зацікавленням учнів.

Соціальний зміст та суспільна діяльність: зображення прапора, герба та культурно-історичних пам'яток України у творчих роботах; тексти про національні символи, Державний гімн України (текст, музика, автори); видатні історичні постаті України та української діаспори; малювання, розфарбовування, виготовлення вітальних листівок і українських писанок.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Учитель використовує навчальні матеріали для самостійного створення тем і заохочення зацікавленості та інтересу учнів до вивчення цікавих фактів про Україну та українську діаспору в Республіці Хорватія, Європі та світі. Учитель розпізнає та підтримує усвідомлення учнем належності до української національної меншини. Він мотивує учнів до участі в культурних заходах і проєктах. Учні спрямовують на використання різноманітних джерел інформації та навчальних матеріалів щодо культури й традицій українського народу.

Навчально-виховні результати модуля «Культура і цивілізація» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, іншими предметами та міжпредметними темами.

3-Ї КЛАС ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ – 175 годин на рік

А. МОВА І КОМУНІКАЦІЯ		
Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ А. 3. 1. Учень слухає дуже короткі та дуже прості тексти, правильно вимовляє звуки, слова й короткі речення на основі прослуханого тексту.	– слухає дуже прості, дуже короткі тексти, що відповідають мовному розвитку, інтересам і вікові; – дає короткі відповіді на запитання щодо почутого тексту; – висловлює свої думки та почуття стосовно прослуханого тексту (малюнком, у письмовій формі, мовленням, рухом).	Учень слухає текст, обговорює його зміст і демонструє розуміння почутого за допомогою дуже коротких усних відповідей.
УМК ПШ А. 3. 2. Учень із розумінням слухає й читає дуже короткий і дуже простий текст.	– демонструє розуміння коротких і простих речень; – показує розуміння дуже коротких і дуже простих текстів на задану тему; – відповідає на прості запитання щодо прочитаного тексту; – ставить прості запитання за змістом тексту й відповідає на них	Учень із розумінням слухає й читає дуже короткий і дуже простий текст, за потреби користуючись допомогою вчителя.
УМК ПШ А. 3. 3. Учень усно продукує дуже коротке і дуже просте зв'язне висловлювання.	– формулює й правильно вимовляє дуже короткі й дуже прості зв'язні висловлювання, що складаються з кількох речень – називає осіб, предмети, тварин та дії, використовуючи кілька дуже коротких і дуже простих речень – застосовує найпростіші мовні засоби	Учень із періодичною допомогою вчителя частково правильно артикулює вивчену лексику, знайомі слова та короткі речення й об'єднує їх у дуже коротке зв'язне висловлювання.
УМК ПШ А. 3. 4. Учень бере участь у діалозі, використовуючи дуже короткі й дуже прості речення.	– бере участь у бесіді на вивчену тему, використовуючи дуже короткі речення – ставить запитання та відповідає на запитання інших використовуючи вивчені зразки комунікативних структур	Учень за періодичної підтримки та з допомогою вчителя бере участь у дуже короткому й дуже простому діалозі, використовуючи вивчені зразки комунікативних структур.
УМК ПШ А. 3. 5. Учень письмово формулює дуже короткі й дуже прості речення на знайомі теми.	– пише дуже короткі й дуже прості речення – за зразком складає й записує привітання, повідомлення, бере участь у створенні плакатів, текстів для стінгазети тощо	Учень письмово формулює дуже короткі й дуже прості речення на знайомі теми за зразком припускаючись незначних помилок.
Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів: Рекомендовані теми: школа; мій дім; сім'я; календар; погода; пори року; домашні тварини; свята та урочисті події; транспорт; повсякденна діяльність, дозвілля. Рекомендовані мовні структури: часто вживані дієслова у теперішньому часі; поширені іменники у називному, знахідному та місцевому відмінках; прикметники у називному, знахідному та місцевому відмінках; порядкові числівники; окремі питальні займенники; вказівні займенники; окремі прислівники та прийменники; заперечення; прикметники як частина присудка; прості речення. Рекомендовані мовленнєві функції: опис звичок і рутинних дій; вираження часу та місця; використання числівників; обмін інформацією; найменування та опис осіб, предметів, дій; формулювання стверджувальних і заперечних висловлювань; постановка простих запитань; просте інформування про щоденні події. М'які приголосні; базові характеристики частин мови: іменники, прикметники, дієслова, займенники, числівники; інтонація питальних речень. Рекомендовані види текстів: лічилки, пісеньки та вірші (традиційні та сучасні), історії у картинках, книжки-картинки, комікси, прості короткі тексти, що складаються з кількох коротких речень і супроводжуються ілюстраціями; дуже прості діалогічні й описові тексти; адаптована відома казка; вітальна листівка; анкети з особистими даними; поштові картки. Зазначені теми й зміст для досягнення навчально-виховних результатів є лише рекомендацією. Учитель самостійно визначає їхню кількість, добір і розподіл протягом навчального року.		

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Навчальні види діяльності є різноманітними, ігровими, спрямованими на зацікавлення й динамічно змінюваними. Доцільно застосовувати такі види діяльності, як: жестикуляція, розфарбовування, вирізання, наклеювання, компонування ілюстрацій або частин коротких текстів у відповідній послідовності, доповнення текстів, поєднання вербального й невербального змісту, повторення слів і мовних зворотів, демонстрація (показування) й опис предметів та ілюстрацій, спів, декламація, пантоміма, театралізовані ігри, різні рухливі ігри, танці, прості короткі діалоги з використанням засвоєних мовних засобів, що моделюють реальні комунікативні ситуації, переказ послідовності подій за допомогою візуальних підказок або запитань, а також нескладні проєктні завдання (виготовлення вітальної листівки, постера, короткої театралізації, скетчу, лялькової вистави, ментальних карт тощо).

Лексичний матеріал добирається відповідно до вікових особливостей і рівня розвитку учнів, від простого до складнішого, від уже відомого до нового, з урахуванням міжпредметних зв'язків. Рекомендується активне використання мультимедійних засобів. Лексика повторюється й розширюється порівняно з попереднім (класом) роком навчання.

Граматичні структури також добираються згідно з віковими особливостями та пізнавальними можливостями учнів, вони впливають із запропонованих комунікативних функцій і вводяться в максимально автентичному комунікативному контексті.

У третьому класі початкової школи процес оволодіння мовою ще значною мірою ґрунтується на наслідуванні, ігрових формах роботи й повторенні мовних зразків, однак учні вже заохочуються до виявлення структурних аналогій та формулювання висновків на основі численних прикладів.

На рецептивному рівні учні знайомляться з ширшим спектром мовних структур, аніж передбачено в активному користуванні. Попри збереження основного акценту на розвиток усного мовлення, починаючи з третього класу поступово впроваджуються завдання, спрямовані на розвиток письмових умінь.

Навчальний процес здійснюється українською мовою, а хорватська використовується як допоміжний інструмент для порівняння мовних явищ і полегшення засвоєння нового матеріалу.

Навчально-виховні результати модуля «Мова і комунікація» доповнюються та реалізуються у взаємозв'язку з двома іншими модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

В. ЛІТЕРАТУРА І ТВОРЧІСТЬ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ В. 3. 1. Учень слухає/читає з розумінням короткий художній текст і визначені його частини, виокремлює особливості художньої мови.	– читає короткий літературний художній текст кілька разів для глибокого розуміння його змісту – визначає й формулює тему прочитаного тексту – відповідає на запитання за змістом прочитаного художнього тексту, переказує його власними словами з опорою на зразок (схему, план) – встановлює послідовність подій у тексті – описує персонажів, пов'язуючи їх із місцем і часом дії.	Учень слухає/читає з розумінням короткий художній текст; за періодичної підтримки вчителя усно відповідає на запитання за змістом тексту й виокремлює особливості художньої мови.
УМК ПШ В. 3. 2. Учень висловлює власні спостереження, думки й почуття після слухання/читання короткого художнього тексту, пов'язує зміст і тему твору з особистим досвідом.	– висловлює та формулює власні спостереження, думки й емоції після читання короткого художнього тексту – описує ситуації, події та персонажів твору з огляду на власне сприйняття – вказує на подібності та відмінності між змістом і темою тексту та власним життєвим досвідом – порівнює власні думки й враження після читання тексту з висловлюваннями інших учнів – розпізнає етичні цінності твору	Учень за періодичної підтримки вчителя висловлює власні спостереження, думки й почуття після слухання/читання короткого художнього тексту, пов'язуючи його зміст і тему з власним досвідом.
УМК ПШ В. 3. 3. Учень знаходить дані в пізнавальних інформативних текстах із різних джерел.	– читає тексти в дитячих пізнавально-розважальних журналах та інших джерелах – розрізняє пізнавальні (інформаційні) тексти та художні твори – знаходить дані в різних джерелах інформації, виокремлює ключові факти	Учень за підтримки вчителя знаходить інформацію в пізнавальних текстах із різних джерел.

УМК ПШ В. 3. 4. Учень творчо самовиражається відповідно до власних інтересів, спонуканий різноманітним досвідом і враженнями від художнього тексту.	– досліджує, експериментує й вільно працює над темами, близькими до власних інтересів – створює різні індивідуальні роботи: пише й ілюструє власну книжку-картинку, комікс, обкладинку книжки/бере участь у драматизації/виготовляє плакат – використовує мовленнєві навички та активний словниковий запас для створення творчих робіт, у яких проявляється креативність і самостійне творче мислення – розвиває власний творчий потенціал	Учень за періодичної підтримки вчителя творчо самовиражається, спонуканий різними враженнями й досвідом, отриманими під час опрацювання художнього тексту.
--	---	--

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Тексти: книжки-картинки, оповідання, казки, байки, дитячі вірші, лічилки, загадки, дитячі інсценізації, легенди, новели, інформаційні тексти, окремі нехудожні тексти у друкованому та цифровому форматах.

Рекомендовані тексти та інші матеріали:

«Легенда про заснування Києва», легенди про українських князів і княгинь, «Володимир вибирає віру», поезії «Тече вода з-під явора» (Тарас Шевченко), «Про Марічку невеличку» (Микола Петренко), збірки «Улюблені вірші», «Татусева книга» (Володимир Вакулєнко); казки та оповідання «Круть і Верть», «Пан Коцький», «Котигорошко», «Цап та баран», «Кривенька качечка», «Про півника й курочку», «Сто казок», «Десять робітниць», «Івасик та Тарасик» (Михайло Коцюбинський), «Іжак та Лисиця» (Леонід Глібов), «Неслухняний глечик» (Степан Васильченко), «Осел і Лев», «Заєць та Іжак», «Старе добро забувається» (Іван Франко), вірші (Олена Пчілка), «Біда навчить», «Мамо, іде вже зима» (Леся Українка), «Казки та вірші» (Наталя Забіла).

Анімаційні фільми: «Капітошка», «Котик і півник». Народні пісні: «Добрий вечір тобі, пане господарю!», «Щедрик», «Ой кувала тай зозуленька», «Ой на горі жінці жнуть», колискові: «Ой, ти, коте, коточок», «Ой, ходять сон коло вікон». Українські дитячі освітні інтернет-платформи, українські анімаційні фільми, екранізовані казки та інші матеріали за вибором учителя.

Оповіді про українських учених і митців за вибором учителя (Микола Лисенко, Артем Ведель, Микола Пимоненко, Сергій Васильківський, сучасні українські митці та ін.).

Учитель самостійно визначає кількість, добір і розподіл матеріалів протягом навчального року.

Розширення й поглиблення тем відбувається поступово.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Навчальні види діяльності чергуються динамічно: ігри, драматизації, майстер-класи та інші види роботи, орієнтовані на формування позитивного ставлення до української мови та літератури, розвиток творчого потенціалу учня.

Організовується спільне слухання/читання запланованих текстів під час уроку з метою формування стійкої читацької звички, активні обговорення із залученням усіх учнів, акцент на повазі до індивідуальної думки кожного.

Навчання відбувається на основі усного мовлення й аудіювання, що реалізується за допомогою міміки, жестів, рухів, образотворчої діяльності, гри, пісень, драматизації з використанням аудіовізуальних засобів. Учитель організовує переказ, читання/висловлювання вголос перед усім класом. Тексти адаптовані до можливостей учня, різноманітні за темами та жанрами, наближені до його інтересів і життєвого досвіду.

Учням пропонуються різні форми творчого самовираження. Робота може бути як індивідуальною, так і колективною. Учитель заохочує самостійність учнів і враховує та поважає їхні особисті можливості.

Учитель самостійно визначає кількість, добір і розподіл рекомендованих видів діяльності протягом навчального року.

Навчально-виховні результати модуля «Література і творчість» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

С. КУЛЬТУРА І ЦИВІЛІЗАЦІЯ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ С. 3. 1. Учень зауважує та усвідомлює спільні риси між елементами української та хорватської культури.	– виокремлює характерні ознаки української культури та знаходить паралелі у хорватській культурі – описує та розрізняє українські свята й традиції та звичаї, пов'язані з їх святкуванням – зауважує схожості між двома культурами	Учень за періодичної підтримки вчителя описує основні особливості обох культур, українських свят, традицій та звичаїв, а також вирізняє їхні схожості.
УМК ПШ С. 3. 2. Учень розширює спектр базових технік творчого самовираження.	– бере участь у святкових заходах у шкільному та позашкільному середовищі – виконує українські дитячі та народні пісні, супроводжуючи їх рухами та танцями – малює, оформлює та готує плакати, стенди та шкільні виставки	Учень за сприяння вчителя долучається до святкових заходів і застосовує базові техніки творчого самовираження.

УМК ПШ С. 3. 3. Учень ознайомлюється з основними фактами з історії української діаспори в Республіці Хорватія та пов'язує їх з представниками української національної меншини свого краю.	– виокремлює важливі події з історії української діаспори у своєму краї на території Республіки Хорватія – дискутує про видатних представників української національної меншини свого краю та їхній внесок у збереження культурної спадщини – зображає хронологічну послідовність важливих подій власного життя у складі української громади на часовій шкалі (лінії часу)	Учень за підтримки вчителя ознайомлюється та описує ключові події з історії української діаспори, наводить приклади впливу окремих осіб зі свого краю на збереження української культурної спадщини.
УМК ПШ С. 3. 4. Учень ознайомлюється з основами географії України та базовою інформацією про українську діаспору в Європі й світі.	– визначає географічне розташування України на мапі, називає й показує на карті найважливіші культурно-історичні пам'ятки України – довідується та опановує базову інформацію про українську діаспору в країнах Європи й світу – виявляє спільні риси між окремими елементами культури свого краю та культурними особливостями різних регіонів України й української діаспори	Учень за підтримки вчителя ознайомлюється з основами географії України, орієнтується на географічній карті, розпізнає елементи української культури у Республіці Хорватія та в країнах, де проживає численна українська діаспора.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Культура: урочисті та святкові заходи, відзначення; традиційні обрядові дійства; театральні вистави в шкільному середовищі та в ширшій громаді (зокрема й у віртуальному форматі); традиційні народні танці, ігри; майстер-класи (вистави, що містять елементи різних видів мистецтва: музичного, театального, хореографічного); творчі майстер-класи та концерти за участю представників української громади з Республіки Хорватії, країн Європи та України; анімаційні фільми, дитячі фільми й казки на онлайн-платформах; дитячі журнали українською мовою, відповідно до вікових особливостей і зацікавлень учнів.

Соціальний зміст і діяльність: зустрічі з видатними представниками української національної меншини рідного краю; опрацювання текстів про Україну, її географічні особливості, а також про українську діаспору в Республіці Хорватія, Європі та світі; читання географічної карти України, ознайомлення з українськими містами, річками, озерами, горами тощо; вивчення культурно-історичних пам'яток України; ознайомлення з історичними постатями з України та української діаспори; малювання, розфарбовування, виготовлення вітальних листівок, українських писанок тощо.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Учитель використовує змістові матеріали з метою самостійного створення тем і стимулювання зацікавленості учнів у вивченні пізнавальних відомостей про Україну та українську діаспору в Республіці Хорватії, Європі й світі. Учитель сприяє формуванню в учнів усвідомлення приналежності до української національної меншини, мотивує їх до участі в культурних заходах та проектах. Рекомендується зосередити увагу вчителя на активізації діяльності учнів, позитивному підкресленні їхньої зацікавленості й наполегливості у творчому самовираженні.

Навчально-виховні результати модуля «Культура і цивілізація» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, іншими предметами та міжпредметними темами.

4-Й КЛАС ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ – 175 годин на рік

А. МОВА І КОМУНІКАЦІЯ		
Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ А. 4. 1. Учень слухає/читає короткий, дуже простий текст і переказує його зміст.	– слухає/читає короткі тексти, відповідні до мовного розвитку, інтересів і віку – розпізнає важливі дані та основну інформацію з тексту – відповідає на запитання за змістом тексту – висловлює власну думку щодо прочитаного/прослуханого – за зразком переказує зміст тексту	Учень слухає/читає короткий, дуже простий текст, розпізнає ключову інформацію, переказує зміст тексту за допомогою вчителя.
УМК ПШ А. 4. 2. Учень читає вголос короткий, дуже простий текст.	– читає короткі тексти, відповідні до мовного розвитку, інтересів і віку – відповідає на запитання за змістом прочитаного тексту – знаходить важливу інформацію в тексті – застосовує правила наголошування слів і реченнєвої інтонації під час читання вголос	Учень читає вголос короткий, дуже простий текст і за допомогою підказок знаходить важливу інформацію в тексті.

УМК ПШ А. 4. 3. Учень створює дуже короткий і дуже простий усний (мовленнєвий) текст.	– формулює та правильно вимовляє дуже короткі й дуже прості тексти – називає осіб, предмети, тварин і дії у вигляді низки кількох коротких речень – переказує текст за зразком або за допомогою запитань	Учень за допомогою вчителя правильно будує короткі й прості речення та об'єднує їх у дуже короткий текст усного мовлення.
УМК ПШ А. 4. 4. Учень бере участь у короткому й дуже простому діалозі (бесіді).	– ставить короткі й прості запитання щодо вивчених ситуацій та відповідає на такі запитання – бере участь у вивчених діалогах і рольових іграх	Учень за періодичної допомоги вчителя бере участь у короткому й дуже простому підготовленому діалозі (бесіді).
УМК ПШ А. 4. 5. Учень пише дуже короткий і дуже простий текст на знайому тематику за заданим зразком.	– пише дуже короткий і дуже простий текст за заданим зразком – правильно записує відомі й часто вживані слова	Учень за допомогою підказок пише дуже короткий і дуже простий текст на знайому тематику припускаючись незначних помилок.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані теми: розширення й поглиблення тем, які були опрацьовані в третьому класі початкової школи.
Рекомендовані мовні структури: найбільш вживані дієслова в теперішньому і минулому часі; наказовий спосіб; часто вживані іменники в називному, знахідному, місцевому та орудному відмінках; прикметники в називному, знахідному, місцевому та орудному відмінках; особові й присвійні займенники в називному, знахідному, місцевому та орудному відмінках; окремі питальні та вказівні займенники; окремі прислівники і прийменники; заперечення; прикметники як частина присудка; прості речення.
Рекомендовані мовленнєві функції та структури: опис звичок і рутинних дій, прохання й надання порад та вказівок, вираження часу і місця, використання числівників, обмін інформацією, називання й опис осіб, предметів, дій; формулювання стверджувальних і заперечних висловлювань, простих запитань і прохань; просте повідомлення про повсякденні події, опис минулих подій.
Рекомендовані типи текстів: лічилки, вірші та пісні (традиційні й сучасні), книги-картинки, ілюстровані книги, комікси, дуже прості діалогічні й описові тексти, адаптовані відомі казки, вітальні листівки, дуже прості короткі тексти з ілюстраціями, анкети з особистими даними, листівки, електронні листи та повідомлення, короткі твори за опрацьованим зразком.
Зазначені теми й зміст для досягнення навчально-виховних результатів є лише рекомендацією. Учитель самостійно визначає їхню кількість, добір і розподіл протягом навчального року.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані види діяльності: жестикуляція, розфарбовування, вирізання, наклеювання, впорядкування зображень або частин короткого тексту у відповідній правильній послідовності, доповнення текстів, поєднання вербального й невербального змісту, повторення слів і висловів, опис предметів і зображень (картин), спів, декламація, пантоміма, акторська гра, різноманітні ігри, танці, прості короткі діалоги з вивченими мовними засобами, що імітують реальні комунікативні ситуації, переказ подій із використанням візуальних підказок або запитань, прості проєктні завдання (виготовлення вітальних листівок, плакатів, коротка драматизація, скетч, лялькова вистава, ментальні карти), зйомка короткого фільму, ведення класного блогу тощо.
Лексичний матеріал добирається відповідно до віку та рівня розвитку учнів, з урахуванням міжпредметних зв'язків. Під час вибору тем учитель орієнтується на потреби, інтереси й можливості учнів. Лексичний матеріал вводиться за допомогою міміки, візуальних і мультимедійних засобів, механічного повторення та запам'ятовування, при цьому дедалі частіше застосовуються завдання на письмове висловлювання.
Граматичні структури також добираються відповідно до віку та розвитку учнів і випливають із запропонованих комунікативних функцій. Їх введення відбувається в максимально автентичному комунікативному контексті. Важливо поступово привчати учнів до когнітивного підходу у вивченні мови.
У четвертому класі початкової школи вивчення мови й далі частково відбувається за допомогою імітації, гри й повторення мовних зразків, однак учнів також заохочують до усвідомлення структурних аналогій і формулювання висновків на основі численних прикладів. На рецептивному рівні учні знайомляться з ширшим спектром мовних структур, ніж зазначено вище.
Навчальний процес на уроці відбувається українською мовою, а хорватська мова використовується для порівняння та полегшення передачі та засвоєння знань.
Навчально-виховні результати модуля «Мова і комунікація» доповнюються та реалізуються у взаємозв'язку з двома іншими модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

В. ЛІТЕРАТУРА І ТВОРЧІСТЬ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ В. 4. 1. Учень слухає/читає з розумінням короткий, нескладний літературний текст, переказує його та пояснює його особливості.	– слухає/читає з розумінням та відповідає на запитання про вірш, подію, персонажа, ситуацію в короткому, нескладному літературному тексті – розпізнає головних і другорядних персонажів – впізнає й розрізняє частини вірша – переказує літературний текст власними словами – помічає емоційність і образність тексту – пояснює основні ознаки літературного тексту	Учень читає короткий, нескладний літературний текст і за допомогою вчителя переказує його; розпізнає та пояснює основні ознаки літературного тексту.

УМК ПШ В. 4. 2. Учень висловлює та пояснює свої спостереження й думки після слухання/читання короткого й нескладного літературного тексту, а також пов'язує зміст і тему тексту з реальним життям.	– пояснює власні спостереження, думки й почуття після читання/слухання літературного тексту та порівнює їх із враженнями інших учнів – пов'язує розуміння літературного тексту зі своїми власними мисленнєвими та емоційними реакціями на текст – пов'язує тему, зміст і мотиви тексту з реальним життям та власним досвідом – розповідає про події зі щоденного життя, які схожі на події в літературному тексті – перетворює та змінює текст, використовуючи короткі та нескладні речення: створює нове завершення, змінює дії персонажів, вводить нових персонажів, бере участь у розповіді	Учень за періодичної допомоги вчителя після слухання/читання короткого й нескладного літературного тексту висловлює та пояснює свої спостереження, думки й почуття, а також пов'язує зміст, тему й мотиви тексту з власним досвідом.
УМК ПШ В. 4. 3. Учень знаходить ключові відомості (дані) й виокремлює основне повідомлення тексту з різних джерел.	– знаходить інформацію в текстах різних медіа українською мовою, комбінує джерела інформації відповідно до власних інтересів і потреб – розрізняє медіа як джерела даних (журнали, телебачення, інтернет, соціальні мережі) – розпізнає та виокремлює ключові відомості й основне повідомлення тексту – розрізняє інформаційні та художні тексти	Учень за періодичної допомоги вчителя знаходить ключові відомості (дані) й виокремлює основне повідомлення тексту з різних джерел.
УМК ПШ В. 4. 4. Учень творчо самовиражається, спонуканий художнім/нехудожнім текстом, власними досвідом і враженнями.	– застосовує мовні навички та активний словниковий запас для створення власних робіт, у яких виявляється креативність і творче мислення – досліджує, експериментує та вільно працює над темою, що йому близька – розвиває власний творчий потенціал – створює різноманітні індивідуальні роботи: декламує, виготовляє ілюстровану книжку, обкладинку до книги, комікс, плакат, фотонарис або фото-оповідь, грає роль в інсценівці, записує аудіо репортаж	Учень за періодичної допомоги вчителя творчо самовиражається, спонуканий художнім/нехудожнім текстом, власним досвідом і враженнями.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Тексти: ліричні вірші, оповідання, казки, байки, дитячі інсценівки, легенди, книжки-картинки, новели, народні прислів'я та приказки, комікси, дитячі журнали, інформаційні тексти у друкованому та цифровому форматі тощо.

Рекомендовані тексти та інші матеріали: легенди про козаків, народні перекази про Олексу Довбуша та Устима Кармелюка, збірка народних казок «Сто казок» (том 1); ліричні вірші та оповідання для дітей українських класиків та сучасних авторів (Леся Українка «Казка про Оха», «Лілея» та ін.; Іван Франко «Абу-Касимові капці», уривки з творів «Лис Микита», «Прицева шкільна наука» та ін.; Леонід Глібов «Коник-стрибунець» та ін.; Богдан-Ігор Антонич «Село» та ін.; Володимир Сосюра «Рідна мова» та ін.; Марія Пригара «Михайлик-джур козацький»; Ліна Костенко «Бузиновий цар» та ін.; Андрій Малишко «Пісня про рушник», «Чому сказати й сам не знаю»; Іван Малкович, Юрко Позаяк, Сергій Жадан, Володимир Вакуленко та інші); анімаційні фільми: «Чарівний горох», «Петрик П'яточкін», «Лис Микита»; українські дитячі освітні інтернет-ресурси, казки у форматі фільмів та інші матеріали за вибором учителя.

Оповідання та сюжети про українських учених і митців за вибором учителя: Архип Куїнджі, Костянтин і Костянтин-Василь Острозькі, Борис Лятошинський, Левко Ревуцький, Петро Прокопович, сучасні українські митці тощо.

Учитель готує навчальні матеріали, виходячи з початкового рівня читацької компетентності учнів.

Учитель самостійно визначає кількість, добір і розподіл матеріалів протягом навчального року.

Розширення й поглиблення тем відбувається поступово.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Навчальні види діяльності динамічно чергуються: ігри, драматизації, майстер-класи та інші форми роботи, у центрі яких – розвиток позитивного ставлення до української мови й літератури, а також заохочення творчої активності учнів.

Спільне слухання/читання та переказ запланованих текстів на уроці з метою формування сталої читацької звички; активне обговорення, у якому беруть участь усі учні, з наголосом на важливості кожної індивідуальної думки. Заохочується висловлення власних ідей у формі дуже коротких письмових робіт.

Викладання та подача змісту ґрунтується на усному спілкуванні й ситуаційному слуханні з використанням міміки, жестів, рухів, образотворчих засобів, гри, пісень і драматизацій із застосуванням аудіовізуальних ресурсів. Учитель організовує діяльність із читання/розповідання вголос для всього класу. Тексти добираються відповідно до можливостей учнів, є жанрово й тематично різноманітними, відповідають їхнім інтересам та життєвому досвіду.

Учням пропонуються різні форми творчого самовираження. Діяльність може відбуватися як індивідуально, так і в групах. Учитель цінує самостійність учнів і поважає їхні можливості.

Під час добору текстів учитель має враховувати жанрову й тематичну різноманітність, а також рівень сприйняття текстів учнями. Учитель самостійно визначає кількість, добір і розподіл рекомендованих видів діяльності протягом навчального року.

Навчально-виховні результати модуля «Література та творчість» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

С. КУЛЬТУРА І ЦИВІЛІЗАЦІЯ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ С. 4. 1. Учень порівнює та вирізняє окремі риси української культури з рисами хорватської культури.	– розпізнає та описує різні культурні моделі (українські звичаї, релігійні традиції в мультикультурному середовищі) на прикладах, що зустрічаються в його безпосередньому оточенні/рідному краї – знаходить та порівнює факти й цікаві відомості про Україну та Хорватію з різних мультимедійних джерел – вказує приклади та називає особливості української культури – розпізнає та розрізняє особливості української культури й традицій у рамках сучасних важливих подій, відзначень та свят в Україні та Республіці Хорватія	Учень за періодичної допомоги вчителя порівнює та розрізняє окремі риси української та хорватської культури, називає та пояснює особливості української культури.
УМК ПШ С. 4. 2. Учень, послугуючись українською мовою, опановує різні техніки творчого самовираження.	– продовжує активно брати участь у святкових заходах у шкільному та позашкільному середовищі, а також, за можливості, у проєктах та заходах, присвячених українській культурі в Республіці Хорватія; дає відгук на побачене або почуте – відповідно до своїх нахилів самостійно виконує та створює творчі роботи в класі або поза ним – самостійно працює у різних видах і техніках образотворчого мистецтва та, за можливості, бере участь у національних та міжнародних виставках або конкурсах	Учень за підтримки вчителя, послугуючись українською мовою, опановує та розширює техніки творчого самовираження.
УМК ПШ С. 4. 3. Учень розпізнає роль і значення історичної спадщини України та української діаспори в Республіці Хорватія, Європі та світі, а також усвідомлює свою національну приналежність.	– збирає та виокремлює інформацію про важливі події з історії України та української діаспори в Європі та світі, з особливим акцентом на новітню історію – досліджує історично значущі постаті з України та діаспори в Республіці Хорватія, Європі та світі – усвідомлює вплив історичної спадщини української діаспори на формування національної ідентичності особистості у рідному краї – усвідомлює свою унікальність і цінність як представника української національної меншини, а також унікальність і цінність інших осіб і спільнот, до яких належить	Учень за підтримки вчителя усвідомлює роль і значення історичної спадщини України та української діаспори в Республіці Хорватія, Європі та світі, а також усвідомлює свою національну приналежність.

УМК ПШ С. 4. 4. Учень описує та порівнює державний устрій України та Республіки Хорватія, розпізнає географічні особливості України.	– описує та порівнює державний устрій і національні символи України та Республіки Хорватія – досліджує національні символи обидвох держав – показує державний кордон України, називає сусідні країни – тлумачить географічну карту України, досліджує та порівнює рельєфні особливості різних регіонів	Учень за допомогою вчителя описує та порівнює державний устрій України та Республіки Хорватія, читає географічну карту України та описує її географічну різноманітність.
---	---	--

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

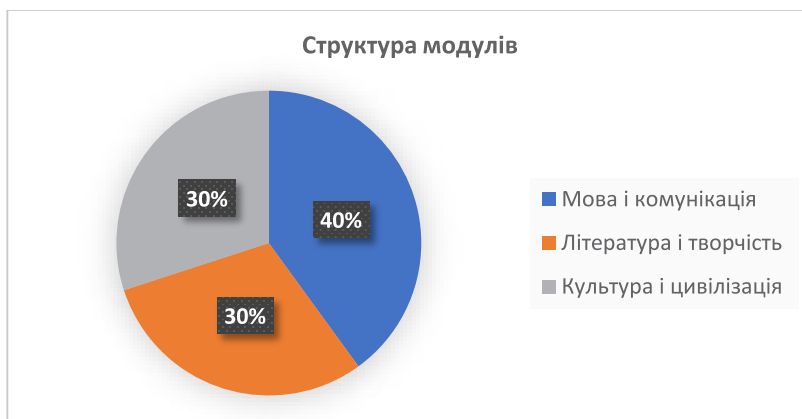
Культура: урочисті та святкові заходи; традиційні обряди та відзначення; театральні вистави у школі та спільноті (у тому числі у віртуальному форматі); фестивалі та культурні проекти в Республіці Хорватія; виставки, концерти представників української спільноти з Республіки Хорватія, Європи або з України; творчі майстерні з використанням різноманітних художніх технік.
Соціально-суспільний зміст і діяльність: зустрічі з видатними представниками української національної меншини в рідному краї, регіоні та країні, а також, за можливості, з гостями з України; тексти про Україну, її новітню історію, географічні особливості та українську діаспору в Республіці Хорватія, Європі та світі; державний устрій і національні символи України; історично значущі особи з України та діаспори; малювання, розфарбовування, виготовлення святкових листівок, українських писанок тощо.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Учитель використовує навчальний зміст для самостійного створення тем і заохочення допитливості та інтересу учнів до самостійного дослідження та вивчення інформації про Україну та українську діаспору в Республіці Хорватія, Європі та світі. Учитель визнає та підтримує усвідомлення учнем своєї приналежності до української національної меншини. Мотивує та спонукає учня до участі в культурних заходах і проектах.

Рекомендується спрямувати увагу вчителя на заохочення активності учнів, позитивне наголошення їхнього інтересу та зусиль у творчому самовираженні.

Навчально-виховні результати модуля «Культура і цивілізація» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, іншими предметами та міжпредметними темами.

4. Графічне зображення структури модулів у рамках курикулуму (навчальної програми) предмета «Українська мова і культура», що показує організацію курикулуму (навчальної програми) з 5 по 8 клас початкової школи.

5-Й КЛАС ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ – 175 годин на рік

А. МОВА І КОМУНІКАЦІЯ		
Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ А. 5. 1. Учень розуміє короткий і простий текст під час слухання та читання.	– загалом та вибірково розуміє короткі і прості тексти – виявляє основне повідомлення – знаходить ключову інформацію в тексті – розрізняє прості типи текстів та їх основне призначення – розуміє зміст, висловлений помірним темпом, чітко та зрозуміло	Учень за періодичної допомоги вчителя розуміє короткий і простий текст на задану тему.

УМК ПШ А. 5. 2. Учень читає вголос короткий і простий текст.	– читає вголос короткі та прості незнайомі тексти з відомою лексикою – плавно читає знайомі короткі та прості тексти – переказує текст за зразком	Учень за періодичної допомоги вчителя правильно читає вголос короткий і простий текст.
УМК ПШ А. 5. 3. Учень створює короткий і дуже простий усний текст (зв'язне висловлювання).	– формулює та висловлює короткі та дуже прості тексти на знайомі теми – переказує короткі опрацьовані тексти за наданим зразком або за допомогою запитань – слідує за правильною вимовою – самостійно та продуктивно використовує вивчені мовні засоби	Учень за допомогою вчителя створює короткий і дуже простий усний текст та використовує вивчені мовні засоби, при цьому припускаючись незначних помилок.
УМК ПШ А. 5. 4. Учень бере участь у короткій і дуже простій розмові.	– ставить прості, раніше вивчені запитання та відповідає на такі запитання – бере участь у діалогах і рольових іграх – самостійно та продуктивно використовує раніше вивчені мовні засоби	Учень за допомогою вчителя бере участь у короткій і дуже простій розмові та використовує раніше вивчені мовні засоби, при цьому припускаючись незначних помилок.
УМК ПШ А. 5. 5. Учень пише дуже короткий і дуже простий текст.	– пише дуже короткі та дуже прості тексти – за допомогою наданого зразка пише твір з заданою структурою (вступ, основна частина, висновок) – самостійно та продуктивно використовує раніше вивчені мовні засоби	Учень за допомогою вчителя пише дуже короткий і дуже простий текст та використовує раніше вивчені мовні засоби, при цьому припускаючись незначних помилок.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані теми: сім'я, друзі, відомі особи, соціальні відносини; школа: шкільні заходи; житло; природа; подорожі; повсякденна діяльність, обов'язки, дозволя, інтереси, розваги, медіа.

Рекомендовані мовні структури: часто вживані дієслова у теперішньому, минулому та майбутньому часі; наказовий спосіб; часто вживані іменники у називному, знахідному, місцевому, орудному і давальному відмінках; прикметники у називному, знахідному, місцевому, орудному і давальному відмінках; особові та присвійні займенники у називному, знахідному, місцевому, орудному і давальному відмінках; деякі питальні та вказівні займенники; окремі прислівники і прийменники; заперечення; ступені порівняння прикметників; прості та окремі складні речення.

Мовно-комунікативні функції: опис осіб, речей і місць; вираження почуттів; надання порад та пропозицій; вираження побажань та бажань; повідомлення про особистий досвід; опис подій у минулому; вираження планів на майбутнє; вираження згоди/ незгоди; прохання; порівняння; вказування на осіб і предмети (займенники); вираження послідовності подій шляхом об'єднання висловлювань у логічну цілісність.

Рекомендовані типи текстів: пісні та вірші (традиційні та сучасні), комікси, прості діалогічні та описові тексти, короткі статті/ тексти, казки, вітальні листівки, листівки, електронні листи та повідомлення, блоги, короткі літературні твори відповідно до віку та мовного розвитку учнів.

Зазначені теми й зміст для досягнення навчально-виховних результатів є лише рекомендацією. Учитель самостійно визначає їхню кількість, добір і розподіл протягом навчального року.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані види діяльності: упорядкування зображень або частин короткого тексту у правильному порядку; доповнення текстів; поєднання вербального та невербального змісту; повторення слів і виразів; опис предметів та зображень; співи; декламація; акторська гра; ігри; танці; прості короткі діалоги з вивченими мовними засобами; переказ подій з візуальними підказками або запитаннями; прості проєктні завдання (створення листівок, плакатів, короткі драматизації, скетчі, лялькові вистави, ментальні карти); зйомка коротких фільмів; створення класного блогу; створення презентацій тощо.

Лексичний матеріал добирається відповідно до віку та рівня розвитку учнів, з урахуванням зв'язку та співвідношення з іншими навчальними предметами. При виборі тем вчитель може орієнтуватися на потреби, інтереси та можливості учнів.

У п'ятому класі початкової школи мова все менше засвоюється за допомогою імітації, ігор і повторення мовних моделей, а учнів все більше заохочують до виявлення структурних аналогій і висновків на основі численних прикладів.

Мовні структури вводяться у максимально автентичному комунікативному контексті. Важливо поступово привчати учнів до когнітивного підходу в опануванні мови.

На рецептивному рівні учні знайомляться також з ширшим спектром мовних структур, ніж перелічені вище.

Навчання на уроці проводиться українською мовою, а хорватська використовується для порівняння і полегшення засвоєння знань.

Навчально-виховні результати модуля «Мова і комунікація» доповнюються та реалізуються у взаємозв'язку з двома іншими модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

В. ЛІТЕРАТУРА І ТВОРЧІСТЬ		
Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ В. 5. 1. Учень слухає/читає з розумінням короткий художній і нехудожній текст, що відповідає його віку.	– слухає/читає короткий художній і нехудожній текст кілька разів для повнішого розуміння, звертаючи увагу на правильну вимову і інтонацію – розрізняє художній текст від нехудожніх текстів – визначає тему, головних і другорядних персонажів – ділиться власним читацьким досвідом, представляючи прочитаний текст за інструкцією або заздалегідь поставленими завданнями	Учень слухає/читає з розумінням короткий художній і нехудожній текст із періодичною допомогою вчителя.
УМК ПШ В. 5. 2. Учень переказує короткий художній і нехудожній текст, що відповідає його віку, та виділяє ключові слова й основну думку тексту.	– відповідає на запитання, пов'язані з прослуханим/прочитаним текстом – розпізнає ключові слова та основну думку тексту – описує хід подій і персонажів в усній та письмовій формах – переказує та стисло викладає зміст прослуханого/прочитаного художнього й нехудожнього тексту за допомогою запитань – змінює сюжетну лінію прослуханого/прочитаного художнього тексту	Учень із періодичною допомогою вчителя переказує художній і нехудожній текст, відповідає на запитання щодо змісту тексту, знаходить ключові слова та визначає основну думку тексту.
УМК ПШ В. 5. 3. Учень пояснює свої спостереження, думки і почуття після прослуховування/читання художнього й нехудожнього тексту, пов'язуючи їх із власним досвідом.	– висловлює своє враження від художнього/нехудожнього тексту усно, письмово, малюнком або рухом – пов'язує тему, мотиви та ситуації з текстом з власним досвідом – пояснює і порівнює свої спостереження, думки та почуття після прослуховування/читання художнього тексту з думками й почуттями інших учнів	Учень із періодичною допомогою вчителя висловлює і пояснює свої спостереження, думки і почуття після прослуховування/читання художнього й нехудожнього тексту, пов'язуючи їх із власним досвідом.
УМК ПШ В. 5. 4. Учень розрізняє основні жанрові ознаки літературного тексту.	– розрізняє основні ознаки літературних родів – класифікує тексти за поетичними, прозовими і драматичними ознаками на основі способу викладу та структури текстів – розпізнає і називає певні види текстів, наводить приклади – вирізняє мовно-стилістичні особливості художнього тексту на конкретних прикладах	Учень із періодичною допомогою вчителя розрізняє основні жанрові ознаки на основі структури тексту.
УМК ПШ В. 5. 5. Учень творчо самовиражається відповідно до власних інтересів і/або здібностей, спонуканий і натхненний різними враженнями й переживаннями, пов'язаними з текстом.	– малюнком/ коміксом/ ситуаційною грою/ рухом зображає зміст і персонажів тексту та свої думки, пов'язані з ним – створює дуже короткі твори, у яких виявляється креативність, оригінальність і творче мислення на основі мовних навичок та умінь, активного словникового запасу й набутих знань – досліджує, експериментує та вільно працює над темою, яка йому близька; розвиває власний творчий потенціал	Учень із періодичною допомогою вчителя творчо самовиражається, натхненний і спонуканий різними враженнями і переживаннями, пов'язаними з текстом.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Тексти: ліричні вірші, легенди, перекази, казки, байки, дитячі вистави, ілюстровані книжки, оповідання, короткі драматичні тексти, комікси, дитячі журнали (з України та діаспори), інформаційні тексти в друкованому та цифровому форматі, а також інші тексти на вибір вчителя.

Рекомендовані тексти та інші матеріали: легенди про козаків, легенди про князів («Про Володимира Великого», «Про смерть князя Олега», «Про княгиню Ольгу»), народні перекази, збірка народних казок «Сто казок» (том 2), казки про Кирила Кожум'яку, ліричні вірші та оповідання для дітей українських класиків та сучасних письменників (Ліна Костенко «Усе моє, все зветься Україна», «Білочка восени» та ін., Василь Симоненко «Ти знаєш, що ти людина», «Лебеді материнства» та ін., Леся Українка «Надія», «Весна», «Тиша морська» та ін., Леонід Глібов «Лебідь, Щука і Рак» та ін., Олександр Олесь «Бджілка і Зозуля» та ін., Григорій Сковорода «Ворон і Чиж» та ін., Всеволод Нестайко «В Країні сонячних Зайчиків» та ін., Марійка Підгірянка «В чужому пір'ю», Василь Симоненко, «Цар Плаксі і Лоскотон», Олександр Олесь, «Заспів», «Микита Кожум'яка», Іван Крип'якевич, перекази з історії України, «Буряк і соняшник» та ін., Іван Липа «Перестиглий овоч» та ін.), українські дитячі освітні інтернет-сторінки, українські анімаційні фільми, кіноказки (Микита Кожум'яка) та інші матеріали за вибором вчителя.

Історії про українських науковців та митців на вибір вчителя: Іван Айвазовський, Микола Самокиш, Іван Труш, Агатангел Кримський, Станіслав Людкевич, сучасні українські митці тощо.

Учитель самостійно визначає кількість, добір і розподіл матеріалів протягом навчального року.

Розширення й поглиблення тем відбувається поступово.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Навчальні види діяльності динамічно змінюються: ігри, драматизація, майстер-класи та інші активності, в яких акцентується на розвитку позитивного ставлення до української мови та літератури, які заохочують учня до творчого самовираження.

Слухання/читання та переказ запланованих текстів на уроці з метою розвитку стійкої читацької звички, активна розмова, в якій беруть участь усі учні, при цьому підкреслюється важливість кожної окремої висловленої думки. Заохочується вираження у формі дуже коротких письмових робіт. Одержані літературознавчі знання з теорії літератури слугують розширенню власного досвіду читання та розвитку позитивного ставлення до читання.

Викладання змісту базується на усній комунікації та ситуативному слуханні за допомогою міміки, жестів, рухів, образотворчого самовираження, гри, пісні та драматизації з використанням аудіовізуальних засобів. Тексти відповідають можливостям учнів, є тематично та жанрово різноманітними, пов'язаними з інтересами учня та його життєвим досвідом і реальністю.

Учневі пропонується творчий спосіб самовираження. Діяльність може здійснюватися як індивідуально, так і в групі. Учитель цінує самостійність учня і поважає його можливості.

Учитель при виборі текстів повинен звертати увагу на жанрову та тематичну різноманітність, а також на рецептивні можливості учня щодо сприйняття тексту.

Учитель самостійно визначає кількість, добір і розподіл рекомендованих видів діяльності протягом навчального року.

Навчально-виховні результати модуля «Література та творчість» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

С. КУЛЬТУРА І ЦИВІЛІЗАЦІЯ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ С. 5. 1. Учень досліджує різні елементи та факти української культури. Учень плекає позитивне ставлення до української культурної спадщини та формує власну ідентичність.	– досліджує особливості української культури та особливості інших культур рідного краю – використовуючи різні джерела інформації, досліджує особливості української культурної спадщини – усвідомлює важливість впливу української культури та традицій на формування власної ідентичності – розвиває та підтримує позитивне ставлення до української культурної спадщини та інших культур	Учень за допомогою вчителя досліджує різні елементи та факти української культури.
УМК ПШ С. 5. 2. Учень продовжує використовувати широкий спектр технік творчого самовираження українською мовою.	– продовжує активно брати участь у святкових заходах у школі та позашкільних подіях, а також, за можливості, в заходах, подіях і проєктах української культури в Республіці Хорватія; надає відгуки про виступи – відповідно до своїх уподобань самостійно виконує мистецькі твори в класі та/або в рамках позашкільної діяльності – виражає себе в різних образотворчих техніках і, за можливості, бере участь у виставках/конкурсах	Учень за підтримки і спонукання вчителя продовжує використовувати розширений спектр технік творчого самовираження, послугуючись українською мовою.

УМК ПШ С. 5. 3 Учень ознайомлюється з важливими історичними подіями, фактами та видатними особами певного періоду української історії.	– ознайомлюється з важливими історичними подіями певного періоду української історії – називає ключові факти певного історичного періоду – усвідомлює важливість та значення ключових подій в українській історії – знайомиться з видатними постатями певного періоду української історії	Учень за допомогою вчителя усвідомлює важливість та значення історичних подій і фактів певного періоду української історії.
УМК ПШ С. 5. 4 Учень пояснює розташування України на географічній карті, розпізнає географічні регіони та адміністративно-територіальні одиниці.	– описує географічне розташування України, називає країни, з якими вона межує – використовує різні джерела для збору інформації про природно-географічні регіони України та порівнює їх – знайомиться з адміністративно-територіальними одиницями України та порівнює їх	Учень за допомогою вчителя пояснює розташування України на географічній карті та розпізнає географічні регіони й адміністративно-територіальні одиниці.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Культура: святкові та урочисті заходи; традиційні обряди та святкування, театральні вистави в школі та ширшій спільноті і у віртуальному форматі, фестивалі та культурні проекти в Республіці Хорватія; знайомство зі всесвітньо відомими українськими митцями та їхніми найвідомішими творами; концерти представників української громади з Республіки Хорватія, Європи або українців з України, зустрічі з видатними представниками української національної меншини у рідному краї і регіоні та, за можливості, з гостями з України; виставки, творчі майстер-класи в різних художніх техніках; традиційні інструменти (цимбали, бандура, кобза, ліра, трембіта, дрімба тощо), тексти про історію України, мультимедійний контент; віртуальні відвідини музеїв; знайомство з традиційними музичними інструментами з фондів українських музеїв.

Історичний та географічний зміст: основна інформація про трипільську культуру та про історичні події в період з IX по XVI ст.; основні факти про державу Русь-Україна (Київська Русь) як основу, на якій формувалася історія української держави, хрещення Русі-України 988 року, розквіт і занепад держави, гроші, торгівля та суспільний розвиток у великих містах, розвиток письма, важливі факти про роль жінок в історії Русі-України, знайомство з образотворчим мистецтвом Русі-України (собор св. Софії у Києві тощо); зв'язки з історією Великого князівства Литовського, Кримського ханства, Османської імперії; історичні визначні особистості з вказаного періоду; українські адміністративно-територіальні одиниці, географічне розташування України, країни, з якими межує Україна.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Учитель використовує навчальні матеріали для самостійного створення тем і заохочення допитливості та зацікавленості учня до самостійного дослідження й вивчення інформації про Україну та українську діаспору в Республіці Хорватія, Європі та світі. Учитель розпізнає та спонукає до усвідомлення учнем приналежності до української національної меншини. Мотивує учня до участі в культурних заходах і проєктах.

Рекомендується зосередження уваги вчителя на стимулювання активності учня, позитивне спонукання зацікавленості учня та його творчого вираження.

Навчально-виховні результати модуля «Культура і цивілізація» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, іншими предметами та міжпредметними темами.

6-Й КЛАС ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ – 175 годин на рік

А. МОВА І КОМУНІКАЦІЯ		
Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ А. 6. 1. Учень розуміє простий текст середньої довжини на слух і при читанні.	– загалом, детально та вибірково розуміє простий текст середньої довжини – вирізняє основне повідомлення – знаходить ключову інформацію в тексті – розуміє зміст, вимовлений помірно темпом, чітко і виразно	Учень з періодичною допомогою вчителя розуміє простий текст середньої довжини на задану тему.
УМК ПШ А. 6. 2. Учень читає вголос простий текст середньої довжини.	– читає вголос прості, середньої довжини незнайомі тексти на знайомі теми – вільно і плинно читає короткі і прості тексти – правильно вимовляє прочитане	Учень з періодичною допомогою вчителя точно читає вголос простий текст середньої довжини.

УМК ПШ А. 6. 3. Учень створює короткий і простий усний текст.	– створює та вимовляє короткі і прості тексти на знайомі теми – переказує короткі опрацьовані тексти за допомогою запитань – правильно вимовляє слова – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби	Учень за допомогою вчителя створює короткий і простий усний текст та використовує засвоєні мовні засоби, при цьому можливі незначні помилки.
УМК ПШ А. 6. 4. Учень бере участь у короткій і простій розмові.	– ставить прості запитання і відповідає на такі запитання – бере участь у діалогах і рольових іграх – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби	Учень за допомогою вчителя бере участь у короткій і простій розмові та використовує засвоєні мовні засоби, при цьому можливі незначні помилки.
УМК ПШ А. 6. 5. Учень пише короткий і дуже простий текст.	– пише короткі і дуже прості тексти – використовує розділові знаки – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби – правильно використовує м'який знак і апостроф	Учень за допомогою вчителя пише короткий і дуже простий текст та використовує засвоєні мовні засоби, при цьому можливі незначні помилки.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані теми: сім'я, друзі, відомі особи, суспільні відносини; школа: шкільні заходи; світ науки та мистецтва, житло; природа; подорожі; повсякденна діяльність, обов'язки, вільний час, інтереси, розваги, медіа.

Рекомендовані мовні структури: дієслова в теперішньому, минулому і майбутньому часах; наказовий спосіб; часто вживані іменники в називному, родовому, знахідному, місцевому, орудному, кличному і давальному відмінках; прикметники в називному, родовому, знахідному, місцевому, орудному і давальному відмінках; особові, присвійні та вказівні займенники в називному, родовому, знахідному, місцевому, орудному і давальному відмінках; питальні та вказівні займенники; окремі прислівники та прийменники; заперечення; ступені порівняння прикметників і прислівників; прості та окремі складні речення.

Використання апострофа та м'якого знака.

Мовно-комунікативні функції: опис людей, речей і місць; вираження почуттів; надання пропозицій і порад; висловлення бажань; повідомлення про особистий досвід; опис минулих подій; вираження планів на майбутнє; вираження (не)згоди; вираження обов'язку, прохання і пропозиції; порівняння; вказівка на осіб і предмети; вираження послідовності подій шляхом поєднання висловлювань у змістовну цілісність.

Рекомендовані види текстів: вірші та пісні (традиційні та сучасні), комікси, прості діалогічні та описові тексти, середньої довжини статті/тексти, казки, вітальні листівки, листівки, електронні листи та повідомлення, блоги, короткі літературні тексти, відповідні до віку та мовного розвитку.

Зазначені теми й зміст для досягнення навчально-виховних результатів є лише рекомендацією. Учитель самостійно визначає їхню кількість, добір і розподіл протягом навчального року.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані види вправ та дій: упорядкування частин тексту у відповідному порядку; доповнення текстів; поєднання вербального та невербального змісту; повторення слів і виразів; опис предметів і зображень; поєднання елементів оповідання або частин тексту; спів; декламація; акторська гра; ігри; танці; прості короткі діалоги; коротка драматизація; переказ за допомогою візуальних стимулів або питань; прості проєктні завдання (створення плакатів, лялькової вистави, інсценівки тощо); зйомка короткого фільму або історії; створення класного блогу; написання нового завершення історії або відсутньої частини; створення презентацій тощо.

Лексичний зміст обирається відповідно до розвитку та віку учнів, при цьому враховується кореляція з іншими навчальними предметами. При виборі тем вчитель може керуватися потребами, інтересами та можливостями учнів.

У шостому класі початкової школи мова все менше вивчається шляхом наслідування, ігор та повторення мовних зразків, а учнів все більше заохочують до виявлення структурних аналогій та висновків на основі численних прикладів.

Мовні структури вводяться в якомога автентичнішому комунікативному контексті. Важливо належним чином привчати учнів до когнітивного підходу до вивчення мови.

На рецептивному рівні учні піддаються впливу ширшого діапазону мовних структур, ніж зазначено.

Навчання на уроці проводиться українською мовою, а хорватська мова використовується для порівняння та полегшення передачі знань.

Навчально-виховні результати модуля «Мова і комунікація» доповнюються та реалізуються у взаємозв'язку з двома іншими модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

В. ЛІТЕРАТУРА І ТВОРЧІСТЬ		
Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ В. 6. 1. Учень висловлює безпосереднє сприйняття короткого тексту, обґрунтовує власні погляди щодо прочитаного тексту.	– висловлює свої почуття та думки після читання/слухання художнього або нехудожнього тексту – порівнює власний досвід з тим, що набув під час читання – усвідомлює етичний рівень тексту – розпізнає різні моделі поведінки персонажів.	Учень за періодичної допомоги вчителя висловлює безпосереднє сприйняття прочитаного короткого тексту, висловлює та обґрунтовує свою думку після читання/слухання тексту, пов'язуючи її з власним досвідом.
УМК ПШ В. 6. 2. Учень опрацьовує та оцінює короткий текст, пояснює ідеї та проблематику, викладену в тексті, який відповідає його віку, та обґрунтовує його значення.	– розпізнає та визначає головну тему, ідеї та проблематику художнього/нехудожнього тексту – виділяє головну думку, повчання та повідомлення в письмовому та прочитаному тексті – обґрунтовує власну думку про художній/нехудожній текст, коментує головні події та аналізує літературних персонажів – усвідомлює, що одну й ту ж проблему можна розглядати з різних точок зору, та пропонує рішення для проблем, викладених у тексті	Учень за періодичної допомоги вчителя оцінює короткий текст, пояснює виявлені ідеї та проблематику та обґрунтовує їхнє значення.
УМК ПШ В. 6. 3. Учень досліджує ключові слова та необхідну інформацію відповідно до власних інтересів та потреб.	– розрізняє джерела інформації (друковані та цифрові) – знаходить інформацію в різних джерелах українською мовою відповідно до своїх інтересів та потреб – обирає та досліджує ключові слова для інтернет-пошуку українською мовою – перевіряє точність інформації та цитує джерело інформації	Учень досліджує ключові слова та необхідну інформацію відповідно до власних інтересів та потреб.
УМК ПШ В. 6. 4. Учень творчо виражає себе відповідно до власних інтересів та здібностей на основі літературного досвіду.	– на основі мовних навичок, активного словникового запасу та набутого знання створює короткі роботи, в яких проявляється креативність, оригінальність та творче мислення – створює візуальні презентації літературного тексту, знімає фотографії, драматизує тексти, організовує вікторини відповідно до власних інтересів та здібностей – за допомогою малюнка, ситуаційної гри тощо зображує зміст та персонажів літературного тексту, а також висловлює свою думку про текст	Учень на основі літературного досвіду створює роботи, творчо виражає думки, спостереження та почуття.
Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів: Тексти: ліричні вірші, бувальщини, прислів'я, приказки, комікси, оповідання, легенди, перекази, дитячі або пригодницькі романи, п'єси, драматичні твори, українські дитячі освітні інтернет-сайти тощо. Рекомендовані тексти та інші матеріали: збірка народних казок «Сто казок» (том 3), народні казки «Яйце-райце», «Летючий корабель», уривки з Біблії в українській народній традиції (вертеп), українські думи («Іван Сірко, великий характерник», «Іван Сірко, славетний кошовий», «Дума про козака Голоту», «Самійло Кішка»), перекази про кобзарів, вибрані уривки з творів українських класиків та сучасних письменників (Богдан Лепкий «Видиш, брате мій», «Терцина» та ін., Дмитро Павличко «Два кольори», «Я стужився, мила, за тобою» та ін., Володимир Сосюра «Коли потяг у даль загуркоче» та ін., Леонід Глібов «Журба» та ін., Тарас Шевченко «Заповіт», «Доля», «Думи мої» та ін., Степан Васильченко «Свекор», «Широкий шлях» та ін., Олександр Гаврош «Неймовірні пригоди Івана Сили», Євген Гуцало «Лось» та ін., Всеволод Нестайко «Тореадори з Васюківки» (уривки), Іван Малкович «Анна Ярославна» та ін., Михайло Коцюбинський «Харитя», «Маленький грішник» та ін., Євген Гребінка «Ведмежий суд» та ін., Василь Стус «Листи до сина» (уривки), вибрані поезії та ін.), українські дитячі освітні інтернет-сторінки, українські анімаційні фільми, фільми-казки («Іван Сила») та інші матеріали за вибором учителя. Оповіді про українських науковців та митців на вибір учителя/викладача (Владислав Городецький, Казимир Малевич, Георгій Нарбут, Григорій Сковорода, Тетяна Яблонська, Андрій Штогаренко, сучасні українські виконавці тощо). Учитель самостійно визначає кількість, добір і розподіл матеріалів протягом навчального року. Розширення й поглиблення тем відбувається поступово.		

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Динамічне чергування навчальних видів діяльності: ігри, драматизація, майстер-класи та інші заходи, спрямовані на розвиток позитивного ставлення до української мови та літератури, стимулювання творчості учнів.

Спільне слухання/читання та переказ запланованих текстів на уроці з метою формування стійкої читацької звички; активна дискусія за участю всіх учнів, підкреслюючи важливість кожної окремої думки. Заохочення до вираження думок у формі коротких письмових робіт. Літературознавчі знання служать розширенню власного читацького досвіду та розвитку позитивного ставлення до читання.

Навчання базується на усній комунікації та слуханні за допомогою міміки, жестів, рухів, художнього вираження, ігор, пісень та драматизації за допомогою аудіовізуальних засобів. Тексти відповідають можливостям учнів, є тематично та жанрово різноманітними, пов'язаними з інтересами учнів та їхнім життєвим досвідом і оточенням.

Учням пропонується творчий спосіб вираження. Види діяльності можуть здійснюватися індивідуально або в команді. Учителю цінують самостійність учнів і поважає їхні можливості.

При виборі текстів учитель повинен враховувати жанрову та тематичну різноманітність, а також рецептивні можливості учнів.

Учитель самостійно визначає кількість, добір і розподіл рекомендованих видів діяльності протягом навчального року.

Навчально-виховні результати модуля «Література та творчість» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

С. КУЛЬТУРА І ЦИВІЛІЗАЦІЯ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ С. 6. 1. Учень досліджує додаткову інформацію про Україну, виявляє розуміння особливостей та цінностей української культури у співвідношенні з культурами інших національних меншин у Республіці Хорватія.	– розширює обсяг знань про українську культуру, ознайомлюючись з різними українськими культурними та громадськими інституціями – ознайомлюється з діяльністю українських товариств у Республіці Хорватія, долучається до життя української громади – пов'язує власну ідентичність з приналежністю до української національної меншини – порівнює та поцінює українську культуру у співвідношенні з культурами інших національних меншин у Республіці Хорватія	Учень за періодичної допомоги вчителя виявляє розуміння особливостей та цінностей української культури та наводить подібності з хорватською культурою та культурами інших національних меншин у Республіці Хорватія.
УМК ПШ С. 6. 2. Учень бере участь у культурних заходах та пов'язує власне креативне вираження з зразками українського професійного мистецтва.	– всебічно виражає себе сценічно та художньо – відповідно до схильностей самостійно виконує мистецькі твори на різних заходах – знайомиться з найкращими прикладами сценічного та художнього мистецтва – дає розширений усний відгук про власну участь у культурних заходах та про приклади з професійного сценічного та художнього мистецтва	Учень за підтримки вчителя пов'язує власне креативне вираження з зразками українського професійного мистецтва.
УМК ПШ С. 6. 3. Учень знайомиться з важливими історичними подіями, фактами та видатними особами певного періоду з історії України.	– ознайомлюється з важливими історичними подіями певного періоду української історії – називає основні факти певного історичного періоду – усвідомлює важливість та значення ключових переломних моментів в українській історії – знайомиться з видатними особами певного періоду української історії	Учень за допомогою вчителя усвідомлює важливість та значення історичних подій і фактів певного періоду української історії.
УМК ПШ С. 6. 4. Учень розуміє різницю між урбанізованими та сільськими районами України. Розпізнає кліматичні відмінності географічних регіонів та знайомиться з природоохоронними територіями України.	– розпізнає та показує на географічній карті великі урбанізовані українські населені пункти – усвідомлює значення сільських районів для розвитку сільського господарства як важливої галузі економіки України – описує особливості пір року в Україні та пояснює кліматичні відмінності географічних регіонів – перераховує та показує на географічній карті українські національні парки та природні заповідники	Учень за допомогою вчителя виявляє розуміння різниці між урбанізованими та сільськими районами України та розпізнає кліматичні відмінності географічних регіонів.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Культурний зміст: урочисті та святкові заходи; традиційні обряди та святкування, театральні вистави в шкільному середовищі, ширший громаді та у віртуальному форматі, культурні проекти та фестивалі в Республіці Хорватія, концерти представників української громади з Республіки Хорватія, Європи або українців з України, зустрічі з видатними представниками української національної меншини у рідному краї і в регіоні, а також, за можливості, з гостями з України; знайомство з всесвітньо відомими українськими митцями та їхніми найвідомішими творами; виставки, творчі майстер-класи з використанням різних художніх технік; традиційні музичні інструменти (цимбали, бандура, кобза, ліра, трембіта, дрімба та інші).

Історичний та географічний навчальний матеріал: основна інформація про історичні події та повсякденне життя в період з XVI до першої половини XIX століття, процес формування українських козацьких спільнот, поняття козацтва, Конституція Запорозької Січі, острів Хортиця, гетьманство; територіальний поділ України між двома імперіями: Австрійською та Російською; великі міські центри на географічній карті України, значення сільських районів для розвитку сільського господарства як важливої галузі економіки України, особливості пір року в Україні та кліматичні відмінності географічних регіонів, українські національні парки та природні заповідники на географічній карті України; видатні особистості зазначеного періоду.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Учитель використовує матеріали для самостійного створення тем і стимулювання зацікавленості та допитливості учнів щодо самостійного дослідження та вивчення інформації про Україну та українську діаспору в Республіці Хорватія, Європі та світі. Учитель усвідомлює та підтримує формування в учнів почуття приналежності до української національної меншини, мотивує учнів до участі в культурних заходах та проєктах.

Рекомендується звертати увагу вчителя на заохочення активності учнів, позитивне підкреслення їхньої зацікавленості та старанності у творчому самовираженні.

Навчально-виховні результати модуля «Культура і цивілізація» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, іншими предметами та міжпредметними темами.

7-Й КЛАС ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ – 175 годин на рік

А. МОВА І КОМУНІКАЦІЯ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ А. 7. 1. Учень розуміє простий текст середньої довжини при слуханні та читанні.	– загалом, детально та вибірково розуміє прості тексти середньої довжини – знаходить ключову та складнішу інформацію в тексті – розуміє зміст, вимовлений помірним темпом, чітко та виразно	Учень за допомогою вчителя розуміє простий текст середньої довжини.
УМК ПШ А. 7. 2. Учень створює короткий та простий усний текст.	– створює та вимовляє короткі та прості тексти на знайомі теми – переказує опрацьовані тексти – повідомляє про знайомі теми, переказує події – застосовує правильну вимову – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби зв'язного мовлення	Учень за періодичної допомоги вчителя створює короткий та простий усний текст та використовує засвоєні мовні засоби, при цьому можуть бути присутні незначні помилки.
УМК ПШ А. 7. 3. Учень бере участь у короткій та простій розмові.	– бере участь у коротких та простих розмовах на знайомі теми – бере участь у діалогах та рольових іграх – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби зв'язного мовлення	Учень бере участь у короткій та простій розмові та використовує засвоєні мовні засоби, при цьому можуть бути присутні незначні помилки.
УМК ПШ А. 7. 4. Учень пише короткий та простий текст.	– пише короткі та прості тексти – письмово повідомляє про знайомі теми – пише стислий зміст та узагальнення опрацьованих текстів – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби	Учень за допомогою вчителя пише короткий та простий текст та використовує засвоєні мовні засоби, при цьому можуть бути присутні незначні помилки.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані теми: сім'я, друзі, відомі особи, суспільні відносини; школа: шкільні заходи; світ науки та мистецтва; житло; природа; подорожі; Україна; повсякденні справи, обов'язки, дозволя, інтереси, розваги, медіа.

Рекомендовані мовні структури: дієслова в теперішньому, минулому та майбутньому часах; наказовий спосіб, умовний спосіб, іменники у всіх відмінках, прикметники у всіх відмінках, присвійні прикметники, займенники у всіх відмінках, прислівники та прийменники, заперечення, ступені порівняння прикметників і прислівників, відмінювання числівників, прості та деякі складні речення.

Мовно-комунікативні функції: опис людей, речей і місць, вираження почуттів, надання пропозицій та порад, висловлення бажань, повідомлення про особистий досвід, опис минулих подій, вираження планів на майбутнє, вираження (не)згоди, вираження обов'язку, прохання та пропозиції, порівняння, вказівка на осіб та предмети, вираження послідовності подій шляхом об'єднання висловлювань у змістовну цілісність.

Рекомендовані види текстів: вірші та пісні (традиційні та сучасні), комікси, прості діалогічні та описові тексти, середньої довжини статті, адаптовані наративні тексти, відповідні віку та мовному розвитку, електронні листи, блоги, короткі літературні тексти, відповідні віку та мовному розвитку.

Зазначені теми й зміст для досягнення навчально-виховних результатів є лише рекомендацією. Учитель самостійно визначає їхню кількість, добір і розподіл протягом навчального року.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані види діяльності: впорядкування частин тексту у відповідній послідовності, доповнення текстів, поєднання вербального та невербального змісту, опис предметів і зображень, об'єднання елементів оповідання або частин тексту, декламування, акторська гра, ігри, танці, прості короткі діалоги, короткі драматизації, перекази, прості проєктні завдання (створення плакатів, лялькових вистав, сценок тощо), зйомка короткого фільму, створення класного блогу, написання нового закінчення історії або відсутньої частини, підготовка презентацій тощо.

Лексичний зміст обирається відповідно до розвитку та віку учнів, при цьому враховується кореляція з іншими навчальними предметами. При виборі тем учитель може керуватися потребами, інтересами та можливостями учнів.

У цьому класі початкової школи мова все менше вивчається шляхом наслідування та повторення мовних зразків, а учні дедалі більше заохочуються до виявлення структурних аналогій та висновків на основі численних прикладів.

Мовні структури вводяться в максимально автентичному комунікативному контексті. Вводиться метамова, адаптована до мовного розвитку учнів. Важливо відповідним чином привчати учнів до когнітивного підходу до вивчення мови.

На рецептивному рівні учні також ознайомлюються з ширшим спектром мовних структур, ніж зазначено.

Навчання на уроці відбувається українською мовою, а хорватська мова використовується для порівняння, полегшення передачі знань, навчання мовних закономірностей.

Навчально-виховні результати модуля «Мова і комунікація» доповнюються та реалізуються у взаємозв'язку з двома іншими модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

В. ЛІТЕРАТУРА І ТВОРЧІСТЬ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ В. 7. 1. Учень обґрунтовує власний досвід та погляди та порівнює їх з тими, що представлені у вибраному тексті.	– обґрунтовує, пов'язує та порівнює власний досвід та погляди (засади) з тими, що містяться у літературному/нелітературному тексті – розвиває здатність розуміти вчинки себе та інших на основі читацького досвіду – помічає естетичні особливості літературного тексту у порівнянні з іншими текстами	Учень за періодичної допомоги вчителя обґрунтовує свої погляди та досвід, пов'язані з літературним та нелітературним текстом.
УМК ПШ В. 7. 2. Учень інтерпретує літературний текст на основі читацького досвіду та порівняння з іншими текстами, застосовуючи літературознавчі знання.	– називає та описує події оповідання у хронологічному порядку – розпізнає структуру літературного тексту та застосовує набуті літературознавчі знання – визначає та наводить приклади мовно-стилістичних особливостей – обґрунтовує етичний та ідейний рівень літературного тексту – порівнює інтерпретований літературний текст з іншими текстами, застосовуючи літературознавчі знання	Учень інтерпретує текст та обґрунтовує ідеї літературного тексту з огляду на власний читацький досвід та набуті знання з літератури та літературознавства.

УМК ПШ В. 7. 3. Учень самостійно обирає інформацію з різних джерел, перевіряє їхню корисність та точність відповідно до поставленого завдання.	– знаходить повну та перевірену інформацію українською мовою та/або інформацію про Україну – збирає інформацію з надійних джерел відповідно до своїх інтересів та потреб (з літературних / нелітературних текстів та інтернет-джерел) відповідно до поставленого завдання – перевіряє точність зібраної інформації, порівнює її та обирає за корисністю	Учень за періодичної допомоги вчителя обирає інформацію, перевіряє її корисність та точність та виконує завдання.
УМК ПШ В. 7. 4. Учень творчо самовиражається відповідно до власних інтересів та здібностей на основі літературного досвіду.	– створює роботи, в яких проявляється креативність та творче мислення на основі набутих мовних навичок та умінь – створює візуальні презентації літературного тексту та висловлює свою думку про текст – досліджує, експериментує та вільно працює над темою, яка йому близька, на основі літературного досвіду – досліджує літературну та мовну спадщину української громади та створює роботи за власним задумом та здібностями	За періодичної допомоги вчителя учень виражає свою креативність на основі літературного досвіду.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Тексти: ліричні вірші, бувальщини, прислів'я, приказки, крилаті вислови, комікси, новели та оповідання, легенди та перекази, дитячі, пригодницькі або детективні романи, інсценізації, драматичні тексти, нехудожні тексти, освітній та науково-популярний контент на українських інтернет-сторінках та інші матеріали за вибором учителя.

Рекомендовані тексти та інші матеріали: вибрані уривки з літературної творчості українських класиків та сучасних письменників (Олександр Олесь «О слово рідне», «З журбою радість обнялась», «Чари ночі» та ін., Павло Чубинський «Ще не вмерла Україна» та ін., Володимир Сосюра «Любів Україну», «Васильки» та ін., Степан Руданський «Пан та Іван в дорозі», «Запорожці у короля» та ін., Тарас Шевченко, «Сонце заходить», «І виріс я на чужині» та ін., Наталя Забіла, «Плач Ярославни» (уривки зі «Слова о полку Ігоревім»), Іван Франко, «Мойсей» (уривок), «Не пора, не пора...» та ін., Леся Українка, «Лісова пісня» (уривок) та ін., Богдан-Ігор Антонич «Батьківщина», «Вишні» та ін., Василь Симоненко «Вино з троянд», «Кукурікали півні на рушниках» та ін., Володимир Івасюк «Червона рута», «Я піду в далекі гори», «Водограй», Маруся Чурай «Засвіт встали козаченьки», «Ой не ходи, Грицю», Кость Москалець «Вона (Завтра прийде до кімнати)» та ін., Олександр Довженко «Зачарована Десна» (уривок), обрані оповідання та ін., Іван Малкович «З янголом на плечі», «Юна моя майбутня дружина», «З нічних молитов», «Понад Дніпром гуде метро» та ін.), українські анімаційні фільми (Мавка), фільми-казки та інші матеріали за вибором учителя.

Оповідання про українських вчених та митців за вибором учителя/викладача (Мирослав Скорик, Сергій Корольов, Семен Гулак-Артемівський, Павло Вірський, Андрей Шептицький, Василь і Федір Кричевські, Олександр Мурашко, сучасні українські виконавці тощо).

Учитель самостійно визначає кількість, добір і розподіл матеріалів протягом навчального року.

Розширення й поглиблення тем відбувається поступово.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Навчальні види діяльності динамічно змінюються: ігри, драматизації, майстер-класи та інші заняття, в яких наголос робиться на формуванні позитивного ставлення до української мови та літератури, а також на розвитку учнівської креативності.

Слухання/читання та переказ запланованих текстів на уроці має на меті розвиток сталих читацьких звичок, активної участі в обговоренні, до якого залучаються всі учні, підкреслюючи значення кожної окремої думки. Заохочується письмове самовираження у вигляді коротких творчих письмових робіт. Літературознавчі знання використовуються для розширення власного читацького досвіду та формування позитивного ставлення до читання. Учитель заохочує та спонукає учнів до аналізу літературних творів.

Тексти відповідають можливостям учнів, різноманітні за темами та жанрами, пов'язані з інтересами учнів і їхнім життєвим досвідом.

Учневі пропонується творчий спосіб самовираження. Види діяльності можуть реалізовуватись як індивідуально, так і в команді. Учитель цінує самостійність учнів і поважає їхні можливості.

Учитель, обираючи тексти, повинен враховувати жанрову і тематичну різноманітність, а також можливості їхнього сприйняття учнями.

Учитель самостійно визначає кількість, добір і розподіл рекомендованих видів діяльності протягом навчального року.

Навчально-виховні результати модуля «Література і творчість» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

С. КУЛЬТУРА І ЦИВІЛІЗАЦІЯ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ С. 7. 1. Учень порівнює та виявляє подібності й відмінності між українською культурою та культурами інших народів, виділяє важливі факти про Україну, українську культуру та культуру української національної меншини в Республіці Хорватії.	– відзначає особливі дати, українські свята й урочистості та загалом сприймає їх як частину власної культури, розвиваючи усвідомлення свого українського походження – інформує про особливості українських звичаїв і порівнює їх з хорватськими та звичаями інших культур – з різних мультимедійних джерел вирізняє важливі факти про Україну, українську культуру та українську культурну спадщину – описує й тлумачить культурно-освітню діяльність і значення української національної меншини в Республіці Хорватія	Учень за періодичної допомоги вчителя називає й визначає подібності й відмінності між різними культурами, виділяє важливі факти про Україну та українську культуру.
УМК ПШ С. 7. 2. Учень бере участь у культурних заходах та подіях і поєднує власне творче самовираження з взірцями українського професійного мистецтва.	– всебічно самовиражається сценічно, музично та художньо – відповідно до своїх уподобань самостійно виконує мистецькі твори на різних заходах – знайомиться з найкращими зразками сценічного, музичного та образотворчого мистецтва – дає розгорнутий усний огляд своєї участі в культурних заходах і оцінку прикладам професійного сценічного та художнього мистецтва	Учень за підтримки вчителя бере участь у культурних заходах і поєднує творче самовираження з взірцями українського професійного мистецтва.
УМК ПШ С. 7. 3. Учень ознайомлюється з важливими історичними подіями, фактами та видатними постатями певного періоду української історії.	– ознайомлюється з важливими історичними подіями певного періоду української історії – називає ключові факти певного історичного періоду – усвідомлює важливість та значення ключових переломних моментів в українській історії – ознайомлюється з видатними особистостями певного періоду української історії	Учень за допомогою вчителя пояснює значення історичних подій і фактів певного періоду української історії.
УМК ПШ С. 7. 4. Учень усвідомлює розвиток України в європейському контексті.	– пояснює роль суверенної України як важливого чинника в європейському географічному просторі – аналізує дані про економічний розвиток України та порівнює її з іншими європейськими державами – пояснює політичний та економічний взаємозв'язок співпраці України й Європи	Учень за допомогою вчителя усвідомлює розвиток України в європейському контексті.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Культура: урочисті та святкові заходи, традиційні обряди та свята, театральні вистави в школі, місцевій спільноті та у віртуальному форматі, культурні проекти та фестивалі в Республіці Хорватія; знайомство зі всесвітньо відомими українськими митцями та їхніми найвідомішими творами, виставки, творчі майстер-класи з різних художніх технік, концерти представників української громади з Республіки Хорватія, Європи або українців з України, зустрічі з визначними представниками української національної меншини в рідному краї та регіоні, а за можливості і з гостями з України; тексти з історії України, мультимедійні матеріали; віртуальні візити до музеїв; знайомство з традиційними музичними інструментами з фондів українських музеїв, частини творчого доробку відомого українського хореографа Павла Вірського: «Запорожці» і «Повзунець», опера «Запорожець за Дунаєм» Семена Гулака-Артемовського, виникнення нового театру в Україні (Театр корифеїв).

Історичні та географічні зміст та матеріали: динаміка історичного розвитку України з другої половини XIX до середини XX століття, ключові факти про події на українських землях під час Першої та Другої світової війни, роль української революції у процесі створення Української Народної Республіки, злочини проти людяності, скоєні в Україні; роль суверенної України як важливого чинника в європейському географічному просторі, економічний розвиток України в порівнянні з європейськими державами; визначні особистості зазначеного періоду.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Учитель використовує матеріали для самостійного створення тем і заохочення допитливості та інтересу учнів до самостійного дослідження та вивчення інформації про Україну, а також українську діаспору в Республіці Хорватія, Європі та світі. Учитель усвідомлює та підтримує розвиток почуття належності до української національної меншини в учнів. Мотивує учнів брати участь у культурних заходах і проєктах.

Рекомендується зосередити увагу вчителя на стимулюванні активності учнів, позитивному підкресленні їхнього інтересу та зусиль щодо творчого самовираження.

Навчально-виховні результати модуля «Культура і цивілізація» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, іншими предметами та міжпредметними темами.

8-Й КЛАС ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ – 175 годин на рік

А. МОВА І КОМУНІКАЦІЯ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ А. 8. 1. Учень розуміє простий текст середньої довжини при слуханні та читанні.	– загалом, вибірково та детально розуміє простий текст середньої довжини – знаходить ключові та складніші інформації в тексті – робить висновки на основі тексту – розуміє зміст, виголошений помірним темпом, чітко та виразно	Учень з періодичною допомогою вчителя розуміє простий текст середньої довжини та робить висновки на основі тексту.
УМК ПШ А. 8. 2. Учень створює простий усний текст середньої довжини.	– формулює та розповідає прості тексти середньої довжини на відомі теми – подає короткі презентації – висловлює свою думку – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби	Учень з періодичною допомогою вчителя створює простий усний текст середньої довжини та використовує засвоєні мовні засоби, при цьому можуть бути присутні незначні помилки.
УМК ПШ А. 8. 3. Учень бере участь у простій розмові середньої довжини.	– бере участь у простих розмовах і дискусіях середньої довжини на відомі теми – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби	Учень з допомогою вчителя бере участь у простій розмові середньої довжини та використовує засвоєні мовні засоби, при цьому можуть бути присутні незначні помилки.
УМК ПШ А. 8. 4. Учень пише простий текст середньої довжини.	– планує зміст, структуру та форму тексту – пише прості тексти середньої довжини – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби	Учень з допомогою вчителя пише простий текст середньої довжини та використовує засвоєні мовні засоби, при цьому можуть бути присутні незначні помилки.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані теми: сім'я, друзі, відомі особи, соціальні відносини; школа: шкільні заходи; світ науки і мистецтва; житло; природа; подорожі; Україна; щоденні дії та дозволя, обов'язки, хобі та інтереси, розваги, медіа.

Рекомендовані мовні структури: дієслова в теперішньому часі, минулому, давноминулому та майбутньому часі; імператив, умовний спосіб, іменники у всіх відмінках, прикметники у всіх відмінках, присвійні прикметники, займенники у всіх відмінках, прислівники та прийменники, частки, заперечення, ступені порівняння прикметників і прислівників, відмінювання числівників, прості та окремі складні речення.

Мовно-комунікативні функції: опис людей, предметів і місць, вираження почуттів, надання порад і пропозицій, висловлення бажань, повідомлення про особистий досвід, опис минулих подій, висловлення планів на майбутнє, вираження згоди/незгоди, вираження обов'язку, прохання та пропозиції, порівняння, вказівка на осіб та предмети, вираження послідовності подій через логічне поєднання висловлювань в єдине ціле.

Рекомендовані типи текстів: вірші та пісні (традиційні та сучасні), комікси, прості діалогові й описові тексти, статті середньої довжини, адаптовані наративні тексти, що відповідають віку та мовному рівню, електронні листи та повідомлення, блоги, короткі літературні тексти, що відповідають віку та мовному рівню учня.

Зазначені теми й зміст для досягнення навчально-виховних результатів є лише рекомендацією. Учитель самостійно визначає їхню кількість, добір і розподіл протягом навчального року.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані види діяльності: впорядкування частин тексту у відповідній послідовності, доповнення текстів, поєднання вербального і невербального змісту, опис предметів і зображень, поєднання й реконструкція частин оповідання або тексту, декламування, акторська гра, ігри, танці, прості короткі діалоги, коротка драматизація, переказ, прості проєктні завдання (створення плакату, лялькова вистава, скетч тощо), зйомка короткометражного фільму, ведення класного блогу, написання нового закінчення до історії або відсутньої частини, створення презентацій тощо.

Лексичний матеріал добирається відповідно до віку та рівня розвитку учнів з урахуванням міжпредметних зв'язків. Під час вибору тем учитель може орієнтуватися на потреби, інтереси й можливості учнів.

У восьмому класі початкової школи вивчення мови дедалі менше ґрунтується на наслідуванні та повторенні мовних зразків, натомість учнів дедалі більше заохочують помічати структурні аналогії та робити висновки на основі численних прикладів.

Мовні структури вводяться в комунікативному контексті. Вводиться метамова, адаптована до мовного розвитку учнів. Важливо належним чином привчати учнів до когнітивного підходу вивчення мови.

На рецептивному рівні учнів знайомлять і з ширшим спектром мовних структур, ніж це зазначено.

Навчання на уроці відбувається українською мовою, а хорватська мова використовується для порівняння, полегшення передачі знань і пояснення мовних структур.

Навчально-виховні результати модуля «Мова і комунікація» доповнюються та реалізуються у взаємозв'язку з двома іншими модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

В. ЛІТЕРАТУРА І ТВОРЧІСТЬ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ В. 8. 1. Учень тлумачить текст на основі власного життєвого та читацького досвіду.	– висловлює та тлумачить власні погляди щодо художнього/нехудожнього тексту – називає й описує події в хронологічному порядку для цілісного розуміння – висловлює враження від літературного тексту й дає власну оцінку етичного, естетичного й ідейного рівня тексту – порівнює проблематику художнього/нехудожнього тексту з власним досвідом	Учень за періодичної допомоги вчителя тлумачить текст на основі життєвого та читацького досвіду.
УМК ПШ В. 8. 2. Учень порівнює художній/нехудожній текст з іншими текстами та критично оцінює його на основі своїх літературознавчих знань.	– розпізнає структуру художнього й нехудожнього тексту – порівнює художній текст з його адаптаціями в інших видах мистецтва та медіа – пояснює ознаки поетичного, прозового й драматичного тексту та застосовує набуті літературознавчі знання – порівнює різні інтерпретації прочитаного тексту, поважає різні літературні смаки	Учень за періодичної допомоги вчителя порівнює художній/нехудожній текст з іншими текстами, критично оцінює його.
УМК ПШ В. 8. 3. Учень оцінює вплив медійних текстів на громадську думку та формування поглядів.	– розпізнає та оцінює вплив медійних повідомлень на читача й громадську думку – пояснює силу медійних повідомлень, з якими стикається щодня, та їхній вплив на власне сприйняття реальності й формування власних поглядів – розвиває критичне мислення та формулює власну думку	Учень за періодичної допомоги вчителя пояснює й оцінює вплив медійних текстів на громадську думку.
УМК ПШ В. 8. 4. Учень творчо самовиражається відповідно до власних інтересів і здібностей на основі літературного досвіду.	– виявляє свою креативність, створюючи літературний огляд, і висловлюючи різні рефлексії щодо тексту – драматизує тексти, виконує короткі інсценізації, виражається за допомогою руху і танцю за власним бажанням, натхненний і спонуканий одержаним досвідом і враженнями – пише вірші й твори українською мовою – досліджує, експериментує й вільно працює над темою, що йому близька, на основі літературного досвіду – досліджує літературну та мовну спадщину української громади та створює інші роботи (власні твори) відповідно до власної уяви й здібностей	Учень творчо самовиражається на основі літературного досвіду

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Тексти: усна народна література (народні пісні, думи, билини та балади), ліричні пісні, гуморески, усмішки, комікси, новели та оповідання, легенди та перекази, дитячі, історичні, науково-фантастичні романи, романізовані біографії та автобіографії, поеми, драматичні тексти, нехудожні тексти, освітні та науково-популярні матеріали на українських інтернет-сторінках та інші матеріали за вибором вчителя.

Рекомендовані тексти та інші матеріали: народні пісні, думи, билини та балади за вибором вчителя; міфи та легенди стародавніх українців («Про зоряний Віз», «Берегиня» за С. Плачиндою, «Дажбог» за Ю. Шморгуном, «Як виникли Карпати», «Чому в морі є перли і мушлі», міфи «Прадуб», «Білобог і Чорнобог» за С. Плачиндою); вибрані уривки з творчості українських класиків та сучасних письменників (Тарас Шевченко «Тополя», «І мертвим, і живим» та інші; Іван Котляревський «Енеїда» та інші; Леся Українка «Давня казка» – уривок, «До мого фортепіано», «Contra spem spero», «Мрії», «Як дитиною було» та інші; Степан Чарнецький «Ой у лузі червона калина»; Іван Франко «Захар Беркут» – уривок; Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я» – уривок; Олекса Воропай «Звичаї нашого народу» – уривки; Григорій Тютюнник «Дивак», «Климо» та інші; Остап Вишня «Усмішки» та інші; вибрані уривки з творів Юрія Винничука «Місце для дракона»; вибрані уривки з творів Дари Корній); українські анімаційні, документальні та художні фільми, казки-фільми та інші матеріали за вибором вчителя.

Історії та оповідання про українських науковців та митців за вибором вчителя/викладача (Ігор Сікорський, Іван Миколайчук, Євген Станкович, Євген і Борис Патон, Василь Барвінський, Володимир Філатов, Олександр Богомолець, Олена Кульчицька, Олекса Новаківський, Іван Марчук, сучасні українські виконавці тощо).

Учитель самостійно визначає кількість, добір і розподіл матеріалів протягом навчального року.

Розширення й поглиблення тем відбувається поступово.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Навчальні заходи динамічно змінюються: ігри, драматизація, майстер-класи та інші заходи, які спрямовані на розвиток позитивного ставлення до української мови та літератури, що стимулюють творчість учнів та розвивають креативність.

Слухання/читання та переказ запланованих текстів на уроці з метою розвитку стійкої звички до читання, активна розмова, в якій беруть участь усі учні, підкреслюючи важливість кожної окремої думки. Заохочується вираження у формі коротких письмових робіт. Літературознавчі знання служать для розширення власного досвіду читання та розвитку позитивного ставлення до читання.

Учитель заохочує та спонукає учнів до аналізу літературних творів.

Тексти відповідають можливостям учнів, є тематично та жанрово різноманітними, пов'язаними з інтересами учнів та їхньою життєвим досвідом та дійсністю.

Учитель знайомить учнів з різними стратегіями навчання та аналізу, враховуючи вік учнів, їхній мовний та когнітивний розвиток. Заохочує учнів до їх застосування і таким чином надає модель застосування якої покращує результати навчання.

Учні пропонується творчий спосіб вираження. Заходи можуть здійснюватися індивідуально та в командній роботі. Учитель цінує самостійність учня та поважає його можливості.

Учитель при виборі текстів повинен враховувати жанрову та тематичну різноманітність, а також рецептивні можливості учнів.

Учитель самостійно визначає кількість, добір і розподіл рекомендованих видів діяльності протягом навчального року.

Навчально-виховні результати модуля «Література та творчість» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

С. КУЛЬТУРА І ЦИВІЛІЗАЦІЯ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК ПШ С. 8. 1. Учень аналізує та пов'язує інформацію про українську культуру, культуру української національної меншини в Республіці Хорватія та інші культури в нових контекстах.	– відзначає особливі дати та річниця, українські свята та урочистості як частину власної культури та порівнює їх з важливими датами інших культур – у різних мультимедійних джерелах знаходить та аналізує інформацію про Україну та українську культурну спадщину – описує та розуміє причини та наслідки переселення українців до Республіки Хорватія та інших країн, пов'язує цю інформацію з історією власної сім'ї – знаходить можливості для використання української мови поза навчанням у нових контекстах для популяризації своєї та ознайомлення з іншими культурами	Учень за допомогою вчителя аналізує та пов'язує інформацію про Україну, українську культуру, культуру української національної меншини в Республіці Хорватія та інші культури.

УМК ПШ С. 8. 2. Учень продовжує участь у культурних заходах та пов'язує власне креативне вираження з обраними зразками українського професійного мистецтва.	– продовжує всебічно творчо, сценічно, музично та художньо виражатися – відповідно до схильностей самостійно виконує мистецькі твори на різних заходах – продовжує ознайомлення з найкращими прикладами сценічного, музичного та художнього мистецтва – подає розширений усний відгук про власну участь у культурних заходах та про приклади з професійного сценічного та художнього мистецтва – ознайомлюється з творчістю українських митців	Учень за підтримки вчителя продовжує участь у культурних заходах та пов'язує власне креативне вираження з обраними зразками українського професійного мистецтва.
УМК ПШ С. 8. 3. Учень ознайомлюється з важливими історичними подіями, фактами та видатними особами з певного періоду української історії.	– ознайомлюється з важливими історичними подіями з певного періоду української історії – називає основні факти певного історичного періоду – розуміє важливість та значення ключових переломних моментів в українській історії – порівнює історичні події з хорватської історії з подіями того ж періоду в Україні – ознайомлюється з видатними особистостями з певного періоду української історії	Учень за допомогою вчителя пояснює значення важливих історичних подій та фактів з певного періоду української історії.
УМК ПШ С. 8. 4. Учень аналізує значення України як європейської держави та її роль на європейському та світовому географічному просторі.	– аналізує роль суверенної України як важливого чинника на європейському географічному просторі – аналізує дані про економічний розвиток України та порівнює їх з аналогічними даними країн Європи та світу – описує особливості України та її роль в Європі та світі	Учень за допомогою вчителя аналізує значення України як європейської держави та її роль на європейському та світовому географічному просторі.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Культура: урочисті та святкові заходи, традиційні обряди та фестивалі, театральні вистави в школі та ширшій спільноті, а також у віртуальному форматі, культурні проекти та фестивалі в Республіці Хорватія; ознайомлення зі світовими відомими українськими митцями та їхніми найвідомішими творами, виставки, творчі майстер-класи з використанням різних художніх технік, концерти представників української громади з Республіки Хорватія, Європи або України; ознайомлення з художніми стилями в архітектурі, образотворчому та музичному мистецтві; зустрічі з видатними представниками української національної меншини в регіоні та, за можливості, з гостями з України; тексти про історію України, мультимедійний контент; віртуальні відвідування музеїв.

Історичний та географічний зміст: динаміка історичного розвитку України в період з середини ХХ століття до сьогодні, статус України у складі СРСР та наслідки тоталітаризму в процесі здобуття незалежності; взаємне визнання державної незалежності України та Республіки Хорватія, європейський шлях розвитку самостійної та незалежної України; агресія Російської Федерації проти України та міжнародна допомога Україні; суверенна Україна як важливий чинник у європейському географічному просторі, дані про економічний розвиток України в порівнянні з європейськими державами; видатні особистості зазначеного періоду.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Учитель використовує матеріали для самостійного створення тем і заохочення інтересу учнів до самостійного дослідження та вивчення інформації про Україну та українську діаспору в Республіці Хорватія, Європі та світі. Учитель усвідомлює та підтримує формування в учнів почуття належності до української національної меншини. Він мотивує учнів до участі в культурних заходах, подіях і проектах.

Рекомендується звернути увагу вчителя на стимулювання активності учнів, позитивне підкреслення їхнього інтересу та зусиль у творчому самовираженні.

Навчально-виховні результати модуля «Культура і цивілізація» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, іншими предметами та міжпредметними темами.

5. Графічне зображення структури модулів у рамках курикулуму (навчальної програми) предмета «Українська мова і культура», що показує організацію курикулуму (навчальної програми) з 1-го по 4-й клас середньої школи.

РОЗРОБКА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ З 1-ГО ПО 4-Й КЛАС СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

1-Й КЛАС СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ – 175 годин на рік

А. МОВА І КОМУНІКАЦІЯ		
Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК СШ А. 1. 1. Учень розуміє текст середньої довжини та середньої складності при слуханні та читанні.	– загально, вибірково та детально розуміє тексти середньої довжини та середньої складності – розуміє контекст і з контексту передбачає значення невідомих слів – розуміє зміст, виголошений помірним темпом, чітко та виразно	Учень за періодичної допомоги вчителя розуміє текст середньої довжини та середньої складності на задану тему.
УМК СШ А. 1. 2. Учень створює усний текст середньої довжини та середньої складності.	– формує та говорить тексти середньої довжини та середньої складності на знайомі теми – описує, переказує та порівнює опрацьований зміст – виражає свою думку структурованим способом – чітко вимовляє слова та речення – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби	Учень за періодичної допомоги вчителя створює усний текст середньої довжини та середньої складності та використовує засвоєні мовні засоби, при цьому можуть бути присутні незначні помилки.
УМК СШ А. 1. 3. Учень бере участь у простій розмові середньої довжини.	– бере участь у простих розмовах середньої довжини і дискусіях – бере участь у повсякденних мовних ситуаціях – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби	Учень за допомогою вчителя бере участь у простій розмові середньої довжини та використовує засвоєні мовні засоби, при цьому можуть бути присутні незначні помилки.
УМК СШ А. 1. 4. Учень пише простий текст середньої довжини.	– пише прості тексти середньої довжини – планує зміст, структуру та форму тексту – зазвичай правильно застосовує правила українського правопису – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів	Учень за допомогою вчителя пише простий текст середньої довжини та іноді використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів, при цьому можуть бути присутні частіші помилки.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані теми: повсякденні дії, міжособистісні відносини, житло, мода, харчування, здоров'я; спорт; популярна культура; освіта і робота/професія, ремесла, дозволя та розваги, довкілля та екологія, технології та медіа, суспільство та активна громадська позиція.

Рекомендовані мовні структури: дієслова в усіх часах і способах, іменники в усіх відмінках, прикметники в усіх відмінках, присвійні прикметники, займенники в усіх відмінках, прислівники та прийменники, частки, заперечення, ступені порівняння прикметників і прислівників, дієприкметники та дієприслівники, відмінювання числівників, складні речення.

Мовно-комунікативні функції: вираження почуттів, висловлення думок, опис планів, опис часових (минуле, теперішнє і майбутнє), просторових і логічних відносин, пояснення та обґрунтування, висловлення припущень, формулювання та представлення аргументів, систематичне викладення, вираження абстрактних ідей, участь у дискусії.

Рекомендовані види текстів: пісні (традиційні та сучасні), комікси, автобіографія, заява, діалогічний текст, стаття/текст (наприклад, з журналу для молоді або з інтернет-джерел), літературний текст для молоді, різні форми адаптованих або автентичних текстів, відповідних віку, досвіду та мовному розвитку учнів.

Зазначені теми й зміст для досягнення навчально-виховних результатів є лише рекомендацією. Учитель самостійно визначає їхню кількість, добір і розподіл протягом навчального року.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані види діяльності: поєднання вербального та невербального змісту, опис предметів та зображень, акторська гра, діалоги, що імітують реальні комунікативні ситуації, доповнення текстів, реконструкція послідовності тексту на основі часових та причинно-наслідкових зв'язків, переказ послідовності подій, написання нового закінчення історії чи оповідання або відсутньої частини історії, створення класного блогу, електронне листування з партнерським класом, проєктні завдання (плакат, драматизація, створення ментальних карт), створення презентацій.

Лексичний зміст обирається відповідно до розвитку та віку учнів, при цьому враховується кореляція з іншими навчальними предметами. При виборі тем вчитель може керуватися потребами, інтересами та можливостями учнів.

Мовні структури вводяться в комунікативному контексті. Вводиться метамова, адаптована до мовного розвитку учнів. Важливо належним чином привчати учнів до когнітивного підходу до вивчення мови. Відповідно до раніше набутого знання, можна включати порівняння між українською та хорватською мовами, а мовні закономірності можна викладати і хорватською мовою.

На рецептивному рівні учні також піддаються ширшому спектру мовних структур, ніж це зазначено.

Навчально-виховні результати модуля «Мова і комунікація» доповнюються та реалізуються у взаємозв'язку з двома іншими модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

В. ЛІТЕРАТУРА І ТВОРЧІСТЬ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК СШ В. 1. 1. Учень читає з розумінням різні типи текстів з різних джерел.	- самостійно обирає літературний/нелітературний текст для читання серед запропонованих текстів - демонструє розуміння тексту та описує його основні риси - виразно читає вголос, правильно використовуючи наголос - розуміє ідею тексту та розрізняє важливу інформацію від менш важливої	Учень читає з розумінням, описує основні риси тексту та обирає релевантну інформацію з різних джерел.
УМК СШ В. 1. 2. Учень висловлює свою думку та обґрунтовує свою позицію щодо тексту.	- висловлює емоційне, пізнавальне та естетичне враження від літературного тексту - висловлює та обґрунтовує свою думку щодо ідей тексту - висловлює свою думку про текст, порівнюючи його зі своїм читацьким досвідом та враженнями	Учень за періодичної допомоги вчителя висловлює свою думку про текст та обґрунтовує власну позицію.
УМК СШ В. 1. 3. Учень інтерпретує літературний текст, пов'язуючи його з жанровими, композиційними та стильовими ознаками.	- інтерпретує літературний текст - пов'язує інтерпретацію з жанровими, композиційними та стильовими ознаками - застосовує раніше засвоєні базові літературознавчі поняття, необхідні для інтерпретації літературного тексту - порівнює різні інтерпретації прочитаного тексту та поважає різні літературні смаки - порівнює літературний текст з його адаптаціями в інших видах мистецтва та медіа	Учень за допомогою вчителя інтерпретує літературний текст, розпізнає його жанрові, композиційні та стильові ознаки.

УМК СШ В. 1. 4. Учень ознайомлюється з періодами української літератури, називає літературні жанри текстів і їх характеристики.	– ознайомлюється з певними періодами української літератури та називає їх – називає літературні жанри текстів і їх особливості – називає найвизначніших представників окремих періодів української літератури та їхні вибрані твори – розпізнає риси певного стилю української літератури	Учень за періодичної допомоги вчителя називає періоди української літератури та літературні жанри текстів.
УМК СШ В. 1. 5. Учень творчо самовиражається на основі літературного досвіду.	– на основі літературного враження самостійно готує та оформлює власні твори, у яких проявляється креативність, оригінальність і творче мислення – самостійно створює різні форми художньо-літературної інтерпретації, використовуючи різні техніки, форми вираження та медіа – презентує свою роботу індивідуально або в команді – досліджує літературну та мовну спадщину української громади та створює інші твори відповідно до власного задуму та здібностей	Учень за періодичної допомоги вчителя творчо самовиражається під впливом літературного враження.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Тексти: прозові, драматичні твори, а також вибрані приклади поезії та дискурсивних літературних форм. Рекомендується широкий спектр літературних жанрів з усіх родів літератури.

Джерела: антології, збірки та літературні твори обраних авторів, довідкова література (літературні лексикони, енциклопедії тощо), літературні тексти для молоді, тексти з журналів для дітей та молоді та журналів національної меншини українською мовою, інтернет-контент, радіо- та телепередачі, українські анімаційні, документальні та художні фільми, кіноказки тощо.

Рекомендовані тексти та інші матеріали: уривки з вибраних творів видатних письменників за вибором учителя, вибрані твори української усної народної творчості (козацькі пісні та думи), адаптовані уривки літературних творів середньовічної української літератури, літератури Відродження, бароко, класицизму. Уривки з вибраних творів: «Фізіолог», «Києво-Печерський патерик», «Повість врем'яних літ», «Галицько-волинський літопис», «Повчання Володимира Мономаха», уривки з «Слово о полку Ігоревім». Григорій Сковорода («Байки харківські», «Всякому місту звичай і права», «De libertate»), Іван Котляревський («Наталка Полтавка», «Енеїда») та інші матеріали за вибором учителя.

Історії та оповідання про українських науковців та митців за вибором учителя (Соломія Крушельницька, Михайло Бойчук, Опанас Заливаха, Володимир Горовиць, Василь Авраменко, Григорій Верьовка та Анатолій Авдієвський, сучасні українські виконавці тощо). Рекомендується викладання про стилістичні риси та поетику, притаманні українській усній народній творчості, а також українській літературі середньовіччя, Відродження, бароко, класицизму. Учень на основі прочитаного тексту та інформації, отриманої від учителя, опановує риси літературно-історичного періоду та поетики, властиві заданому тексту та його контексту. Учень розпізнає і оцінює згадані риси та формує ставлення до поетик зазначених літературно-історичних періодів. Порівнює їх і пояснює відмінності на основі власного читачького досвіду, а також досліджує та інтерпретує суспільно-історичний і культурний контекст на прикладах вибраних текстів.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані види діяльності: майстер-класи, обговорення, доповнення текстів, декламація, драматизація та інші види діяльності, що спрямовані на розвиток позитивного ставлення до української мови та літератури, а також на стимулювання творчості учнів. Переказ, активне обговорення за участю всіх учнів та аналіз запланованих текстів на уроці застосовуються з метою розвитку сталої читачької звички, при цьому підкреслюється важливість кожної окремої думки. Учень висловлюється літературно усно, письмово, за допомогою візуалізації та творчої роботи. Робота орієнтована на постійну творчу співпрацю, діалог між учителем і учнем з художнім твором, що створює широкий простір для самостійного розуміння літератури як феномена мистецтва.

Літературознавчі знання слугують розширенню власного читачького досвіду та формуванню позитивного ставлення до читання. Учитель заохочує учнів до аналізу літературних творів. Учень аналізує вибрані літературні тексти за темою та жанром. Тексти відповідають можливостям учня, є різноманітними за темами й жанрами та пов'язані з його інтересами і життєвою реальністю. У процесі аналізу літературних творів застосовуються раніше набуті літературознавчі знання, а нові терміни вводяться відповідно до типу прочитаного тексту.

Для досягнення навчально-виховних результатів рекомендується, щоб учитель розпочинав з опрацювання літературних текстів старших літературних періодів і поетик, при цьому актуалізація здійснюється через сучасний текст.

Учитель заохочує учнів до творчого самовираження. Результатів можна досягати як індивідуально, так і в командній роботі. Учитель цінує самостійність учнів і поважає їхні можливості. Учень презентує свою роботу в школі та поза школою, у реальному та цифровому середовищі.

При виборі текстів учитель має враховувати жанрову, стильову та тематичну різноманітність, а також можливості сприйняття учнів. Учитель самостійно обирає уривки текстів для досягнення навчально-виховних результатів і сам вирішує щодо кількості та розподілу рекомендованих видів діяльності протягом навчального року.

Навчально-виховні результати модуля «Література та творчість» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

С. КУЛЬТУРА І ЦИВІЛІЗАЦІЯ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК СШ С. 1. 1. Учень аналізує та інтерпретує інформацію про українську культуру, культуру української національної меншини в Республіці Хорватія та про інші культури, які його оточують.	– відвідує та коментує українські культурно-мистецькі заходи в реальному та цифровому середовищі – інтерпретує культурні події в Україні та українській громаді в Хорватії – розпізнає культурні повідомлення з українського медіа-контенту – ознайомлюється з діяльністю української церковної громади в Республіці Хорватія	Учень за періодичної допомоги вчителя аналізує та інтерпретує інформацію про українську культуру, культуру української національної меншини в Республіці Хорватія та про інші культури, які його оточують.
УМК СШ С. 1. 2. Учень виконує різноманітні види творчої діяльності відповідно до власних інтересів. Розпізнає різні напрями та стилі українського мистецтва.	– відповідно до своїх уподобань самостійно та/або в групі виконує мистецькі твори на різних заходах – інтерпретує зразки українського мистецтва засобами образотворчого та візуального вираження – виділяє характеристики мистецьких напрямів і стилів (музичних та образотворчих) – розпізнає та аналізує українські класичні, романтичні та модерні музичні твори – ознайомлюється зі досягненнями традиційної школи українського народного танцю	Учень за підтримки вчителя та відповідно до власних інтересів здійснює різноманітні творчі види діяльності та розпізнає різні мистецькі напрями.
УМК СШ С. 1. 3. Учень аналізує певний період з історії України.	– використовує первинні та вторинні джерела для дослідження та аналізу – знаходить та досліджує факти, пов'язані з історичними подіями з історії України – розуміє вплив історичних подій на формування територіальних кордонів України – розпізнає важливість та значення ключових переломних моментів в історії України – розширює знання про видатних осіб певного періоду української історії.	Учень за допомогою вчителя аналізує певний період історії України.
УМК СШ С. 1. 4. Учень досліджує та аналізує особливості географічних характеристик України та її соціально-економічне значення.	– досліджує та аналізує особливості географічних характеристик України – аналізує вплив індустріалізації, сільського господарства та туризму на формування економіки України – порівнює економічні особливості різних регіонів України	Учень за допомогою вчителя досліджує та аналізує особливості географічних характеристик України та її соціально-економічне значення.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Культурно-мистецький зміст: урочисті та святкові заходи, традиційні обряди та події, театральні вистави в школі та ширшій громаді, а також у віртуальній формі, культурні проекти та фестивалі в Республіці Хорватія, ознайомлення зі всесвітньо відомими українськими митцями та їхніми найвідомішими творами; творчість українських художників, натхнення Запорізькою Січчю; школа українського народного танцю (Павло Вірський); ознайомлення з художніми стилями в архітектурі, образотворчому та музичному мистецтві (бароко, класицизм, романтизм і т. д.); виставки, творчі майстер-класи в різних художніх техніках; концерти представників української громади з Республіки Хорватія, Європи або українців з України; зустрічі з видатними представниками української національної меншини в рідному краї та регіоні, а за можливості і з гостями з України; тексти про історію України, тексти про українське мистецтво, мультимедійні матеріали, віртуальні відвідини музеїв; ознайомлення з традиційними музичними інструментами з фондів українських музеїв.

Історичний і географічний зміст: динаміка розвитку Русі-України (Київської Русі) з кінця IX ст. в контексті середньовіччя та XVI ст., історично значущі постаті Русі-України, вплив історичних подій на формування територіальних кордонів на території України у зазначений період; українські землі у складі сусідніх держав: Кримське ханство, Велике князівство Литовське, Османська імперія; факти, пов'язані з історичними подіями та постатями з середньовічної історії України, значення Запорізької Січі в історії України, Конституція Запорізької Січі, повсякденне життя та культура України в контексті середньовіччя та XVI ст.; особливості економічних характеристик України в XX ст. та її соціально-економічна роль у складі СРСР, вплив входження західних регіонів України до складу країни на розвиток економіки, важливість України для економічного виживання СРСР після Другої світової війни.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Вчитель використовує певні матеріали, щоб самостійно створювати теми з культури, мистецтва, історії та географії України, тим самим заохочуючи інтерес учнів до самостійного дослідження та вивчення інформації про Україну та українську діаспору в Республіці Хорватія, Європі та світі. Вчитель визнає та заохочує усвідомлення учнем приналежності до української національної меншини. Він мотивує учнів брати участь у культурних заходах та проектах.

Рекомендується зосередити увагу вчителя на заохоченні активності учнів у формуванні власних поглядів на історичні події та сучасні процеси, які визначають сучасні напрямки розвитку України. Вчитель самостійно вирішує про кількість, вибір та розподіл рекомендованих заходів та видів діяльності протягом навчального року.

Навчально-виховні результати модуля «Культура і цивілізація» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, іншими предметами та міжпредметними темами.

2-Й КЛАС СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ – 175 годин на рік

А. МОВА І КОМУНІКАЦІЯ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК СШ А. 2. 1. Учень розуміє текст середньої довжини і середньої складності під час слухання та читання.	– загально, селективно та детально розуміє автентичні тексти середньої довжини і середньої складності – розуміє контекст і з контексту передбачає значення невідомих слів – розрізняє формальні та неформальні (офіційні) тексти – розуміє зміст, що вимовляється чітко, звичайним темпом.	Учень самостійно розуміє автентичний текст середньої довжини і середньої складності.
УМК СШ А. 2. 2. Учень продукує усний текст середньої довжини і середньої складності.	– формує та говорить тексти середньої довжини і середньої складності на знайомі та незнайомі теми – детально описує, переказує та порівнює опрацьовані теми і зміст – висловлює свою думку структурованим чином і підкріплює її аргументами – зрозуміло вимовляє слова та речення – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів	Учень з періодичною допомогою вчителя продукує усний текст середньої довжини і середньої складності та використовує засвоєні мовні засоби для продукції нових текстів, при цьому можуть бути присутніми часті помилки.
УМК СШ А. 2. 3. Учень бере участь у розмові середньої тривалості та середньої складності.	– бере участь у розмовах і дискусіях середньої тривалості та складності – бере участь у повсякденних мовленнєвих ситуаціях – адаптує розмову до формального або неформального контексту – самостійно та продуктивно використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів	Учень за допомогою вчителя бере участь у розмові середньої тривалості та складності та використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів, при цьому можуть траплятися часті помилки.
УМК СШ А. 2. 4. Учень пише текст середньої довжини та середньої складності.	– пише тексти середньої довжини та складності – планує зміст, структуру та форму тексту – використовує неформальний стиль письма, а для використання формального (офіційного) стилю послуговується зразком – точно застосовує правила українського правопису – самостійно та продуктивно використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів	Учень за допомогою вчителя пише текст середньої довжини та складності та частково використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів, при цьому можуть траплятися часті помилки.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані теми: повсякденні види діяльності, міжособистісні стосунки, житло, мода, харчування, здоров'я; спорт; популярна культура; освіта і праця/професія, ремесла, дозволя та розваги, довкілля й екологія, технології та медіа; політика, суспільство та активна громадянська позиція.

Рекомендовані мовні структури: дієслова в усіх часах і способах, іменники у всіх відмінках, прикметники у всіх відмінках, присвійні прикметники, займенники у всіх відмінках, прислівники та прийменники, частки, заперечення, ступені порівняння прикметників і прислівників, дієприкметник і дієприслівник, відмінювання числівників, складні речення, складнопідрядні умовні речення (якщо/якби).

Мовно-комунікативні функції: вираження почуттів, висловлення думки, опис планів, опис часових (минуле, теперішнє і майбутнє), просторових і логічних зв'язків, пояснення й обґрунтування, висловлення припущень і потенційних дій, формулювання та виклад аргументів, систематичне викладення, висловлення абстрактних ідей, участь у дискусії.

Рекомендовані види текстів: вірші та пісні (традиційні й сучасні), комікси, біографія, заява, діалогічний текст, стаття/текст (наприклад, із молодіжного журналу, з інтернет-джерел), художній текст для молоді, різні форми адаптованих або автентичних текстів, відповідно до віку, досвіду та мовного розвитку учня.

Зазначені теми й зміст для досягнення навчально-виховних результатів є лише рекомендацією. Учитель самостійно визначає їхню кількість, добір і розподіл протягом навчального року.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані види діяльності: поєднання вербального й невербального змісту, опис предметів і зображень, акторська гра, діалоги, що імітують реальні комунікативні ситуації, доповнення текстів, відновлення правильної послідовності тексту на основі часових і причинно-наслідкових зв'язків, переказ послідовності подій, написання нового закінчення історії або відсутньої частини тексту, створення класного блогу, електронне листування з партнерським класом, проектні завдання (плакат, драматизація, створення ментальних карт), створення презентацій.

Лексичний матеріал добирається відповідно до розвитку й віку учнів, з урахуванням міжпредметних зв'язків з іншими навчальними дисциплінами. Під час вибору тем учитель може орієнтуватися на потреби, інтереси й можливості учнів.

Мовні структури вводяться в комунікативному контексті. Вводиться метамова, адаптована до мовного розвитку учнів. Важливо поступово привчати учнів до когнітивного підходу вивчення мови. Відповідно до раніше набутого досвіду, у процесі навчання можна залучати порівняння між українською та хорватською мовами, а мовні закономірності можна пояснювати також хорватською.

На рецептивному рівні учні ознайомлюються і з ширшим спектром мовних структур, ніж це зазначено вище.

Навчально-виховні результати модуля Мова і комунікація доповнюються та реалізуються у взаємозв'язку з двома іншими модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

В. ЛІТЕРАТУРА І ТВОРЧИСТЬ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК СШ В. 2. 1. Учень читає з розумінням різні типи текстів з різних джерел та узагальнює дані й стислий зміст тексту.	– читає тексти відповідно до власних інтересів, тлумачить основну ідею тексту та його важливі характеристики – виокремлює інформацію, розрізняє та аналізує дані за важливістю, пояснює значення – розуміє ідею тексту та відокремлює головне від другорядного – узагальнює і підсумовує зміст тексту та визначає і стисло формулює ключові поняття – виразно читає вголос, правильно використовуючи наголос і вимову – розпізнає значення слів із контексту	Учень читає з розумінням різні типи текстів та за допомогою вчителя виокремлює інформацію, узагальнює і підсумовує дані та ключові поняття з тексту.
УМК СШ В. 2. 2. Учень висловлює свою думку та обґрунтовує свою позицію щодо тексту.	– висловлює емоційне, пізнавальне та естетичне враження від літературного тексту – висловлює свою думку про ідею тексту та демонструє його розуміння – формулює свою думку про текст, порівнюючи його з власним читачьким досвідом та враженнями	Учень за періодичної допомоги вчителя висловлює свою думку про текст і обґрунтовує власні позиції.

УМК СШ В. 2. 3. Учень інтерпретує літературний текст, пов'язує його з жанровими, композиційними та стильовими ознаками.	– інтерпретує літературний текст і пов'язує інтерпретацію з жанровими, композиційними та стильовими ознаками – застосовує раніше набуті базові літературознавчі терміни, необхідні для інтерпретації літературного твору – порівнює літературний текст із його адаптаціями в інших видах мистецтва та медіа – порівнює різні інтерпретації тексту	Учень за допомогою вчителя інтерпретує літературний текст, розпізнає його жанрові, композиційні та стильові ознаки.
УМК СШ В. 2. 4. Учень ознайомлюється з періодами української літератури, називає літературні жанри текстів і їх ознаки.	– ознайомлюється з певними періодами української літератури та називає їх – називає літературні жанри текстів і їх особливості – називає найвизначніших представників окремих періодів української літератури та їхні вибрані твори – розпізнає риси певного стилю української літератури	Учень за допомогою вчителя називає періоди української літератури та літературні жанри текстів.
УМК СШ В. 2. 5. Учень творчо самовиражається на основі літературного досвіду.	– на основі літературного враження самостійно готує та оформлює власні творчі роботи, в яких проявляються креативність, оригінальність і творче мислення – самостійно створює різні форми художньо-літературної інтерпретації, використовуючи різні техніки, форми вираження та медіа – представляє свою творчу роботу індивідуально або в команді – досліджує літературну й мовну спадщину української громади та створює інші твори згідно з власною ідеєю та здібностями	Учень за періодичної допомоги вчителя творчо передає своє літературне враження.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Тексти: прозові, драматичні твори, а також вибрані приклади поезії та дискурсивних літературних форм. Рекомендується залучати широкий спектр літературних жанрів з усіх літературних родів.

Джерела: антології, збірки та літературні твори вибраних авторів, довідкова література (літературознавчі словники, енциклопедії тощо), літературні тексти для молоді, тексти з молодіжних журналів та видань на українській мові для національних меншин, інтернет-контент, радіо- і телепередачі, українські анімаційні, документальні та художні фільми, кіноказки тощо.

Рекомендовані тексти та інші матеріали: уривки з вибраних творів видатних письменників за вибором учителя (Тарас Шевченко «Сон» (У всякого своя доля), «Кавказ», «І мертвим, і живим, і ненародженим», «Катерина», «За сонцем хмаронька пливе», Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я», Панас Мирний, Іван Франко «Захар Беркут», «Украдене щастя», «Мойсей», «Сойчине крило», поезії «Ой ти дівчино з горіха зерня», «Чого являєшся мені у сні» тощо, Іван Карпенко-Карий «Сто тисяч», Євген Гребінка поезії, Микола Гоголь «Тарас Бульба», Петро Гулак-Артемівський «Рибалка» тощо, Марко Вовчок «Інститутка», «Козачка» тощо) та інші матеріали за вибором учителя.

Оповіді про українських науковців та митців за вибором учителя: Олександр Архипенко, Володимир Івасюк, Валентин Сильвестров, Микола Амосов, Серж Лифар, Іван Пулюй, Микола Пирогов, сучасні українські митці тощо.

Рекомендується викладання характеристик стилістики і поетики текстів, типових для української літератури сентименталізму, романтизму, реалізму. Учень, на основі прочитаного тексту та інформації, отриманої від учителя, опановує ознаки літературно-історичного періоду та поетики, властиві заданому тексту і його контексту. Учень розпізнає і оцінює згадані ознаки, формує власне ставлення до поетик наведених літературних періодів. Порівнює їх і пояснює відмінності, виходячи з власного читачького досвіду, а також досліджує і інтерпретує соціально-історичний та культурний контекст на прикладах вибраних текстів.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Деякі рекомендовані види діяльності: майстер-класи, дискусії, доповнення текстів, декламація, драматизація та інші заходи, спрямовані на формування позитивного ставлення до української мови та літератури, а також на розвиток учнівської творчості. Переказ, активна участь у діалозі та обговоренні всіх учнів та аналіз запланованих текстів на уроці сприяють формуванню сталих читачьких звичок, при цьому підкреслюється важливість кожної окремої думки.

Учень висловлюється щодо літератури усно, письмово, шляхом візуалізації та творчої роботи. Робота орієнтована на постійну творчу співпрацю, діалог учителя й учня з мистецьким твором, що створює простір для самостійного осмислення та розуміння літератури як феномена мистецтва.

Літературознавчі знання використовуються для розширення власного читацького досвіду та формування позитивного ставлення до читання. Учитель заохочує учнів до аналізу літературних творів. Учень аналізує вибрані літературні тексти за темою та жанром. Тексти відповідають можливостям учня, є тематично й жанрово різноманітними, пов'язаними з його інтересами та життєвою реальністю. В аналізі літературних творів застосовуються раніше набуті літературознавчі знання, а нові літературознавчі поняття та терміни вводяться відповідно до типу опрацьованого і прочитаного тексту.

Для досягнення навчально-виховних результатів рекомендується, щоб учитель розпочинав з опрацювання літературних текстів старших літературних періодів і постик, при цьому актуалізація здійснюється через сучасний текст.

Учитель заохочує учнів до творчого самовираження. Результати можуть досягатися індивідуально або в командній роботі. Учитель цінує самостійність учня та поважає його можливості. Учень презентує свою роботу як у школі, так і поза її межами, в реальному й цифровому середовищі.

Учитель при доборі текстів має зважати на жанрову, стильову та тематичну різноманітність, а також на рецептивні можливості учнів. Учитель самостійно обирає уривки текстів для досягнення освітніх результатів і сам вирішує щодо кількості і розподілу рекомендованих заходів і видів діяльності протягом навчального року.

Навчально-виховні результати модуля «Література та творчість» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

С. КУЛЬТУРА І ЦИВІЛІЗАЦІЯ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК СШ С. 2. 1. Учень обмірковує та оцінює вплив української культури на формування власних поглядів і цінностей, використовуючи приклади української нематеріальної та матеріальної спадщини.	– вказує і досліджує приклади нематеріальної та матеріальної спадщини як елементи національної ідентичності – вирізняє українську культуру та приймає її як частину свого стилю життя – досліджує соціальну структуру української національної меншини в Республіці Хорватія – бере участь у різних заходах та подіях української меншини	Учень за допомогою вчителя обмірковує та оцінює вплив української культури на формування власних поглядів і цінностей, використовуючи приклади української нематеріальної та матеріальної спадщини.
УМК СШ С. 2. 2. Учень реалізує і розвиває різні творчі активності та види діяльності відповідно до власних інтересів.	– відповідно до схильностей самостійно та/або в командній роботі групи виконує мистецькі твори на різних заходах – ознайомлюється з музичними стилями українських авторів у справжньому, адаптованому та віртуальному середовищі – критично оцінює українські мистецькі твори на основі безпосереднього досвіду та порівнює їх з хорватськими творами – пов'язує українське мистецтво з власним досвідом та соціальним контекстом – пояснює важливість збереження української мистецької спадщини	Учень за допомогою вчителя реалізує і розвиває різні творчі активності та види діяльності відповідно до власних інтересів.
УМК СШ С. 2. 3. Учень аналізує певний період з історії України.	– використовує первинні та вторинні джерела для дослідження й аналізу – знаходить і досліджує факти, пов'язані з історичними подіями та їхнім впливом на формування територіальних кордонів на території України – розпізнає важливість і значення ключових віх в історії України – розширює знання про видатних осіб певного періоду української історії – досліджує повсякденне життя та культуру України певного історичного періоду	Учень за допомогою вчителя аналізує певний період з історії України.

УМК СШ С. 2. 4. Учень аналізує українську економіку як важливий чинник європейської та світової економіки.	– описує вплив природно-географічних чинників на розвиток сільськогосподарського виробництва та міжнародної торгівлі – досліджує значення української металургійної, енергетичної та харчової промисловості – порівнює особливості економічного розвитку України, Європи та світу – аналізує економічне значення українського туризму та його потенціал розвитку	Учень за допомогою вчителя аналізує українську економіку як важливий чинник європейської та світової економіки.
--	---	--

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Культурно-мистецький зміст: урочисті та святкові заходи; традиційні обряди та святкування, театральні вистави в школі, місцевій громаді та у віртуальному форматі; культурні проекти та фестивалі в Республіці Хорватія; ознайомлення зі всесвітньо відомими українськими митцями та їхніми найвідомішими творами; ознайомлення з мистецькими стилями в архітектурі, образотворчому та музичному мистецтві (реалізм, імпресіонізм, постімпресіонізм тощо); виставки, творчі майстер-класи з використанням різноманітних художніх технік; концерти представників української спільноти з Республіки Хорватія, Європи або України; зустрічі з видатними представниками української національної меншини в рідному краї та регіоні, а за можливості й з гостями з України; тексти про історію України, тексти про українське мистецтво, мультимедійні матеріали; віртуальні екскурсії до музеїв; ознайомлення з традиційними музичними інструментами з фондів українських музеїв.

Історичний та географічний зміст: динаміка історичного розвитку України з XVI до першої половини XIX ст.; статус українських земель у відношенні до сусідніх держав з XVI до першої половини XVIII ст.; козацька революція середини XVIII ст. та війна за суверенітет козацької держави в другій половині XVIII ст.; статус України щодо імперій раннього нового часу; повсякденне життя і культура України з XVI до першої половини XIX ст.; видатні постаті зазначеного періоду; історія України в так званому «довгому XIX столітті» (територія, населення, правлячі структури); особливості окремих регіонів України та їхнє значення для розвитку українського туризму, економічне значення української металургійної, енергетичної та харчової промисловості й сільського господарства; специфіка природно-географічних чинників України.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Учитель використовує певні матеріали для самостійного створення тем з культури, мистецтва, історії та географії України, таким чином стимулюючи інтерес учнів до самостійного дослідження та вивчення інформації про Україну та українську діаспору в Хорватії, Європі та світі. Учитель розпізнає та підтримує усвідомлення учнями своєї належності до української національної меншини. Він мотивує учнів брати участь у культурних заходах та проектах.

Рекомендується звернути увагу вчителя на заохочення активної участі учнів у формуванні власного ставлення і позиції щодо історичних подій та сучасних процесів, що визначають напрямки розвитку сучасної України.

Зазначені теми й зміст для досягнення навчально-виховних результатів є лише рекомендацією. Учитель самостійно визначає їхню кількість, добір і розподіл протягом навчального року.

Навчально-виховні результати модуля «Культура і цивілізація» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, іншими предметами та міжпредметними темами.

3-Й КЛАС СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ – 175 годин на рік

А. МОВА І КОМУНІКАЦІЯ		
Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК СШ А. 3. 1. Учень розуміє довгий текст середньої складності на слух і під час читання.	– загально, вибірково та детально розуміє довгі автентичні тексти середньої складності – розуміє контекст і за контекстом передбачає значення незнайомих слів – розпізнає приховані (імплицитні) значення – розрізняє формальні та неформальні (офіційні) тексти – розуміє зміст, вимовлений звичайним темпом	Учень самостійно розуміє довгий автентичний текст середньої складності.

УМК СШ А. 3. 2. Учень створює довгий усний текст середньої складності.	– формулює та проговорює довгі усні тексти середньої складності на знайомі й незнайомі теми – детально описує, переказує та порівнює опрацьовані матеріали – критично розглядає вивчені теми з різних точок зору – висловлює свою думку структуровано та підкріплює її аргументами – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів	Учень із періодичною допомогою вчителя створює довгий усний текст середньої складності та використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів, при цьому можливі незначні помилки.
УМК СШ А. 3. 3. Учень бере участь у довгій розмові середньої складності.	– бере участь у довгих розмовах середньої складності та обговореннях – бере участь у повсякденних мовленнєвих ситуаціях – адаптує розмову відповідно до формального або неформального контексту – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів	Учень за допомогою вчителя бере участь у довгій розмові середньої складності та використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів, при цьому можливі незначні помилки.
УМК СШ А. 3. 4. Учень пише довгий текст середньої складності.	– пише довгі тексти середньої складності – планує зміст, структуру та форму тексту – використовує неформальний і формальний (офіційний) стиль у письмі – письмово висловлює свою думку та підкріплює її аргументами, дібраними з різних джерел – правильно застосовує правила українського правопису – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів	Учень за допомогою вчителя пише довгий текст середньої складності та частково використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів, при цьому можливі незначні помилки.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані теми: повсякденна діяльність і побут, міжособистісні стосунки, житло, мода, харчування, здоров'я; спорт; популярна культура; освіта і праця/професія, ремесла, дозвілля та розваги, довкілля та екологія, технології та медіа; політика, суспільство та активна громадянська позиція; наука і мистецтво.

Рекомендовані мовні структури: дієслова у всіх часах і способах, іменники у всіх відмінках, прикметники у всіх відмінках, займенники у всіх відмінках, прислівники та прийменники, частки, заперечення, дієприкметники та дієприслівники, відмінювання числівників, складні речення.

Мовно-комунікативні функції: вираження почуттів, висловлення думки, опис планів, опис часових, просторових і логічних зв'язків, пояснення та аргументація, вираження припущень і потенційних дій, формулювання і представлення аргументів, систематичне викладення, вираження абстрактних ідей, участь у дискусії.

Рекомендовані види текстів: вірші та пісні (традиційні та сучасні), комікси, діалогічні тексти, статті/тексти (наприклад, з молодіжних журналів, газет і часописів, інтернет-ресурсів), художні тексти для молоді, різні форми адаптованих або автентичних текстів, що відповідають віку, досвіду та мовному розвитку учнів.

Зазначені теми й зміст для досягнення навчально-виховних результатів є лише рекомендацією. Учитель самостійно визначає їхню кількість, добір і розподіл протягом навчального року.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані види діяльності: поєднання вербального та невербального змісту, опис предметів і зображень, акторська гра, діалоги, що імітують реальні комунікативні ситуації, доповнення текстів, відновлення правильної послідовності тексту на основі часових і причинно-наслідкових зв'язків, переказ послідовності подій, написання нового завершення історії або відсутньої частини історії, створення класного блогу, електронне листування з партнерським класом, проектні завдання (плакат, інсценізація, створення ментальних карт), створення презентацій, усне викладення.

Лексичний матеріал добирається відповідно до розвитку та віку учнів, з урахуванням міжпредметних зв'язків. Під час вибору тем учитель може орієнтуватися на потреби, інтереси та можливості учнів.

Мовні структури вводяться у комунікативному контексті. Використовується метамова, адаптована до мовного розвитку учнів, і відповідно до можливостей застосовується когнітивний підхід до вивчення мови. З огляду на раніше набуті знання, у викладання можна включити порівняння української та хорватської мов, а мовні закономірності можуть викладатися також хорватською мовою. На рецептивному рівні учні також ознайомлюються з ширшим спектром мовних структур, ніж зазначено вище.

Навчально-виховні результати модуля «Мова і комунікація» доповнюються та реалізуються у взаємозв'язку з двома іншими модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

В. ЛІТЕРАТУРА І ТВОРЧІСТЬ		
Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК СШ В. 3. 1. Учень читає з розумінням різні види текстів із різних джерел.	– самостійно обирає художній/нехудожній текст для читання з-поміж кількох запропонованих – демонструє розуміння тексту та описує його основні характеристики – виразно читає вголос, застосовуючи правильний наголос – обирає релевантну інформацію з різних джерел – розуміє ідею тексту та відрізняє важливі дані від менш важливих	Учень читає з розумінням, описує основні характеристики тексту та обирає релевантну інформацію з різних джерел.
УМК СШ В. 3. 2. Учень висловлює свою думку та обґрунтовує власну позицію щодо тексту, порівнює свої погляди з поглядами інших.	– висловлює емоційне, пізнавальне та естетичне враження після опрацювання літературного тексту – висловлює та обґрунтовує свою думку щодо ідей у тексті – висловлює свою думку про текст, порівнюючи його зі своїм читацьким досвідом і враженнями – порівнює свої погляди з поглядами інших	Учень із періодичною допомогою вчителя висловлює свою думку про текст і обґрунтовує власні погляди.
УМК СШ В. 3. 3. Учень інтерпретує літературний текст, критично його оцінює на основі власного досвіду та контексту, а також пов'язує з жанровими, композиційними та стилістичними ознаками.	– інтерпретує літературний текст – пов'язує інтерпретацію з жанровими, композиційними та стилістичними характеристиками – застосовує раніше засвоєні базові літературознавчі терміни, необхідні для інтерпретації художнього тексту – порівнює різні інтерпретації прочитаного тексту та враховує різні літературні смаки – критично оцінює художній текст на основі власного досвіду та контексту – порівнює художній текст із його адаптаціями в інших видах мистецтва та медіа	Учень за допомогою вчителя інтерпретує літературний текст і критично його оцінює.
УМК СШ В. 3. 4. Учень описує періоди української літератури, а також літературні жанри текстів і їхні характерні ознаки.	– ознайомлюється з окремими періодами української літератури та називає їх – називає найвизначніших представників окремого періоду української літератури та їхні вибрані твори – помічає відмінності та подібності у творах, створених у різних історичних, суспільних і культурних контекстах – описує риси певного стилю української літератури	Учень із періодичною допомогою вчителя описує періоди української літератури та їхні характерні ознаки, а також жанри текстів.
УМК СШ В. 3. 5. Учень творчо самовиражається на основі літературного досвіду.	– на основі літературного враження самостійно готує та створює власні творчі роботи, у яких проявляються креативність, оригінальність і творче мислення – самостійно готує різні форми літературно-мистецької інтерпретації, використовуючи різні техніки, форми вираження, види мистецтва та медіа – презентує свою творчу роботу індивідуально або в команді – досліджує літературну й мовну спадщину української громади та створює інші твори за власним задумом та можливостями.	Учень творчо виражає свої літературні враження за періодичної підтримки вчителя.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Тексти: прозові, драматичні твори, а також вибрані приклади поезії та дискурсивних літературних форм. Рекомендується широкий спектр літературних жанрів з усіх родів літератури.

Джерела: антології, збірки та літературні твори обраних авторів, довідкова література (літературознавчі лексикони, енциклопедії тощо), літературні тексти, тексти з молодіжних журналів і журналів та видань української національної меншини українською мовою, інтернет-матеріали, радіо- та телевізійні програми, українські анімаційні, документальні та художні фільми, фільми-казки тощо.

Рекомендовані тексти та інші матеріали: народні пісні, «Місяць на небі, зіроньки сяють», «Цвіте терен, цвіте терен», «Ой під вишнею, під черешнею» тощо; уривки з вибраних творів видатних письменників за вибором учителя (Михайло Коцюбинський «Тіні забутих предків», «Цвіт яблуні», «Intermezzo», «Дорогою ціною»; Леся Українка «Contra spem spero!», «Слово, чому ти не твердая криця», «Стояла я і слухала весну», «Лісова пісня»; Ольга Кобилянська «Valse mélancolique», «Людина», «Царівна»; Василь Стефаник «Камінний хрест», «Новина»; Володимир Винниченко «Момент», «Раб краси», «Федько-халамидник»; Валер'ян Підмогильний «Місто»; Микола Куліш «Мина Мазайло»; Іван Багряний, Богдан-Ігор Антонич «Зелена Євангелія», «Різдво», «Коляда»; Майк Йогансен – поезія; Павло Глазовий «Еволюція», «Похвала», «Кухлик») та інші матеріали за вибором учителя.

Рекомендується вивчення та опрацювання стилістично-поетичних ознак, характерних для української літератури модернізму та авангарду (імпресіонізм, символізм, футуризм, експресіонізм тощо) і періоду «розстріляного відродження».

Історії про українських науковців та митців за вибором учителя: Іоан Пінзель, Богдан Ступка, Олександра Екстер, Соня Делоне, Роман Віктюк, Леся Дичко, Мирослав Вантух, Броніслава Ніжинська й Вацлав Ніжинський, Ілля Мечников, сучасні українські митці тощо.

Учень, на основі прочитаного тексту й інформації, отриманої від учителя, опановує ознаки літературного періоду та поезики, притаманні заданому тексту і його контексту. Учень розпізнає і оцінює згадані ознаки, формує власне ставлення до поетик згаданих літературних періодів, порівнює їх і пояснює відмінності на основі власного читацького досвіду, досліджує і тлумачить соціально-історичний та культурний контекст на прикладах вибраних текстів.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Деякі рекомендовані види діяльності: майстер-класи, дискусії, доповнення текстів, декламація, інсценізація та інші види діяльності, що зосереджені на формуванні позитивного ставлення до української мови й літератури, а також сприяють розвитку креативності учнів. Переказ, активна розмова, у якій беруть участь усі учні, та аналіз запланованих текстів на уроці використовуються для розвитку сталої читацької звички, підкреслюючи важливість кожної індивідуальної думки. Учень літературно самовиражається усно, письмово, за допомогою візуалізацій і творчих робіт. Робота орієнтована на творчу співпрацю, діалог між учителем і учнем з мистецьким твором, що забезпечує широкий простір для самостійного осмислення й розуміння літератури як феномена мистецтва. Літературознавчі знання служать розширенню власного читацького досвіду та формуванню позитивного ставлення до читання. Учитель заохочує та спонукає учнів до аналізу літературних творів. Учень аналізує вибрані літературні тексти за темою й жанром. Тексти відповідають можливостям учня, мають тематичне й жанрове розмаїття, пов'язані з інтересами учня й його життєвою реальністю. В аналізі літературних творів застосовуються раніше набуті літературознавчі знання, а нові літературознавчі терміни та поняття вводяться залежно від типу прочитаного тексту.

Для досягнення навчально-виховних результатів рекомендується, щоб учитель розпочинав з опрацювання літературних текстів старших літературних періодів і поетик, при цьому актуалізація здійснюється через сучасний текст.

Учитель заохочує учнів до творчого самовираження. Результати навчання можуть досягатися індивідуально або в командній роботі. Учитель цінує самостійність учня й поважає його можливості. Учень презентує свою роботу в школі та поза її межами, у реальному та цифровому середовищі.

При виборі текстів учитель повинен зважати на жанрове, стильове й тематичне розмаїття, а також на можливості їхнього сприйняття учнями. Учитель самостійно обирає уривки текстів для досягнення навчальних виховно-освітніх результатів і сам вирішує щодо кількості та порядку рекомендованих видів діяльності протягом навчального року.

Навчально-виховні результати модуля «Література та творчість» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

С. КУЛЬТУРА І ЦИВІЛІЗАЦІЯ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК СШ С. 3. 1. Учень формує уявлення про власну ідентичність і оцінює значення української культури в житті української національної меншини.	– аналізує наявну інформацію про українську культуру та українську культурну спадщину як частину європейської культурної спадщини – демонструє розуміння впливу української культури на власну ідентичність – інтерпретує інформацію про українську культурну спадщину	Учень за допомогою вчителя формує уявлення про власну ідентичність і аналізує значення української культури в житті української національної меншини.

УМК СШ С. 3. 2. Учень реалізує та розвиває різні види творчої діяльності відповідно до власних інтересів.	– демонструє та розвиває здатність до естетичної оцінки й критичного мислення – знайомиться з напрямками й представниками образотворчого та сценічного мистецтва – аналізує різні напрями й стилі в українському та хорватському мистецтві	Учень за допомогою вчителя реалізує та розвиває різні види творчої діяльності відповідно до власних інтересів.
УМК СШ С. 3. 3. Учень аналізує певний період з історії України.	– використовує первинні та вторинні джерела для дослідження та аналізу – знаходить і досліджує факти, пов'язані з історичними подіями та їхнім впливом на формування територіальних кордонів України – пояснює значення ключових переломних моментів в українській історії – застосовує хронологічні рамки для вивчення осіб, подій, явищ і процесів у певному періоді історії України	Учень за допомогою вчителя аналізує певний період з історії України.
УМК СШ С. 3. 4. Учень аналізує вплив глобалізації на соціально-економічний розвиток України, Європи та світу.	– пояснює вплив глобалізації на окремі соціально-економічні галузі – досліджує роль транснаціональних компаній і міжнародних організацій в Україні, Європі та світі – порівнює екологічні ініціативи для збереження довкілля в Україні, Європі та світі – пояснює важливість використання відновлюваних джерел енергії	Учень за допомогою вчителя аналізує вплив глобалізації на соціально-економічний розвиток України, Європи та світу.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Культурно-мистецький зміст: урочисті та святкові заходи, традиційні обряди та святкування, театральні вистави в межах школи та ширшої громади, а також у віртуальному форматі; культурні проєкти та фестивалі в Республіці Хорватії; ознайомлення зі всесвітньо відомими українськими митцями та їхніми найвідомішими творами; ознайомлення з художніми стилями в архітектурі, образотворчому та музичному мистецтві (експресіонізм, ар-деко, модернізм тощо); виставки, творчі майстер-класи з використанням різноманітних художніх технік; концерти представників української громади з Республіки Хорватії, Європи або з України; зустрічі з видатними представниками української національної меншини в рідному краї й регіоні, а за можливістю – з гостями з України; тексти з історії України, матеріали про українське мистецтво, мультимедійні матеріали, віртуальні екскурсії музеями; ознайомлення з традиційними музичними інструментами з фондів українських музеїв.

Історичний і географічний зміст та матеріали: динаміка історичного розвитку України з другої половини XIX до середини XX століття, виникнення та значення Української Народної Республіки; ключові події в українських землях під час Першої та Другої світової війни; значення української політичної еміграції в європейських країнах та її вплив на політичне життя України; національні, релігійні, ідеологічні переслідування та репресії, Голодомор, Голокост, геноциди та інші злочини проти людяності, що були скоєні в Україні; творчість українських митців у добу тоталітарного режиму; роль незалежної України як важливого чинника в європейському географічному просторі; вплив глобалізації на соціально-економічний розвиток України, Європи та світу; місця в Україні, які учень хотів би відвідати в межах міжнародних проєктів або з туристичною метою; тексти з історії України та про географічні особливості країни; видатні постаті згаданого періоду.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Учитель використовує певні матеріали для самостійного створення тем з культури, мистецтва, історії та географії України, таким чином заохочуючи учнів до самостійного дослідження й вивчення інформації про Україну та українську діаспору в Республіці Хорватія, Європі та світі. Учитель розпізнає та підтримує усвідомлення учнем своєї належності до української національної меншини. Він мотивує учнів до участі в культурних заходах і проєктах.

Рекомендується спрямовувати увагу вчителя на заохочення активності учнів у формуванні власної позиції щодо історичних подій та сучасних процесів, які визначають напрями розвитку сучасної України.

Учитель самостійно визначає кількість, вибір і розподіл рекомендованих видів діяльності та матеріалів протягом навчального року. Навчально-виховні результати модуля «Культура і цивілізація» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, іншими предметами та міжпредметними темами.

4-Й КЛАС СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ – 175 годин на рік

А. МОВА І КОМУНІКАЦІЯ		
Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК СШ А. 4. 1. Учень розуміє довгий і складний текст під час слухання й читання.	– загально, вибірково й детально розуміє довгі й складні автентичні тексти – загалом розуміє фахові тексти – робить висновки з контексту й прихованого змісту – розуміє зміст висловлювань, виголошених у звичайному темпі	Учень із періодичною допомогою вчителя розуміє довгий і складний автентичний текст.
УМК СШ А. 4. 2. Учень створює довгий і складний усний текст.	– формулює та виголошує довгі й складні тексти на знайомі й незнайомі теми – детально описує, переказує й порівнює опрацьований зміст – критично розглядає опрацьований матеріал з різних точок зору – виражає власну думку структуровано та підкріплює її аргументами – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів	Учень із періодичною допомогою вчителя створює довгий і складний усний текст і використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів, припускаючись незначних помилок.
УМК СШ А. 4. 3. Учень бере участь у довгій і складній розмові.	– бере участь у довгих і складних розмовах та дискусіях – бере участь у повсякденних мовних ситуаціях і формальних контекстах – активно веде розмову або долучається до неї – пристосовує розмову відповідно до формального чи неформального контексту – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів	Учень за допомогою вчителя бере участь у довгій і складній розмові та використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів, припускаючись незначних помилок.
УМК СШ А. 4. 4. Учень пише довгий і складний текст.	– пише довгі й складні тексти – планує зміст, структуру й форму тексту – виражає причинно-наслідкові зв'язки, припущення, а також аргументи «за» і «проти» певної точки зору – застосовує неформальний і формальний (офіційний) стиль письма – письмово висловлює свою думку та підкріплює її аргументами, згрупованими з різних джерел – правильно застосовує правила українського правопису – самостійно продуктивно використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів	Учень за допомогою вчителя пише довгий і складний текст і використовує засвоєні мовні засоби для створення нових текстів, припускаючись незначних помилок.

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані теми: повсякденна діяльність, міжособистісні стосунки, житло, мода, харчування, здоров'я; спорт; популярна культура; освіта і праця/професія, ремесла, дозвілля та розваги, довкілля та екологія, технології та медіа; політика, суспільство та активна громадянська позиція; наука і мистецтво; економіка та господарство.

Рекомендовані мовні структури: дієслова в усіх часах і способах, іменники у всіх відмінках, прикметники у всіх відмінках, займенники у всіх відмінках, прислівники й прийменники, частки, заперечення, дієприкметники та дієприслівники, відмінювання числівників, складні речення.

Мовно-комунікативні функції: вираження почуттів, висловлення думки, опис планів, опис часових (минулий, теперішній і майбутній час), просторових та логічних зв'язків, пояснення та аргументація, вираження припущень і потенційних дій, формулювання та висунення аргументів, виклад і промова, вираження абстрактних ідей, участь у дискусії.

Рекомендовані види текстів: пісні (традиційні та сучасні), комікси, діалогічні тексти, статті/тексти (наприклад, з молодіжних журналів, газет і часописів, інтернет-ресурсів), художні тексти, різні форми адаптованих або автентичних текстів, що відповідають віку, досвіду та мовному розвитку учнів.

Зазначені теми й зміст для досягнення навчально-виховних результатів є лише рекомендацією. Учитель самостійно визначає їхню кількість, добір і розподіл протягом навчального року.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Рекомендовані види діяльності: поєднання вербального та невербального змісту, опис предметів і зображень, акторська гра, діалоги, що імітують реальні комунікативні ситуації, доповнення текстів, відновлення правильної послідовності тексту на основі часових і причинно-наслідкових зв'язків, переказ послідовності подій, написання нового завершення історії або відсутньої частини, створення класного блогу, електронне листування з партнерським класом, проектні завдання (плакат, інсценізація, створення ментальних карт), створення презентацій, усний виклад.

Лексичний матеріал добирається відповідно до розвитку та віку учнів, з урахуванням міжпредметних зв'язків. Під час вибору тем учитель може орієнтуватися на потреби, інтереси та можливості учнів.

Мовні структури вводяться у комунікативному контексті. Використовується метамова, адаптована до мовного розвитку учнів, і, відповідно до можливостей, застосовується когнітивний підхід до вивчення мови. Відповідно до раніше набутого знання до навчання можна включити порівняння між українською та хорватською мовами, а мовні закономірності можуть викладатися також і хорватською мовою.

На рецептивному рівні учні ознайомлюються і з ширшим спектром мовних структур, ніж це зазначено вище.

Навчально-виховні результати модуля «Мова і комунікація» доповнюються та реалізуються у взаємозв'язку з двома іншими модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

В. ЛІТЕРАТУРА І ТВОРЧІСТЬ

Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК СШ В. 4. 1. Учень читає з розумінням різні типи текстів із різних джерел.	- самостійно обирає художній/нехудожній текст для читання з-поміж запропонованих - демонструє розуміння тексту та описує його характеристики - виразно читає вголос із правильним наголосом - обирає релевантну інформацію з різних джерел - розуміє ідею тексту й відрізняє важливі дані від другорядних	Учень читає з розумінням, описує характеристики тексту та обирає релевантну інформацію з різних джерел.
УМК СШ В. 4. 2. Учень висловлює свою думку й обґрунтовує власну позицію щодо тексту, порівнюючи свої погляди з поглядами інших.	- висловлює емоційне, пізнавальне й естетичне враження після опрацювання літературного тексту - висловлює та обґрунтовує свою думку щодо ідей тексту - порівнює текст зі своїм читацьким досвідом і сприйняттям - порівнює свої погляди з поглядами інших	Учень із періодичною допомогою вчителя висловлює свою думку щодо тексту й обґрунтовує власну позицію.
УМК СШ В. 4. 3. Учень інтерпретує художній текст, критично його оцінює на основі власного досвіду й контексту та пов'язує із жанровими, композиційними й стильовими ознаками.	- інтерпретує художній текст - пов'язує інтерпретацію з жанровими, композиційними й стильовими ознаками - застосовує раніше засвоєні літературознавчі поняття, необхідні для інтерпретації художнього тексту - порівнює різні інтерпретації прочитаного тексту й поважає різні літературні смаки - критично оцінює художній текст на основі власного досвіду й контексту	Учень за допомогою вчителя інтерпретує художній текст та критично його оцінює.
УМК СШ В. 4. 4. Учень описує періоди української літератури, а також літературні жанри текстів і їхні характеристики.	- ознайомлюється з періодами української літератури та називає їх - називає найвідоміших представників окремих періодів української літератури та їхні вибрані твори - помічає відмінності й подібності в творах, написаних у різних історичних, суспільних і культурних контекстах - описує риси певної стильової формації української літератури - наводить хронологічну послідовність періодів української літератури	Учень із періодичною допомогою вчителя описує періоди української літератури, їхні характеристики та літературні жанри текстів.

УМК СШ В. 4. 5. Учень творчо самовиражається на основі літературного досвіду.	– на основі літературного враження самостійно створює власні творчі роботи, що відображають креативність, оригінальність і творче мислення – самостійно готує різні форми художньо-мистецької інтерпретації, використовуючи різноманітні техніки, форми вираження та медіа – презентує свою творчу роботу індивідуально або в команді – досліджує літературну й мовну спадщину української громади та створює інші творчі роботи відповідно до власного задуму та здібностей	Учень із періодичною допомогою вчителя творчо самовиражається під впливом літературного враження.
---	---	--

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Тексти: прозові, драматичні твори, а також вибрані приклади поезії та дискурсивних літературних форм. Рекомендується широкий спектр літературних жанрів з усіх родів літератури.

Джерела: антології, збірки та літературні твори обраних авторів, довідкова література (літературознавчі лексикони, енциклопедії тощо), літературні тексти, матеріали з молодіжних українських журналів і часописів та видань української національної меншини, інтернет-контент, радіо- та телевізійні програми, українські анімаційні, документальні й художні фільми, кіноказки тощо.

Рекомендовані тексти та інші матеріали: уривки з вибраних творів видатних письменників за вибором учителя: Олександр Довженко «Ніч перед боєм», «Мати», «Воля до життя», «Зачарована Десна», Павло Тичина «Сонячні кларнети», Максим Рильський, Борис Олійник «Пісня про матір», Михайль Семенко «Місто», «Тиждень», Олесь Гончар «Собор», Юрій Яновський «Майстер корабля», Григорій Тютюнник «Три зозулі з поклоном», Василь Симоненко, Василь Стус «Через сотні сумнівів я йду до тебе», «Господи, гніву пречистого», «На колимським морозі», «Як добре те, що смерті не боюся я», «Пам'яті Алли Горської», Ліна Костенко «Страшні слова, коли вони мовчать», «Життя іде», «Доля», «Моя любов, я перед тобою», «Маруся Чурай», «Сніг у Флоренції», Дмитро Павличко, Іван Драч «Крила», «Балада про соняшник», Микола Вінграновський «Губами теплими й оком золотим», «Цю жінку я люблю», Олег Лишега «Брате Лібо», Грицько Чубай, Наталка Білоцерківець, Валер'ян Шевчук «Дім на горі», Юрій Андрухович «Астролог», «Shevchenko's OK», Оксана Забужко «Сестро, сестро», Тарас Прохасько «НепрОсті», Олександр Ірванець «Маленька п'єса про зраду», вибрані поезії, Юрій Винничук «Танго смерті», Андрій Курков «Садівник з Очакова», «Львівські гастролі Джиммі Хендрікса», Євгенія Кононенко новели, Марія Матіос «Солодка Даруся», Сергій Жадан «Ворошиловград», вибрані поезії, збірки «Тамплієри», «Скрипниківка», Софія Андрухович «Фелікс Австрія», Юрій Іздрик «Молитва», «Воццек», Максим Кривцов поезії, Вікторія Амеліна поезії, Галина Крук поезії та інші твори за вибором учителя.

Рекомендується вивчення стилістично-поетичних ознак текстів, характерних для української літератури соцреалізму (паралельно вивчається розвиток української літератури за межами України: праська школа, МУР, Нью-Йоркська група), покоління шістдесятників, постмодернізму, а також творів сучасних авторів. Рекомендується актуалізація знань з усіх попередніх літературних періодів.

Історії та оповіді про українських науковців та митців за вибором учителя: Лесь Курбас, Дзига Вертов і Олександр Довженко, Давид Бурлюк, Олександр Кошиць, Володимир Вернадський, Іван Карабиць, Алла Горська, Віктор Зарецький, Петро Бобонич, Валентин Бібік, Діана Петриненко, сучасні українські митці тощо.

Учень, на основі прочитаного тексту й інформації, отриманої від учителя, опановує ознаки літературно-історичного періоду та поетики, притаманні заданому тексту і відповідному контексту. Учень розпізнає й оцінює зазначені ознаки, формує ставлення до поетик заграних літературних періодів, порівнює їх і пояснює відмінності на основі власного читацького досвіду, досліджує й інтерпретує соціально-історичний і культурний контекст на прикладах вибраних текстів.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Деякі рекомендовані види діяльності: майстер-класи, дискусії, доповнення текстів, декламація, інсценізація та інші види діяльності, що спрямовані на формування позитивного ставлення до української мови й літератури, а також стимулювання творчості учнів. Переказ, активна розмова за участі всіх учнів та аналіз запланованих текстів на уроці використовуються з метою розвитку стійкої читацької звички, підкреслюючи значущість кожної індивідуальної думки. Учень літературно самовиражається усно, письмово, за допомогою візуалізації та творчих робіт. Робота орієнтована на постійну творчу співпрацю, діалог учителя й учня з художнім твором, що забезпечує широкий простір для самостійного осмислення й розуміння літератури як феномена мистецтва.

Літературознавчі знання сприяють розширенню власного читацького досвіду й формуванню позитивного ставлення до читання. Учитель заохочує учнів до аналізу художніх творів. Учень аналізує вибрані літературні тексти відповідно до теми й жанру. Тексти відповідають можливостям учня та відзначаються тематичним і жанровим різноманіттям, пов'язаним з інтересами учня та його життєвою реальністю. В аналізі літературних творів застосовуються попередньо засвоєні літературознавчі знання, а нові літературознавчі поняття та терміни вводяться залежно від типу прочитаного тексту.

Учитель заохочує учнів до творчого самовираження. Очікувані результати можуть досягатися індивідуально або в груповій роботі. Учитель цінує самостійність учня та поважає його можливості. Учень представляє свою роботу в школі та поза її межами, як у реальному, так і в цифровому середовищі.

При виборі текстів учитель повинен зважати на жанрове, стильове й тематичне різноманіття, а також на рецептивні можливості учнів. Учитель самостійно обирає уривки текстів для досягнення виховно-освітніх результатів і сам вирішує щодо кількості та розподілу рекомендованих видів діяльності протягом навчального року.

Навчально-виховні результати модуля «Література та творчість» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, з іншими предметами та міжпредметними темами.

C. КУЛЬТУРА І ЦИВІЛІЗАЦІЯ		
Навчально-виховні результати	Розробка результатів	Рівень опанування результату на рівні «добре/достатній рівень» наприкінці навчального року
УМК СШ С. 4. 1. Учень інтегрує інформацію про Україну, елементи української культури та культури української національної меншини в Республіці Хорватія, створюючи цілісне уявлення про власну культуру й ідентичність у мультикультурному суспільстві.	– пов'язує власну ідентичність з українською культурною ідентичністю – осмислює та усвідомлює свою ідентичність громадянина Республіки Хорватія, Європи та світу, і водночас ідентичність представника української національної меншини – описує мультикультурність і пояснює її впливи на прикладах з України, Хорватії та світу – висловлює аргументовані погляди щодо елементів української культури та культури української меншини в Республіці Хорватія – визначає, у якій сфері може зробити найбільший внесок у своїй громаді для національної меншини, у тісному зв'язку з іншими меншинами й представниками більшості	Учень за допомогою вчителя інтегрує знання про Україну й українську культуру та створює цілісну картину власної ідентичності у мультикультурному суспільстві.
УМК СШ С. 4. 2. Учень дискутує про різні мистецькі підходи та критично оцінює і поціновує українське мистецтво й митців.	– називає найвідоміші твори мистецтва українських митців в архітектурі, кінематографії, театральному, образотворчому й музичному мистецтві – демонструє й розвиває здатність до естетичної оцінки й критичного мислення – оцінює та поціновує різні мистецькі підходи українських митців	Учень за допомогою вчителя дискутує про мистецькі підходи та критично оцінює і поціновує українське мистецтво й митців.
УМК СШ С. 4. 3. Учень аналізує певний період з історії України.	– використовує первинні й вторинні джерела для дослідження та аналізу – знаходить і досліджує факти, пов'язані з історичними подіями й їхнім впливом на формування територіальних кордонів України – аналізує значення ключових переломних моментів в історії України – тлумачить зміни соціальних явищ, процесів, цінностей і поглядів у певному періоді історії України – застосовує хронологічні рамки у вивченні осіб, подій, явищ і процесів	Учень за допомогою вчителя аналізує певний період з історії України.
УМК СШ С. 4. 4. Учень аналізує сучасне геополітичне значення України в Європі та світі.	– описує положення України як «пограниччя» між західною та східною цивілізаціями на геополітичній карті світу – аналізує значення України в захисті європейських і демократичних цінностей та свобод – досліджує вплив сільського господарства, промисловості, енергетики, використання відновлюваних джерел енергії, розвитку науки, технологій і туризму України на європейську й світову економіку	Учень за допомогою вчителя аналізує сучасне геополітичне значення України в Європі та світі.
Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів: Культурно-мистецький зміст: урочисті та святкові заходи, традиційні обряди й святкування, театральні вистави в шкільному середовищі, ширший спільноті та у віртуальному форматі; культурні проекти й фестивалі в Республіці Хорватія; ознайомлення зі всесвітньо відомими українськими митцями та їхніми найвідомішими творами; ознайомлення з художніми стилями в архітектурі, образотворчому та музичному мистецтві (сучасне мистецтво); виставки, творчі майстер-класи з використанням різних художніх технік; концерти представників української громади Республіки Хорватія, Європи або митців з України; зустрічі з видатними представниками української національної меншини в рідному краї та регіоні, а за можливістю – із запрошеними гостями з України; тексти з історії України, матеріали про українське мистецтво, мультимедійний контент; віртуальні екскурсії музеями; ознайомлення з традиційними музичними інструментами з фондів українських музеїв.		

Зміст навчання для досягнення освітньо-виховних результатів:

Культурно-мистецький зміст: урочисті та святкові заходи, традиційні обряди й святкування, театральні вистави в шкільному середовищі, ширшій спільноті та у віртуальному форматі; культурні проекти й фестивалі в Республіці Хорватія; ознайомлення зі всесвітньо відомими українськими митцями та їхніми найвідомішими творами; ознайомлення з художніми стилями в архітектурі, образотворчому та музичному мистецтві (сучасне мистецтво); виставки, творчі майстер-класи з використанням різних художніх технік; концерти представників української громади Республіки Хорватія, Європи або митців з України; зустрічі з видатними представниками української національної меншини в рідному краї та регіоні, а за можливістю – із запрошеними гостями з України; тексти з історії України, матеріали про українське мистецтво, мультимедійний контент; віртуальні екскурсії музеями; ознайомлення з традиційними музичними інструментами з фондів українських музеїв.

Історичний і географічний зміст: динаміка історичного періоду від середини ХХ століття до сьогодення; здобуття суверенітету України – проголошення незалежності та суспільно-політичні зміни; Будапештський меморандум; Помаранчева революція, Майдан, Революція гідності; війна в східноукраїнських регіонах з 2014 року, збройна агресія Російської Федерації проти України з 24 лютого 2022 року; гуманітарна та військова допомога Республіки Хорватія Україні; хід оборонної війни України проти російської агресії й внесок України в захист демократії та свободи в Європі; антиглобалістські рухи; способи збереження географічного різноманіття як моделі запобігання негативним наслідкам глобалізації; місця та локації в Україні, які учень хотів би відвідати в межах міжнародних проєктів або з туристичною метою; тексти з історії України та про географічні особливості країни; видатні особистості зазначеного періоду.

Рекомендації для досягнення освітньо-виховних результатів:

Учитель використовує певні матеріали для самостійного створення тем з культури, мистецтва, історії та географії України, з метою пробудження інтересу учнів до самостійного дослідження й вивчення інформації про Україну та українську діаспору в Республіці Хорватія, Європі й світі. Учитель розпізнає й підтримує усвідомлення учнем своєї приналежності до української національної меншини. Він мотивує учнів до участі в культурних заходах і проєктах.

Рекомендується звернути увагу вчителя на заохочення активної участі учнів у формуванні власного ставлення і позиції щодо історичних подій та сучасних процесів, що визначають напрямки розвитку сучасної України.

Учитель самостійно визначає кількість, вибір і розподіл матеріалів та рекомендованих видів діяльності протягом навчального року.

Навчально-виховні результати модуля «Культура і цивілізація» взаємодоповнюються й реалізуються у взаємозв'язку з іншими двома модулями, іншими предметами та міжпредметними темами.

Е. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ПРЕДМЕТАМИ ТА МІЖПРЕДМЕТНИМИ ТЕМАМИ

Курикулум (навчальна програма) з предмета «Українська мова і культура» пов'язана з предметними навчальними програмами, на основі яких реалізується освітній процес у початкових і середніх школах Республіки Хорватія. Курикулум (навчальна програма) з української мови органічно пов'язана з освітніми напрямками та міжпредметними темами інших навчальних дисциплін.

Мова як засіб вираження та спілкування слугує учням посередником у засвоєнні навчального матеріалу та міжпредметних тем. Завдяки цій ролі мова безпосередньо впливає на успішність у засвоєнні інших навчальних змістів.

Предмет «Українська мова і культура» належить до мовно-комунікаційної освітньої галузі курикула (навчальної програми) й найбільше пов'язаний з іншими предметами суспільно-гуманітарної та мистецької галузей. Навчально-виховні і освітні результати навчальної програми предмета «Українська мова і культура» безпосередньо відображають очікування та цілі, визначені в навчальних програмах міжпредметних тем: «Учитися вчитися», «Особистісний і соціальний розвиток», «Громадянська освіта й виховання», «Використання інформаційних і комунікаційних технологій», а міжпредметні теми «Сталий розвиток», «Здоров'я» та «Підприємництво» реалізуються за допомогою навчального змісту та матеріалів українською мовою.

Предмет «Українська мова і культура» змістовно та методологічно тісно пов'язаний із предметом «Хорватська мова».

Зважаючи на потужні політико-економічні та історичні зв'язки між Республікою Хорватія та Україною, а також на численну українську діаспору, яка присутня в Республіці Хорватія понад

століття, українська мова є засобом, що сприятиме розвитку економічної, культурної та освітньої мобільності молоді з метою здобуття навичок навчання впродовж усього життя та ширших кар'єрних компетентностей. У процесі інтеграції України до європейських структур вивчення та знання української мови матиме додаткову вартість, що заохочується політикою й рекомендаціями Ради Європи.

Е. НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТА

Досвід навчання

Орієнтація на учня є основним принципом сучасного навчання та викладання предмета «Українська мова і культура», тому в освітньому процесі враховуються індивідуальні особливості, потреби та інтереси учнів, які необхідно адаптувати до їхнього когнітивного, афективного та мовного розвитку. При цьому слід також урахувати попередній досвід навчання, а також контакти з іншими мовами.

Навчання – це динамічний і активний процес, тому викладання пристосовується до різних стилів навчання та видів роботи, які реалізуються через співпрацю, дослідницьке, творче та інноваційне навчання. У молодших класах початкової школи наголос робиться на слуховому сприйнятті та усному мовленні, а навчання й викладання базується на навчанні з залученням усіх органів чуття та на цілісному підході, який включає елементи гри.

У старших класах початкової школи й у середній школі навчання ґрунтується на когнітивному підході, поступовому поясненні мовних структур і їхніх функцій, а також на закладанні та розвитку основ для подальшого самостійного навчання.

Викладання предмета «Українська мова і культура» також передбачає практичне застосування в реальному світі шляхом

зв'язку з позашкільним середовищем. Важливо розвивати мотивацію учнів і позитивне ставлення до української мови й культури, а також спрямовувати цілі навчання на розвиток комунікативної та міжкультурної компетентностей.

Вивчення української мови й культури збагачує досвід учня, сприяє розвитку аналітичного та креативного мислення, а також інтересу до інших культур, що сприяє формуванню його мультикультурної ідентичності. Для учнів з особливими освітніми потребами навчання індивідуалізується з метою задоволення їхніх потреб, включаючи адаптовані цілі, стратегії викладання та оцінювання досягнень. Усі навчальні заходи спрямовані на досягнення всіх виховно-освітніх результатів у трьох модулях, які утворюють цілісну структуру кожного навчального року і класу.

Роль вчителя/викладача

Під час навчання й викладання предмета «Українська мова і культура» учитель застосовує інноваційні принципи та методи навчання як у теорії, так і на практиці, постійно вдосконалює свої професійні компетентності з метою підтримання високого професійного рівня викладання відповідно до вимог сучасного суспільства. Учитель розробляє й впроваджує креативні форми роботи, організовує навчальний процес, оцінюючи попередньо набуті знання й уміння учнів, враховуючи їхні індивідуальні особливості і відмінності щодо їх здібностей і стилів навчання, а також культурне й соціальне середовище, з якого походить учень.

У процесі викладання враховуються й приймаються до уваги індивідуальні відмінності між учнями (рівень володіння українською мовою, обізнаність з історичними й сучасними подіями в Україні, інтерес до окремих напрямків і сфер культури).

Учитель предмета «Українська мова і культура» – це фахівець, який володіє високим рівнем мовно-комунікативної компетентності українською мовою, методичними знаннями, а також загальними, педагогічними, психологічними й дидактичними компетентностями.

Учитель/викладач сприймає мовні помилки учня як невід'ємну частину навчального процесу, заохочує його до активного використання мови впевнено й сміливо, без страху.

Учитель/викладач адаптує методи та зміст навчання до потреб учня, розробляючи різні види діяльності. Він створює умови для співпраці та спілкування в різних ситуаціях, підтримує самостійність, ініціативу, почуття індивідуальності й ідентичності, а також підтримує учня в розкритті його повного потенціалу. Водночас вчитель заохочує та спонукає розвиток емпатії, чутливості до потреб інших та відкритості до різноманітності.

Від учителя очікується професійний підхід, який передбачає етичність, справедливість, послідовність і систематичність.

Учитель також відіграє активну роль у співпраці з батьками, колегами-фахівцями, іншими педагогами/вчителями в школі та поза її межами, різними організаціями національних меншин і освітніми установами щоб забезпечити учням найкращі умови та поступ у процесі ефективного оволодіння знаннями, навичками та у формуванні цінностей.

Матеріали та джерела

Учитель/викладач обирає, розробляє та використовує навчальні матеріали з різних джерел відповідно до запланованих видів діяльності, спрямованих на досягнення навчально-виховних ре-

зультатів, з урахуванням вікових особливостей, мовного рівня, інтересів і потреб учнів. Це також включає і матеріали для інтегрованого вивчення мови та змісту, що дає змогу поєднувати зміст предмета «Українська мова і культура» із матеріалами з інших освітніх галузей, модулів і предметів, сприяючи таким чином міждисциплінарному підходу.

Окрім затверджених підручників і додаткових та допоміжних навчальних засобів, учитель/викладач використовує адаптовані та автентичні матеріали, зокрема цифрові, інтерактивні й мультимедійні ресурси.

Учитель/викладач може користуватися авторськими підручниками, виданими в Республіці Хорватія, оригінальними підручниками з України, а також текстами авторів української національної громади. Важливо підкреслити значущість ознайомлення і взаємодії з мовним і культурним контекстом поза межами класу (наприклад, за допомогою програм, передбачених для вивчення української мови, а також загалом за допомогою усіх видів мультимедійного контенту українською мовою), що відповідають віковим особливостям і мовному рівню учня.

Матеріали та джерела мають бути різноманітними й доступними для учнів і вчителів/викладачів з метою якомога успішнішого засвоєння мови, враховувати мовні особливості, їхні функції та зв'язок між мовою і культурою. Окрім зазначених матеріалів, використовуються словники та інші довідкові видання та література.

Відповідно до своєї активної ролі у процесі навчання та викладання, учні беруть участь у пошуку, виборі та створенні власних матеріалів і джерел. Навчальні матеріали є для них змістовними та зрозумілими, заохочують до дослідження та критичного аналізу знань, припущень, ідей і моделей поведінки, що позитивно впливає на розвиток критичного й креативного мислення.

Навчальне середовище

Вивчення предмета «Українська мова і культура» відбувається передусім у шкільному середовищі, але також і поза його межами. Шкільне навчання доповнюється такими заходами, як відвідування організацій та осередків національної меншини, поїздки до місць у Республіці Хорватія, де проживає українська національна меншина, а також подорожі до України, що дає можливість встановлення контакту з носіями української мови. Надалі, важливим аспектом процесу є навчання та викладання в реальному середовищі, тобто відвідування культурних подій, фестивалів, виступів, кіносеансів, виставок, театральних вистав, літературних вечорів, присвячених українській літературі тощо. Такий підхід забезпечує різноманітність середовища, що сприяє ефективному навчанню та викладанню.

Окрім реального середовища, надзвичайно важливим є і цифрове середовище, оскільки воно є природним та комфортним для учнів. Під цифровим середовищем маються на увазі відеогри, вікторини, створення класних сторінок у соціальних мережах, використання форумів і баз даних, спілкування з іншими учнями, які вивчають українську мову в країні та за кордоном, а також з носіями мови тощо. Використання сучасних технологій у процесі навчання та викладання є одним із ключових чинників, що сприяє мотивації та підвищенню ефективності навчання.

Успішність вивчення та викладання української мови значною мірою залежить від середовища, у якому учень здобуває нові знання і навички, оскільки стимулює та різноманітне середовище сприяє швидшому й легшому оволодінню мовою. У

такому середовищі навчальний процес орієнтований на учня, він не боїться помилок, охоче співпрацює з іншими учнями та поважає їх, а знання і навички, які засвоює, тісно пов'язані з його повсякденним досвідом і діяльністю.

Визначений час

«Українська мова і культура» вивчається як мова української національної меншини в Республіці Хорватія з першого класу початкової школи та охоплює початкову й середню освіту, тож відповідно навчання триває вісім або дванадцять років. Проте, зважаючи на те, що учні можуть долучитися до програми й пізніше, тривалість навчання може бути й коротшою. У будь-якому випадку рекомендується розпочинати навчання якомога швидше, оскільки вивчення мови з раннього віку є основою для досягнення високої мовної компетентності, а також для ознайомлення з культурою та її прийняття.

Учитель/викладач приділяє увагу досягненню навчально-виховних результатів трьох освітніх модулів у рамках предмета «Українська мова і культура» у різних класах, залежно від їхнього плану вивчення під час певного навчального року. Однак учитель/викладач самостійно визначає, скільки часу необхідно приділити засвоєнню кожного конкретного результату, керуючись власною оцінкою ситуації та навчального контексту. Попередні знання учнів, їхня мотивація, кількість учнів у класі тощо безперечно впливають на підхід учителя/викладача та спосіб реалізації навчальної програми.

Об'єднання учнів у навчальні групи

Учні, передусім, об'єднуються в навчальні групи на основі поданої заявки на вивчення предмета «Українська мова і культура». Під час проведення основних, позакласних і позашкільних занять навчальні групи можуть поділятися з метою врахування індивідуальних потреб і уподобань учнів, а також для покращення опанування конкретного завдання.

Робота в групі сприяє розвитку відчуття спільноти, приносить задоволення від досягнення навчальних цілей у атмосфері взаємної поваги та співпраці між учасниками. Надзвичайно важливим є індивідуальний внесок кожного учня.

Учитель/викладач заохочує розвиток схильностей учнів і виявляє як обдарованість, так і можливі індивідуальні потреби кожного учня.

Г. ОЦІНЮВАННЯ ОПАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У межах курикулуму (навчальної програми) предмета «Українська мова і культура» описано елементи оцінювання, три підходи до оцінювання, а також способи надання зворотного зв'язку та звітності щодо засвоєння навчально-виховних результатів. Елементи оцінювання визначено навчально-виховними результатами у межах таких модулів: А. Мова і комунікація, В. Література і творчість, С. Культура і цивілізація.

Досягнення результатів навчання. Рівень досягнення результатів у межах модуля А. Мова і комунікація, а також частини результатів із модулів В. Література і творчість і С. Культура і цивілізація, щодо засвоєння знань, оцінюється описово у першому півріччі (семестрі) першого класу початкової школи, а починаючи з другого семестру першого класу – як описово, так і кількісно.

Засвоєння частини результатів із модулів В. Література і творчість і С. Культура і цивілізація, щодо формування поглядів, креативного вираження та творчості, оцінюється виключно описово як у початковій, так і у середній школі.

Елемент оцінювання *Література* охоплює аналіз і синтез літературних творів, а також літературну творчість.

Елементи оцінювання у початковій школі:

1. Читання і слухання з розумінням
2. Письмо і зв'язне мовлення
3. Культурно-творча діяльність

Елементи оцінювання у середній школі:

1. Читання і слухання з розумінням
2. Письмо і зв'язне мовлення
3. Культурно-творча діяльність
4. Література

Існують три основні підходи до оцінювання: оцінювання для навчання, оцінювання як навчання, оцінювання результатів навчання.

Оцінювання для навчання здійснюється шляхом безперервного спостереження за учнем та його діяльністю і використовується для планування та покращення подальшого навчального процесу. Воно не передбачає виставлення кількісної оцінки, а забезпечує (якісний) зворотний зв'язок щодо процесів навчання, а також рівня засвоєння знань, навичок і ставлень. Методи оцінювання як навчання включають: перевірку домашніх робіт, короткі письмові перевірки знань, рубрики, контрольний листок, записи спостереження, портфоліо, зауваги тощо.

Оцінювання як навчання передбачає активне залучення учня до процесу оцінювання за постійної підтримки вчителя/викладача. Воно здійснюється шляхом учнівської саморефлексії, самооцінювання та взаємооцінювання серед учнів. Цей процес включає: рубрики для самооцінювання та взаємооцінювання, опитувальники, навчальні щоденники і журнали, плани навчання тощо. Оцінювання в процесі навчання також не передбачає виставлення кількісної оцінки, а лише забезпечує описовий зворотний зв'язок.

Оцінювання результатів навчання визначає рівень досягнення навчально-виховних результатів протягом та/або наприкінці навчального року. До форм оцінювання результатів навчання, зокрема, входять усні та письмові перевірки знань, учнівські проекти, моделювання ситуацій, дебати, есе тощо. Досягнення навчально-виховних результатів оцінюється відповідно до визначеного рівня засвоєння результатів навчання – «добре/достатній рівень». Учитель/викладач для кожного елемента оцінювання відповідно до цього рівня розробляє дескриптори, які визначають обсяг знань і ступінь сформованості навичок, необхідних для одержання певної оцінки.

Оцінка ґрунтується на різних формах оцінювання. У процесі оцінювання вчитель/викладач заохочує мовленнєву діяльність у змодельованих та реальних ситуаціях, що відповідає формам і змісту перевірки знань. Способи та критерії оцінювання вчитель/викладач визначає заздалегідь. Вони є зрозумілими для вчителя/викладача, учня та батьків/опікунів. Оцінювання результатів навчання завершується формуванням кількісної оцінки.

Як числовий показник рівня засвоєння навчально-виховних результатів, визначених навчальною програмою, зберігається п'ятибальна шкала оцінювання. Підсумкова оцінка виражається числом і словесно: незадовільно – 1, задовільно – 2, добре – 3, дуже добре – 4, відмінно – 5.

Звітність

Систематична звітність про прогрес учня в трьох освітніх модулях у рамках предмета «Українська мова і культура» надає зворотний зв'язок щодо рівня досягнення навчально-виховних результатів. Звітність передбачає збір та тлумачення даних про успіхи учня. Вона також має формотворчий вплив на подальше навчання та викладання, тобто частково слугує і сприяє вдосконаленню поточного рівня засвоєння навчально-виховних результатів.

Формування підсумкової оцінки

Підсумкова оцінка протягом усіх навчально-виховних циклів відображає рівень засвоєння навчально-виховних результатів у всіх трьох модулях, об'єднаних і визначених курикулом (навчальною програмою) предмета «Українська мова і культура». Підсумкова оцінка ґрунтується на професійному та об'єктивному рішенні вчителя/викладача, не обов'язково є середнім арифметичним окремих оцінок і слугує показником прогресу учня.

MINISTARSTVO MORA, PROMETA I INFRASTRUKTURE

1943

Na temelju članka 142. točke 8. Zakona o zračnom prometu (»Narodne novine«, br. 69/09, 84/11, 54/13, 127/13 i 92/14), ministar mora, prometa i infrastrukture donosi

PRAVILNIK O VREMENU OTVORENOSTI AERODROMA

Područje primjene

Članak 1.

(1) Ovim Pravilnikom utvrđuje se minimalno vrijeme otvorenosti aerodroma za koje je izdana Svjedodžba aerodroma.

(2) Minimalno vrijeme otvorenosti odnosi se na razdoblje od 26. listopada 2025. godine do 28. ožujka 2026. godine.

(3) Aerodromi iz stavka 1. ovoga članka su:

1. Zračna luka Brač
2. Zračna luka Dubrovnik/Ruder Bošković
3. Zračna luka Zagreb/Franjo Tuđman
4. Zračna luka Lošinj
5. Zračna luka Osijek
6. Zračna luka Pula
7. Zračna luka Rijeka
8. Zračna luka Split/Sveti Jeronim
9. Zračna luka Zadar.

Pojmovi

Članak 2.

Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

1) *aerodrom* – određeno područje (uključujući sve zgrade, instalacije i opremu) na zemlji ili na vodi, nepokretnoj strukturi uz

obalu ili plutajućoj strukturi, namijenjeno u cijelosti ili djelomično za kretanje, slijetanje, uzlijetanje i boravak zrakoplova

2) *vrijeme* – mjesno vrijeme

3) *vrijeme otvorenosti* – vrijeme od početka do završetka rada aerodromskih službi utvrđenih propisima

4) *Svjedodžba aerodroma* – svjedodžba izdana u skladu:

a) s Uredbom Komisije (EU) br. 139/2014 od 12. veljače 2014. o utvrđivanju zahtjeva i administrativnih postupaka u vezi s aerodromima (SL L 44, 14. 2. 2014.), kako je posljednji put izmijenjena Delegiranim uredbom Komisije (EU) 2020/2148 od 8. listopada 2020. o izmjeni Uredbe (EU) br. 139/2014 u pogledu sigurnosti uzletno-sletnih staza i zrakoplovnih podataka (SL L 428, 18. 12. 2020.), i pripadajućim dokumentima Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa (EASA) ili

b) s člankom 75. Zakona o zračnom prometu (»Narodne novine«, br. 69/09, 84/11, 54/13, 127/13 i 92/14) i člankom 4. Pravilnika o izdavanju svjedodžbe aerodroma i odobrenja za uporabu aerodroma (»Narodne novine«, broj 128/25).

Vrijeme otvorenosti

Članak 3.

(1) Aerodromi iz članka 1. stavka 3. ovoga Pravilnika moraju biti otvoreni:

Tablica 1-1. Vrijeme otvorenosti aerodroma

AERODROMI	VRIJEME		DANI 1-ponedjeljak 2-utorak 3-srijeda 4-četvrtak 5-petak 6-subota 7-nedjelja
	OD (sati)	DO (sati)	
Zračna luka Brač	08.00	14.00	1,2,3,4,5,6,7
Zračna luka Dubrovnik/Ruder Bošković	06.00	22.00	1,2,3,4,5,6,7
Zračna luka Zagreb/Franjo Tuđman	00.00	24.00	1,2,3,4,5,6,7
Zračna luka Lošinj	08.00	15.00	5,6,7
Zračna luka Osijek	06.15	16.00	1, 3, 5
	21.00	22.00	
	08.00	18.00	2, 4
Zračna luka Pula	08.00	18.00	1,2,3,4,5,6,7
Zračna luka Rijeka	00.00	24.00	1,2,3,4,5,6,7
Zračna luka Split/Sveti Jeronim	06.00	22.00	1,2,3,4,5,6,7
Zračna luka Zadar	08.00	20.00	1,2,3,4,5,6,7

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, operator aerodroma može, uslijed nepredviđenih hitnih operativnih okolnosti ili operativnih potreba, odrediti drugačije vrijeme otvorenosti od onog naznačenog u Tablici 1-1, uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za poslove prometa. Operator aerodroma obavezan je drugačije vrijeme otvorenosti objaviti na način uobičajen u zračnom prometu.

Otvorenost Zračne luke Brač izvan naznačenog vremena otvorenosti

Članak 4.

Zračna luka Brač bit će otvorena izvan vremena otvorenosti naznačenog u Tablici 1-1 na zahtjev koji se treba podnijeti u rad-

nom vremenu operatora aerodroma minimalno dvadeset četiri (24) sata prije leta za zrakoplove do MTOM 20000 kg, odnosno četrdeset osam sati (48) sati prije leta za zrakoplove preko MTOM 20000 kg, na e-mail: ppr@airport-brac.hr.

Otvorenost Zračne luke Dubrovnik/Ruđer Bošković izvan naznačenog vremena otvorenosti

Članak 5.

(1) Zračna luka Dubrovnik/Ruđer Bošković bit će otvorena izvan vremena otvorenosti naznačenog u Tablici 1-1 za sve letove kojima je usuglašen red letenja u skladu s Uredbom Vijeća (EEZ-a) br. 95/93 od 18. siječnja 1993. o zajedničkim pravilima za dodjelu slotova u zračnim lukama Zajednice (SL L 14, 22. 1. 1993.) i IATA kalendaru aktivnosti koji se odnosi na regulirane zračne luke.

(2) Zračna luka Dubrovnik/Ruđer Bošković bit će otvorena izvan vremena otvorenosti naznačenog u Tablici 1-1 samo uz suglasnost operatora aerodroma na zahtjev predan putem SITA komunikacijskog sustava na adresu DBVAPXH ili na e-mail: station-manager@airport-dubrovnik.hr minimalno dvadeset i četiri (24) sata prije leta.

Otvorenost Zračne luke Lošinj izvan naznačenog vremena otvorenosti

Članak 6.

Zračna luka Lošinj bit će otvorena izvan vremena otvorenosti naznačenog u Tablici 1-1 na zahtjev koji se treba podnijeti u radnom vremenu operatora aerodroma minimalno dvadeset i četiri (24) sata prije leta na jedan od načina kako slijedi: e-mail: info@airportmalilosinj.hr, tel. +385 (0) 51 231 666 ili fax: +385 (0) 51 235 148.

Otvorenost Zračne luke Osijek izvan naznačenog vremena otvorenosti

Članak 7.

Zračna luka Osijek bit će otvorena izvan vremena otvorenosti naznačenog u Tablici 1-1 na zahtjev predan u radnom vremenu operatora aerodroma na e-mail: opc@osijek-airport.hr minimalno dvadeset i četiri (24) sata prije leta.

Otvorenost Zračne luke Pula izvan naznačenog vremena otvorenosti

Članak 8.

Zračna luka Pula bit će otvorena izvan vremena otvorenosti naznačenog u Tablici 1-1 samo uz pisanu suglasnost operatora aerodroma na zahtjev predan putem SITA komunikacijskog sustava na adresu PUYAPXH i/ili e-mail: operations@airport-pula.hr minimalno dvadeset i četiri (24) sata prije leta.

Otvorenost Zračne luke Split/Sveti Jeronim izvan naznačenog vremena otvorenosti

Članak 9.

Zračna luka Split/Sveti Jeronim bit će otvorena izvan vremena otvorenosti naznačenog u Tablici 1-1 samo uz suglasnost operatora aerodroma na zahtjev predan putem SITA komunikacijskog sustava na adresu SPUAPXH do dvadeset i jedan (21) sat.

Otvorenost Zračne luke Zadar izvan naznačenog vremena otvorenosti

Članak 10.

Zračna luka Zadar bit će otvorena izvan vremena otvorenosti naznačenog u Tablici 1-1 na zahtjev koji se treba podnijeti putem SITA komunikacijskog sustava na adresu ZADAPXH ili na e-mail: groundops@zadar-airport.hr do dvadeset i jedan (21) sat.

Stupanje na snagu

Članak 11.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o vremenu otvorenosti aerodroma (»Narodne novine«, broj 58/25).

(2) Ovaj Pravilnik stupa na snagu prvoga dana od dana objave u Narodnim novinama, a primjenjuje se u razdoblju navedenom u članku 1. stavku 2. ovoga Pravilnika.

Klasa: 011-02/25-02/16

Urbroj: 530-07-1-1-25-5

Zagreb, 20. listopada 2025.

Ministar
Oleg Butković, v. r.

1944

Na temelju članka 52. stavka 10. Pomorskog zakonika (»Narodne novine«, br. 181/04., 76/07., 146/08., 61/11., 56/13., 26/15. i 17/19.), ministar mora, prometa i infrastrukture donosi

**PRAVILNIK
O NAKNADI ZA UPORABU OBJEKATA
SIGURNOSTI PLOVIDBE**

Opće odredbe

Članak 1.

(1) Ovim Pravilnikom propisuje se visina, osnovica za obračun naknade za uporabu objekata sigurnosti plovidbe (u daljnjem tekstu: naknada) te izvanredne okolnosti odnosno okolnosti koje nisu redovita plovidba, a pod kojima se naknada ne plaća, kao i način plaćanja naknade.

(2) Naknadu naplaćuje trgovačko društvo Plovput d.o.o. (u daljnjem tekstu: Plovput) za obavljanje usluga postavljanja i održavanja objekata sigurnosti plovidbe.

(3) Pod objektima sigurnosti plovidbe iz stavka 2. ovoga članka podrazumijevaju se objekti sigurnosti plovidbe kako su definirani člankom 5. Pomorskog zakonika.

Definicije

Članak 2.

Izrazi upotrijebljeni u ovome Pravilniku, ako pojedinim odredbama nije drugačije određeno, imaju sljedeća značenja:

1. *brod za prijevoz kontejnera* označava teretni brod koji sav svoj teret prevozi u kontejnerima

2. *brod za prijevoz rasutih tereta* označava brod namijenjen za prijevoz suhog rasutog tereta

3. *domaći plovni objekt* označava plovni objekt koji ima hrvatsku državnu pripadnost

4. *Ministarstvo* označava ministarstvo nadležno za pomorstvo

5. *ostali neimenovani brodovi* označava brodove koji nisu taksonomski navedeni u Tarifi iz Priloga I. ovoga Pravilnika koji čini njegov sastavni dio (u daljnjem tekstu: Tarifa)

6. *putnički brod za kružna putovanja* označava putnički brod čija namjena nije prijevoz osoba od jedne do druge luke odredišta, nego je namijenjen za uživanje u putovanju i sadržajima na brodu (luksuznom ugođaju, avanturama, obrazovanju, kulturi, zabavi, športskim aktivnostima, wellnessu ili rekreaciji) te je opremljen za višednevni boravak putnika i pruža usluge prehrane, pića i napitaka i usluge smještaja

7. *ro – ro putnički brod* označava putnički brod opremljen tako da omogućava cestovnim i željezničkim vozilima da se ukrcaju na brod ili iskrcaju s njega vlastitim pogonom, povlačenjem ili potiskivanjem

8. *ro – ro teretni brod* označava teretni brod opremljen tako da omogućava cestovnim i željezničkim vozilima da se ukrcaju na brod ili iskrcaju s njega vlastitim pogonom, povlačenjem ili potiskivanjem

9. *strani plovni objekt* označava plovni objekt koji ima stranu državnu pripadnost

10. *tanker* označava brod namijenjen za prijevoz tekućih tereta ili plinova u različenom stanju u tankovima.

Obveznici plaćanja

Članak 3.

(1) Obveznici plaćanja naknade su vlasnici ili brodari plovni objekata od dana kada plovni objekti uplove u luku ili doplove na sidrište u unutarnjim morskim vodama ili teritorijalnom moru Republike Hrvatske.

(2) Smatra se da domaći plovni objekt plovi i boravi u unutarnjim morskim vodama ili teritorijalnom moru Republike Hrvatske od dana upisa u hrvatski upisnik brodova do dana brisanja iz hrvatskog upisnika brodova.

(3) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka, plovni objekti hrvatske državne pripadnosti registrirani za neograničenu plovidbu koji plove izvan unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske, nisu obveznici plaćanja naknade do dana uplova u luku ili doplova na sidrište u unutarnjim morskim vodama ili teritorijalnom moru Republike Hrvatske.

Osnovica za obračun naknade

Članak 4.

(1) Osnovica za obračun naknade je bruto tonaža (BT) plovnog objekta u skladu s odredbama Međunarodne konvencije o baždarenju brodova, 1969 (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 1/92) kako je naznačena u brodskoj svjedodžbi odnosno drugoj odgovarajućoj ispravi plovnog objekta i vremensko razdoblje boravka plovnog objekta u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske od 30 dana (mjesečna naknada) odnosno 12 mjeseci (godišnja naknada).

(2) Ukoliko brodska svjedodžba, odnosno druga odgovarajuća isprava iz stavka 1. ovoga članka nije dostupna, kao osnovica za obračun naknade mjerodavna je bruto tonaža kako je naznačena u Hrvatskom integriranom pomorskom informacijskom sustavu (u daljnjem tekstu: CIMIS) odnosno upisniku brodova za domaće plovne objekte.

(3) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, ukoliko plovni objekt u brodskoj svjedodžbi odnosno drugoj odgovarajućoj ispravi

nema izraženu bruto tonažu, za plovne objekte bez vlastitoga pogona kao osnovica za obračun naknade uzima se ukupna nosivost (DWT), za ratne brodove deplasman, a za tegljače svaki indicirani kilovat (kW).

(4) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka brodu kojem nije utvrđena ili se ne utvrđuje bruto tonaža (BT) sukladno Međunarodnoj konvenciji o baždarenju brodova, 1969 ili u skladu s pravilima za baždarenje pomorskih brodova, kao osnovica za obračun naknade uzima se bruto registarska tonaža (BRT).

Visina naknade

Članak 5.

(1) Visina naknade obračunava se prema Tarifi.

(2) Visinu naknade obračunava Plovput na način da osnovicu za obračun plovnog objekta pomnoži s pripadajućim koeficijentom naknade prikazanim u Tarifi za taj plovni objekt.

(3) Koeficijent naknade utvrđuje se za 30 dana i za 12 mjeseci.

Način obračuna i naplate naknade

Članak 6.

(1) Plovni objekt plaća mjesečnu ili godišnju naknadu prema svom odabiru, osim ako odredbama ovoga Pravilnika nije drugačije određeno.

(2) Mjesečna naknada plaća se za nedjeljivo razdoblje od 30 dana od dana kada plovni objekt uplovi u luku ili doplovi na sidrište unutarnjih morskih voda ili teritorijalnog mora Republike Hrvatske.

(3) Godišnja naknada plaća se za nedjeljivo razdoblje od 12 mjeseci od dana kada plovni objekt uplovi u luku ili doplovi na sidrište unutarnjih morskih voda ili teritorijalnog mora Republike Hrvatske.

(4) Mjesečnu naknadu iz stavka 2. ovoga članka vlasnik, brodar, agent ili druga osoba koja zastupa vlasnika odnosno brodarku dužan je platiti u roku od 15 dana od dana ispostavljanja računa.

(5) Godišnju naknadu iz stavka 3. ovoga članka vlasnik, brodar, agent ili druga osoba koja zastupa vlasnika odnosno brodarku dužan je platiti u roku od 30 dana od dana ispostavljanja računa.

(6) Naknada se ne umanjuje, a plaćena naknada ne vraća osobama iz stavka 4. i 5. ovoga članka ako je plovni objekt brisan iz upisnika brodova, ukraden, uništen, odnosno privremeno ili stalno izvan uporabe ili je promijenio vlasnika prije isteka razdoblja za koje je plaćena naknada.

(7) Svake dvije godine provest će se usklađenje naknade sa prosječnom stopom inflacije u Republici Hrvatskoj temeljenoj na službenim podacima Državnog zavoda za statistiku.

(8) Naknada se obračunava i naplaćuje u eurima.

Valjanost i osnova za izdavanje računa

Članak 7.

(1) Račun za naknadu je valjan ako glasi na bilo kojeg od upisanih vlasnika plovnog objekta prema podacima iz odgovarajućeg upisnika plovni objekata ili CIMIS-a na početku razdoblja na koje se odnosi račun ili na brodarku, agenta ili drugu osobu koja zastupa vlasnika odnosno brodarku.

(2) Račun će se također smatrati valjanim ako su mu naslov i adresa istovjetni s podacima iz upisnika plovni objekata ili CIMIS-a u doba ispostavljanja računa.

(3) Plovput račune iz stavka 1. i 2. ovoga članka izdaje prema dnevnom uvidu iz CIMIS-a, vlastitim saznanjima i izvadcima iz upisnika brodova Ministarstva.

Izuzetci od plaćanja naknade

Članak 8.

(1) Iznimno od odredbi članka 3. ovoga Pravilnika, naknadu ne plaćaju brodovi koji se koriste pravom neškodljivog prolaska teritorijalnim morem bez uplovljenja u luke i na sidrišta u Republici Hrvatskoj, kao i javni brodovi i ratni brodovi te drugi plovni objekti u izvanrednim okolnostima odnosno okolnostima koje nisu redovita plovdba.

(2) Plovni objekti u izvanrednim okolnostima odnosno okolnostima koje nisu redovita plovdba iz stavka 1. ovoga članka jesu plovni objekti koji uplove u luku ili doplove na sidrište u unutarnjim morskim vodama ili teritorijalnom moru Republike Hrvatske:

- a. radi više sile ili nevolje na moru
- b. radi ukrcaja ili iskrcaja oboljelih članova posade ili putnika
- c. radi iskrcaja brodolomaca ili osoba umrlih na brodu
- d. radi traganja i spašavanja ljudskih života na moru po nalogu Nacionalne središnjice za usklađivanje traganja i spašavanja na moru ili lučke kapetanije
- e. radi sprječavanja onečišćenja ili otklanjanja posljedica onečišćenja mora prema odobrenju ili nalogu Ministarstva, Nacionalne središnjice za usklađivanje traganja i spašavanja na moru, lučke kapetanije ili Stožera za provedu intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora u skladu s posebnim propisom
- f. po naredbi Ministarstva, lučke kapetanije, policije, carine ili Obalne straže Republike Hrvatske
- g. radi ukrcaja ili iskrcaja peljara ili službenih osoba lučke kapetanije, policije, carine i Obalne straže Republike Hrvatske
- h. radi iskrcaja tereta s oštećenoga plovnog objekta pod uvjetom da se taj teret nakon popravka ponovno ukrca na isti plovni objekt
- i. radi uzimanja odnosno stavljanja u tegalj plovnog objekta ili sličnih izvanrednih aktivnosti iz razloga sigurnosti plovidbe
- j. novosagrađeni plovni objekt bez porivnog stroja do njegovog stavljanja u rad.

(3) Izvanredne okolnosti odnosno okolnosti koje nisu redovita plovdba iz stavka 2. ovoga članka plovni objekt mora dokazati odgovarajućom ispravom koju je dužan priložiti zahtjevu za oslobođenje od plaćanja naknade za uporabu objekata sigurnosti plovidbe.

(4) Strani ratni brod kada vrši dopremu ili otpremu tereta, opreme ili osoba ili obavlja popravak u brodogradilištu plaća naknadu sukladno odgovarajućem tarifnom broju vrste plovnog objekta koji je utvrđen Tarifom.

(5) Plovni objekti koji uplovljavaju u luke u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske u međunarodnoj plovdbi radi raspreme ili remonta plaćaju jednokratno naknadu sukladno odgovarajućem tarifnom broju koji je utvrđen Tarifom.

(6) U slučaju raspreme iz stavka 5. ovoga članka plovni objekt status raspreme i njeno trajanje dužan je dokazati rješenjem o raspreni, a prvim danom plovidbe ili istekom raspreme ponovno im nastaje obveza plaćanja naknade sukladno odgovarajućem tarifnom broju koji je utvrđen Tarifom.

(7) U slučaju remonta iz stavka 5. ovoga članka plovnom objektu prvim danom plovidbe ili istekom remonta ponovno nastaje obveza plaćanja naknade sukladno odgovarajućem tarifnom broju koji je utvrđen Tarifom.

Prijelazne i završne odredbe

Članak 9.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o naknadi za uporabu objekata sigurnosti plovidbe (»Narodne novine«, broj 138/2015 i 54/2017).

Članak 10.

Ovaj Pravilnik objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. siječnja 2026. godine.

Klasa: 011-02/25-02/27

Urbroj: 530-04-2-25-4

Zagreb, 20. listopada 2025.

Ministar
Oleg Butković, v. r.

PRILOG I.

TARIFA

Tarifni broj	Plovni objekti prema kategoriji, vrsti, veličini i namjeni	Osnovica obračuna (BT, DWT ili kW)	Koeficijent naknade za 30 dana – EUR (bez PDV-a)	Koeficijent naknade za 12 mjeseci – EUR (bez PDV-a)
1.	Teretni brod	BT	0,5088	1,696
2.	Brod za prijevoz rasutih tereta			
2.1.	≤ 30.000 BT	BT	0,45792	1,5264
2.2.	30.001 – 50.000 BT	BT	0,4028	1,378
2.3.	> 50.000 BT	BT	0,2968	0,8904
3.	Tanker	BT	0,579768	1,940448
4.	RO-RO teretni brod	BT	0,2	0,664
5.	Brod za prijevoz kontejnera			
5.1.	≤ 40.000 BT	BT	0,2332	1,06
5.2.	40.001 BT – 65.000 BT	BT	0,10388	0,34238
5.3.	65.001 – 100.000 BT	BT	0,0742	0,2862
5.4.	> 100.000 BT	BT	0,053	0,1908
6.	Putnički brod i RO – RO putnički brod	BT	0,2014	0,6784
7.	Putnički brod za kružna putovanja			
7.1.	≤ 20.000 BT	BT	0,25	0,875
7.2.	20.001 – 50.000 BT	BT	0,20125	0,6875
7.3.	50.001 – 80.000 BT	BT	0,1725	0,575
7.4.	> 80.000 BT	BT	0,17125	0,5
8.	Brod za opsrbu	BT	0,5088	1,696
9.	Tegljač odnosno potiskivač	BT/kW	0,1325	0,4399

10.	Ribarski brod	BT	0,2014	0,6784
11.	Tehnički plovni objekt	BT	0,2014	0,6784
12.	Ostali neimenovani brodovi	BT	0,5088	1,696

DRŽAVNA GEODETSKA UPRAVA

1945

Na temelju članka 56. stavka 2. Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (»Narodne novine«, br. 112/18 i 39/22), a povezano s člankom 92. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (»Narodne novine«, br. 152/24), glavni ravnatelj Državne geodetske uprave donosi

ODLUKU

O STAVLJANJU U SLUŽBENU UPORABU KATASTARSKOG OPERATA KATASTRA NEKRETNINA ZA KATASTARSKU OPĆINU KUŠEVAC

I.

Na temelju podataka katastarske izmjere, podataka prikupljenih tijekom izlaganja na javni uvid elaborata katastarske izmjere i podataka preuzetih iz obnovljene zemljišne knjige izrađen je katastarski operat katastra nekretnina za katastarsku općinu Kuševac (MB 339903), a koji se sastoji od:

- katastarskog plana u digitalnom obliku,
- digitalnog ortofotoplana,
- elaborata geodetske osnove,
- pregledne karte s podjelom na detaljne listove katastarskog plana u analognom obliku u mjerilu 1:25000, te podjelom na skice izmjere,
- detaljnih listova katastarskog plana u mjerilu 1:1000 (17 listova),
- skica izmjere M 1:1000 (17 komada),
- skica izmjere M 1:500 (47 komada),
- dopunskih skica izmjere (36 komada),
- popisa katastarskih čestica u rasponu od broja 1 do 520 (ukupno 542 k.č.),
- popisa osoba upisanih u posjedovne listove i
- posjedovnih listova u rasponu od broja 1 do 544 (ukupno 544 PL-ova).

II.

Katastarski operat katastra nekretnina za katastarsku općinu Kuševac (MB 339903) stavlja se u službenu uporabu dana 22. listopada 2025. godine.

III.

Od dana stavljanja u službenu uporabu katastarskog operata katastra nekretnina za katastarsku općinu Kuševac (MB 339903) svi novi upisi na području na kojem je provedena katastarska izmjera provodit će se u katastarskom operatu katastra nekretnina za katastarsku općinu Kuševac (MB 339903).

IV.

Katastarski operat katastra nekretnina za katastarsku općinu Kuševac (MB 339903) mora se održavati u trajnoj suglasnosti s novoosnovanom zemljišnom knjigom za katastarsku općinu Kuševac.

V.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u »Narodnim novinama«.

Klasa: 932-05/25-03/37

Urbroj: 541-03-01-02/4-25-5

Zagreb, 21. listopada 2025.

Glavni ravnatelj

Antonio Šustić, dipl. ing. geod., v. r.

VISOKI UPRAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

1946

PRESUDA

Visoki upravni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sutkinja toga suda Jelene Rajić, predsjednice vijeća, Ljiljane Karlovčan-Đurović, Gordane Marušić-Babić, Radmile Bolanča Vuković i mr. sc. Inge Vezmar Barlek članica vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Ane Matacin, zapisničarke, u postupku ocjene zakonitosti općeg akta pokrenutom u povodu zahtjeva KAMEN-PSUNJ d.o.o., Okučani, Ante Starčevića 57a, OIB: 23137847414, koji zastupaju direktori AM i IA, a njih opunomoćnici iz Odvjetničkog društva »Lovrić&Klobučar« j.t.d. iz Zagreba, Gundulićeva 19/I, na sjednici vijeća održanoj 29. rujna 2025.

presudio je

I. Ukida se Odluka o donošenju III. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Lasinja, klasa: 350-02/22-01/4, urbroj: 2133-19-1-24-81 od 24. listopada 2024. (»Službeno glasilo Općine Lasinja«, broj: 6/24. od 25. listopada 2024.)

II. Nalaže se Općini Lasinja nadoknaditi podnositelju zahtjeva troškove upravnog spora u iznosu od 1.250,00 € u roku od 15 dana od dana dostave ove presude.

Obrazloženje

1. Predlagatelj je podnio zahtjev za ocjenu zakonitosti općeg akta – Odluke o donošenju III. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Lasinja, klasa: 350-02/22-01/4, urbroj: 2133-19-1-24-81 od 24. listopada 2024. (»Službeno glasilo Općine Lasinja«, broj 6/24. od 25. listopada 2024.) – dalje u tekstu osporavana Odluka.

1.1. U zahtjevu navodi da osporava cijeli opći akt podredno, osporava odredbe III. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Lasinja koje se posredno ili neposredno odnose na eksploatacijsko polje mineralne sirovine (građevni kamen) »Kremešnica – Lasinjska«. Ističe da je određen ovlaštenikom eksploatacijskog polja tehničko-građevnog kamena »Kremešnica – Lasinjska«, te je u tu svrhu ishodio niz pravomoćnih i izvršnih rješenja resornih ministarstva, sve za potrebe eksploatacijskog polja »Kremešnica – Lasinjska«. Rješenjem Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta, klasa:UP/I-310-01/19-03/53, urbroj: 526-03-03-02/1-19-16 od 27. kolovoza 2019., podnositelj je određen ovlaštenikom eksploatacij-

skog polja tehničko-građevnog kamena Kremešnica – Lasinjska, te mu je odobreno izvođenje dodatnih istražnih radova na predmetnom eksploatacijskom polju, sukladno odredbama iz Rješenja. Rješenjem Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Povjerenstva za utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina, klasa: UP/I-310-01/20-03/201, urbroj: 526-03-03/2-20-5 od 11. prosinca 2020. potvrđen je obuhvat rezervi mineralnih sirovina na eksploatacijskom polju tehničko-građevnog kamena Kremešnica sa stanjem na dan 30. lipnja 2020. Rješenjem Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, klasa: UP/I-310-01/21-03/159, urbroj: 517-06-02-02-01-21-2 od 12. kolovoza 2021. zamijenjena su prethodna rješenja od dana 19. ožujka 2019., 19. srpnja 2019. i 27. rujna 2019., usklađen je naziv eksploatacijskog polja, a rješenjem Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, klasa: UP/I-310-01/24-03/5, urbroj: 517-06-2-1-24-2 od 18. siječnja 2024. predmetno rješenje od 12. kolovoza 2021. izmijenjeno je na način da se ugovor o koncesiji treba sklopiti najkasnije do 30. lipnja 2025. Rješenjem Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije, klasa: UP/I 351-03/21-08/15, urbroj: 517-05-1-1-24-64 od 29. listopada 2024. utvrđeno je da je namjeravani zahvat eksploatacije tehničko-građevnog kamena na eksploatacijskom polju »Kremešnica – Lasinjska«, nositelja zahvata, ovdje podnositelja, prihvatljiv za okoliš.

1.2. Prvenstveno navodi da je Zavod za prostorno uređenje Karlovačke županije svojim mišljenjem od 30. rujna. 2024. jasno, izričito i nedvojbeno utvrdio da izmjene i dopune koje su sada usvojene osporavanim općim aktom nisu u skladu ni sa Zakonom o prostornom uređenju, ni s prostornim planom više razine (Prostornim planom Karlovačke županije), a i donošenje Odluke uopće nije bilo predviđeno na dnevnom redu Općinskog vijeća Općine Lasinja, sukladno pozivu na sjednicu Općinskog vijeća, klasa: 024-04/24-01/4, urbroj: 2133-19-1-24-1 od 11. listopada 2024.

1.3. Ukazuje na daljnje nezakonitosti:

- izmjenom i dopunom odredbe članka 54. stavak 1. tekstualnog dijela PPUO Lasinja (članak 19. općeg akta) briše se eksploatacijsko polje mineralne sirovine Kremešnica – Lasinjska koja je planirana na površini od 9,9 ha, te je površina na kojoj se iskorištavala mineralna sirovina Kremešnica – Lasinjska, površine 9,9 ha, predviđena za sanaciju i prenamjenu;

- izmjenom i dopunom odredbe članka 88. stavak 10. tekstualnog dijela PPUO Lasinja (članak 33. općeg akta) određeno je da će se u cilju sanacije kamenoloma Kremešnica – Lasinjska izraditi Urbanistički plan uređenja (dalje: UPU), te da će svoje mišljenje o smjernicama za sanaciju i revitalizaciju prostora bivšeg kamenoloma dati nadležni Konzervatorski odjel Ministarstva kulture;

- odredbom članka 96. stavak 4. točka 3. tekstualnog dijela PPUO Lasinja (članak 37. općeg akta) određena je obvezna izrada urbanističkog plana uređenja na području Općine Lasinja za UPU zone društvene namjene »Lasinjska kultura« za koju je propisana smjernica prema kojoj bi došlo do sanacije kamenoloma i preobrazbe u javno dostupan i uređen prostor sa sportsko-rekreacijskim i javnim sadržajima, te drugim sličnim sadržajima.

1.4. Predlaže obustaviti izvršenje osporavanog općeg akta te ukinuti opći akt u cijelosti, podredno ukinuti u dijelu koji se odnosi na eksploatacijsko polje »Kremešnica – Lasinjska«. Potražuje troškove upravnog spora.

2. Odgovarajućom primjenom članka 48. Zakona o upravnim sporovima (»Narodne novine«, broj 36/24. – dalje: ZUS), Sud je pozvao donositelja Odluke da se očituje o zahtjevu.

3. Donositelj je dostavio očitovanje u kojem navodi da je osporavana Odluka usvojena u skladu s procedurom donošenja unutar-

njeg akta te u skladu s višim aktima odnosno Prostornim planom Karlovačke županije. Smatra da je nezakonito pozivanje na rješenje Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije, klasa: UP/I 351-03/21-08/15, urbroj: 517-05-1-1-24-64 od 29. listopada 2024. s obzirom na to da je odluka o zakonitosti navedenog rješenja predmet odlučivanja na Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske pod poslovnim brojem Usž-2778/2024. Isto tako smatra nezakonitim pozivanje na Mišljenje Zavoda za prostorno planiranje Karlovačke županije jer se ono isključivo odnosi na prostorne planove lokalne i regionalne samouprave koji su obuhvaćeni odredbama Zakona o prostornom uređenju. Zavod za prostorno uređenje je bio sudionik na javnoj raspravi, nije imao primjedbi te je izvan zakonom propisanog roka naknadno dostavio prigovor i ujedno prijedlog izmjene prostornog plana, koje je pogrešno naslovio kao »Mišljenje«, koje je odbačeno. Osporavana Odluka donesena je u skladu s prostornim planom više razine. Ističe da je smjer razvoja Općine u turističkom aspektu što je u suprotnosti s namjeravanim zahvatom eksploatacije mineralnih sirovina. Predlaže odbiti zahtjev.

4. Zahtjev je osnovan.

5. Osporena Odluka je donesena na temelju odredbe članka 110. Zakona o prostornom uređenju (»Narodne novine«, broj 153/13.), članka 19. i 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (»Narodne novine«, broj 19/13.) i članka 34. Statuta Općine Lasinja (»Glasnik Općine Lasinja«, broj 1/18., 1/20. i 1/21.).

6. Odredba članka 110. Zakona o prostornom uređenju koji je bio na snazi u vrijeme donošenja Odluke (»Narodne novine«, broj 153/13., 65/17., 114/18., 39/19., 98/19 i 67/23. – dalje u tekstu: ZPU) glasi:

»(1) Odluka o donošenju prostornog plana koji donosi Hrvatski sabor, odnosno Vlada objavljuje se u »Narodnim novinama.«

(2) Odluka o donošenju prostornog plana koji donosi županijska skupština, odnosno skupština Grada Zagreba objavljuje se u službenom glasilu jedinice područne (regionalne) samouprave koja je odluku donijela.

(3) Odluka o donošenju prostornog plana koji donosi gradsko, odnosno općinsko vijeće objavljuje se u službenom glasilu jedinice lokalne samouprave koja je odluku donijela, a ako tog glasila nema, tada u službenom glasilu područne (regionalne) samouprave.

(4) Odluka o donošenju prostornog plana objavljuje se i u informacijskom sustavu prostornog uređenja putem elektroničkog sustava »ePlanovi« najkasnije petnaest dana od dana objave te odluke u službenom glasilu iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka.«

6.1. Navedena odredba nije valjana pravna osnova za donošenje osporavane Odluke.

7. Odredbom članka 19. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (»Narodne novine«, broj 33/01., 60/01., 129/05., 109/07., 125/08., 36/09., 150/11., 144/12., 19/13. – pročišćeni tekst, 137/15. – ispravak, 123/17., 98/19. i 144/20. – dalje: ZOLP(R)S) propisano je da općine i gradovi u svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose i na prostorno i urbanističko planiranje dok je odredbom članka 35. ZOLP(R)S propisano da predstavničko tijelo donosi odluke i druge opće akte kojima uređuje pitanja iz samoupravnog djelokruga jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave (točka 2.).

8. Zakonske odredbe ZOLP(R)S na temelju kojih je donesena osporena Odluka kao i odredba članka 34. Statuta Općine Lasinja (nadležnost općinskog vijeća) su odredbe načelne naravi koje same za sebe, bez mjerodavnog materijalnog prava, nisu dostatna pravna osnova za donošenje predmetne Odluke.

9. Polazeći od utvrđenja da navedene zakonske i statutarne odredbe nisu valjana osnova za donošenje ovakve odluke, Sud pobijanu Odluku ocjenjuje nezakonitom.

10. Podredno treba reći da i iz mišljenja Zavoda za prostorno uređenje Karlovačke županije proizlazi da predložene izmjene Plana ne bi bile u skladu s prostornim planom Karlovačke županije te odredbom članka 49. ZPU-a.

11. S obzirom na naprijed izneseno, valjalo je na temelju članka 162. stavka 3. ZUS ukinuti osporeni opći akt i odlučiti kao u izreci pod točkom I.

12. Napominje se da ovaj Sud ne dovodi u pitanje pravo i ovlaštenje nadležnog tijela jedinice lokalne i područne samouprave da u svom samoupravnom djelokrugu donosi odluke i druge opće akte kojima će urediti dobra za koje smatraju da su od značaja za lokalnu zajednicu i od interesa za život u toj sredini, međutim, donositelj općeg akta dužan je pridržavati se zakonom propisanog postupka za

donošenje odluka iz svoje nadležnosti, čime se osiguravaju formalni uvjeti za zakonitost njegovog postupanja i donesene odluke.

13. U odnosu na zahtjev za naknadom troškova spora valjalo je na temelju odredbe članka 147. stavak 1. ZUS-a te na temelju Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika dosuditi podnositelju zahtjeva kao opravdane troškove sastava zahtjeva u iznosu od 1.250,00 € i odlučiti kao u izreci pod stavkom II.

14. Odluka prestaje važiti danom objave ove presude u »Narodnim novinama« (članak 162. stavak 4. ZUS-a).

15. Budući da je donesena odluka o meritumu, Sud nije odlučivao o zahtjevu za obustavu izvršenja osporavane Odluke.

Poslovni broj: Usoz-173/2024-9

Zagreb, 29. rujna 2025.

Predsjednica vijeća

Jelena Rajić, v. r.

NARODNE NOVINE

SLUŽBENI LIST REPUBLIKE HRVATSKE

Glavna urednica: Zdenka Pogarčić

10 000 Zagreb, Trg sv. Marka 2, telefon: (01) 4569-244

NAKLADNIK: Narodne novine d.d., 10020 Zagreb, Savski gaj XIII. 6

Predsjednik Uprave: Alen Gerek

Nakladnička djelatnost, 10020 Zagreb, Savski gaj XIII. 6

Direktor: Ostap Graljuk

Izvršna urednica: Gordana Mihelja – telefon: (01) 6652-855

TISAK I OTPREMA NOVINA: Narodne novine d.d., 10020 Zagreb, Savski gaj XIII. 13, telefon: (01) 6502-759, telefon/telefaks: (01) 6502-887.

Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se u roku od 20 dana.

Poštarina plaćena u pošti 10000 Zagreb.

Novine izlaze jedanput tjedno i prema potrebi.

Internetsko izdanje – www.nn.hr

PRIMANJE OGLASA I PRETPLATA: Narodne novine d.d. – Nakladnička djelatnost, 10020 Zagreb, Savski gaj XIII. 6

Primanje oglasa: telefon: (01) 6652-870, telefaks: (01) 6652-871, e-adresa: oglas@nn.hr. Cjenik objave oglasa dostupan je na www.nn.hr.

MALI OGLASNIK – oglasi za poništenje isprava: telefon: (01) 6652-888, telefaks: (01) 6652-897, e-adresa: oglas.gradjana@nn.hr.

Oglasi za Mali oglasnik plaćaju se osobno u maloprodajama Narodnih novina d.d. ili uplatom na žiroračun (upute dostupne na www.nn.hr).

Pretplata i prodaja novina: telefon: (01) 6652-869, telefaks: (01) 6652-897, e-adresa: e-pretplata@nn.hr. Pretplata za 2025. godinu iznosi 340,80 EUR, bez PDV-a, za inozemne pretplatnike iz Europe 781,00 EUR, bez PDV-a, a izvan Europe 973,00 USD, bez PDV-a. Pretplatnicima koji se pretplate tijekom godine ne možemo osigurati primitak svih prethodno izašlih brojeva.

O promjeni adrese pretplatnik treba poslati obavijest u roku od 8 dana.

Žiroračun kod Privredne banke Zagreb: IBAN: HR3623400091500243194/ SWIFT: HPBZHR2X. Cijena ovog broja je 6,00 EUR.

Petar Klarić, Martin Vedriš

GRAĐANSKO PRAVO

Opći dio, stvarno pravo, obvezno i nasljedno pravo

XV. izmijenjeno i dopunjeno izdanje

PREDGOVOR PETNAESTOM IZDANJU

U desetak godina koliko je prošlo od četrnaestog izdanja nastupile su daljnje značajne promjene u zakonodavstvu na području građanskog prava, ponajviše u materiji obveznog prava, koje su učinile nužnim pripremu novoga izmijenjenog i dopunjenog izdanja.

Zagreb, svibanj 2025.

Prof. dr. sc. Petar Klarić

▣ Pravna biblioteka ▣ 840 str. ▣ lipanj 2025. ▣ tvrdi uvez

Cijena: 51,00 EUR

Oznaka: 811-583

Više na: www.nn.hr

Knjiga se može naručiti u Narodnim novinama d.d., Odjel prodaje knjiga i časopisa, Zagreb, Savski gaj XIII. 6, tel.: 01/6652 866, 6652 843, telefaks: 01/6652-828, e-pošta: prodajaknjiga@nn.hr, odnosno kupiti u našim prodavaonicama ili u e-trgovini Narodnih novina d.d.

Barbara Herceg Pakšić

ISPRIKA U KAZNENOM PRAVU – PREKORAČENJE GRANICA NUŽNE OBRANE I KRAJNJA NUŽDA

Recenzenti:

Davor Derenčinović, Igor Martinović, Marin Mrčela

▣ Pravna biblioteka – monografije ▣ veljača 2021. ▣ meki uvez

Cijena: 24,16 EUR

Oznaka: 811-468

Više na: **www.nn.hr**

Knjiga se može naručiti u Narodnim novinama d.d., Odjel prodaje knjiga i časopisa, Zagreb, Savski gaj XIII. 6,
tel.: 01/6652 866, 6652 843, telefaks: 01/6652-828, e-pošta: **prodajaknjiga@nn.hr**, odnosno kupiti u našim prodavaonicama
ili u e-trgovini Narodnih novina d.d.

Nika Bačić Selanec, Melita Carević, Tamara Čapeta, Iris Goldner Lang, Antonija Ivančan, Filip Kuhta, Mislav Mataija, Tamara Perišin, Davor Petrić, Luka Petrović, Siniša Rodin, Goran Selanec, Snježana Vasiljević

PRAVO UNUTARNJEG TRŽIŠTA EUROPSKE UNIJE

Recenzenti:

Jasminka Pecotić Kaufman i Tunjica Petrašević

Pregled sadržaja

- I. Unutarnje tržište – osnovni pojmovi i uloga Suda Europske unije – Tamara Čapeta i Siniša Rodin
- II. Sloboda kretanja roba – Tamara Perišin i Luka Petrović
- III. Sloboda kretanja radnika – Iris Goldner Lang
- IV. Građanstvo Europske unije – Nika Bačić Selanec
- V. Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga – Davor Petrić
- VI. Sloboda kretanja kapitala – Melita Carević i Mislav Mataija
- VII. Pravo tržišnog natjecanja i pravo državnih potpora u Europskoj uniji – Melita Carević
- VIII. Javna nabava u Europskoj uniji – Filip Kuhta
- IX. Odnos tržišnih sloboda i temeljnih prava – Snježana Vasiljević
- X. Jedinstveno digitalno tržište – Antonija Ivančan
- XI. Uloga Ustavnog suda u provedbi prava Europske unije u okviru pravnog poretka Republike Hrvatske – Goran Selanec

▣ Pravna biblioteka ▣ Europsko pravo ▣ listopad 2021. ▣ meki uvez ▣

Cijena: 32,25 EUR

Oznaka: 811-477

Više na: www.nn.hr

Knjiga se može naručiti u Narodnim novinama d.d., Odjel prodaje knjiga i časopisa, Zagreb, Savski gaj XIII. 6, tel.: 01/6652 866, 6652 843, telefaks: 01/6652-828, e-pošta: prodajaknjiga@nn.hr, odnosno kupiti u našim prodavaonicama ili u e-trgovini Narodnih novina d.d.

Uredništvo knjiga i časopisa Narodnih novina d.d.

OBITELJSKI ZAKON, IV. IZMIJENJENO I DOPUNJENO IZDANJE

- Redakcijski pročišćeni tekst Zakona
- kazalo pojmova
- podzakonski propisi za provedbu Zakona

□ Pravna biblioteka □ zbirka propisa □ rujan 2024. □ meki uvez □

Cijena: 8,00 EUR

Oznaka 811-504

Više na: www.nn.hr

Knjiga se može naručiti u Narodnim novinama d.d., Odjel prodaje knjiga i časopisa, Zagreb, Savski gaj XIII. 6, tel.: 01/6652-866, 6652-843, telefaks: 01/6652-828, e-pošta: prodajaknjiga@nn.hr, odnosno kupiti u našim prodavaonicama ili u e-trgovini Narodnih novina d.d.